

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

นายสุวิทย์ สุทาลา
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา
วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. 2564

ชื่อวิจัย : การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ผู้วิจัย : นายสุวิทย์ สุทาลา

ปีวิจัย : 2564

บทคัดย่อ

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ 2) สร้างรูปแบบฯ และ 3) ศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ กลุ่มเป้าหมาย คือ ครู จำนวน 10 คน ผู้ปกครอง จำนวน 10 คน เครื่องมือ คือ ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยจัดสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบฯ กลุ่มเป้าหมายและแหล่งข้อมูล คือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ทรงคุณวุฒิในการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบฯ จำนวน 9 คน ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ จำนวน 11 คน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 10 คน ครู จำนวน 10 คน ผู้ปกครอง จำนวน 10 คน ในการทดลองใช้รูปแบบฯ เครื่องมือ คือ แบบวิเคราะห์เอกสาร ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม รูปแบบ คู่มือฯ แบบประเมินความสามารถเด็กรายบุคคล แบบสอบถามความพึงพอใจ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิวิเคราะห์ร่างรูปแบบฯ สนทนากลุ่มตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ นำร่างรูปแบบฯ และคู่มือฯ ไปทดลองใช้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ใช้สถิติพื้นฐาน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 3 ศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น ๆ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน ครู จำนวน 100 คน เครื่องมือ คือ แบบสอบถามความเป็นไปได้ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยสอบถามความเป็นไปได้โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ครูและผู้ปกครองเห็นว่า สภาพปัจจุบัน ครูมีวุฒิการศึกษาหลากหลาย ขาดนักสหวิชาชีพงบประมาณได้รับการจัดสรรจากสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษยังไม่เพียงพอ วัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน มีการบริหารจัดการที่ผู้บริหารสถานศึกษาคอยสั่งการ ไม่เป็นระบบ ขั้นตอน ขาดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการดำเนินงานให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ตามที่สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษกำหนด ครูมีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ความต้องการคือ พัฒนาความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และแนวทาง คือ นำแนวคิดและหลักการบริหารเชิงระบบ กระบวนการบริหารวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง และการบริหารแบบมีส่วนร่วม มาใช้ในการบริหารงานฯ

2. รูปแบบฯ ที่สร้างขึ้น มีองค์ประกอบทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 บัญชีนำเข้า องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต และองค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 100) ความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหลังการใช้รูปแบบฯ สูงขึ้น ทั้งภาพรวมและรายบุคคล ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดเกณฑ์ไว้ คือ 3.51 ครูและผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบฯ เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.67, \sigma = 0.59$)

3. ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเชียงราย แพร่ ลำพูน ลำปาง น่าน แม่ฮ่องสอน ตาก เพชรบูรณ์ พิจิตร และสุโขทัย มีความเป็นไปได้เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.81, \sigma = 0.50$)

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหาร, การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม, เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา, ศูนย์การศึกษาพิเศษ

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ฉบับนี้ สำเร็จล่วงด้วยดี ขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้สละเวลาอันมีค่ายิ่ง เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำ จนทำให้วิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี อีกทั้งทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำงานด้านการวิจัย เพื่อให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน จึงกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิพันธ์ สุขบุญพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บูรณะชาติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำฝน กันมา ดร.ประมวล พลอยกมลคุณท์ และ ดร.ฐาปณีย์ โลหิตวงศ์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพและให้คำแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทุกฉบับในครั้งนี้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมเกตุ อุทธโยธา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิพันธ์ สุขบุญพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บูรณะชาติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำฝน กันมา อาจารย์ ดร.ธารารัตน์ มาลัยเถาว์ อาจารย์ ดร.อนันต์ แก้วตาดีบ ดร.ประมวล พลอยกมลคุณท์ ดร.สุริยจิต วรรณนวล และ ดร.พิศญา ชนะพันธ์ ที่กรุณาให้เกียรติเป็นผู้ทรงคุณวุฒิร่วมสนทนากลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบรูปแบบฯ

ขอขอบพระคุณ ดร.วุฒิกิติ เหล็กคำ รองศาสตราจารย์ ดร.สมเกตุ อุทธโยธา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวัลย์ อุ่นกอง อาจารย์ ดร.อนันต์ แก้วตาดีบ ดร.สุริยจิต วรรณนวล นางศิริพร คาระสุวรรณ์ นางบุญรักษ์ ภูพันธ์ นางสุชาดา ปาดอน นางอมรรัตน์ ยาวิราช นางสาวปาริฉัตร ปรีงเขียว และนางสาวพจมาน สุขฤทธิ์ ที่กรุณาให้เกียรติเป็นผู้ทรงคุณวุฒิร่วมสนทนากลุ่มและร่วมตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด ที่เป็นแหล่งให้ข้อมูลในการประเมินความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ จนทำให้วิจัยฉบับนี้สำเร็จ

ขอบคุณคณะครู บุคลากร ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ที่ให้ความร่วมมือในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

สุดท้ายผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และทุกคนที่เป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัย ตลอดเวลาจนประสบความสำเร็จด้วยดี คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากการทำวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเป็นกุศลแก่ทุกท่านและขอมอบเป็นกตัญญูแด่คุณบิดามารดา ตลอดจนครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สุวิทย์ สุพาสา

สารบัญ

		หน้า
	บทคัดย่อ	ก
	กิตติกรรมประกาศ	ค
	สารบัญ	ง
	สารบัญตาราง	ฉ
	สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1	บทนำ	
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
	ขอบเขตของการวิจัย	4
	ประโยชน์ของการวิจัย	9
	นิยามศัพท์เฉพาะ	10
บทที่ 2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
	หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	16
	หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	30
	หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา	49
	หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ	59
	บริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา	70
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	73
	กรอบแนวคิดของการวิจัย	80
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	
	ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงาน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา	88
	ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบฯ	90
	ระยะที่ 3 ศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้กับ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น	103

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงาน	106
การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง	
ทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา	
ผลการสร้างรูปแบบฯ	110
ผลการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้กับศูนย์การศึกษา	139
พิเศษ ประจำจังหวัดอื่น	
บทที่ 5	
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	168
อภิปรายผลการวิจัย	169
ข้อเสนอแนะ	173
บรรณานุกรม	175
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	
ที่ใช้ในการวิจัย	186
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม	188
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	191
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง และค่าความเชื่อมั่น	234
ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	
ภาคผนวก จ หนังสือเชิญและหนังสือขอความอนุเคราะห์	277
ภาคผนวก ฉ การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ	289
ภาคผนวก ช ภาพประกอบการดำเนินการวิจัย	300
ภาคผนวก ซ ตัวอย่างกรณีศึกษาของเด็กๆ จากการทดลองใช้รูปแบบฯ	304
ภาคผนวก ฌ รูปแบบฯ	345
ภาคผนวก ฎ คู่มือการใช้รูปแบบฯ	354
ประวัติผู้วิจัย	358

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	องค์ประกอบของรูปแบบฯ กับผลการศึกษาของนักวิชาการ	63
ตารางที่ 2	ขั้นตอนและรายละเอียดในการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ	83
ตารางที่ 3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ จากการสนทนากลุ่ม ครู จำนวน 10 คน และผู้ปกครอง จำนวน 10 คน	106
ตารางที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน	111
ตารางที่ 5	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน	118
ตารางที่ 6	ผลการพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลัง การใช้รูปแบบฯ ที่เป็นตัวอย่างกรณีศึกษา จำนวน 10 คน	130
ตารางที่ 7	ระดับความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองต่อรูปแบบการบริหารงานฯ จำนวน 20 คน	134
ตารางที่ 8	ระดับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยภาพรวม (N = 110)	139
ตารางที่ 9	ระดับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ (N = 110)	140
ตารางที่ 10	ระดับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ (N = 110)	141
ตารางที่ 11	ระดับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า (N = 110)	142
ตารางที่ 12	ระดับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ (N = 110)	149

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 13	ระดับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต (N = 110)	162
ตารางที่ 14	ระดับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ องค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ (N = 110)	163

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	กรอบแนวคิดของการวิจัยการพัฒนา รูปแบบการบริหารงานการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา	80
ภาพที่ 2	ขั้นตอนการวิจัยการพัฒนา รูปแบบฯ	82
ภาพที่ 3	ร่างรูปแบบฯ	115
ภาพที่ 4	รูปแบบฯ ที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสม โดยผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว	122

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 กำหนดว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปีตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้สมกับวัย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 กล่าวถึง ด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยกำหนดเป้าหมายการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ 2 ประการ คือ 1) คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 2) สังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดชีวิตภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 2 ประเด็น คือ 1) ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 2) การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย (ยุทธศาสตร์ชาติ, 2561) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีลักษณะข้อจำกัดชัดเจนในการปฏิบัติตน ความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย มีข้อจำกัดด้านทักษะการปรับตัว และมีข้อจำกัดหลายประการที่เป็นอุปสรรคในการศึกษา ต้องใช้ระยะเวลาในการพัฒนาความสามารถ ดังนั้น ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะต้องอาศัยการบริหารจัดการที่มีระบบ ขั้นตอน และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมาช่วยในการพัฒนาความสามารถของเด็ก กรองทอง จุลรัชนิกร (2556) กล่าวว่า ความร่วมมือและความเอาใจใส่ของผู้ปกครองมีส่วนสำคัญต่อการฝึกและการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้ปกครองจึงควรได้รับคำแนะนำจากกลุ่มวิชาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการให้ความร่วมมือในด้านต่าง ๆ สถาบันวราชนุกุล (2559) กล่าวว่า การฟื้นฟูสมรรถภาพในเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ตามสภาพปัญหาและความจำเป็น ฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษา ฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพ นอกจากนี้ กุลยา ก่อสุวรรณ และ ยุติ วิริยางกูร (2561) ยังกล่าวว่า บุคคลบกพร่องทางสติปัญญา มีความต้องการเหมือนคนทั่วไป และหากได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองเขาจะมีความมั่นใจมากขึ้น

การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เนื่องจากการจัดการศึกษาและบริการทางการศึกษาที่ช่วยเหลือเด็กตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการศึกษา ด้านการแพทย์ ด้านสังคมสงเคราะห์ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญอย่างมาก Der-Chung et al. (2014) กล่าวว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสามารถพัฒนาระดับสติปัญญาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้ หากเด็กได้รับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเร็วเท่าใดก็จะเป็นผลดีต่อเด็กมากขึ้นเท่านั้น นอกจากนี้ ยังเห็นได้ชัดเจนมากกว่าในกลุ่มเด็กที่ผู้ปกครองได้รับการศึกษาน้อย และสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2558) ยังกล่าวว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเป็นระบบการบริการที่จัดให้กับบุคคลที่มีความบกพร่องหรือเป็นกลุ่มเสี่ยงตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ รวมทั้งวัยรุ่นหรือผู้ใหญ่ตอนต้นทั้งการช่วยเหลือและการป้องกันในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการแพทย์ ด้านการศึกษา ด้านสังคม ตามความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล โดยอาศัยความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องในทุกระดับ เพื่อให้ผู้ที่ได้รับบริการมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตรงตามเป้าหมายที่กำหนด

การบริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เนื่องจากการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลต่อคุณภาพเด็กชาวจีน อาจินสมการ (2557) กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการระดม การอ้างไว้ การจูงใจ การควบคุม และทำให้เป็นเอกภาพอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ในทวีปอเมริกาและวัสดุอุปกรณ์ภายในระบบที่ออกแบบมาเพื่อทำให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

รูปแบบเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างและพัฒนาขึ้นเพื่อนำมาใช้ในการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด เนื่องจากรูปแบบจะช่วยให้การบริหารเป็นระบบ ชัดเจน จัดเจน เข้าใจง่าย เป็นรูปธรรม และนำไปปฏิบัติได้จริง ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน (2563) กล่าวว่า รูปแบบเป็นแบบจำลองนวัตกรรมที่สามารถสื่อความหมายสิ่งที่พัฒนาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เป็นการทำสิ่งที่เป็นนามธรรมให้มีความเป็นรูปธรรม James & Barry (2008) กล่าวว่า รูปแบบเป็นแบบจำลองระบบการปฏิบัติงานที่แสดงความคิดของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สอดคล้องกับ นพดล ภูสีจันทร์ (2559) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแบบเครือข่ายความร่วมมือที่มีประสิทธิผลต่อการพัฒนาระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อรูปแบบฯ อยู่ในระดับมากที่สุด และเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีศักยภาพสูงขึ้น นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ บุรินทร์ สารिता (2560) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการวัยเรียนตามบ้าน ผลการวิจัย พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ความเป็นไปได้

ในระดับมากที่สุด ความเป็นประโยชน์ในระดับมาก ครู บุคลากร ผู้ปกครอง มีความรู้ความเข้าใจสูงขึ้น เด็กมีศักยภาพสูงขึ้นทุกทักษะ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อระบบฯ อยู่ในระดับมาก

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา เป็นสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบ หรือตามอัธยาศัยให้แก่คนพิการตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต ในปีการศึกษา 2562 มีเด็กที่มาใช้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม จำนวน 204 คน มีวิสัยทัศน์ คือ ภายในปี พ.ศ. 2564 เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้เรียนมีพัฒนาการดี มีคุณธรรม ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งในปีการศึกษา 2561 ที่ผ่านมา พบว่า การบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มยังไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะเห็นได้จากผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา รายงานประจำปี 2561 มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มยังไม่เป็นระบบ ขั้นตอน ขาดการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา, 2562) และจากการนำคู่มือหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2558 ของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษไปใช้พบปัญหา คือ กระบวนการดำเนินงานมีระบบขั้นตอนที่ไม่ชัดเจน เข้าใจยาก นำมาปฏิบัติได้ไม่เหมาะสมกับบริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ขาดการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมตามสภาพบริบทของสถานศึกษา อีกทั้งบุคลากรยังมีการปรับเปลี่ยนเข้าออกตลอดเวลา ส่งผลให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการพัฒนาไม่เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยเฉพาะเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีจำนวนมากที่สุดในการมารับบริการและเป็นเด็กที่ต้องใช้ระยะเวลาในการพัฒนาความสามารถเป็นเวลานาน รวมถึงการฟื้นฟูการทำงานการรับรู้ของสมองเด็กอีกด้วย จึงต้องอาศัยการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่เป็นระบบ ขั้นตอนที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม มีเป้าหมายชัดเจน และเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาและนำหลักการ แนวคิด การบริหารเชิงระบบ กระบวนการบริหารวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง และการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นหลักการและแนวคิดที่เข้าใจง่าย มีระบบ ขั้นตอนชัดเจน เป็นรูปธรรม มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาและพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญเพื่อพัฒนาความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้มีพัฒนาการ ทักษะต่าง ๆ สูงขึ้น และสร้างความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองต่อการบริหารงานฯ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

2.2 เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

2.3 เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ไปใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น

3. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

3.1 ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ระยะนี้เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ

1) กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครู จำนวน 10 คน และผู้ปกครอง จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการเลือก ดังนี้

1.1) ครู ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2562 มีประสบการณ์ปฏิบัติงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มาไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 10 คน

1.2) ผู้ปกครอง ที่มีคุณสมบัติเป็นผู้ที่นำเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มาใช้บริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2562 และเป็นผู้มารับบริการอย่างสม่ำเสมอติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปีการศึกษา จำนวน 10 คน

2) ขอบเขตด้านเนื้อหา มีขอบเขตเนื้อหา ได้แก่ ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ

3) ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาของการดำเนินการวิจัย วันจันทร์ที่ 10 เดือนมกราคม พ.ศ. 2563

4) ขอบเขตด้านสถานที่ ได้แก่ ห้องประชุมดอกแก้ว ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

3.2 ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยระยะที่ 2 โดยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องศึกษาหาข้อมูลพื้นฐาน องค์ประกอบของรูปแบบฯ

1) ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการ และแนวคิดเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม การบริหารสถานศึกษา รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ เอกสารรายงานการประเมินตนเอง แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี รายงานผลการดำเนินงาน สารสนเทศต่าง ๆ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

2) ขอบเขตด้านเนื้อหา มีขอบเขตเนื้อหา ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบ ของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ

3) ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาของการดำเนินการวิจัย วันที่ 1 เดือนเมษายน พ.ศ. 2562 ถึงวันที่ 31 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2563

3.2.2 ขั้นตอนที่ 2 สันทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิศึกษาหาองค์ประกอบของรูปแบบฯ

1) กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการเลือก ดังนี้

1.1) อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาเอก มีตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์ขึ้นไป มีประสบการณ์สอนในสาขาวิชาการศึกษาพิเศษ หรือการบริหารการศึกษา หรือวัดและประเมินผลการศึกษา หรือการวิจัยและพัฒนา ในสถาบันอุดมศึกษา อย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป จำนวน 6 คน

1.2) ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาเอก มีวิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษขึ้นไป มีประสบการณ์บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษหรือโรงเรียนเฉพาะความพิการ 15 ปีขึ้นไป หรือมีผลงานระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เป็นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน

2) ขอบเขตด้านเนื้อหา มีขอบเขตเนื้อหา ได้แก่ องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ

3) ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาของการดำเนินการวิจัย วันจันทร์ที่ 3 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563

4) ขอบเขตด้านสถานที่ ได้แก่ ห้องประชุมดอกแก้ว ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา

3.2.3 ขั้นตอนที่ 3 ยกร่างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ

1) แหล่งข้อมูล ได้แก่ (1) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (2) ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานฯ จากการจัดสนทนากลุ่มครูและผู้ปกครอง (3) ข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบฯ จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ (4) องค์ประกอบของรูปแบบฯ ข้อมูลจากการจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

2) ขอบเขตด้านเนื้อหา มีขอบเขตเนื้อหา ได้แก่ ร่างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ

3) ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาของการดำเนินการวิจัย วันที่ 4 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ถึงวันที่ 19 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2563

3.2.4 ขั้นตอนที่ 4 สนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ

1) กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการเลือก ดังนี้

1.1) ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาเอก ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีประสบการณ์บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน

1.2) อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาเอก มีตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์ขึ้นไป มีประสบการณ์สอนในสาขาวิชาการศึกษาพิเศษ หรือการบริหารการศึกษา หรือการวิจัยและพัฒนา ในสถาบันอุดมศึกษา อย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน

1.3) ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป มีวิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษขึ้นไป มีประสบการณ์บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ 10 ปีขึ้นไป และมีผลงานระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน

1.4) รองผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาโท มีวิทยฐานะ รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ มีประสบการณ์บริหารงานกลุ่มบริหารงานวิชาการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 5 ปีขึ้นไป และมีผลงานระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน

1.5) ครูการศึกษาพิเศษ ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาโท มีวิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ มีประสบการณ์สอนในสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ 10 ปีขึ้นไป เป็นครูสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน

1.6) ครูกายภาพบำบัด ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาโท มีวิทยฐานะ ครูชำนาญการ มีประสบการณ์สอนในสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ 10 ปีขึ้นไป เป็นครูสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน

1.7) ผู้ปกครอง ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นผู้ที่นำเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษอย่างสม่ำเสมอติดต่อกัน ไม่น้อยกว่า 2 ปีการศึกษา จำนวน 1 คน

2) ขอบเขตด้านเนื้อหา มีขอบเขตเนื้อหา ได้แก่ ความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ

3) ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาของการดำเนินการวิจัย วันศุกร์ที่ 20 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2563

4) ขอบเขตด้านสถานที่ ได้แก่ ห้องประชุมตอกแก้ว ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

3.2.5 ขั้นตอนที่ 5 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

1) กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 10 คน ครู จำนวน 10 คน และผู้ปกครอง จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ปีการศึกษา 2563 โดยมีเกณฑ์ในการเลือก ดังนี้

1.1) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่มีคุณสมบัติมารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จำนวน 10 คน

1.2) ครู ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ปฏิบัติหน้าที่ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 10 คน

1.3) ผู้ปกครอง ที่มีคุณสมบัติเป็นผู้ที่นำเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จำนวน 10 คน

2) ขอบเขตด้านเนื้อหา มีขอบเขตเนื้อหา ได้แก่ รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

3) ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาของการดำเนินการวิจัย วันที่ 1 เดือนเมษายน พ.ศ. 2563 ถึง วันที่ 31 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2564

4) ขอบเขตด้านสถานที่ ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

3.3 ระยะที่ 3 ศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ไปใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น

ระยะนี้เป็นการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ไปใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น ๆ

1) แหล่งข้อมูล/กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน และครู จำนวน 100 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ปีการศึกษา 2563 ในภาคเหนือ โดยเลือกมา 10 จังหวัด โดยมีเกณฑ์ในการเลือก ดังนี้

1.1) พิจารณาจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด ที่มีบริบทใกล้เคียงกับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ทั้งหมด 10 แห่ง ที่มีคุณสมบัติเป็นศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด เหมือนกัน ไม่ใช่ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา เป็นศูนย์การศึกษาพิเศษ

ประจำจังหวัด ที่มีการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เป็นศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด ที่มีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีตัวตน ณ วันที่ให้ข้อมูล ซึ่งไม่ใช่ผู้ที่รักษาการแทน เป็นศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด ที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ยินดีและสนใจในการให้ข้อมูลตามแบบสอบถามความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้

1.2) ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด ทั้ง 10 แห่ง จำนวน 10 คน และครูที่ปฏิบัติหน้าที่ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น ๆ แห่งละ 10 คน จำนวน 100 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 110 คน

2) ขอบเขตด้านเนื้อหา มีขอบเขตเนื้อหา ได้แก่ ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น ๆ

3) ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาของการดำเนินการวิจัย วันที่ 1 ถึง 31 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2564

4) ขอบเขตด้านสถานที่ ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเชียงราย แห่ง ลำพูน ลำปาง น่าน แม่ฮ่องสอน ตาก เพชรบูรณ์ พิจิตร และสุโขทัย

4. ประโยชน์ของการวิจัย

4.1 ได้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ที่ใช้พัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ให้มีความสามารถที่สูงขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ภาควิชาหรือข่ายการศึกษา มีส่วนร่วมในการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

4.3 รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดนโยบายทางการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษไปสู่การปฏิบัติ

4.4 กระบวนการวิจัยรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษประเภทอื่น ๆ ได้

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ชุดขององค์ประกอบของการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพื่อพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และเพื่อสร้างความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองต่อการใช้รูปแบบ มีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ดังนี้

5.1.1 องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ หมายถึง การนำหลักการและแนวคิดการบริหารเชิงระบบ กระบวนการบริหารวางจรรยาบรรณของเดิมมีง และการบริหารแบบมีส่วนร่วม มาใช้ในการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

5.1.2 องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ หมายถึง ความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้น เมื่อนำรูปแบบไปใช้ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ ความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองหลังการใช้รูปแบบ

5.1.3 องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า หมายถึง ทรัพยากรต่าง ๆ ที่สนับสนุนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ประกอบด้วย 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ และ 4) ด้านการบริหารจัดการ

5.1.4 องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ หมายถึง ขั้นตอนการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การดำเนินงาน 3) การตรวจสอบ และ 4) การปรับปรุง แก้ไข

5.1.5 องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต หมายถึง ความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองหลังการใช้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

5.1.6 องค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ หมายถึง การนำข้อมูลจากการดำเนินงานของรูปแบบที่จะนำไปปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

5.2 การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หมายถึง การดำเนินงานให้ความช่วยเหลือและพัฒนาความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา ประกอบด้วย 10 ขั้นตอน ดังนี้

5.2.1 เก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป หมายถึง การใช้เทคนิค วิธีการ กระบวนการต่าง ๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การซักประวัติ การทำสังคมมิติ การเยี่ยมบ้าน เพื่อรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามาใช้ประกอบการวิเคราะห์และตัดสินใจในการวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

5.2.2 คัดแยกประเภทความพิการ หมายถึง การประเมิน ทดสอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยครูผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรผู้ดำเนินการคัดกรองของกระทรวงศึกษาธิการหรือนักสหวิชาชีพ เพื่อระบุหรือแยกกลุ่มตามลักษณะความพิการเป็นรายบุคคลของเด็ก โดยใช้แบบประเมินและคัดกรองประเภทความพิการของกระทรวงศึกษาธิการ และแบบประเมินของนักสหวิชาชีพ

5.2.3 ประเมินความสามารถพื้นฐาน หมายถึง การใช้เทคนิค วิธีการ กระบวนการประเมิน ให้ทราบถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพื่อค้นหาจุดเด่น จุดด้อย โดยเปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป ซึ่งจะเป็นข้อมูลในการวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ และพัฒนาการของเด็กทั้งทางด้านทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม และทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ

5.2.4 จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หมายถึง กระบวนการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน โดยการประชุมผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ ผู้ปกครอง เพื่อวางแผนการให้บริการ จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ในการพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

5.2.5 บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา หมายถึง การจัดหาเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาขึ้นหรือดัดแปลงจากที่มีอยู่เดิม นำมาผลิตเป็นอุปกรณ์หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อนำมาพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

5.2.6 ให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม หมายถึง วิธีการ เทคนิค กระบวนการตามหลักวิชาการที่ครู นักสหวิชาชีพ นำมาใช้เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาความสามารถและการฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม และทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ

5.2.7 จัดประสบการณ์ที่บ้านโดยครอบครัว หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยพ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยฝึกทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม และทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ ที่บ้าน โดยบูรณาการกับกิจวัตรประจำวันของเด็กตามที่วางแผนร่วมกับครู นักสหวิชาชีพ และมีการนิเทศติดตามจากครูและนักสหวิชาชีพของศูนย์การศึกษาพิเศษ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

5.2.8 สนับสนุนช่วยเหลือโดยชุมชน หมายถึง การให้ความช่วยเหลือและส่งเสริม ให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้รับการพัฒนาโดยผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสำนักงานเทศบาล ในชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ โดยส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคคลในชุมชนมีเจตคติที่ดีต่อเด็ก และครอบครัว สนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ฝึกทักษะ บำบัดฟื้นฟูเด็กร่วมกับผู้ปกครองเด็ก ครู นักสหวิชาชีพของศูนย์การศึกษาพิเศษ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

5.2.9 ประเมินความก้าวหน้า หมายถึง การตรวจสอบความก้าวหน้าด้านพัฒนาการ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ครู นักสหวิชาชีพ และผู้ปกครองเด็ก ร่วมกันประเมินความก้าวหน้าระหว่างการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็ก โดยใช้แบบประเมินความก้าวหน้า และครู นักสหวิชาชีพ เก็บรวบรวมข้อมูลนำมาสรุปความก้าวหน้าของเด็ก และการใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล รายงานความก้าวหน้าโดยผู้ปกครองเด็กมีส่วนร่วม ในการประเมินผลและร่วมตัดสินใจในการทบทวนและปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมสอดคล้อง กับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็ก ประเมินเพื่อทบทวนและปรับเปลี่ยนอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง หรือทุก 6 เดือน

5.2.10 นิเทศติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ หมายถึง กระบวนการกำกับ ดูแล การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยคณะกรรมการนิเทศติดตาม ประเมินผล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ ครู และนักสหวิชาชีพ ดำเนินการนิเทศติดตาม ประเมินผล ครูและนักสหวิชาชีพ เพื่อให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ในการจัดประสบการณ์และบริการแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้ได้รับการพัฒนา ความสามารถ ตรวจสอบการจัดบริการให้เป็นไปตามระยะเวลาและเป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่น การจัดโปรแกรม การได้รับและใช้สื่อสิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และครู นักสหวิชาชีพ ส่งต่อเด็กให้ได้รับบริการ

ที่เหมาะสมทั้งทางการศึกษา การแพทย์ การอาชีพ การสังคมสงเคราะห์ ทั้งภายในและภายนอก ศูนย์การศึกษาพิเศษ

5.3 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง บุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจน ในการปฏิบัติตน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ ความสามารถทางสติปัญญาน้อยกว่าเกณฑ์เฉลี่ย อย่างมีนัยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัวอีกอย่างน้อย 2 ทักษะจาก 10 ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้าน ทักษะทางสังคม หรือการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย อายุระหว่าง 3 ถึง 6 ปี ได้รับการตรวจวินิจฉัยจากแพทย์ และมารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

5.4 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา หมายถึง สถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดการศึกษานอกระบบหรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต และจัดการศึกษา อบรม แก่ผู้ดูแลคนพิการ ครู บุคลากร และชุมชน รวมทั้งการจัดสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใด ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนด ในประกาศกระทรวง ให้บริการผู้พิการครอบคลุมพื้นที่จังหวัดพะเยา

5.5 ความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งพัฒนา 6 ทักษะ ได้แก่ ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ และเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาต้องผ่านจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในระดับคุณภาพมากขึ้นไป หรือมีค่าตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ที่กำหนดไว้ในแผนการสอนรายบุคคลที่เกิดจากการบริหารงาน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

5.6 ความพึงพอใจ หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนการประเมินความคิดเห็นหรือความรู้สึกทางบวกของครูและผู้ปกครอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา อยู่ในระดับมากขึ้นไป หรือมีค่าตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ที่มีต่อรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

5.7 ความเป็นไปได้ หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการสอบถามความเป็นไปได้ โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 10 แห่ง ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเชียงราย แพร่ ลำพูน ลำปาง น่าน แม่ฮ่องสอน ตาก เพชรบูรณ์ พิจิตร และสุโขทัย อยู่ในระดับมากขึ้นไป หรือมีค่าตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ในการนำรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ไปใช้

5.8 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น ๆ หมายถึง สถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด เชียงราย แพร่ ลำพูน ลำปาง น่าน แม่ฮ่องสอน ตาก เพชรบูรณ์ พิจิตร และสุโขทัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
  - 1.1 ความหมายเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
  - 1.2 ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
  - 1.3 การแบ่งระดับของภาวะบกพร่องทางสติปัญญาในปัจจุบัน
  - 1.4 การพัฒนาความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
2. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
  - 2.1 ความหมายการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
  - 2.2 ความสำคัญการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
  - 2.3 หลักการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
  - 2.4 กระบวนการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
  - 2.5 รูปแบบของการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ
3. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
  - 3.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
  - 3.2 กระบวนการบริหารวงจรกิจกรรมของเดนมิ่ง
  - 3.3 แนวคิดการบริหารเชิงระบบ
  - 3.4 แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม
4. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ
  - 4.1 ความหมายของรูปแบบ
  - 4.2 ประเภทของรูปแบบ
  - 4.3 ลักษณะของรูปแบบที่ดี
  - 4.4 องค์ประกอบของรูปแบบ
  - 4.5 การสร้างและการตรวจสอบรูปแบบ
5. บริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดของการวิจัย

1. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

การพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้มีพัฒนาการตามวัย หรือใกล้เคียงเด็กทั่วไปเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ และบุคลากรในสถานศึกษาระดับต้องให้ความสำคัญและจัดการศึกษาได้อย่างมีความเหมาะสม มีคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้เด็กสามารถดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัวและสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งมีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ดังนี้

1.1 ความหมายเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (2552) ระบุว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ บุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตนในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ ความสามารถทางสติปัญญาดำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัวอย่างน้อย 2 ทักษะจาก 10 ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้าน ทักษะสังคมหรือการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ทั้งนี้ได้แสดงอาการดังกล่าวก่อนอายุ 18 ปี

กุสยา ก่อสุวรรณ (2553) กล่าวว่า ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา คือ ภาวะที่มีข้อจำกัดในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งระบุได้ด้วยระดับสติปัญญาที่ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย ความบกพร่องทางสติปัญญาสะท้อนถึงปัญหาในการเรียนรู้และการใช้ทักษะในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นผลมาจากข้อจำกัดของสติปัญญาทางด้านความคิด การดำเนินชีวิตประจำวัน และทักษะทางสังคม ทั้งนี้การตัดสินว่าบุคคลมีความบกพร่องทางสติปัญญานั้น มักใช้คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบทางสติปัญญาที่เรียกว่า ไอคิว (Intelligence Quotient : IQ) เป็นเกณฑ์ ซึ่งผู้ที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญานั้น ต้องมีระดับสติปัญญาที่ทดสอบด้วยแบบทดสอบมาตรฐานเท่ากับหรือต่ำกว่า 70-75

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2555) ได้ให้ความหมาย ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ภาวะที่เด็กมีพัฒนาการล่าช้าหรือระดับเขาว์ปัญญาต่ำกว่าเด็กทั่วไป ก่อให้เกิดข้อจำกัดในการเรียนรู้ การปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน ตลอดจนการทำงาน ถึงแม้ว่าเด็กจะได้รับการฝึกฝนไปแล้วไม่ต่ำกว่า 6 เดือน

กิงสร เกาะประเสริฐ (2555) กล่าวว่า ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา หรือสมัยก่อนเรียกว่า ภาวะปัญญาอ่อน ซึ่งการเปลี่ยนคำศัพท์ที่ใช้เรียกบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญานี้มาจากการประกาศใช้ของสมาคมว่าด้วยภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาแห่งชาติอเมริกา ซึ่งจากเดิมใช้คำว่า American Association on Mental Retardation : AAMR มาเป็น American Association on Intellectual and Developmental Disabilities : AAIDD เพื่อให้เกิดความรู้สึกทางบวกกับบุคคลเหล่านี้และเกิดแนวทางการช่วยเหลือที่เหมาะสม และเป็นการใช้คำศัพท์ที่ใช้เรียกบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญานี้ให้สอดคล้องกันทั่วโลกอีกด้วย สำหรับความหมายของภาวะบกพร่องทางสติปัญญานั้น สมาคมสำหรับผู้บกพร่องทางสติปัญญาแห่งชาติอเมริกาได้ให้ความหมายว่าเป็นผู้ที่มีระดับสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย มีข้อจำกัดด้านพฤติกรรม การปรับตัวที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันและทักษะทางสังคม โดยความบกพร่องนี้จะต้องเกิดก่อนอายุ 18 ปี ในการระบุว่าเป็นผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญานั้น ระดับสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยและมีความจำกัดทางด้านพฤติกรรม การปรับตัวอย่างน้อย 2 ใน 10 ด้าน

ศรียา นิยมธรรม (2555) กล่าวว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กกลุ่มนี้เต็มใจรู้จักกันในชื่อของเด็กปัญญาอ่อน เนื่องจากมีระดับเซวาร์ปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ มีพัฒนาการล่าช้าทั้งด้านร่างกาย ภาษา ความคิด เด็กกลุ่มนี้บางประเภทได้รับการวินิจฉัยล่าช้า คือ จะเริ่มสังเกตได้เมื่อเข้าสู่วัยเรียน จากการเรียนไม่ทันเพื่อน สอบตกซ้ำชั้น แต่ถ้าเป็นเด็กที่มีรูปร่างผิดปกติเด่นชัดหรือมีประวัติครอบครัวที่อยู่ภาวะเสี่ยงก็จะได้รับการวินิจฉัยโดยเร็ว เช่น เด็กกลุ่มอาการดาว์นซินโดรม

ณัฐรินทร์ แซ่จุง (2557) กล่าวว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะมีความบกพร่องด้านการรู้คิด ทำให้มีข้อจำกัดในการดำเนินชีวิตในขณะนั้น โดยมีระดับสติปัญญาค่าต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้พัฒนาการในด้านต่าง ๆ ล่าช้า ทำให้ไม่สามารถตอบสนองความคาดหวังของคนในสังคมได้ โดยแสดงพฤติกรรมที่มีข้อจำกัดอย่างเด่นชัดในด้านการปรับตัวอย่างน้อย 2 ใน 10 อย่าง ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตในบ้าน ทักษะทางสังคม การให้บริการสาธารณะ การควบคุมตนเอง การเรียนรู้วิชาการในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง สุขอนามัยและความปลอดภัย ซึ่งความบกพร่องต้องแสดงให้เห็นก่อนอายุ 18 ปี

สถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ (2560) ได้ให้ความหมายว่า ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ภาวะที่เด็กมีพัฒนาการไม่เป็นไปตามวัย ก่อให้เกิดอุปสรรคในการเรียนรู้และการปรับตัว

สรุณจิต วรรณกุล (2563) กล่าวว่า ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ความบกพร่องทางเซวาร์ปัญญา รวมทั้งพฤติกรรม การปรับตัวบกพร่องตั้งแต่ 1 ด้านขึ้นไป ในด้านความคิดรวบยอด ด้านสังคม หรือด้านการปฏิบัติ โดยแสดงอาการให้เห็นในช่วงอายุแรกเกิด ถึง 18 ปี

Matthew et al. (2019) กล่าวว่า ในปี 2013 DSM-5 ของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน (APA) ได้แก้ไขคำวินิจฉัยจาก "ปัญญาอ่อน (Mental Retardation)" เป็นความบกพร่องทางสติปัญญา (Intellectual Disability)

Lee (2021) กล่าวว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเกิดจากความบกพร่องของพัฒนาการด้านระบบประสาทที่ทำให้เกิดข้อจำกัดในด้านสติปัญญาและพฤติกรรมการปรับตัว โดยความพิการเหล่านี้เกิดขึ้นตั้งแต่แรกเกิดและแสดงออกมาก่อนอายุ 18 ปี และสามารถเกิดขึ้นร่วมกับปัญหาและข้อจำกัดอื่น ๆ คือ ปัญหาด้านสุขภาพจิต เช่น ภาวะซึมเศร้าและความวิตกกังวล ปัญหาด้านพัฒนาการทางระบบประสาท เช่น ภาวะออทิสติก โรคสมาธิสั้น รวมถึงปัญหาด้านระบบประสาทและกล้ามเนื้อ เช่น ภาวะสมองพิการ และข้อจำกัดด้านสุขภาพ เช่น เยื่อหุ้มสมองอักเสบ

จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สรุปได้ว่า หมายถึง บุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ ความสามารถทางสติปัญญาดำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัว อีกอย่างน้อย 2 ทักษะจาก 10 ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้าน ทักษะทางสังคมหรือการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย และแสดงอาการดังกล่าวก่อนอายุ 18 ปี

1.2 ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

กิงสร เกาะประเสริฐ (2555) กล่าวว่า ผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีข้อบ่งชี้อยู่ 2 ประเด็น คือ 1) ระดับสติปัญญา (IQ) จะต้องเท่ากับ 70 หรือต่ำกว่า และ 2) มีความจำกัดทางด้านพฤติกรรมปรับตัวอย่างน้อย 2 ใน 10 ด้าน ดังต่อไปนี้ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การอยู่ในบ้าน ทักษะทางสังคม การใช้แหล่งบริการในชุมชน การควบคุมตนเอง การดูแลตนเอง ทักษะทางวิชาการ การใช้เวลาว่าง การทำงาน ลักษณะของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสามารถแบ่งได้ตามประเภทของความบกพร่องหรือระดับสติปัญญา ซึ่งการแบ่งประเภทของความบกพร่องทางสติปัญญานั้น ได้ใช้ระดับความรุนแรงของความบกพร่องทางสติปัญญาจากการใช้ระดับสติปัญญาเป็นเกณฑ์ โดยแบ่งเป็นระดับน้อย ปานกลาง รุนแรง และรุนแรงมาก

กรรองทอง จุฬารักษ์นิกร (2556) กล่าวว่า ลักษณะทั่วไปของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีดังนี้ 1) มีความล่าช้าในการเรียนวิชาต่าง ๆ และมีระดับการเรียนต่ำกว่าเด็กปกติ 2) มีความจำไม่ดี จำสิ่งต่าง ๆ ได้ในระยะเวลาสั้น ๆ 3) มีความยากลำบากในการเข้าใจความหมาย โดยเฉพาะสิ่งที่เป็นนามธรรม 4) มีความยากลำบากในการแยกลักษณะความแตกต่างของขนาด รูปทรง เรขาคณิต 3 มิติ และรูปร่าง 5) มีพัฒนาการทางด้านภาษาล่าช้ากว่าเด็กปกติ

6) มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และจินตนาการต่ำกว่าปกติ 7) มีช่วงความสนใจสั้น 8) มีความอดทนและควบคุมอารมณ์ได้น้อย 9) ซ้ำอายุ ไม่กล้าแสดงออก 10) มีความยากลำบากในการแก้ปัญหา และ 11) ถูกชักจูงง่าย และคล้อยตามผู้อื่นง่าย

อวนุช ลินตศิริ (2559) กล่าวว่า เมื่อวัดระดับสติปัญญาโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานแล้ว เด็กปัญญาอ่อนจะมีระดับสติปัญญาต่ำกว่าเด็กปกติโดยทั่วไป และมีพัฒนาการล่าช้ากว่าเด็กปกติในเรื่องของความจำ การหาความสัมพันธ์ และการจำแนกประเภทของข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ทางด้านเหตุผลและการตัดสินใจ

สถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ (2560) กล่าวว่า ผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญายังมีความบกพร่องด้านอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น บกพร่องด้านการเคลื่อนไหว มีภาวะชัก พบมากในเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรง หรือรุนแรงมาก และมีภาวะประสาทสัมผัสบกพร่อง เป็นต้น

นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช และ อิศราภา ชื่นสุวรรณ (2561) ได้แจกแจงลักษณะผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาไว้ว่า มีการเปลี่ยนแปลงในด้านโครงสร้างของร่างกาย วุฒิภาวะ และการเรียนรู้ล่าช้ากว่าวัย มีความบกพร่องในความสามารถด้านเชาว์ปัญญาและพฤติกรรมการปรับตัวในด้านใดด้านหนึ่ง รวมทั้งมีปัญหาพฤติกรรม เช่น ขน อยู่ไม่นิ่ง สมาธิสั้น เป็นต้น และมีลักษณะผิดปกติต่าง ๆ ให้เห็นชัดเจนตั้งแต่แรกเกิด เช่น กลุ่มอาการดาวน์ เป็นต้น

สุรัญจิต วรรณนวล (2563) กล่าวว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีลักษณะอาการความบกพร่องด้านความคิดรวบยอด ด้านสังคม และด้านการปฏิบัติที่รุนแรงพ้องกับระดับ IQ รวมทั้งต้องการความช่วยเหลือตามความรุนแรงเช่นเดียวกัน นอกจากนี้มีอาการเคลื่อนไหวร่างกายช้า บกพร่องด้านการสื่อสารร่วมด้วย มีปัญหาพฤติกรรม รวมถึงภาวะชักและภาวะประสาทบกพร่อง

สมาคมว่าด้วยภาวะบกพร่องทางสติปัญญาและพัฒนาการแห่งอเมริกา (The American Association of Intellectual and Developmental Disabilities : AAIDD) ได้ระบุพฤติกรรม การปรับตัวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 3 ขอบเขต คือ 1) ทักษะความคิดรวบยอด อาทิ ความรู้ การกำกับตนเอง และความคิดรวบยอดเรื่อง จำนวน เงิน และเวลา 2) ทักษะทางสังคม อาทิ ความรับผิดชอบต่อสังคม ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง การจัดลำดับอาวุโสของบุคคล ความไว้เคียงสาทางสังคม ความระมัดระวัง การแก้ปัญหา การปฏิบัติตามกฎหมาย และการหลีกเลี่ยงการเป็นเหยื่อ 3) ทักษะการปฏิบัติ อาทิ กิจกรรมในชีวิตประจำวัน ทักษะการใช้เงิน ความปลอดภัย การดูแลสุขภาพ การเดินทาง ตารางเวลา การใช้โทรศัพท์ (AAIDD, 2017)

Lee (2021) กล่าวว่า ลักษณะเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา คือ ขาดความสามารถในด้านทักษะทางสังคม การรู้การคิด และทักษะการปฏิบัติ 1) ทักษะทางสังคม เป็นทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความรับผิดชอบต่อสังคม ความเห็นคุณค่าในตนเอง การแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคม ความสามารถในการปฏิบัติตามกฎของสังคมและการปฏิบัติตามกฎหมาย 2) การรู้การคิด เป็นความสามารถในการเข้าใจเรื่องเวลา การเงิน และภาษา 3) ทักษะการปฏิบัติ เป็นความสามารถในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ การประกอบกิจกรรมในชีวิตประจำวันและปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

จากการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สรุปได้ว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะมีลักษณะแตกต่างกันไป โดยรวมแล้วเด็กจะมีลักษณะพัฒนาการล่าช้ากว่าเด็กทั่วไปในด้านกล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก การช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน การรับรู้และแสดงออกทางภาษา สังคม สติปัญญาหรือทางวิชาการ ระดับความรุนแรงก็จะขึ้นอยู่กับระดับเซา์ปัญญาหรือ IQ ของเด็กแต่ละบุคคลด้วย

1.3 การแบ่งระดับของภาวะบกพร่องทางสติปัญญาในปัจจุบัน

กุลยา ก่อสุวรรณ และ ชูวดี วิริยางกูร (2561) กล่าวถึง การแบ่งระดับของภาวะบกพร่องทางสติปัญญาในปัจจุบันขององค์การหลัก 3 แห่ง คือ องค์การอนามัยโลก สมาคมจิตเวชอเมริกา และสมาคมเพื่อภาวะบกพร่องทางสติปัญญาและพัฒนาการแห่งประเทศไทย ดังนี้

1) องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) แบ่งระดับความรุนแรงของภาวะบกพร่องทางสติปัญญา เป็น 4 ระดับ ดังปรากฏในคู่มือการจัดหมวดหมู่ของโรคและปัญหาทางสุขภาพที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีทางสถิติระดับนานาชาติ ฉบับแก้ไขครั้งที่ 10 (International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems-10 Revision : ICD-10) ดังนี้ (1) ระดับเล็กน้อย (Mild) IQ 50-69 ระดับพัฒนาการ 9-12 ปี (2) ระดับปานกลาง (Moderate) IQ 35-49 ระดับพัฒนาการ 6-9 ปี (3) ระดับรุนแรง (Severe) IQ 20-34 ระดับพัฒนาการ 3-6 ปี และ (4) ระดับรุนแรงมาก (Profound) IQ ต่ำกว่า 20 ระดับพัฒนาการต่ำกว่า 3 ปี

2) สมาคมจิตเวชอเมริกา (American Psychiatric Association) คู่มือการประเมินและสถิติเกี่ยวกับภาวะบกพร่องทางจิต ฉบับแก้ไขครั้งที่ 5 (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders 5th Edition หรือ DSM-5) แบ่งภาวะบกพร่องทางสติปัญญาออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับเล็กน้อย ปานกลาง รุนแรง และรุนแรงมาก แต่ใช้ลักษณะด้านทักษะแนวคิด ทักษะทางสังคม และทักษะการดำเนินชีวิตประจำวัน เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มแทนการใช้คะแนน IQ ดังนี้

2.1) ระดับเล็กน้อย

(1) ทักษะแนวคิด ในวัยเด็กจะยังไม่เห็นความแตกต่าง แต่เมื่อเข้าสู่วัยเรียน จะมีปัญหาในเรื่องวิชาการ (อ่าน คิดคำนวณ เขียน เวลา เงิน) เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่จะมีปัญหาในเรื่อง นามธรรม การจัดการ (วางแผน คัดกลวิธี จัดอันดับ ความสำคัญ ความยืดหยุ่น) ความจำระยะสั้น การนำความรู้วิชาการไปใช้ในชีวิตประจำวัน

(2) ทักษะทางสังคม มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมต่ำกว่าวัย เช่น อ่านสัญญาณทางสังคมไม่ออก ภาษา บทสนทนา และการสื่อสารต่ำกว่าวัยและเป็นรูปธรรมมากกว่าเด็กวัยเดียวกัน แสดงพฤติกรรมและอารมณ์ได้ไม่สมวัย ใช้วิจารณ์ญาติและประเมินความเสี่ยงในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ไม่เท่าเพื่อนวัยเดียวกัน

(3) ทักษะการดำเนินชีวิตประจำวัน ดูแลร่างกายของตนได้ใกล้เคียงเด็กวัยเดียวกัน แต่ต้องการความช่วยเหลือในกิจวัตรประจำวันที่ซับซ้อน เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่อาจต้องช่วยในเรื่องการซื้อของ การจัดการเรื่องเงิน การดูแลบ้าน การเลี้ยงลูก การใช้เวลาว่างอย่างเหมาะสม การตัดสินใจเรื่องสุขภาพ เรื่องกฎหมาย สามารถทำงานที่ไม่ต้องคิดซับซ้อนได้

2.2) ระดับปานกลาง

(1) ทักษะแนวคิด ในวัยเด็กภาษาและความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเรียนพัฒนาค่อนข้างช้า เมื่อเข้าเรียนจะอ่าน เขียน คิดคำนวณ เข้าใจเรื่องเวลาและเงินได้ช้ามาก ในวัยผู้ใหญ่ อาจมีความรู้ทางวิชาการในระดับประถมศึกษา ต้องการความช่วยเหลือในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การนำความรู้ทางวิชาการไปใช้

(2) ทักษะทางสังคม ภาษาพูดไม่ซับซ้อน แปรสัญญาณทางสังคมได้ไม่ถูกต้อง มักมีวิจารณ์ญาติและการตัดสินใจค่อนข้างจำกัด มักมีปัญหาในการรักษาความสัมพันธ์ เนื่องจากปัญหาด้านการสื่อสารและทักษะทางสังคม จะประสบความสำเร็จในการทำงานได้ถ้าได้รับความช่วยเหลือด้านสังคมและการสื่อสาร

(3) ทักษะการดำเนินชีวิตประจำวัน สามารถดูแลตนเองและทำงานบ้านได้ถึงแม้ต้องใช้เวลาในการเรียนรู้และมีก่นานกว่าเด็กวัยเดียวกัน และต้องมีคนคอยเตือน ทำงานที่ไม่ต้องคิดหรือใช้ภาษามากได้ แต่ต้องการความช่วยเหลือเมื่องานซับซ้อนขึ้น หรือความรับผิดชอบมากขึ้น เช่น การซื้อของ การจัดการเรื่องเงิน การเดินทาง การจัดการเวลา อาจมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

2.3) ระดับรุนแรง

(1) ทักษะแนวคิด มีความสามารถในการรู้คติน้อย ไม่ค่อยเข้าใจภาษาเขียน ตัวเลข ปริมาณ เวลา เงิน ผู้ดูแลต้องช่วยเหลืออย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการแก้ปัญหา

(2) ทักษะทางสังคม พูดได้น้อยเพราะมีปัญหาด้านคำศัพท์และไวยากรณ์ มักพูดได้แค่คำเดียวหรือวลีสั้น ๆ และเสริมด้วยวิธีสื่อสารรูปแบบอื่น เนื้อหาที่พูดคุยมักเป็นเรื่องชีวิตประจำวันในวันนั้น ๆ เข้าใจคำพูดและท่าทางง่าย ๆ มีความสุขที่ได้อยู่กับครอบครัวและคนคุ้นเคย

(3) ทักษะการดำเนินชีวิตประจำวัน ต้องได้รับความช่วยเหลือทุกเรื่องในชีวิตประจำวัน ทั้งเรื่องอาหาร แต่งตัว อาบน้ำ ต้องมีคนดูแลตลอดเวลา ไม่สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของตนในวัยผู้ใหญ่ ทำงานบ้าน กิจกรรมสันทนาการ ทำงานได้หากได้รับความช่วยเหลือ ใช้เวลาเรียนรู้ ผิดงนระยะยาว อาจมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม รวมถึงการทำร้ายตนเอง

2.4) ระดับรุนแรงมาก

(1) ทักษะแนวคิด เข้าใจของจริงที่จับต้องได้มากกว่าสัญลักษณ์ที่ต้องแปลความหมาย ใช้วัตถุตามหน้าที่ของมันได้ทั้งในการดูแลตนเอง (เช่น หวี ลูบ) การทำงาน (เช่น ตะกร้า งาน) และกิจกรรมสันทนาการ (เช่น โทรทัศน์) อาจสามารถมองลักษณะภายนอกและเข้าใจความสัมพันธ์ของวัตถุ (เช่น จับคู่ แยกแยะวัตถุที่เหมือนหรือต่าง) อาจใช้สิ่งของบางอย่างไม่ได้ เพราะมีปัญหาด้านการเคลื่อนไหวหรือประสาทสัมผัส

(2) ทักษะทางสังคม เข้าใจคำสั่งหรือท่าทางง่าย ๆ แต่ไม่ค่อยเข้าใจภาษาพูด และท่าทางที่เป็นสัญลักษณ์ บอกความต้องการและความรู้สึกด้วยการสื่อสารที่ไม่ใช่ภาษาพูด และไม่ใช้สัญลักษณ์ ชอบอยู่กับสมาชิกในครอบครัวหรือผู้ดูแลที่สนิทด้วยเท่านั้น มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้วยท่าทางสีหน้า อาจมีปัญหาด้านประสาทสัมผัสและร่างกายหรือการเคลื่อนไหว ทำให้ไม่สามารถร่วมกิจกรรมทางสังคมได้มากนัก

(3) ทักษะการดำเนินชีวิตประจำวัน ต้องได้รับความช่วยเหลือทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการดูแลตนเอง สุขภาพ และความปลอดภัย แต่สามารถให้ความร่วมมือได้บ้าง หากไม่มีความบกพร่องทางร่างกายรุนแรงอาจช่วยงานบ้านได้บ้าง เช่น นำจานไปวางบนโต๊ะ ประกอบอาชีพได้เพียงหยิบจับวัตถุและต้องมีคนดูแลตลอดเวลา กิจกรรมยามว่างอาจเป็นการดูหนัง ฟังเพลง เดินเล่น แต่มักมีปัญหาด้านร่างกายและประสาทสัมผัส อาจมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

3) สมาคมบุคคลปัญญาอ่อนแห่งสหรัฐอเมริกา (The American Association on Mental Retardation : AAMR) ในอดีตปี ค.ศ. 1958-1973 พยายามแบ่งบุคคลบกพร่องทางสติปัญญาให้ตรงตามความเป็นจริงมากขึ้นและละเอียดยิ่งขึ้น จึงแบ่งบุคคลบกพร่องทางสติปัญญาออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ คาบเส้น (Borderline) หมายถึง คนที่มีคะแนน IQ 67-83 บกพร่องเล็กน้อย

(Mild) เมื่อคะแนน IQ 50-66 บกพร่องปานกลาง (Moderate) เมื่อคะแนน IQ 33-49 บกพร่องรุนแรง (Severe) เมื่อคะแนน IQ 16-32 และบกพร่องรุนแรงมาก (Profound) เมื่อคะแนน IQ ต่ำกว่า 16 อย่างไรก็ตามกลุ่มคาบเส้นทำให้บุคคลบกพร่องทางสติปัญญาที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นแบบก้าวกระโดด เพราะครอบคลุมถึงคนที่มีคะแนน IQ 83 และเด็กส่วนใหญ่ในกลุ่มคาบเส้นเป็นเด็กด้อยโอกาสและหรือเด็กผิวสี ซึ่งสมาคมฯ เห็นว่าไม่ได้มีความบกพร่องและไม่ควรได้รับบริการทางการศึกษาพิเศษ จึงตัดสินใจตัดกลุ่มคาบเส้นออกจากภาวะบกพร่องทางสติปัญญา ในปี ค.ศ. 1973 ทั้ง ๆ ที่ในความเป็นจริงเด็กกลุ่มนี้ก็ต้องการความช่วยเหลือทางการศึกษาเป็นพิเศษเช่นกัน การแบ่งระดับภาวะบกพร่องทางสติปัญญาของสมาคมฯ ปี ค.ศ. 1973 จึงมีเพียง 4 กลุ่ม ดังนี้

3.1) ระดับเล็กน้อย IQ 50-69 มีปัญหาในการเรียนรู้ทักษะทางวิชาการแต่สามารถทำงานที่ไม่ซับซ้อนมากนัก สามารถสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ สามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้

3.2) ระดับปานกลาง IQ 35-49 มีพัฒนาการล่าช้าอย่างเห็นได้ชัดในวัยเด็ก สามารถทำทักษะต่าง ๆ ได้บ้างพอควร เช่น การดูแลตนเอง ทักษะการสื่อสารและทักษะทางวิชาการ แต่ต้องการความช่วยเหลือในระดับต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตและทำงานได้ในชุมชน

3.3) ระดับรุนแรง IQ 20-34 ต้องการความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

3.4) ระดับรุนแรงมาก IQ ต่ำกว่า 20 มีข้อจำกัดด้านการดูแลตนเอง การขับถ่าย การสื่อสาร การเคลื่อนไหว อย่างมาก จึงต้องการความช่วยเหลืออย่างมากและต่อเนื่องตลอดเวลา

ในปี ค.ศ. 1992 สมาคมฯ ตระหนักถึงปัญหาของคะแนน IQ จึงพยายามแบ่งระดับบุคคลบกพร่องทางสติปัญญาตามระดับความช่วยเหลือที่บุคคลนั้นต้องการในพฤติกรรมปรับตัว ทั้ง 10 ด้าน ระดับความรุนแรง 4 ระดับ ได้แก่ การช่วยเหลือเป็นครั้งคราว (Intermittent) การช่วยเหลือที่จำกัด (Limited) การช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง (Extensive) และการช่วยเหลืออย่างมาก (Pervasive) อย่างไรก็ตามสมาคมฯ ไม่ได้แนะนำวิธีวัดระดับความช่วยเหลืออย่างเป็นทางการและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ทำให้การแบ่งระดับฯ นั้น ไม่ได้ได้รับความนิยมนัก

1) การช่วยเหลือเป็นครั้งคราว (Intermittent) บุคคลกลุ่มนี้มักไม่ต้องการความช่วยเหลือในสถานการณ์ปกติ แต่อาจต้องการความช่วยเหลือระยะสั้นหรือในช่วงวิกฤติ เช่น ช่วงตกงาน หรือเจ็บป่วยกะทันหัน เป็นต้น ปริมาณการช่วยเหลือนั้นอาจมากหรือน้อยตามความจำเป็นของแต่ละบุคคลและแต่ละสถานการณ์

2) การช่วยเหลือที่จำกัด (Limited) บุคคลนั้นต้องการความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง แต่มากกว่าการช่วยเหลือเป็นครั้งคราว เช่น บุคคลนั้นอาจต้องการความช่วยเหลือในระยะการฝึกอบรม ความช่วยเหลือในช่วงเริ่มทำงานหรือเริ่มเข้าโรงเรียนใหม่ หรือความช่วยเหลือในช่วงถ่ายโอนจากวัยเรียนไปสู่วัยผู้ใหญ่ เป็นต้น

3) การช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง (Extensive) บุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นประจำทุกวันในสิ่งแวดล้อมใดสิ่งแวดล้อมหนึ่ง เช่น ที่บ้าน ที่โรงเรียน และไม่จำกัดเวลา เป็นต้น การช่วยเหลือระดับนี้อาจเป็นการช่วยเหลือระยะยาวก็ได้ เช่น การช่วยเหลือด้านการใช้ชีวิตในบ้าน

4) การช่วยเหลืออย่างมาก (Pervasive) บุคคลกลุ่มนี้ต้องการความช่วยเหลืออย่างมาก ผู้ดูแลต้องให้การช่วยเหลือในทุกสถานการณ์หรือในสถานที่ทุกแห่ง เพื่อให้บุคคลนั้นสามารถยังชีพได้ การช่วยเหลือระดับนี้จำเป็นต้องใช้บุคลากรมากกว่าระดับที่สองและระดับที่สาม

สมาคมเพื่อภาวะบกพร่องทางสติปัญญาและพัฒนาการแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (The American Association of Intellectual and Developmental Disabilities : AAIDD) ยังคงพิจารณาระดับความรุนแรงตามระดับความช่วยเหลือที่บุคคลนั้นต้องการ แต่เสนอให้พิจารณาบุคคลบกพร่องทางสติปัญญาเป็นรายบุคคลแทนการแบ่งคนเหล่านี้ออกเป็นระดับต่าง ๆ เพราะถึงแม้คนเหล่านี้จะมีความบกพร่องแต่ก็เป็นมนุษย์ที่มีอัตลักษณ์ของตนเอง แต่ละคนจึงแตกต่างกัน บุคลากรวิชาชีพจึงไม่ควรเหมาเอาว่าบุคคลเหล่านี้มีเพียง 4 กลุ่มเท่านั้น อีกทั้งยังเชื่อว่าการทราบระดับความรุนแรงของบุคคลนั้น ไม่ได้ทำให้บุคลากรวิชาชีพให้บริการแก่คน ๆ นั้นได้ดีขึ้น เพราะระดับความรุนแรงไม่ได้ให้ข้อมูลมากพอที่บุคลากรวิชาชีพจะวางแผนการช่วยเหลือได้ถูกต้อง ดังนั้น คู่มือเกี่ยวกับนิยามการแบ่งกลุ่มและระบบการช่วยเหลือของสมาคมฯ (ฉบับแก้ไข ครั้งที่ 11) จึงไม่ได้แบ่งภาวะบกพร่องทางสติปัญญาออกเป็นระดับต่าง ๆ

Obi et al. (2011) กล่าวว่า การแบ่งประเภทความพิการทางสติปัญญาด้วยระดับสติปัญญา (IQ) เพียงอย่างเดียวไม่สามารถวินิจฉัยความพิการได้ ต้องมีการประเมินพฤติกรรม การปรับตัว ความสามารถในการสื่อสาร การมีส่วนร่วมทางสังคม และการใช้ชีวิตอย่างอิสระด้วยตนเองร่วมด้วย

Lee (2021) กล่าวว่า จากคู่มือการวินิจฉัยและสถิติของความผิดปกติทางจิต ฉบับที่ 5 (DSM-5) การวินิจฉัยความพิการทางสติปัญญาจำเป็นต้องมีข้อจำกัดในการทำงานทางสติปัญญา ข้อจำกัดของพฤติกรรมปรับตัว และเริ่มมีอาการก่อนอายุ 18 ปี การทดสอบระดับสติปัญญาของแต่ละบุคคลใช้แบบทดสอบมาตรฐานจาก Stanford-Binet Intelligence Scales โดยการวินิจฉัยความพิการทางสติปัญญาขึ้นอยู่กับคะแนนระดับสติปัญญา (IQ) ซึ่งมีการจัดระดับความรุนแรง ดังนี้ ระดับสติปัญญา 50 ถึง 70 มีความบกพร่องทางสติปัญญาเล็กน้อย (พบได้ 85% ของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา) ระดับสติปัญญา 35 ถึง 50 มีความบกพร่องทางสติปัญญาปานกลาง (พบได้ 10% ของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา) ระดับสติปัญญา 20 ถึง 35 มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับรุนแรง (พบได้ 4% ของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา) และระดับสติปัญญา ต่ำกว่า 20 มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับรุนแรงมาก (พบได้ 1% ของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา)

จากการศึกษาเกี่ยวกับการแบ่งระดับของภาวะบกพร่องทางสติปัญญาในปัจจุบัน สรุปได้ว่า มีการแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ แบ่งตามระดับเซวาร์ปัญญา และแบ่งตามระดับความต้องการจำเป็น ช่วยเหลือของเด็กแต่ละบุคคล

1.4 การพัฒนาความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

จรัสลักษณ์ รัตนพันธ์ (2555) กล่าวว่า การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนลักษณะพิเศษ ในประเทศไทยจัดขึ้นหลายหน่วยงาน แต่ละแห่งมีกระบวนการในการจัดที่คล้ายคลึงกัน พอสรุปกระบวนการหลัก ๆ ได้ 6 ประการ คือ 1) การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความต้องการพิเศษของผู้เรียน 2) การวัด ประเมิน และวินิจฉัยความต้องการพิเศษ 3) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และพิจารณาการให้บริการที่เกี่ยวข้อง 4) การจัดการศึกษาตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) การวัดประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และ 6) การส่งต่อ

ศรียา นิยมธรรม (2555) ได้สังเคราะห์ทฤษฎีและงานวิจัยทางจิตวิทยาและการศึกษาพิเศษ เพื่อศึกษารูปแบบในการพัฒนางานการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ โดยนำจิตวิทยานิยามเป็นตัวแปรสำคัญมากขึ้น เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่จะเติมเต็มองค์ความรู้ที่มีอยู่ รูปแบบนี้ คือ FLASH Model รูปแบบการพัฒนามี ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้จากทฤษฎีและงานวิจัยทางจิตวิทยากับการจัดการศึกษาพิเศษ ซึ่งสรุปองค์ประกอบหลักได้ 5 ประการ คือ 1) ครอบครัว (Family) การพัฒนาบุคคลจำเป็นต้องคำนึงถึงบริบทที่เป็นพื้นฐานสำคัญของชีวิต นั่นก็คือ ครอบครัว 2) ภาษาและการสื่อสาร (Language Communication) ภาษาและวิธีการสื่อสารคือกุญแจสำคัญสู่การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความเฉลียวฉลาดทางสติปัญญา อารมณ์ ความคิด ความหวัง ฯลฯ ซึ่งวิธีการสื่อสารมีหลายรูปแบบที่ต้องคำนึงถึง 3) การบำบัดทางเลือกหรือการสอนทางเลือก (Augmentative Therapeutic or Alternative Teaching) หมายถึง ใช้วิธีการที่จะช่วยพัฒนาผู้มีความต้องการพิเศษนอกเหนือจากการบำบัดทางการแพทย์และจิตบำบัดหรืออาจใช้ควบคู่กันไป เพื่อช่วยให้บุคคลก้าวข้ามปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ได้ดียิ่งขึ้น ในกรณีจะใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับความต้องการพิเศษทางการเรียนรู้ของเด็ก 4) การพัฒนาทักษะที่จำเป็น (Skills) การดำเนินชีวิตของบุคคลจะทำได้ดีเพียงไรขึ้นอยู่กับทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต เป็นทักษะในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ ทักษะในการดำรงชีวิต ทักษะการสื่อสาร เป็นต้น และ 5) ความหวังและความสุข (Hope and Happiness) ทำอย่างไร คนจึงจะมีความรู้สึกดี ๆ ทำในสิ่งดี ๆ มีความหวังและความสุขในชีวิต นั่นคือการนำแนวคิดจิตวิทยานิยามมาใช้ เช่น การมองโลกในแง่ดี การคิดดีแทนการมีความวิตกกังวล ความโกรธ ซึมเศร้า สิ้นหวัง นั่นคือวิธีการที่จะสร้างพลังใจเพื่อนำพาชีวิตสู่จุดหมาย

กรองทอง จุฬารัตน์ (2556) กล่าวว่า ความร่วมมือและความเอาใจใส่ของผู้ปกครองมีส่วนสำคัญต่อการฝึกและการเรียนของเด็กปัญญาอ่อนกลุ่มนี้มาก ผู้ปกครองจึงควรได้รับคำแนะนำจากกลุ่มวิชาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการให้ความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ฝึกการปฏิบัติหน้าที่ของเด็กในครอบครัว เช่น การฝึกกิจวัตรประจำวันและงานบ้าน 2) ให้ความรักความอบอุ่นเช่นเดียวกับบุตรปกติอื่น ๆ โดยการเอาใจใส่และดูแลอย่างใกล้ชิด 3) ฝึกทักษะทางสังคมเพื่อให้เด็กปฏิบัติงานในสังคมได้อย่างเหมาะสม 4) สังเกตพฤติกรรมของเด็กเมื่อพบว่า มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ต้องรีบบำบัด 5) ช่วยกระตุ้นสังคมและชุมชนให้มีความเข้าใจต่อบุคคลปัญญาอ่อนเพื่อหาแนวทางแก้ไข

สถาบันราชานุกูล (2559) กล่าวถึง การฟื้นฟูสมรรถภาพในบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีดังนี้

1) การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ตามสภาพปัญหาและความจำเป็น ดังนี้ (1) การส่งเสริม ป้องกัน และดูแลรักษาสุขภาพ ได้แก่ การส่งเสริมป้องกัน บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ นอกจากการส่งเสริมสุขภาพเหมือนเด็กปกติ เช่น การได้รับวัคซีนตามวัย การติดตามการเจริญเติบโต การค้นหาและบำบัดรักษาความผิดปกติที่พบร่วมด้วยก็เป็นที่มีความจำเป็น เช่น โรคหัวใจพิการแต่กำเนิด โรคลมชัก ภาวะบกพร่องไทรอยด์ฮอร์โมนที่พบบ่อยในกลุ่มอาการดาวน์ เป็นต้น (2) การส่งเสริมพัฒนาการ ได้แก่ การจัดโปรแกรมการฝึกทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่พัฒนาการปกติตามวัยของเด็ก จากการวิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับการฝึกทักษะที่จำเป็นในการพัฒนาแต่เขารวยจะสามารถเรียนรู้ได้ดีกว่าการฝึกเมื่อเด็กโตแล้วทันทีที่วินิจฉัยสงสัยหรือมีความเสี่ยงว่าเด็กมีความบกพร่องทางสติปัญญา เช่น เด็กกลุ่มอาการดาวน์หรือเด็กกลุ่มเสี่ยง เช่น เด็กคลอดก่อนกำหนด มารดาตกเลือดขณะตั้งครรภ์ ฯลฯ สามารถจัดโปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการให้เด็กกลุ่มนี้ได้ทันทีโดยไม่ต้องนำเด็กมาไว้ที่โรงพยาบาล โปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการคือ การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็ก บิดา มารดา และผู้ดูแล มีบทบาทสำคัญยิ่งในการฝึกเด็กให้พัฒนาได้ตามโปรแกรมอย่างสม่ำเสมอ ผลสำเร็จของการส่งเสริมพัฒนาการจึงขึ้นอยู่กับความร่วมมือและความตั้งใจจริงของบุคคลในครอบครัวของเด็กมากกว่าผู้ฝึกที่เป็นนักวิชาชีพ (3) กายภาพบำบัด เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามักจะมีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวร่างกายช้ากว่าวัย นอกจากนี้ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรงและรุนแรงมากส่วนใหญ่ก็จะมีคามพิการทางระบบประสาทส่วนกลางร่วมด้วย ส่งผลให้มีการเกร็งของแขน ขา ลำตัว จึงจำเป็นต้องแก้ไขอาการเคลื่อนไหวที่ผิดปกติเพื่อช่วยลดการยึดติดของข้อต่อและการสูญเสียกล้ามเนื้อ เพื่อที่เด็กจะช่วยเหลือตัวเองได้มากขึ้นเมื่อโตขึ้น (4) กิจกรรมบำบัด การฝึกการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ได้แก่ การใช้มือหยิบจับสิ่งของ การทำงานประสานกันของตาและมือ ความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน เช่น การเติมน้ำจากแก้ว การแปรงฟัน การใช้ช้อนตักอาหาร

การหยิบขนมเข้าปาก ซึ่งการบำบัดรักษาทางกิจกรรมบำบัดจะช่วยแก้ไขปัญหาด้านองค์ประกอบที่จำเป็นในการประกอบกิจกรรมการดำเนินชีวิต ช่วยให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสามารถทำกิจวัตรประจำวันตามช่วงวัยได้ด้วยตนเองอย่างราบรื่นตามศักยภาพ (5) อรรถบำบัด เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เกินกว่าร้อยละ 70 มีปัญหาการพูดและการสื่อความหมาย กระบวนการฝึกในเรื่องนี้ มีไว้เพื่อให้แปลงสำเนียงเป็นภาษาที่คนทั่วไปเข้าใจเท่านั้น แต่จะเริ่มจากเด็กต้องฝึกใช้กล้ามเนื้อช่วยพูด บังคับกล้ามเนื้อเปล่งเสียงออกเสียงให้ถูกต้อง ซึ่งการฝึกพูดต้องกระทำตั้งแต่เด็กอายุต่ำกว่า 4 ปี จึงจะได้ผลดีที่สุด

2) การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษา ในช่วงอายุ 7 ถึง 15 ปี มีการจัดการศึกษา โดยมีแผนการศึกษาสำหรับแต่ละบุคคลในโรงเรียน ซึ่งอาจเป็นการเรียนในชั้นเรียนปกติ เรียนร่วม หรือมีการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย โรงเรียนที่รับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีอยู่ทั่วไปทั้งในกรุงเทพมหานครและในต่างจังหวัด แต่ในทางปฏิบัติก็ยังไม่เพียงพอที่จะรองรับเด็กกลุ่มนี้

3) การฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพ เมื่ออายุ 15 ถึง 18 ปี เป็นการฝึกวิชาชีพ และลักษณะที่ดีในการทำงาน เป็นสิ่งจำเป็นมากต่อการประกอบอาชีพในวัยผู้ใหญ่ ได้แก่ ฝึกการตรงต่อเวลา รู้จักรับคำสั่งและนำมาปฏิบัติเองโดยไม่ต้องมีผู้เตือน การปฏิบัติตนต่อผู้ร่วมงาน และมารยาทในสังคม เมื่อเข้าวัยผู้ใหญ่ควรช่วยเหลือให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้มีอาชีพที่เหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอิสระในสังคมได้อย่างคนปกติ อาชีพที่บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสามารถทำได้ดี เช่น งานบ้าน งานบริการ งานในโรงงาน งานในสำนักงาน ได้แก่ การรับส่งหนังสือ ถ่ายเอกสาร เป็นต้น

กุลยา ก่อสุวรรณ และ ยุวดี วิริยางกูร (2561) กล่าวว่า การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้สามารถใช้ชีวิตในชุมชนได้เช่นคนทั่วไปนั้น การเตรียมงาน และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม และการเตรียมความสามารถของบุคคลให้เหมาะสมกับงานและสิ่งแวดล้อมนั้น จะทำให้บุคคลนั้นสามารถดำรงชีวิตได้อย่างอิสระ พึ่งพาผู้อื่นน้อยที่สุด ดังนั้น เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะสามารถใช้ชีวิตในชุมชนได้อย่างอิสระและมีความสุขเมื่อสังคมปรับความคาดหวังที่มีต่อเด็กเหล่านี้ให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของเขา การดูแลช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในชั้นเรียนครูควรเลือกสอนในเรื่องที่จำเป็นต่อชีวิตของเด็ก ส่วนหลักสูตรควรเน้นทักษะการช่วยเหลือตนเองและทักษะอื่น ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตของเด็กต่อไป ดังต่อไปนี้ 1) สอนทักษะวิชาการที่นำไปใช้ได้จริง ถึงแม้ว่าทักษะวิชาการ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และสังคม จะเป็นทักษะที่เด็กต้องเรียนรู้ แต่เด็กเหล่านี้มักต้องใช้เวลาเรียนรู้นานกว่าเด็กทั่วไป ครูจึงควรปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับความสามารถและความจำเป็นของเด็ก ดังนั้น ครูจึงควรให้เวลากับเนื้อหาวิชาการที่เด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การสื่อสาร การเดินทางไปยัง

ที่ต่าง ๆ ด้วยตนเอง การแก้ไขปัญหาและการจัดการตัวเอง เป็นต้น และสำหรับทักษะภาษาไทยที่จำเป็น คือ การอ่านและเข้าใจความหมายของคำที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในชีวิตจริง ส่วนทักษะทางคณิตศาสตร์ที่จำเป็น ได้แก่ การบอกเวลา การใช้เงิน เป็นต้น 2) สอนทักษะการปรับตัว ทักษะการปรับตัวเป็นเนื้อหาที่จำเป็นสำหรับเด็กวัยเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ การเคลื่อนไหว การสื่อสาร การเรียนรู้ทักษะทางวิชาการที่มีความหมายสำหรับเด็ก การดูแลตนเอง และทักษะทางสังคม ซึ่งทักษะการดูแลตนเองจะช่วยให้เด็กดำเนินชีวิตได้อย่างอิสระและพึ่งพาผู้อื่นน้อยที่สุด ทักษะการดูแลตนเองที่สำคัญ ได้แก่ การรับประทานอาหาร การอาบน้ำ การแต่งกาย การดูแลสุขอนามัยและความปลอดภัยของตนเอง รวมถึงการรู้จักกำกับและควบคุมตนเองด้วย ส่วนทักษะทางสังคมนั้น เด็กควรสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้ใกล้เคียงกับคนทั่วไป เช่น การแต่งกาย เป็นต้น เด็กควรรู้จักรักษาร่างกายและเสื้อผ้าให้สะอาด แต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่เหมาะสมตามกาลเทศะ เขาจึงจะสามารถสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นได้ ดังนั้น ทักษะทางสังคมจึงต้องเน้นภาพลักษณ์ของเด็ก มารยาทในสังคม เช่น มารยาทในการรับประทานอาหาร มารยาทในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และการมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม เป็นต้น 3) การสอนให้ใช้เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาควรได้ใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้เขาสามารถเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร การสื่อสาร รวมถึงกิจกรรมอื่นใดในชีวิตประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตอิสระ

นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช และ ยัสราภา ชื่นสุวรรณ (2561) กล่าวว่า การดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีเป้าหมายเพื่อให้เด็กเหล่านี้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างใกล้เคียงหรือเช่นเดียวกับเด็กปกติ ดังนี้ 1) การส่งเสริมป้องกัน ได้แก่ การกำกับดูแลสุขภาพเช่นเดียวกับเด็กปกติ ประเมินการเจริญเติบโต ภาวะโภชนาการ การให้ภูมิคุ้มกันโรค การให้คำแนะนำ บริการเกี่ยวกับโรค โอกาสเกิดซ้ำและวางแผนการดูแล 2) การบำบัดรักษาสาเหตุของภาวะบกพร่องทางสติปัญญา รวมทั้งความผิดปกติที่พบร่วม เช่น โรคหัวใจพิการแต่กำเนิดหรือภาวะพร่องไทรอยด์ฮอร์โมนที่พบในกลุ่มอาการดาวน์ โรคลมชัก ปัญหาพฤติกรรม เป็นต้น การรักษามีหลายวิธี เช่น การใช้ยา การผ่าตัด หรืออื่น ๆ ตามปัญหาที่พบ 3) การฟื้นฟูสมรรถภาพดำเนินการฟื้นฟูสมรรถภาพตามช่วงวัย ดังนี้ (1) อายุแรกเกิดถึง 6 ปี เน้นการส่งเสริมพัฒนาการด้วยการจัดโปรแกรมการฝึกพัฒนาทักษะด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็ก สติปัญญา ภาษา สังคม และการช่วยเหลือตนเอง เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการปกติหรือใกล้เคียงเด็กปกติวัยเดียวกัน มีความพร้อมที่จะเรียนในระบบการศึกษา พัฒนาทักษะการเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี มีคะแนนระดับเชาวน์ปัญญาสูงขึ้น ลดความจำเป็นในการจัดการศึกษาพิเศษ (2) อายุ 7-15 ปี เน้นการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการศึกษาโดยมีแผนการศึกษาสำหรับแต่ละบุคคล (Individualized Education

Program : IEP) ควรเปิดโอกาสให้เด็กที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาได้เรียนรวมในชั้นเรียนปกติ หรือเรียนร่วมกับบุคคลปกติมากที่สุด (Integration and Inclusive Education) การจัดการศึกษา พิเศษ (Special Education) ควรจัดให้เท่าที่จำเป็น (3) อายุ 15-18 ปี เน้นการฟื้นฟูสมรรถภาพ ด้านสังคมและด้านอาชีพ (4) การบำบัดรักษารวมตามความจำเป็นในแต่ละราย ได้แก่ กายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด การแก้ไขการพูด หรือการปรับพฤติกรรม (5) การให้คำแนะนำและสนับสนุน ได้แก่ การดำเนินชีวิตร่วมกับพี่น้อง การให้คำแนะนำล่วงหน้า เช่น ความรู้เรื่องเพศศึกษา การวางแผน ครอบครัว การดูแลตนเองขณะมีประจำเดือน ฝึกอาชีพ สุขอนามัย เป็นต้น รวมทั้งการสนับสนุนอื่น เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมหรือแข่งขันกีฬาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องของสมรรถภาพด้านต่าง ๆ (6) การวางแผนดูแลต่อเนื่อง ติดตามประเมินผลและทบทวนโดยทีมสหวิชาชีพร่วมกับครอบครัว เป็นระยะ และประสานการทำงานกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแล เด็กที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาอย่างต่อเนื่อง (7) การส่งต่อ จะทำในกรณีต่าง ๆ เช่น การส่งต่อ ทางการแพทย์เพื่อตรวจตา ตรวจคลื่นสมอง เป็นต้น หรือเพื่อรับบริการอื่น ๆ ในชุมชน

สุรวิจิต วรณนวล (2563) กล่าวว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเมื่อเรียนจบ จากสถานศึกษามักจะกลับไปใช้ชีวิตส่วนใหญ่ในชุมชน ดังนั้น บุคคลเหล่านี้ควรได้รับการสอน ให้ดำรงชีวิตอย่างอิสระในบ้านที่เป็นทักษะพื้นฐานเพื่อให้เด็กพึ่งพาผู้อื่นน้อยที่สุด ก่อให้เกิด ความภาคภูมิใจในตนเองและครอบครัว และส่งผลต่อการดำรงชีวิตอย่างอิสระในชุมชนได้ในที่สุด

Natasha & Lacey (2017) กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญา เด็กที่บกพร่องทางสติปัญญาหรือเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้ารอบด้านส่วนใหญ่จะได้รับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มอย่างเข้มข้นจากนักสหวิชาชีพ จากพระราชบัญญัติการศึกษาเพื่อผู้พิการ ในสหรัฐอเมริกากำหนดไว้ว่า เด็กพิการต้องได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ ก่อนอายุ 3 ขวบ และครอบครัวของเด็กพิการต้องได้รับการจัดทำแผนบริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว ซึ่งโปรแกรมที่กำหนดและออกแบบให้บริการเฉพาะบุคคลครอบคลุมถึงการบำบัดฟื้นฟูด้านการพูด และภาษา กิจกรรมบำบัด กายภาพบำบัด จิตวิทยา บริการทางการแพทย์ การให้คำปรึกษา ด้านโภชนาการ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก การให้คำปรึกษาและการฝึกอบรม สำหรับครอบครัว การเยี่ยมบ้าน และการให้บริการทางสังคม โดยแผนบริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัวใช้กับเด็กอายุ 0-3 ปี หลังจากนั้นเด็กที่มีคุณสมบัติสำหรับบริการต่อเนื่องจะได้รับการเปลี่ยนไปใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลร่วมกับการให้บริการจากนักสหวิชาชีพ

สมาคมอเมริกันด้านความบกพร่องทางสติปัญญาและพัฒนาการ American Association on Intellectual and Developmental Disabilities (AAIDD) กล่าวว่า บุคคลที่มีความบกพร่อง ด้านสติปัญญาต้องได้รับการศึกษาฟรี การประเมินผลที่ยุติธรรม ได้รับการที่เหมาะสม และเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคล (AAIDD, 2018)

Lee (2021) กล่าวว่า การพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องด้านสติปัญญา ต้องเริ่มต้นทันทีเมื่อพบความพิการ โดยมีเป้าหมายในการให้บริการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการทรุดลง ลดความรุนแรงของโรคและพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยในการบำบัดฟื้นฟูต้องคำนึงถึงแนวทางการให้บริการที่หลากหลายจากสหวิชาชีพโดยอยู่บนพื้นฐานของเป้าประสงค์ของการบำบัดฟื้นฟู เป็นรายบุคคล การสนับสนุนทางการศึกษาถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยเมื่อเด็กได้รับการวินิจฉัยว่ามีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้ให้บริการด้านสุขภาพต้องติดต่อโรงเรียนเพื่อจัดการศึกษาพิเศษทันที โดยรูปแบบการให้บริการ ด้านการศึกษาพิเศษอาจมีความแตกต่างกันในแต่ละบริบทของสถานศึกษา แต่โดยทั่วไปแล้ว การให้บริการด้านการศึกษาพิเศษจะครอบคลุมด้านวิชาการ การวางแผนเปลี่ยนผ่านโดยมุ่งเน้น การส่งเสริมความสามารถในการพึ่งพาตนเอง นอกจากนี้ ต้องสอนวิธีขอความช่วยเหลือ ทักษะพฤติกรรม ทักษะอาชีพ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการใช้ชีวิต และทักษะทางสังคม ตามความต้องการของบุคคลในสภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเป็นการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนทั่วไปให้เอื้อต่อ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยอาจจะมีห้องเรียนการศึกษาพิเศษแยกออกมา แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นเด็กจะต้องได้แสดงศักยภาพและได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่

จากการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สรุปได้ว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาควรได้รับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและได้รับการพัฒนาความสามารถตามพัฒนาการตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ ได้แก่ ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้และแสดงออก ทางภาษา ทักษะทางสังคม และทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ โดยได้รับการช่วยเหลือจากครูและนักสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูการศึกษาพิเศษ แพทย์ นักกิจกรรมบำบัด นักกายภาพบำบัด นักจิตวิทยาคลินิก นักอรรถบำบัด แพทย์แผนไทย เป็นต้น โดยมีโปรแกรม การให้บริการเป็นรายบุคคลตามความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กแต่ละบุคคล

2. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาความสามารถ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เนื่องจากการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม เป็นการช่วยเหลือทันทีทันใดที่เด็กเกิดหรือพบความพิการ โดยมีการจัดโปรแกรมบริการทางการศึกษา การแพทย์ สังคมสงเคราะห์ และอื่น ๆ มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงหลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ดังนี้

2.1 ความหมายการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

ตรุณี มูลคำภา (2555) กล่าวว่า การช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หมายถึง กระบวนการพัฒนา ศักยภาพเด็กพิการในวัยเด็กหรือก่อนเรียนอย่างมีเป้าหมายตามความต้องการจำเป็นของเด็ก โดยความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและผู้เชี่ยวชาญที่ให้บริการ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เป็นการลดผลกระทบจากความพิการและป้องกันความพิการหรือปัญหาอื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมาอันเนื่องมาจากความพิการด้วย

ศรินธร วิหะยะสิรินันท์ และ สุทธิดา ธาตานิติ (2555) กล่าวถึง บริการทางการศึกษาพิเศษ สำหรับเด็กวัยก่อนเรียนว่าเป็นการให้ความช่วยเหลือทางการศึกษาโดยการจัดบริการทางการศึกษาที่เป็นระบบให้แก่เด็กวัยก่อนเรียนที่มีผลการคัดกรองระบุว่ามีความเสี่ยงและหรือที่มีความบกพร่องตั้งแต่แรกพบ เพื่อแก้ไขปัญหามีอยู่โดยส่วนกระบวนการช่วยเหลือที่หลากหลายและเน้นการให้การศึกษาแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และพัฒนาเด็กให้ได้รับบริการจากทีมสหวิทยาการ เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการไปสูงสุดตามศักยภาพจากการสนับสนุนสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก การปรับสภาพแวดล้อม รวมทั้งการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับเป้าหมายในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

กรองทอง จุลิรัชนิกร (2556) กล่าวว่า รูปแบบการสอนแบบ Early Intervention เป็นการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม เป็นการจัดโปรแกรมที่เป็นระบบในการให้บริการต่าง ๆ อย่างทันที ตั้งแต่แรกพบโดยเร็วที่สุดให้กับเด็กที่มีความเสี่ยงและมีความบกพร่องทางพัฒนาการ โดยมุ่งเน้นการให้การศึกษาแก่พ่อแม่และครอบครัว แนวคิดเกี่ยวกับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมีดังนี้ 1) เด็กที่มีความต้องการพิเศษระดับปฐมวัยมีขั้นตอนของการพัฒนาเช่นเดียวกับเด็กปกติ และมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาได้เมื่อเด็กได้รับการศึกษาที่เหมาะสม สามารถเติบโตเป็นบุคคลที่ไม่ตกเป็นภาระของสังคมได้ 2) เด็กที่มีความต้องการพิเศษระดับปฐมวัยล้วนมีความต้องการขั้นพื้นฐานเช่นเดียวกับเด็กปกติและควรได้รับการส่งเสริมโดยเน้นการฝึกให้เด็กใช้ทักษะที่มีอยู่ในการดำรงชีวิตจริงให้มากที่สุด 3) การค้นหาและให้ความช่วยเหลือแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษระดับปฐมวัยอย่างเหมาะสมตั้งแต่ระยะ 0 ถึง 6 ปี จะช่วยป้องกันให้ความบกพร่องลดน้อยลง และจะช่วยส่งเสริมให้เด็กสามารถพัฒนาไปตามขั้นตอนได้อย่างราบรื่นและใกล้เคียงกับเด็กปกติในวัยเดียวกันมากขึ้น 4) จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากคณะสหวิทยาการ ได้แก่ แพทย์ นักกายภาพบำบัด นักสังคมสงเคราะห์ นักกิจกรรมบำบัด นักพฤติกรรมบำบัด 5) ช่วงปฐมวัยเป็นวัยที่สำคัญยิ่งของชีวิตในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เด็กที่มีความต้องการพิเศษระดับปฐมวัยควรที่จะได้รับการดูแลและกระตุ้นพัฒนาการเพื่อให้เด็กได้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ได้ดีขึ้น

จิระวรรณ ศรีจันทร์โชย (2556) กล่าวว่า การช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หมายถึง การดูแลช่วยเหลือที่เน้นการคัดกรองและดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับการส่งเสริมและดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงกับสภาพความเป็นจริง สร้างความสุขให้กับเด็ก เสริมสร้างทักษะในการดำรงชีวิต สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2558) กล่าวว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม เป็นระบบการบริการที่จัดให้กับบุคคลที่มีความบกพร่องหรือเป็นกลุ่มเสี่ยงตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ รวมทั้งวัยรุ่นหรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้นทั้งการช่วยเหลือและการป้องกันในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการแพทย์ ด้านการศึกษา ด้านสังคม ตามความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล โดยอาศัยความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องในทุกระดับเพื่อให้ผู้ที่ได้รับบริการมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตรงตามเป้าหมาย

นพดล รุสจันทร์ (2559) กล่าวว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หมายถึง กระบวนการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการในวัยเด็กหรือก่อนเรียนอย่างมีเป้าหมายตามความต้องการจำเป็นของเด็ก โดยความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและผู้เชี่ยวชาญที่ให้บริการ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เป็นการลดผลกระทบจากความพิการและป้องกันความพิการหรือปัญหาอื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมาอันเนื่องมาจากความพิการด้วย

บุรินทร์ สารีคำ (2560) กล่าวว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หมายถึง การจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ โดยเร็วที่สุดแก่บุคคลที่มีความเสี่ยงทุกระดับทันทีตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการทันทีที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีความบกพร่อง ทั้งนี้เพื่อมุ่งพัฒนาบุคคลที่มีความบกพร่องดังกล่าวให้ได้รับบริการที่หลากหลายทั้งด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย การบำบัดรักษาฟื้นฟู รวมถึงสามารถเข้าถึงสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกหรือบริการอื่นใด ตลอดจนการป้องกันความบกพร่องที่อาจจะเกิดขึ้นเพื่อให้สามารถพัฒนาไปตามขั้นตอนเช่นเดียวกับเด็กทั่วไปหรือใกล้เคียงเด็กทั่วไปให้มากที่สุด

Salend (2008) ได้ประมวลผลของการให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ระยะเริ่มแรกซึ่งช่วยส่งเสริมให้เด็กที่มีความบกพร่องต่าง ๆ ได้มีโอกาสเรียนในชั้นที่สูงขึ้นในชั้นเรียนปกติ ว่าโปรแกรมเหล่านี้ได้เพิ่มทักษะทางร่างกาย ทางอารมณ์ไหวพริบ ทางสติปัญญา ทางภาษา ทางการพูด ทางการเข้าสังคม และทางการช่วยเหลือตนเองของเด็กจำนวนมากตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ขวบ นอกจากนี้โปรแกรมเหล่านี้ยังได้ลดแนวโน้มที่เด็ก ๆ จะต้องเข้าโปรแกรมการศึกษาพิเศษในระดับที่สูงขึ้น สร้างความเข้มแข็งให้แก่ครอบครัวในการส่งเสริมพัฒนาการของบุตรหลานของตนและลดโอกาสที่เด็กที่มีความบกพร่องจะต้องเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่ต้องพึ่งพาผู้อื่นและอยู่ในสถานเลี้ยงดู ในการวิจัยเพื่อติดตามผลซึ่งเปรียบเทียบระหว่างผู้ใหญ่ที่เคยได้รับบริการการศึกษาปฐมวัยกับผู้ใหญ่ที่ไม่เคยได้รับบริการดังกล่าว พบว่า ผู้ใหญ่ที่เคยได้รับบริการการศึกษาปฐมวัยมีแนวโน้มที่จะเรียนจบชั้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย มีเจตคติต่อโรงเรียนในทางบวกมากกว่า มีรายได้มากกว่า สำเร็จในระดับสูงกว่า และใช้บริการทางสังคมน้อยกว่าผู้ใหญ่ที่ไม่ได้รับการศึกษาปฐมวัย และสรุปว่าการให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ระยะแรกได้ช่วยให้นักเรียนทุกคนและครอบครัวของตนได้เข้าถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ 1) การจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคลและพื้นฐานทางวัฒนธรรมของเด็ก การจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรที่ได้ออกแบบและใช้อยู่เป็นระบบเพื่อให้สะท้อนถึงความต้องการเป็นรายบุคคลตามระดับพัฒนาการและพื้นฐานทางวัฒนธรรมของนักเรียน 2) สภาพแวดล้อมที่มีความเป็นธรรมชาติ สถานศึกษาซึ่งเล็กเล็ก ๆ ทั่วไปได้เรียนรู้ทักษะการดำเนินชีวิตประจำวัน 3) การประสานงานในการให้บริการแบบครอบครัวเป็นศูนย์กลาง กระบวนการที่สร้างความร่วมมือร่วมกับครอบครัวเพื่อช่วยครอบครัวในการระบุและได้รับบริการความช่วยเหลือและทรัพยากรต่าง ๆ ที่เขาต้องการ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก 4) การดำเนินการเตรียมเด็กเพื่อก้าวไปสู่บริบทใหม่ในระดับที่สูงขึ้น การวางแผนและการจัดดำเนินการซึ่งช่วยให้เด็กปฐมวัยสามารถก้าวไปสู่บริบทใหม่ของการเรียนในชั้นเรียนปกติระดับประถมศึกษาต่อไป

Jacob, Olisaemeka, & Edozie (2015) กล่าวว่า การช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเป็นระบบบริการที่ช่วยเหลือทารกและเด็กเล็กที่มีพัฒนาการล่าช้าหรือมีความพิการ ซึ่งเด็กเหล่านั้นจะได้เรียนรู้ทักษะพื้นฐานที่พัฒนาในช่วงสามปีแรก ได้แก่ ด้านร่างกาย เช่น การเอื้อม การกลืน การคลาน และการเดิน ด้านสติปัญญา เช่น การคิด การเรียนรู้ การแก้ไขปัญหา ด้านการสื่อสาร เช่น การพูด การฟัง ด้านอารมณ์และสังคม เช่น การเล่น การรับรู้อารมณ์และความรู้สึก ด้านการช่วยเหลือตนเอง

Elaine & Zhooriyati (2019) กล่าวว่า แผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเป็นแบบแผนที่มีความหลากหลายครอบคลุมถึงการบำบัดฟื้นฟูและการจัดการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าหรือมีข้อจำกัดด้านสุขภาพ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการกระตุ้นพัฒนาการและเพิ่มความสามารถในการปรับตัวของเด็ก ทำให้ครอบครัวสามารถจัดการกับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และเป็นการเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของครอบครัวและเด็ก

Romero-Galisteo, Blanco-Villasenor, Moreno-Morales, & Galvez-Ruiz (2019) กล่าวว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเป็นบริการที่จัดไว้สำหรับเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าหรือเด็กที่มีความเสี่ยงสูงที่จะมีพัฒนาการที่ล่าช้าเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญา อารมณ์ พฤติกรรม และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคม ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของครอบครัวในกระบวนการนี้ด้วย

จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สรุปได้ว่าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการหรือบกพร่องทันที โดยให้บริการช่วยเหลือทางการศึกษา การแพทย์ สังคมสงเคราะห์ และอื่น ๆ โดยความร่วมมือของสหวิชาชีพและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็ก เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ พ่อแม่ ผู้ปกครองเด็ก คณะกรรมการสถานศึกษา ภาควิชาหรือหน่วยงานการศึกษา เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาความสามารถเป็นไปตามขั้นตอนและพัฒนาการ เช่นเดียวกับเด็กทั่วไปหรือใกล้เคียง

2.2 ความสำคัญการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

ศรินธร วิริยะศิริวัฒน์ และ สุทธิศา ธาตานิติ (2555) กล่าวว่า วัตถุประสงค์สำคัญของการบริการทางการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กวัยก่อนเรียน มี 3 ประการ คือ 1) เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กและทำให้เด็กสามารถพัฒนาได้ถึงขีดสูงสุดเต็มตามศักยภาพ 2) เพื่อให้ความรู้ ช่วยเหลือสนับสนุนครอบครัวที่มีบุตรหลานเป็นเด็กพิเศษก่อนวัยเรียนให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการให้บริการ 3) เพื่อที่สังคมจะได้รับประโยชน์สูงสุดจากความร่วมมือสมาชิกในสังคมที่มีความสามารถในการอยู่ร่วมในสังคม สืบเนื่องมาจากการที่เด็กได้รับการพัฒนาช่วยเหลือให้มีสมรรถภาพที่พึ่งพาตนเองได้ และลดระดับความพิการลงได้เร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ การให้บริการทางการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กวัยก่อนเรียนนั้น มุ่งจัดสำหรับเด็กในระดับอนุบาลหรือต่ำกว่าที่มีผลการคัดกรองระบุว่ามีความเสี่ยงและหรือที่มีความบกพร่องตั้งแต่แรกพบหรืออาจกล่าวโดยละเอียดว่าเป็นเด็กซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมเนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใดเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2557) กล่าวว่า การช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม เด็กพิการมีความสำคัญมากถ้าผู้ปกครองเอาใจใส่ตั้งแต่ที่รู้หรือพบว่าพิการหรือมีความบกพร่อง มีความเข้าใจในปัญหา พฤติกรรม อาการตั้งแต่แรกเริ่ม จะได้วางแผนการฝึกพัฒนาทักษะ ด้านต่าง ๆ ทั้งร่างกาย จิตใจ แก่เด็กพิการได้เร็วเท่าใดโอกาสที่จะมีพัฒนาการที่ดียิ่งขึ้นต่อเนื่องได้เร็วเท่านั้น

บุรินทร์ สารีคำ (2560) กล่าวว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมีความสำคัญต่อการช่วยเหลือเด็กพิการเพื่อป้องกันพัฒนาการที่ล่าช้าและด้อยสภาพลงกว่าเดิมและส่งเสริมสวัสดิภาพของเด็กพิการ ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมการทำหน้าที่ของร่างกายที่ฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้เด็กพิการมีทักษะและพัฒนาการที่ใกล้เคียงหรือเท่าเทียมเด็กปกติ

Der-Chung et al. (2014) กล่าวว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สามารถพัฒนาระดับสติปัญญาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้ หากเด็กได้รับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเร็วเท่าใดก็จะเป็นผลดีต่อเด็กมากขึ้นเท่านั้น นอกจากนี้ยังเห็นได้ชัดเจนมากกว่าในกลุ่มเด็กที่ผู้ปกครองได้รับการศึกษาน้อย

Bari, Abdullah, Abdullah, & Yasin (2016) กล่าวว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม มีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษก่อนวัยเรียน เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษลดข้อจำกัดและเพิ่มโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการศึกษาที่เหมาะสม ซึ่งความพร้อมของสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ใหม่ อีกทั้งผู้ปกครองและครูผู้สอนควรให้ความสำคัญและใส่ใจในการให้เด็กมีความพร้อมและเต็มใจไปโรงเรียน นอกจากนี้ ครูการศึกษาพิเศษยังมีบทบาทอย่างมากเพื่อให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ดังนั้น ครูควรมีความรู้และทักษะในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและการเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การศึกษาที่มีคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญที่จะสร้างความมั่นใจว่าเด็กสามารถพัฒนาได้เต็มศักยภาพเพื่อพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมก่อนที่จะเข้าเรียนในโรงเรียน

Elaine & Zhooriyati (2019) ได้ศึกษาพบว่า การส่งเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเข้ารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเกิดประสิทธิผลอย่างมาก ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความตระหนักในการส่งเสริมให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเข้ากระบวนการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เนื่องจากเด็กจะเรียนรู้ได้ดีและมีประสิทธิภาพรวมถึงการปรับพฤติกรรมจะทำได้ดีในช่วงอายุก่อน 6 ปี หากเลยจากช่วงเวลานี้ไปจะเป็นเรื่องยากที่จะเรียนรู้และพัฒนา

จากการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สรุปได้ว่า หากเด็กได้รับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มทันทีตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษจะมีพัฒนาการหรือความสามารถตามลำดับขั้นหรือใกล้เคียงกับเด็กทั่วไป

2.3 หลักการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

กึ่งสร เกาะประเสริฐ (2555) กล่าวว่า ในระดับปฐมวัยการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือเด็กเล็กที่มีความบกพร่อง จะต้องได้รับการบริการในสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ สิ่งสำคัญที่สุดในการให้บริการ คือ การให้ครอบครัวเป็นศูนย์กลาง ซึ่งให้บริการในรูปแบบนี้ คำนึงถึงจุดแข็งและจุดอ่อนและปัญหาเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำมาใช้ในการวางแผนให้การช่วยเหลือครอบครัว ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ส่วนเป้าหมายในการให้การช่วยเหลือเด็กวัยเรียน (3-5 ปี) เป็นการจัดการศึกษาอย่างเหมาะสมในสิ่งแวดล้อมที่เป็นปกติ คือ เด็กได้เรียนร่วมกับเด็กปกติมากที่สุด โดยการส่งเสริมพัฒนาการที่สำคัญสำหรับผู้เรียนระดับปฐมวัย ได้แก่ ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา ทักษะการรับรู้ และเข้าใจภาษา ทักษะการใช้ภาษา และทักษะการช่วยเหลือตนเองหรือสังคม เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ใกล้เคียงกับเด็กปกติได้ ทั้งนี้ขึ้นกับระดับความรุนแรงของความบกพร่อง ซึ่งได้เน้นระดับของการช่วยเหลือในด้านการทำหน้าที่ต่าง ๆ ความสำคัญของการช่วยเหลือมุ่งเน้นในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เช่น การจัดการเรียนรวม การส่งต่อไปยังระดับประถมศึกษา ซึ่งจะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการศึกษาระดับหนึ่ง

บุรินทร์ สารिता (2560) กล่าวว่า หลักการในการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการนั้นต้องให้บริการช่วยเหลือโดยเร็วที่สุดตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ จัดให้บริการแก่เด็กพิการแต่ละคน โดยการจัดทำโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล จัดในบริบทของการศึกษา หรือการแพทย์ จัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการโดยความร่วมมือ และยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน และผู้ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านต่าง ๆ เช่น แพทย์ นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด นักจิตวิทยา นักแก้ไขการพูด นักโสตสัมผัสวิทยา ครูการศึกษาพิเศษ ครอบครัว และชุมชน เป็นต้น

Jacob et al. (2015) กล่าวว่า ครอบครัวของเด็กจะเป็นผู้วางแผนเป้าหมายในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยจะร่วมกันวางแผนบริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว ซึ่งแผนนี้กำหนดเป็นรายปี จากการประชุมร่วมกันระหว่างสมาชิกในครอบครัวและเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ตลอดจนสิ่งที่อยากพัฒนาเด็ก นอกจากนี้ ผู้ปกครองยังสามารถทำหน้าที่เป็นครูเมื่อเด็กอยู่ที่บ้าน โดยใช้เวลาว่างของผู้ปกครองในการทำกิจกรรมร่วมกับเด็กอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1-2 ชั่วโมง ขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละครอบครัว ปัจจัยความสำเร็จของการบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม คือ การมีรูปแบบการทำงานร่วมกันของบุคคลหลายสาขา เรียกว่า ทีมสหวิทยาการ ซึ่งจะร่วมกันประชุม วางแผน และทำงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งในทีมสหวิทยาการ จะบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ

McBride et al. (2017) กล่าวว่า ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการจัดบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 3 ปี ในพระราชบัญญัติการศึกษาเพื่อผู้พิการของประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการกำหนดว่าผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องตั้งแต่แรกเกิด และความร่วมมือของผู้ปกครองเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญที่จะทำให้เด็กได้รับการพัฒนา ซึ่งจากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่าเด็กที่มีความบกพร่องจะได้รับการพัฒนาและมีพัฒนาการที่ดีขึ้นหากครอบครัวมีส่วนร่วมในกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

จากการศึกษาเกี่ยวกับหลักการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สรุปได้ว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น จะต้องได้รับอย่างรวดเร็วที่สุด โดยจัดโปรแกรมการให้บริการทางการศึกษา การแพทย์ สังคม ชุมชน และอื่น ๆ ตามความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กแต่ละบุคคล ทั้งนี้สถานศึกษา พ่อแม่ ผู้ปกครองเด็ก ภาศิเครือข่ายการศึกษา ชุมชน จะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาความสามารถและพัฒนาการเด็กตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง และบูรณาการร่วมกับผู้อื่น

2.4 กระบวนการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

ครุณี มูลคำภา (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพโดยครอบครัวมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น พบว่า กระบวนการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปรับปรุง แก้วไข ข้อบกพร่องร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครอง 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การรวบรวมข้อมูลและประเมินความสามารถพื้นฐาน 2) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 3) การสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา 4) การพัฒนาศักยภาพ 5) การประเมินความก้าวหน้าของพัฒนาการ และ 6) การส่งต่อและติดตามผล

กรองทอง จุฬิรัชนิกร (2556) กล่าวว่า กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเป็นการให้บริการแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษและครอบครัวมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้ 1) การส่งต่อ (Referral System) ในขั้นตอนนี้คือ ขั้นตอนที่พบเด็ก ค้นหาเด็ก จะพบเด็กโดยวิธีใดก็ตาม โดยการส่งต่อจากบุคคลต่าง ๆ เช่น พ่อแม่ พยาบาล ญาติ หรือคนทั่วไป หรือหน่วยงานใดที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถติดต่อส่งเด็กมายังหน่วยงานที่รับผิดชอบ 2) การประเมินเพื่อการพัฒนาเด็ก (Assessment) เป็นการประเมิน ตรวจสอบเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมและการแสดงออกของเด็กโดยการสอบถามจากผู้ปกครองหรือผู้เลี้ยงดูเด็ก การใช้แบบตรวจสอบ แบบประเมินเพื่อค้นหาความสามารถ

ที่เป็นจุดเด่นของเด็กและทักษะที่เด็กสามารถใช้ในชีวิตประจำวัน (Function Skill) 3) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program) เป็นการวางแผนการจัดการศึกษาให้กับเด็กหลังจากที่ได้ผ่านขั้นตอนการประเมินผลมาแล้วว่าเด็กมีความต้องการพิเศษในด้านใด ลักษณะการช่วยเหลือและการจัดการศึกษาจะต้องจัดอย่างไร ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญซึ่งเกี่ยวข้องกับเด็ก จำเป็นต้องมาวางแผนในการจัดการศึกษาร่วมกันและต้องได้รับการยินยอมจากผู้ปกครองในการได้รับอนุญาตให้จัดการศึกษา 4) การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสม (Appropriate Intervention Activities) เป็นลักษณะการจัดการศึกษาที่เหมาะสมตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ขวบ ซึ่งคำนึงถึงความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยจัดกิจกรรมผ่านประสบการณ์สำคัญ ทั้ง 6 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ ทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ทักษะด้านภาษา ทักษะความสามารถทางการเรียนรู้ ทักษะการช่วยเหลือตนเอง และทักษะทางสังคม 5) การประเมินความก้าวหน้า (Re-Assessment) ในการให้บริการเด็กนั้นจะต้องมีการจดบันทึกและรวบรวมข้อมูลจากทุกฝ่าย นอกจากนี้ ยังจัดประชุมเพื่อประเมินและสรุปผลความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคนเพื่อนำมารายงานความก้าวหน้าให้พ่อแม่และผู้เกี่ยวข้อง 6) การจัดทำแผนช่วงเชื่อมต่อ (Transition Plan) เป็นการวางแผนการส่งต่อเด็กหรือการถ่ายโอนเด็กจากระดับหนึ่งสู่อีกระดับหนึ่งในสถานที่เดิมและสถานที่ใหม่ โดยครูที่อยู่ชั้นเดิมจะต้องเตรียมสรุปผลการประเมิน ผลการเปลี่ยนแปลงทางพัฒนาการ ความสามารถ รวมถึงการวางแผนการจัดประสบการณ์ในการสอนการจัดกิจกรรมในระดับต่อไปและการถ่ายโอนข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็กเพื่อส่งต่อให้กับครูหรือผู้รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับต่อไป

สุวรรณ บัวพันธ์ (2557) ได้ศึกษากระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กที่มีความพิการทางการเคลื่อนไหว พบว่า ยังมีปัญหาเรื่องการค้าเนื้องานเกี่ยวกับระบบการส่งเสริมฟื้นฟูเด็กที่มีความพิการทางการเคลื่อนไหวในรูปแบบการประสานเครือข่ายระหว่างครู หมอ พ่อแม่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดความต่อเนื่อง

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2558) กล่าวถึง กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้ 1) ระยะที่ 1 ก่อนเข้าสู่โปรแกรม คือ ระยะก่อนที่เด็กเข้ารับบริการ ได้แก่ การส่งต่อ การค้นหา และการคัดแยก 2) ระยะที่ 2 การรับบริการ คือ ระยะที่เด็กเริ่มเข้ารับบริการ ได้แก่ การตรวจสอบ การพัฒนาแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือแผนบริการครอบครัว การปฏิบัติการสอน และการประเมินผล 3) ระยะที่ 3 การสิ้นสุดการรับบริการ ได้แก่ การส่งต่อไปสู่โปรแกรมใหม่และการจัดที่เรียนที่เหมาะสมให้เด็กได้เรียนร่วมในโรงเรียนปกติทั่วไปหรือเรียนในโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการ รูปแบบการให้บริการแยกเป็น 2 รูปแบบ โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน คือ รูปแบบที่ 1 กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้ (1) การเก็บ

รวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ (2) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ (3) การประเมินความสามารถพื้นฐาน (4) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (5) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม (6) การประเมินความก้าวหน้า และ (7) การนิเทศติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ และรูปแบบที่ 2 กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่บ้านและชุมชน ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้ (1) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ (2) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ (3) การประเมินความสามารถพื้นฐาน (4) การจัดทำแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว หรือแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (5) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม (6) การประเมินความก้าวหน้า และ (7) การนิเทศติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ

นพดล อู่อัจฉรินทร์ (2559) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการแบบเครือข่ายความร่วมมือ ที่มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น พบว่า กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ประกอบด้วย 10 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างความตระหนักการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 2) การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล 3) การคัดกรองผู้เรียนตามประเภทความพิการทางการศึกษา 4) ประเมินความสามารถพื้นฐาน 5) การจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว หรือแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 6) การประสานงานเครือข่ายความร่วมมือ 7) การให้บริการโดยใช้กิจกรรมที่เหมาะสม 8) การนิเทศ ติดตาม ประเมินความก้าวหน้าและส่งต่อ 9) การสรุปผลจัดทำรายงาน และ 10) การเผยแพร่

บุรินทร์ สารีคำ (2560) ได้ศึกษาระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการวัยเรียนตามบ้าน พบว่า กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ประกอบด้วย 9 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างความตระหนักในครอบครัว 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน 3) การประเมินสมรรถภาพพื้นฐาน 4) การจัดทำแผนให้บริการ 5) การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ 6) การพบพบการให้บริการ 7) การเปลี่ยนผ่าน 8) การให้ความร่วมมือช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 9) การบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

Der-Chung et al. (2014) กล่าวว่า แผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยทั่วไปประกอบด้วย 1) การรายงาน การส่งต่อ และการจัดการด้านต่าง ๆ โดยนักสังคมสงเคราะห์เป็นหลัก 2) การประเมินทางคลินิก โดยแพทย์เป็นหลัก 3) การรักษาและการจัดการศึกษาโดยมีนักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด นักฝึกพูด นักจิตวิทยาคลินิก และครูปฐมวัย ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้จะทำงานในสามมิติ ได้แก่ ด้านสวัสดิการสังคม การดูแลสุขภาพ และการศึกษา จึงการให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกันเป็นสิ่งสำคัญในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

Newark (2017) กล่าวว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มถูกออกแบบมาเพื่อช่วยให้เด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าหรือมีความบกพร่องได้รับการประเมิน วินิจฉัย และการช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกส่วน ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่เด็กพิการทุกคนได้รับ มีกระบวนการ ดังนี้ 1) การส่งเด็กเข้ารับการตรวจประเมินและวินิจฉัย 2) การประเมินเพื่อวินิจฉัยความพิการ 3) ประชุมจัดทำแผนบริการเฉพาะครอบครัว 4) ให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว 5) ทบทวนและปรับแก้ไขแผนบริการเฉพาะครอบครัว 6) ประชุมทบทวนแผนบริการเฉพาะครอบครัวประจำปี และ 7) การเปลี่ยนผ่าน

จากการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สรุปได้ว่าเป็นการดำเนินงานให้ความช่วยเหลือและพัฒนาความสามารถเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทันทีตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ ประกอบด้วย 10 ขั้นตอน ได้แก่ 1) เก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป 2) คัดแยกประเภทความพิการ 3) ประเมินความสามารถพื้นฐาน 4) จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 5) บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา 6) ให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 7) จัดปะสบการณ์ที่บ้านโดยครอบครัว 8) สนับสนุนช่วยเหลือโดยชุมชน 9) ประเมินความก้าวหน้า และ 10) นิเทศ ติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ

2.5 รูปแบบของการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ

ดร.ณิ มุลคำภา (2555) กล่าวว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น เป็นกระบวนการช่วยเหลือเบื้องต้น เป็นโปรแกรมจัดที่บ้านโดยต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครองเด็กพิการและบุคลากรผู้เชี่ยวชาญหลายฝ่าย ได้แก่ นักวิชาชีพ บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข บุคลากรทางบริการสังคมและสังคมสงเคราะห์ บุคลากรของโรงเรียน บุคลากรจากชุมชน และศูนย์เทคโนโลยี กล่าวได้ว่าการทำงานเป็นทีม การรวมพลังทำงาน การปรึกษาหารือเป็นหัวใจสำคัญของการช่วยเหลือเบื้องต้นทำให้เด็กพิการมีพัฒนาการดีขึ้นและผ่านช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อในการใช้ชีวิตนักเรียนได้อย่างราบรื่น เมื่อเด็กพิการเรียนจบหลักสูตรสามารถดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพได้

ศรินธร วิทยะสิรินันท์ และ สุทธิดา ธาดานิติ (2555) กล่าวว่า การให้บริการการศึกษาพิเศษแก่เด็กวัยก่อนเรียนทำได้หลายรูปแบบและแต่ละรูปแบบมีขั้นตอนการดำเนินงานที่แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์และบริบทในการให้บริการ รูปแบบในบริบทของศึกษาระบบโรงเรียนซึ่งในประเทศต่าง ๆ มักมีขั้นตอนหลัก ๆ คล้ายคลึงกัน เพื่อให้เห็นภาพขั้นตอนการดำเนินงานได้ชัดเจนจึงได้ยกกระบวนการให้ความช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่นิยมใช้ในโรงเรียนเรียนรวมในระบบการศึกษาของอังกฤษมาเป็นตัวอย่าง ดังนี้

1) ระดับที่ 1 การส่งต่อ มีการตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับปัญหาเด็กในชั้นเรียนโดยครูผู้สอน และหรือผู้ปกครอง และแจ้งให้ครูการศึกษาพิเศษทราบ

2) ระดับที่ 2 การกำกับติดตาม มีการกำกับติดตามโดยครูการศึกษาพิเศษโดยมีการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้เหมาะสมกับวิธีการเรียนรู้ของเด็ก หากได้ผล สามารถเห็นพัฒนาการทางการเรียนรู้ของเด็กเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ เด็กเข้าสู่พัฒนาการตามปกติ ครูการศึกษาพิเศษเลิกกำกับติดตาม หากการพัฒนาของนักเรียนไม่เป็นไปตามที่ตั้งไว้ จะเข้าสู่ระดับที่ 3 ต่อไป

3) ระดับที่ 3 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและให้ความช่วยเหลือตามแผน

3.1) การดำเนินการให้ความช่วยเหลืออย่างเป็นทางการ ประกอบด้วย (1) การประเมินอย่างเป็นทางการ (2) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ถ้าเป็นไปได้ ควรจะผ่านความเห็นชอบจากนักวิชาชีพหลากหลายสาขาที่เกี่ยวข้องโดยทำงานร่วมกันเป็นทีม เรียกว่า ทีมสหสาขา (3) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ใช้ระยะเวลา 6-8 สัปดาห์ หรือขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน (4) การติดตามผลและการประสานงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินการ

3.2) การประเมินเมื่อครบระยะเวลาดังกล่าวหากพัฒนาการของเด็กเป็นไปตามที่ตั้งไว้ เป็นที่พอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เด็กมีแนวโน้มจะเรียนรู้ในสภาพการเรียนการสอนปกติได้แล้วก็จะลดระดับความช่วยเหลือลงเป็นระดับการกำกับติดตามเท่านั้น หากพัฒนาการของเด็กเป็นไปตามที่ตั้งไว้ แต่ผู้รับมีติดชอบเห็นว่ายังควรให้ความช่วยเหลือต่อไปก็จะดำเนินการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและดำเนินการตามแผนที่ปรับใหม่ต่อไป หากพัฒนาการของเด็กไม่เป็นไปตามที่ตั้งไว้และผู้รับมีติดชอบเห็นว่าวิธีการที่ใช้หรือรูปแบบการจัดการศึกษาที่จัดให้อยู่ในปัจจุบันไม่สามารถตอบสนองความต้องการเฉพาะของเด็กได้ จะเข้าสู่ระดับที่ 4 ต่อไป

4) ระดับที่ 4 การติดต่อขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกเพื่อหาวิธีการอื่นหรือทางเลือกอื่นต่อไป หากพัฒนาการของเด็กไม่เป็นไปตามที่ตั้งไว้ แม้จะได้พยายามทุกวิถีทางแล้ว ครูการศึกษาพิเศษหรือผู้รับมีติดชอบควรดำเนินการขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกเพื่อแสวงหาวิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบอื่น ๆ หรือทางเลือกอื่นต่อไป

ศรียา นิยมธรรม (2555) กล่าวถึง แนวคิดในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้มีความต้องการพิเศษ FLASH Model ว่าเป็นรูปแบบการพัฒนาบุคคลที่มีความต้องการพิเศษสู่ความหวังและความสุขของการดำเนินชีวิต รูปแบบการพัฒนานี้ได้วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้จากทฤษฎีและงานวิจัยทางจิตวิทยากับการจัดการศึกษาพิเศษ ซึ่งสรุปองค์ประกอบหลักได้ 5 ประการ คือ 1) ครอบครัว (Family) การพัฒนาบุคคลต้องคำนึงถึงบริบทที่เป็นฐานสำคัญของชีวิต นั่นก็คือ

ครอบครัว 2) ภาษาและการสื่อสาร (Language and Communication) ภาษาและวิธีการสื่อสาร คือคุณแจสำคัญสู่การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความเฉลียวฉลาดทางสติปัญญา อารมณ์ ความคิด ความหวัง เป็นต้น ซึ่งวิธีการสื่อสารมีหลายรูปแบบที่ต้องคำนึงถึง 3) การบำบัดทางเลือก หรือการสอนทางเลือก (Augmentative Therapeutic or Alternative Teaching) การใช้วิธีการที่จะช่วยพัฒนาผู้มีความต้องการพิเศษนอกเหนือจากการบำบัดทางการแพทย์และจิตบำบัด หรืออาจใช้ควบคู่กันไปเพื่อช่วยให้บุคคลก้าวข้ามปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ได้ดียิ่งขึ้น ในบางกรณีจะใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับความต้องการพิเศษทางการเรียนรู้ของเด็ก 4) การพัฒนาทักษะที่จำเป็น (Skills) การดำเนินชีวิตของบุคคลจะทำได้ดีเพียงไรขึ้นอยู่กับทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต เป็นทักษะในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ ทักษะในการดำรงชีวิต ทักษะในการสื่อสาร เป็นต้น และ 5) ความหวังและความสุข (Hope and Happiness) ทำอย่างไรคนจึงจะมีความรู้สึกดี ๆ ทำสิ่งดี ๆ มีความหวังและความสุขในชีวิต นั่นคือการนำแนวคิดจิตวิทยานิยามมาใช้ เช่น การมองโลกในแง่ดี การคิดดีแทนการมีความวิตกกังวล ความโกรธ ซึมเศร้า ลึนหวัง นั่นคือวิธีการที่จะสร้างพลังจิตเพื่อนำพาชีวิตสู่จุดหมาย

กรองทอง จุลิรัชนิกร (2556) กล่าวว่า รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษระดับปฐมวัย มีดังนี้

1) Center-Based Program เป็นการจัดบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในโรงเรียน ศูนย์เด็กเล็ก และวัด มีบุคลากรและอุปกรณ์ที่จะให้ความรู้และการกระตุ้นพัฒนาการที่มุ่งไปที่ตัวเด็ก โดยใช้เวลาในการฝึก 3-6 ชั่วโมงในแต่ละโปรแกรม ถ้าพ่อแม่มาด้วยก็จะสอนพ่อแม่ไปพร้อม ๆ กัน เพื่อนำไปปฏิบัติต่อบ้าน การจัดมักจะมีอยู่ในรูปแบบกลุ่มเล็ก ๆ เด็กอาจได้รับความสนใจน้อย แต่สามารถเรียนรู้เทคนิคต่าง ๆ จากพ่อแม่คนอื่นได้ เด็กจะเรียนรู้และได้ประสบการณ์ทางสังคม เพื่อเตรียมตัวเข้าโรงเรียน

2) Home-Based Program เป็นการบริการที่บ้าน เน้นความสะดวกสบายของเด็ก และครอบครัวทำให้ความสัมพันธ์เป็นแบบธรรมชาติ ไม่รบกวนกิจวัตรประจำวันของเด็ก และครอบครัว พยายามให้ครอบครัวได้มีส่วนร่วมในการกระตุ้น และเปิดโอกาสให้นักกระตุ้นพัฒนาการได้ปรับสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปในทางที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก การสอนตัวต่อตัวในสภาพแวดล้อมจริงทำให้พ่อแม่มีความมั่นใจมากขึ้น

3) Home and Center Based Program เป็นการให้บริการที่บ้านจนกระทั่งเด็กอายุ 18 เดือน เริ่มให้เด็กมารับบริการที่ศูนย์เด็กเล็ก ช่วงแรกอาจจะเป็น 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ และเพิ่มเวลาของการมารับบริการที่ศูนย์เด็กเล็กเมื่ออายุเพิ่มขึ้นประมาณ 3-6 ขวบ

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2558) กล่าวว่า รูปแบบของการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ แยกรูปแบบการให้บริการเป็น 2 รูปแบบ โดยใช้พื้นที่เป็นฐานคือ

1) รูปแบบที่ 1 กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในศูนย์การศึกษาพิเศษ เป็นกาให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่ผู้เรียนที่ประสงค์มารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยศูนย์การศึกษาพิเศษแต่ละแห่งมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1.1) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการให้บริการเพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์และตัดสินใจในการวางแผนการให้บริการ ซึ่งมีวิธีการเก็บรวบรวมหลายวิธี ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การซักประวัติ สังคมมิติ และการเยี่ยมบ้าน ซึ่งแต่ละวิธีมีรายละเอียด ดังนี้

(1) การสังเกต เป็นการเฝ้าดูสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างใกล้ชิดและมีระเบียบวิธีเพื่อวิเคราะห์หรือหาความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นกับสิ่งอื่น ซึ่งเหมาะกับการศึกษาพฤติกรรมที่ค่อนข้างลึกซึ้งในเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษและครอบครัว เพื่อสนับสนุนหรือขัดแย้งกับข้อมูลที่ได้มาจากการบอกเล่าหรือเป็นข้อมูลที่เสริมความเข้าใจให้ชัดเจนถูกต้องยิ่งขึ้น แต่มีข้อจำกัดของวิธีการสังเกต คือ อาจมีอารมณ์ร่วมมีอคติหรือเข้าข้างกลุ่มที่ศึกษาจะส่งผลต่อความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ การบันทึกผลการสังเกตมักมีลักษณะเป็นการพรรณนา สิ่งที่ต้องสังเกต ได้แก่ การกระทำของแต่ละบุคคล แบบแผนการกระทำ ความสัมพันธ์ การมีส่วนร่วม และองค์ประกอบของสิ่งแวดล้อม

(2) การสัมภาษณ์ เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยการพบปะ พูดคุย สทนทนากับผู้ให้ข้อมูลโดยตรง ซึ่งอาจใช้การสัมภาษณ์ใน 2 ลักษณะ คือ การสัมภาษณ์แบบเป็นมาตรฐาน และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นมาตรฐาน การสัมภาษณ์ทุกลักษณะจะต้องมีการบันทึกข้อมูลทุกครั้ง จึงจะถือว่าได้ดำเนินการโดยสมบูรณ์

(3) การซักประวัติ เป็นการได้ข้อมูลเบื้องต้นจากการสอบถามร่วมกับแบบสอบถามของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษด้านต่าง ๆ ซึ่งผู้ซักประวัติจะสอบถามข้อมูลอื่นเพิ่มเติมนอกเหนือจากแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์และเที่ยงตรงยิ่งขึ้นทั้งในด้านทัศนคติ ความรู้สึก ความคิดเห็นของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษและครอบครัวในปัญหา ความต้องการด้านการศึกษาและด้านอื่นที่เขากำลังประสบอยู่ การซักประวัติเป็นการติดต่อสื่อสารโดยตรงระหว่างเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษและครอบครัวกับครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้รับผิดชอบหรือผู้เกี่ยวข้องด้านต่าง ๆ เช่น นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด ซึ่งต้องอาศัยการมีมนุษยสัมพันธ์ การใช้ภาษาพูด ภาษากาย สีหน้า ความกระตือรือร้น การมีส่วนร่วม และการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษและครอบครัว ดังนั้น ผู้ซักประวัติต้องจัดสภาพบรรยากาศ

สิ่งแวดล้อมให้มีความเป็นเอกเทศ มีความเป็นมิตร หลีกเลี่ยงการแทรกแซงหรือการถูกขัดจังหวะ ระหว่างดำเนินการมีความสำคัญในการชักประวัติ รวมถึงกระบวนการตอบสนองความต้องการของครอบครัว ตอบคำถาม รูปแบบของคำถามควรหลีกเลี่ยงคำถามที่มีหลายตัวเลือก หลายคำถาม หลายคำตอบ ในประโยคเดียวกัน ควรเป็นคำถามเปิดเพื่อให้เกิดความหลากหลายและหลีกเลี่ยงการถามนำ ผู้ชักประวัติที่ดีควรเรียงฟังคำตอบ สังเกตอาการหรืออารมณ์ผู้ตอบ โดยมีการกระตุ้นให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษและครอบครัวตอบคำถามอย่างต่อเนื่อง

(4) สังคมมิติ เป็นการรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้เทคนิคสังคมมิติ เป็นวิธีการที่ใช้ในการศึกษาหาความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างสมาชิกในครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง และชุมชนที่อยู่รอบตัวเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวทางสังคมของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษและการประสานส่งต่อให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจากบุคคลที่เกี่ยวข้องและชุมชนต่อไป

(5) การเยี่ยมบ้าน การเยี่ยมบ้านเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษจะช่วยให้ทราบถึงสภาพปัญหาและความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มหรือบริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัวให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สภาพครอบครัว และบริบทชุมชน ซึ่งควรมีการวางแผนและกำหนดแนวทางในการเยี่ยมบ้าน

1.2) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาหรือการส่งต่อเป็นการคัดกรองโดยใช้แบบคัดกรองคนพิการทางการศึกษาตามแบบกระทรวงศึกษาธิการและแบบประเมินอื่น ๆ ของนักวิชาชีพ ซึ่งเครื่องมือแต่ละชนิดจะกำหนดประเด็นการตรวจสอบ และเครื่องมือที่ครู นักวิชาชีพ ต้องปฏิบัติพร้อมทั้งประมวลผลการคัดกรอง นอกจากนี้จะต้องศึกษาเอกสารอื่นที่ได้มาจากการวินิจฉัยของนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ นักจิตวิทยาคลินิก เป็นต้น เพื่อยืนยันผลการคัดกรอง ในกรณีผลการคัดกรองมีข้อสงสัยและต้องการข้อมูลเพิ่มเติมจากหน่วยงานหรือนักวิชาชีพอื่น จะต้องมีการส่งต่อเพื่อให้ได้รับการวินิจฉัยอย่างละเอียดเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น การตรวจวัดระดับการได้ยิน การตรวจวัดระดับสติปัญญา เป็นต้น

1.3) การประเมินความสามารถพื้นฐาน เป็นการประเมินให้ทราบถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กเพื่อค้นหาจุดเด่น จุดด้อย โดยเปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป ซึ่งจะเป็นข้อมูลในการวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนให้คำนึงถึงทักษะพื้นฐานทั้ง 6 ทักษะ ซึ่งมีหลักการและกระบวนการประเมินความสามารถพื้นฐานที่สำคัญ 7 ประการ ดังนี้

(1) นักการศึกษาและนักวิชาชีพควรคำนึงถึงกระบวนการประเมิน 5 ประการนี้เป็นสำคัญ ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรมเด็กอย่างเป็นระบบ การจดบันทึกผลการประเมินในหลายสถานการณ์ การวิเคราะห์งานและจัดกระทำกับข้อมูลพฤติกรรมเด็ก การแยกแยะความแตกต่างของพฤติกรรมเด็ก และระบุวัตถุประสงค์ของการสอนตามสิ่งประเมินได้

(2) พฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตนั้น อาจมิใช่สาเหตุของปัญหาที่ได้อย่างตัวนึดัดสนใจจากสถานการณ์เดียว

(3) การสังเกตพฤติกรรมต้องประเมินทุกด้านทั้งด้านร่างกาย ด้านสังคม ด้านอารมณ์ ด้านสติปัญญา และด้านการปรับตัว ไม่ควรแยกประเมินเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง

(4) ในการเปรียบเทียบระดับพัฒนาการที่เบี่ยงเบนไปต้องใช้เกณฑ์มาตรฐานเด็กปกติในวัยเดียวกัน

(5) การประเมินเด็กและการวัดผลเด็กควรได้จากการรวบรวมจากการสังเกตเด็กที่บ้าน ที่คลินิก ในโครงการบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หรือที่โรงเรียน

(6) ความแตกต่างเรื่องเชื้อชาติและวัฒนธรรม สภาพของความจริง ควรนำมาเป็นข้อพิจารณาด้วย นอกจากนี้ บทสัมภาษณ์ของผู้ปกครองก็เป็นส่วนหนึ่งในการประเมินเด็กด้วย

(7) ควรประเมินหลายครั้งก่อนที่จะสรุปผล

1.4) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2552 โดยได้กำหนดองค์ประกอบของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลให้ผู้เกี่ยวข้องได้นำไปใช้วางแผนในการจัดบริการตามองค์ประกอบ ซึ่งประกอบด้วย (1) ข้อมูลทั่วไป (2) ข้อมูลทางด้านการแพทย์หรือด้านสุขภาพ (3) ข้อมูลด้านการศึกษา (4) ข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็น (5) การกำหนดแนวทางการศึกษาและการวางแผนการจัดการศึกษาพิเศษ (6) ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (7) คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (8) ความเห็นของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือผู้เรียน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลต้องมีความละเอียดรอบคอบ ซึ่งผู้เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันรับผิดชอบเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

1.5) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม เมื่อกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลแล้ว เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละบุคคลจะได้รับการจัดการเรียนการสอนและบริการอื่น ๆ ตามที่กำหนด โดยครูและนักวิชาชีพจะจัดกิจกรรมที่ครอบคลุมทักษะการเรียนรู้ สำหรับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้จัดตามความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษและบริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ ซึ่งในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม

การคำนึงถึงอายุจริงของเด็ก สภาพแวดล้อมของครอบครัว ชุมชน และเป้าหมายของช่วงเชื่อมต่อที่ศูนย์การศึกษาพิเศษและพ่อแม่ได้ร่วมกันกำหนด

1.6) การประเมินความก้าวหน้า ในระหว่างการจัดการเรียนการสอนหรือให้บริการ ต้องมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมโดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละคน วิธีการประเมินขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของกิจกรรม เช่น หากกิจกรรมกำหนดให้เด็กปฏิบัติ แสดงว่าการประเมินจะเน้นการปฏิบัติของเด็ก ซึ่งผู้สอนจะใช้การสังเกตหรือการทดสอบก็ได้ ในการประเมินแต่ละครั้งจะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาสรุปความก้าวหน้าของเด็ก และการใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ตลอดจนมีการรายงานความก้าวหน้าโดยมีพ่อแม่หรือผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลและร่วมตัดสินใจในการทบทวนและปรับแผน ให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเป็นเฉพาะบุคคล ซึ่งควรประเมินเพื่อทบทวนและปรับแผนอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

1.7) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ การนิเทศเป็นการให้ความช่วยเหลือ แนะนำครู นักวิชาชีพ ในการจัดการเรียนการสอนและให้บริการเพื่อให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการพัฒนาและบรรลุตามวัตถุประสงค์ ส่วนการกำกับติดตามเป็นการตรวจสอบการจัดบริการให้เป็นไปตามระยะเวลา เป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่น การจัดโปรแกรม การได้รับและใช้สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอื่น ๆ เป็นต้น

2) รูปแบบที่ 2 กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่บ้านและชุมชน ผู้ปกครองและชุมชนที่ไม่สามารถส่งผู้เรียนเข้ารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษจะได้รับการสนับสนุนจากศูนย์การศึกษาพิเศษให้จัดบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่บ้านและชุมชน ซึ่งผู้เรียนจะต้องได้รับการลงทะเบียนเป็นนักเรียนของศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยศูนย์การศึกษาพิเศษได้จัดผู้รับผิดชอบกระจายอยู่ทุกอำเภอในการทำงานร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน ขั้นตอนการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่บ้านและชุมชนมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการดำเนินการที่บ้านและชุมชนที่เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอาศัยอยู่ การเก็บข้อมูลดำเนินการได้หลายวิธีเช่นเดียวกับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่มาใช้บริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้ปกครองและการสนับสนุนจากศูนย์การศึกษาพิเศษ อย่างไรก็ตามในขั้นตอนนี้หากการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ปกครองและศูนย์การศึกษาพิเศษได้ข้อมูลไม่เพียงพอจะส่งผลกระทบต่อวางแผนการจัดบริการในขั้นต่อ ๆ ไป ฉะนั้น จึงต้องศึกษาวิธีการและรายละเอียดจากการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในศูนย์และนำมาประยุกต์ใช้

2.2) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาหรือการส่งต่อ การคัดกรองประเภทความพิการให้ดำเนินการเหมือนกับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่มารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในศูนย์การศึกษาพิเศษ

2.3) การประเมินความสามารถพื้นฐาน การประเมินความสามารถพื้นฐานของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโดยครูให้ใช้หลักการและวิธีการเดียวกับการประเมินความสามารถพื้นฐานเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมารับบริการในศูนย์การศึกษาพิเศษ แต่สำหรับผู้ปกครองให้ใช้วิธีการสังเกตตามสภาพจริงโดยใช้แบบประเมินความสามารถพื้นฐานสำหรับผู้ปกครอง การประเมินความต้องการของผู้ปกครองให้ใช้แบบสัมภาษณ์ที่พัฒนาขึ้น ซึ่งประกอบด้วย (1) สภาพครอบครัว (2) จุดเด่นของครอบครัวที่เอื้อต่อการพัฒนาคนพิการ (3) จุดด้อยของครอบครัวที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคนพิการ (4) ความต้องการสำหรับครอบครัว ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะนำไปใช้ในการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัวต่อไป

2.4) การจัดทำแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (Individualized Family Service Plan : IFSP) คณะกรรมการจัดทำแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัวจะร่วมดำเนินการตรวจสอบข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาตั้งแต่ชั้นตอนที่ 1 จนถึงชั้นตอนที่ 3 หลังจากนั้นร่วมกันวางแผนการให้ความช่วยเหลือแก่ครอบครัวและเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโดยนำความต้องการการช่วยเหลือของครอบครัวมาจัดลำดับความสำคัญที่จะทำให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจสามารถดูแลบุตรหลานของตนเองเพื่อนำมากำหนดเป้าหมายและกิจกรรมการให้ความช่วยเหลือแก่ครอบครัวสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอายุแรกเกิดถึง 6 ปี ให้นำข้อมูลความต้องการจำเป็นมาจัดลำดับความสำคัญโดยความเห็นชอบของผู้ปกครองเพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนา ดังนั้น ความต้องการของครอบครัวและความต้องการจำเป็นของเด็กในแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจึงต้องมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน

2.5) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม ผู้ปกครองจะให้บริการด้วยกิจกรรมต่าง ๆ แก่เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโดยตรงตามแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว ส่วนครูและศูนย์การศึกษาพิเศษจะให้บริการทั้งโดยอ้อมและโดยตรง ในการให้การช่วยเหลือโดยอ้อมครูจะมีหน้าที่ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง หน่วยงาน และชุมชน รวมถึงการส่งต่อในการให้การช่วยเหลือและสนับสนุนครอบครัวในการจัดบริการ ส่วนการให้บริการโดยตรง ได้แก่ การให้ความรู้ การสนับสนุนสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก การปรับสภาพแวดล้อมบ้าน ศูนย์การศึกษา เป็นต้น

2.6) การประเมินความก้าวหน้า ครูและผู้ปกครองจะช่วยกันประเมินความก้าวหน้าโดยครูใช้วิธีการเดียวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษโดยใช้แบบประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว ด้านเด็ก ด้านผู้ให้บริการ ครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมและชุมชน แต่ผู้ปกครองสามารถใช้การประเมินตามสภาพจริงในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้จัดขึ้นที่บ้านและในชุมชน

2.7) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ ศูนย์การศึกษาพิเศษจะให้การช่วยเหลือ แนะนำแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการจัดบริการในด้านการจัดกิจกรรม การปรับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา และการใช้สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก พร้อมทั้งติดตามการได้รับบริการต่าง ๆ ที่ประสานงานเพื่อให้ครอบครัวได้รับการช่วยเหลือ สำหรับการประเมินผลให้ครูและผู้ปกครองร่วมกันประเมินผลโดยใช้แบบประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัวเปรียบเทียบกับก่อนและหลังการพัฒนา

นพตล ดุสิตจันทร์ (2559) กล่าวว่า รูปแบบการบริหารจัดการแบบเครือข่ายความร่วมมือที่มีประสิทธิผลต่อการพัฒนาระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น เป็นกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพและเตรียมความพร้อมให้กับเด็กพิการโดยการเชื่อมโยงบทบาทของกลุ่มบุคคล หน่วยงาน องค์กร ทำงานร่วมกันให้บรรลุเป้าประสงค์ โดยมีการวางแผน กำหนดเป้าประสงค์ จัดทำแผนปฏิบัติการ ดำเนินการตามแผน ปรับปรุงการปฏิบัติงาน และประเมินติดตามผลอย่างเป็นระบบ ด้วยจิตสำนึกความรับผิดชอบร่วมกัน ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ประเมินศักยภาพเบื้องต้น ประเมินสภาพแวดล้อม จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพตามแผน ตลอดจนการประเมินผลทั้งระหว่างการพัฒนาและหลังการพัฒนา ทั้งนี้ ต้องสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กพิการเป็นรายบุคคล

บุรินทร์ สารिता (2560) กล่าวว่า รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม เป็นการระบุความต้องการทั้งทางกายภาพ อารมณ์ สังคม และตามความต้องการจำเป็นตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบ ความพิการ เด็กพิการถ้าไม่ได้รับการบำบัดฟื้นฟูตั้งแต่แรกพบความพิการหรือแรกตรวจพบความผิดปกติและต่อเนื่องแล้วอาจยากต่อการรักษาและอาจทำให้มีลักษณะความพิการมากกว่าเดิม เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความพิการเพิ่มมากขึ้น ลดภาวะความเสี่ยงความพิการที่อาจแทรกซ้อน โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อทักษะที่สำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวัน

Noreen & Rojeen (2014) กล่าวว่า รูปแบบการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ได้แก่ 1) รูปแบบการให้บริการจากศูนย์ โดยผู้ปกครองหรือครอบครัวนำเด็กเข้ารับบริการที่หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้น โดยรับบริการเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาชีพให้บริการที่เหมาะสม 2) รูปแบบการให้บริการที่บ้านเป็นรายบุคคลเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กด้วยสื่ออุปกรณ์ที่มีอยู่ภายในบ้าน และ 3) รูปแบบผสมผสาน ซึ่งเป็นรูปแบบมาตรฐานโดยให้บริการทั้งที่บ้านและที่ศูนย์รวมเข้าด้วยกัน

Alotaibi & Almalki (2016) กล่าวว่า การจัดการศึกษาในประเทศซาอุดีอาระเบียแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) บริการช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีความพิการระดับเล็กน้อยถึงปานกลาง และ 2) บริการช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีความพิการรุนแรง ซึ่งนักเรียนที่มีความพิการเล็กน้อยถึงปานกลาง เมื่ออายุ 6 ปี นักเรียนกลุ่มนี้จะได้เข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาและเรียนระดับมัธยมต้นจนถึงอายุ 18 ปี จะเรียนในห้องเรียนทั่วไปและได้รับบริการการศึกษาพิเศษ โดยนักเรียนจะมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาทั่วไป หลังจากนั้นจะได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพเพื่อช่วยให้เด็กสามารถประกอบอาชีพและใช้ชีวิตได้อย่างอิสระ สำหรับนักเรียนที่มีความพิการรุนแรงจะได้รับการช่วยเหลือและจัดการศึกษาพิเศษโดยมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลที่มีความเหมาะสมกับความต้องการเฉพาะของนักเรียนแต่ละคน

จากการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบของการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ สรุปได้ว่า เป็นการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่ผู้เรียนโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน มีรูปแบบการให้บริการ 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในศูนย์การศึกษาพิเศษ และ 2) ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่บ้านและชุมชน

3. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ดังนี้

3.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

ภาวดี อนันต์นารี (2555) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมของคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีการร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

วิโรจน์ สารรัตนะ (2555) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหาร

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ความเป็นคนดีและสมบูรณ์

สัมมา รชนีชัย (2556) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยอาศัยกระบวนการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การควบคุม และการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ชาญชัย อาจิมสมาจาร (2557) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการระบุ การสร้างไว้ การจูงใจ การควบคุม และทำให้เป็นเอกภาพอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการในทรัพยากรมนุษย์และวัสดุอุปกรณ์ภายในระบบที่ออกแบบมาเพื่อทำให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า การบริหารเกี่ยวข้องกับการทำสิ่งต่าง ๆ ให้ลุล่วง โดยทำให้จุดประสงค์ที่กำหนดไว้บรรลุผลสำเร็จ

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2557) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม และคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล อาศัยทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

เฉลิมชัย หาญกล้า (2559) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ขององค์การโดยอาศัยกิจกรรมหลักในการวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม ให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

สมชาย เทพแสง และคณะ (2560) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดสรรทรัพยากรหรือกำหนดนโยบายให้บรรลุอย่างน้อย 3 ประการ คือ ความเสมอภาค เป็นธรรม มีจริยธรรม

Aydin, Sarierb, & Uysal (2013) กล่าวว่า โรงเรียนมีความสำคัญและเป็นองค์กรที่สำคัญที่สุดในการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษา ในการบริหารต้องมีเป้าหมายและต้องเป็นบุคคลที่มีความทุ่มเทและความมุ่งมั่น เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเติมเต็มและความผูกพันต่อองค์กร แสดงให้เห็นว่าผู้นำมีบทบาทในการบริหารอย่างมากต่อความรับผิดชอบของผู้ตาม

Zhang & Usaho (2019) กล่าวว่า ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเป็นผลมาจากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและสิ่งที่เป็นตัวกำหนดการบริหารงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ การบริหารทรัพยากรบุคคลที่มีอยู่อย่างจำกัด การบริหารทรัพยากรวัสดุ การบริหารทรัพยากรทางการเงิน และการบริหารเวลา หากมีการบริหารทุกทรัพยากรอย่างเต็มที่ก็จะทำให้การบริหารมีประสิทธิภาพสูงสุดและบรรลุผลเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการบริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นการทำงานร่วมกันของบุคคลในสถานศึกษาตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีเป้าหมายความสำเร็จร่วมกัน อาศัยทรัพยากรต่าง ๆ ที่สนับสนุนในการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) บุคลากร 2) งบประมาณ 3) วัสดุอุปกรณ์ 4) การบริหารจัดการ และมีกระบวนการบริหารอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน การมีส่วนร่วม ส่งผลให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.2 กระบวนการบริหารวงจรคุณภาพของเดมมิง

ธีรบุษ จันทร์กองแก้ว (2562) กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาคุณภาพ PDCA คือ กระบวนการบริหารงานให้มีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นงานภาครัฐและเอกชน ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (Do) มีการตรวจสอบในขณะที่เราลงมือปฏิบัติงาน (Check) มีการปรับปรุงแก้ไขเมื่อมีข้อผิดพลาด (Act) โดยมีการปรับปรุงแก้ไขงานในครั้งต่อไปลักษณะเป็นวงจรเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเดิมซ้ำอีกและเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงงาน

สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 (2563) กล่าวถึง วงจร PDCA ว่าประกอบด้วย การวางแผนงานก่อนการปฏิบัติงานจะทำให้เกิดความพร้อมเมื่อได้ปฏิบัติงานจริง การปฏิบัติตามแผนงานทำให้ทราบขั้นตอน วิธีการ และสามารถเตรียมงานล่วงหน้าหรือทราบอุปสรรคล่วงหน้าด้วย ดังนั้น การปฏิบัติงานก็จะเกิดความราบรื่นและเรียบร้อยนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ การตรวจสอบให้ได้ผลที่เที่ยงตรง เชื่อถือได้ และการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนใดก็ตาม เมื่อมีการปรับปรุงแก้ไขคุณภาพก็จะเกิดขึ้น ดังนั้นวงจร PDCA จึงเรียกว่า วงจรบริหารงานคุณภาพ

Deming (1982) กล่าวถึง ขั้นตอนการบริหารวงจรคุณภาพของเดมมิง (Deming Cycle) ไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) การจัดทำและวางแผน (Plan) ประกอบด้วย (1) ทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนแล้วกำหนดหัวข้อควบคุม (2) กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องการบรรลุให้แก่หัวข้อควบคุมแต่ละข้อ และ (3) กำหนดวิธีดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

2) การปฏิบัติตามแผน (Do) ประกอบด้วย (1) ทาความรู้เกี่ยวกับวิธีการดำเนินการนั้นด้วยวิธีการฝึกอบรมหรือศึกษาด้วยตนเอง (2) ดำเนินการตามวิธีการที่กำหนด (3) เก็บรวบรวมบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องและผลลัพธ์ของหัวข้อควบคุม

3) การติดตามประเมินผล (Check) ประกอบด้วย (1) ตรวจสอบว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามวิธีการทำงานมาตรฐานหรือไม่ (2) ตรวจสอบว่าค่าที่วัดได้ (ของตัวแปรที่เกี่ยวข้อง) อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานหรือไม่ และ (3) ตรวจสอบว่า (หัวข้อควบคุม) ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่

4) กำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะที่ทำให้ไม่ปฏิบัติตามแผน (Act) ประกอบด้วย (1) ถ้าการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามวิธีการทำงานมาตรฐานก็หามาตรการแก้ไข และ (2) ถ้าผลลัพธ์ที่ไม่ได้ตามที่คาดหวังก็ค้นหาสาเหตุและแก้ไขที่ต้นตอเพื่อมิให้เกิดปัญหาซ้ำขึ้นอีก

Johnson (2016) กล่าวว่า วงจรคุณภาพ PDCA เป็นวงจรที่ใช้พัฒนากระบวนการอย่างต่อเนื่อง ทำให้องค์กรรู้จักวางแผน ลงมือทำ ตรวจสอบ ว่าเป็นไปตามแผนหรือไม่ อย่างไร และลงมือทำตามสิ่งที่ได้เรียนรู้ วงจร PDCA ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) วางแผนเพื่อรับรู้ถึงโอกาส และวางแผนมีการระบุปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาความผิดพลาดเกิดขึ้นได้อย่างไร 2) ลงมือทำ เมื่อปฏิบัติแล้วดูการเปลี่ยนแปลง 3) ตรวจสอบ เพื่อทบทวน ทดสอบ วิเคราะห์ผล และระบุการเรียนรู้ที่ได้รับ ประเมินผลลัพธ์ว่าบรรลุเป้าหมายที่ต้องการหรือไม่ ดำเนินการเพื่อเรียนรู้ และ 4) ในขั้นตอนการตรวจสอบสำเร็จแล้วให้ดูว่าบรรลุเป้าหมายในการวางแผนหรือไม่ ถ้าไม่สำเร็จให้เริ่มวงจรคุณภาพในครั้งต่อไป

Marta (2017) กล่าวว่า วงจรคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 คือ แผน ซึ่งเกี่ยวกับการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ออกแบบแผนปฏิบัติการ ซึ่งสิ่งที่จะทำให้ประสบความสำเร็จนั้น ในการกำหนดวัตถุประสงค์มีความจำเป็นต้องมีการระบุปัญหา วิเคราะห์สิ่งที่ทำให้เกิดผลกระทบเพื่อให้เกิดการแก้ไขและพัฒนา ซึ่งระหว่างขั้นตอนการวางแผนนี้สามารถใช้เครื่องมือและวิธีการต่าง ๆ เข้ามาช่วยได้ เช่น การระดมสมอง แผนผังกระบวนการ เพิ่มทุนประสิทธิภาพงาน ขั้นตอนที่ 2 คือ การลงมือทำ ซึ่งพัฒนามาจากแผนทำให้เกิดกระบวนการเพื่อนำมาแก้ไขปัญหาก็สามารถเกิดขึ้นด้วยการสนับสนุนและความเข้าใจของผู้บริหาร ระยะนี้สิ่งที่นำมาใช้คือแผนปฏิบัติการ และสามารถนำแผนภาพ กระแสข้อมูลมาใช้ตรวจสอบได้ ขั้นตอนที่ 3 คือ ตรวจสอบ ทดสอบ เป็นการวัดและตรวจสอบเพื่อเทียบกับแผน หากมีการดำเนินการแล้วพบว่าเกิดปัญหาให้ทำการแก้ไข และเมื่อพิจารณาแล้วว่าเหมาะสมที่ควรทำการแก้ไข ขั้นตอนที่ 4 กระทำ คือ การปรับปรุงแยกจากขั้นตอนที่ดำเนินการขึ้นก่อนหน้า และเมื่อไรที่ทุกอย่างเป็นไปตามวัตถุประสงค์จึงนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานและติดตามการดำเนินงาน กิจกรรมที่สำคัญในกระบวนการนี้ คือ แผนผังกระบวนการ และเพิ่มทุนประสิทธิภาพงาน นำมาเปรียบเทียบก่อนและหลังดำเนินการเสร็จสิ้น วงจร PDCA นั้น

วนเป็นวงกลมที่ไม่มีวันสิ้นสุด ความรู้ที่ได้รับจากขั้นตอนสุดท้ายจะกลายเป็นพื้นฐานสำหรับการปรับปรุงในรอบต่อไป

จากการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารวงจรรคุณภาพของเดมมิ่ง สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของงานมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การดำเนินงาน 3) การตรวจสอบ และ 4) การปรับปรุง แก์โซ

3.3 แนวคิดการบริหารเชิงระบบ

การบริหารเชิงระบบ เป็นแนวคิดที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อใช้ในการบริหารจัดการ ระบบเป็นกระบวนการที่ทำให้เห็นความสอดคล้องและความต่อเนื่องของปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลลัพธ์ ซึ่งการบริหารเชิงระบบสามารถทำให้การบริหารสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายของการดำเนินงานสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงแนวคิดเชิงระบบหลายท่าน ดังนี้

3.3.1 ความหมายของระบบ

โกวิวัฒน์ เทศบุตร (2555) กล่าวว่า ระบบ หมายถึง กลุ่มขององค์ประกอบที่ทำงานอย่างประสานสัมพันธ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่ง ซึ่งในการทำงานของระบบไม่เพียงแต่จะมีปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบภายในตัวของมันเองแล้ว ยังมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกอีกด้วย ซึ่งระบบแต่ละระบบไม่สามารถอยู่ตามลำพังได้ ระบบรักษาสมดุลระหว่างระบบ

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ได้ให้ความหมายของระบบว่า หมายถึง กลุ่มสิ่งของซึ่งมีลักษณะประสานเข้าเป็นสิ่งเดียวกันตามหลักแห่งความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกันด้วยระเบียบของธรรมชาติหรือหลักเหตุผลทางวิชาการ

สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (2556) กล่าวว่า ระบบ หมายถึง การจัดการทั้งองค์การและการจัดการกับองค์ประกอบแต่ละส่วนเพื่อบรรลุความสำเร็จขององค์การ

สัญญา จันทรสงวน (2557) กล่าวว่า ระบบ หมายถึง กระบวนการที่ช่วยให้การดำเนินงานเรื่องหนึ่งเรื่องใดบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

Kinsella & Senior (2008) กล่าวว่า แนวทางเชิงระบบ หมายถึง การลงมือทำบางอย่างอย่างเป็นระบบ ในด้านการศึกษาในการสอนอย่างเป็นระบบต้องพิจารณาปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และให้ข้อมูลป้อนกลับ แล้วจึงนำมาสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการ และการประเมิน

Salam (2015) กล่าวถึง ระบบการศึกษาของไอร์แลนด์โดยสรุปมีโครงสร้างหลักที่สัมพันธ์กันของการรวมเข้าด้วยกัน ได้แก่ 1) ความเชี่ยวชาญ 2) โครงสร้าง และ 3) กระบวนการ

จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของระบบสรุปได้ว่า ระบบ หมายถึง ชุดของกระบวนการทำงานที่มียุทธศาสตร์ประกอบของสิ่งต่าง ๆ ที่มีปฏิสัมพันธ์ในตัวของมันเองและมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกันเพื่อให้การทำงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่เฉพาะร่วมกัน

3.3.2 องค์ประกอบของระบบ

สัมมา ธรณีย์ (2556) กล่าวถึง การบริหารตามทฤษฎีเชิงระบบว่าหมายถึงการบริหารที่ได้นำเอาวิธีระบบมาใช้ในการบริหารองค์การโดยมีการวิเคราะห์ชุดองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นเอกภาพทั้งระบบ ใช้กับองค์การที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและเป็นระบบเปิดในปัจจุบัน ทำให้ผู้บริหารได้ทราบถึงปัญหาจุดที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้การบริหารองค์การมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ องค์ประกอบของวิธีระบบและการวิเคราะห์ระบบประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) 2) กระบวนการ (Process) 3) ผลผลิต (Output) 4) การป้อนกลับ (Feedback) และ 5) สภาพแวดล้อม (Environment)

นักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงองค์ประกอบของระบบไว้อย่างสอดคล้องกัน Bittel (1978), Katz & Kahn (1978), Smith (1982), Schoderbek & Kefalas (1990), Lunenburg & Ornstein (1996) ดังนี้ 1) Input หมายถึง วัสดุ แหล่งข้อมูล วัตถุดิบต่าง ๆ ที่จะนำเข้าไปในระบบ 2) Process หมายถึง ขั้นตอนต่าง ๆ ในการทำงานของระบบ 3) Output หมายถึง ผลที่ได้จากการกระทำของ Process และ 4) Feedback หมายถึง ข้อมูลที่จะนำไปปรับปรุงให้มีการแก้ไขหรือทบทวน

จากการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของระบบ สรุปได้ว่า ระบบมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า (input) 2) กระบวนการ (Process) 3) ผลผลิต (Output) 4) ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)

3.4 แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมในการบริหารหรือการดำเนินงานของสถานศึกษาถือว่ามีผลสำคัญและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะทำให้การดำเนินงานมีความสมบูรณ์และดำเนินการสู่เป้าหมายหรือบรรลุวัตถุประสงค์ มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

3.4.1 ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ธีระ รุญเจริญ (2555) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานเข้ามามีบทบาทในการพิจารณาปัญหาและตัดสินใจร่วมกัน ร่วมรับผิดชอบในการบริหารงานบางอย่างเพื่อประโยชน์ในการระดมกำลังความคิดและแบ่งภาระหน้าที่ของผู้บริหาร

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกับการดำเนินกิจการและการตัดสินใจ ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์การหรือเครือข่าย เพราะมีผลในทางจิตวิทยาเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ความคิดเห็นถูกรับฟังและนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาและที่สำคัญผู้ที่มีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการหรือองค์การ ความรู้สึกเป็นเจ้าของจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนองค์การและหน่วยงานที่ดีที่สุด

ประภาพรธรรม รักเสียง (2556) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารงานที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมตามความเหมาะสมตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมสนับสนุน ร่วมติดตามประเมินผล ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมรับผิดชอบผลงานที่ออกมา ร่วมภาคภูมิใจในผลงานรางวัลที่เกิดจากการร่วมกันปฏิบัติงาน หรือรับซื้อคำทักที่เกิเกิดขึ้น นั่นคือ ร่วมทั้งคิดและชอบ

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และคณะ (2561) กล่าวถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมว่าเป็นกระบวนการที่จะกระจายอำนาจจากผู้มีอำนาจที่แต่เดิมจะใช้อำนาจเหนือกระบวนการมีส่วนร่วมสังเคราะห์ได้ 5 ชั้น ดังนี้ 1) ร่วมกันศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ค้นหาสาเหตุ ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ 2) ร่วมคิด ร่วมวางแผน สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ 3) ร่วมดำเนินการให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ แรงงาน เงินทุน ความคิดเห็น หรือร่วมบริหารงาน 4) ร่วมติดตามและประเมินผลเพื่อปรับปรุงพัฒนา และ 5) ร่วมเฝ้าระวังผลประโยชน์ทั้งทางบวกและลบ

อัมพร พินะสา (2561) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม คือ กระบวนการที่ประชาชนในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและท้องถิ่นได้เข้ามาเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาร่วมกันในท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มหรือองค์กรหรือหน่วยงานได้แสดงออกถึงแนวคิดแนวปฏิบัติ รวมถึงการได้ลงมือปฏิบัติทุกกระบวนการที่มาจากความสนใจในกิจกรรมใด ๆ ขององค์กร และการร่วมรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้น และการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในท้องถิ่น

สมเกียรติ อินทสิงห์ (2563) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลมีส่วนร่วมเข้าไปเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งในด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล

จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม สรุปได้ว่า เป็นการบริหารงานที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมตามความเหมาะสมในการร่วมวางแผนร่วมดำเนินงาน ร่วมตรวจสอบ ร่วมปรับปรุง แก้ไข โดยมีส่วนร่วมด้วยความเต็มใจเพื่อให้งานนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.4.2 ความสำคัญและประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ไชยยง ภาวะบุตร (2555) กล่าวถึง ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

- 1) การยอมรับการตัดสินใจมีมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงเขาจะยอมรับการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น
- 2) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา และผู้บริหารสหภาพแรงงานมีความราบรื่นมากขึ้น
- 3) ความผูกพันของพนักงานต่อองค์การเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากพนักงานมีส่วนร่วมในกระบวนการขององค์การที่สำคัญ
- 4) ความไว้วางใจฝ่ายบริหารมีมากขึ้น พนักงานมีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น
- 5) การบริหารที่อยู่ใต้บังคับบัญชามีความง่ายมากขึ้น ถ้าหากว่าผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาผูกพัน ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น การบริหารจะมีความง่ายมากขึ้น
- 6) การตัดสินใจทางการบริหารมีคุณภาพดีขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการตัดสินใจทางการบริหารมาจากบุคคลหลายฝ่ายด้วยกันในการคิดแก้ปัญหา
- 7) การติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนดีขึ้น ซึ่งจะช่วยให้องค์การมีสิ่งย้อนกลับจากพนักงานได้เป็นอย่างดี และ
- 8) การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ การบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยปรับปรุงทีมงานให้ดีขึ้น ซึ่งทีมงานมีความจำเป็นต่อการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนที่เผชิญโดยองค์การส่วนใหญ่ในปัจจุบัน

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556) กล่าวถึง ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม มีดังนี้

- 1) ทำให้การบริหารหรือการพิจารณาแนวทางในการแก้ปัญหาที่มีความหลากหลายเป็นไปได้ด้วยรอบคอบ เพราะเป็นการระดมแนวคิดจากบุคคลที่มีความหลากหลายทั้งความรู้และประสบการณ์
- 2) ทำให้มีการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน โดยมีให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีอำนาจมากเกินไปซึ่งอาจนำไปสู่การใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้องอันเกิดผลเสียหายแก่องค์การได้
- 3) เป็นการขจัดปัญหาไม่ให้เกิดการดำเนินนโยบายใด ๆ มีผลต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมากเกินไป ซึ่งจะก่อให้เกิดความยุติธรรมในการดำเนินการต่อทุกฝ่ายได้
- 4) ก่อให้เกิดการประสานงานที่ดี ทำให้การบริหารเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ และ
- 5) การรวมตัวกันของบุคคลเป็นเครือข่ายจะก่อให้เกิดพลังที่เข้มแข็งสามารถขับเคลื่อนกิจกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตรงเป้าหมายโดยทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ

ประภาพรธรรม รักเลี้ยง (2556) กล่าวถึง ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม มี 6 ประการ ดังนี้ 1) การยอมรับการเปลี่ยนแปลงมีมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการที่บุคคลมีส่วนร่วมในการวางแผนการเปลี่ยนแปลงบุคคลจะยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น 2) ช่วยให้การวางแผนและการตัดสินใจทางการบริหารมีคุณภาพมากขึ้น 3) ช่วยสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ร่วมงานทำให้เกิดความผูกพันงานต่อองค์กร 4) ช่วยให้เกิดการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ 5) ผู้ร่วมงานเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกันและกัน 6) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติ มีความราบรื่นมากขึ้น

Sagnak (2016) กล่าวว่า ในปัจจุบันมีสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โรงเรียนควรมีโครงสร้างที่ยืดหยุ่นและรองรับบริบทที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว การปฏิรูปควรเน้นการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นหลักในการปรับปรุงโรงเรียน ซึ่งการมีส่วนร่วมเป็นการนำแนวคิดจากตัวแทนไปสู่ตัวผู้ปฏิบัติและกำหนดให้การมีส่วนร่วมตัดสินใจร่วมกัน ในทำนองเดียวกันการมีส่วนร่วมหรือการเป็นผู้นำแบบมีส่วนร่วมหมายถึง การตัดสินใจร่วมกันหรือเป็นผู้มีอิทธิพลร่วมกันในการตัดสินใจระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา การมีส่วนร่วมทั้งนี้ฝ่ายบริหารควรให้ความสำคัญกับการให้อำนาจการตัดสินใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาด้วย

จากการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม สรุปได้ว่า ช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการยอมรับการเปลี่ยนแปลงขององค์กร ทุกคนร่วมมือร่วมใจในการพัฒนางาน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาระหว่างบุคลากร และมีความสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรในองค์กร

3.4.3 หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556) กล่าวว่า หลักของการมีส่วนร่วมในความหมายของการบริหารจัดการจะมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการตัดสินใจ นั่นคือ การมีส่วนร่วมจะนำไปสู่การตัดสินใจร่วมกันอย่างมีคุณค่าและอย่างชอบธรรม และเป็นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ไม่ใช่เพียงวางระบบไว้ให้ดูเหมือนว่าได้จัดกระบวนการให้มีส่วนร่วมแล้วเท่านั้น

อัมพร พิณะสา (2561) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของเสรีภาพและความเสมอภาค การก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอาจใช้แรงจูงใจหรือการให้แรงเสริม เนื่องจากปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมเกิดขึ้นเกี่ยวข้องทั้งตัวและจิต ส่งผลให้เกิดการกระทำและการร่วมรับผิดชอบ ดังนั้น การมีส่วนร่วมจึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่กลุ่มบุคคลจะกระทำไปสู่จุดหมายอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันให้ประสบความสำเร็จ

Rolkova & Farkasova (2015) กล่าวถึง ลักษณะการจัดการแบบมีส่วนร่วมในการทำงานมีคุณสมบัติ 4 ประการ ได้แก่ 1) ความมุ่งมั่น มีความเต็มใจที่จะทำงาน เข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และขั้นตอนการปฏิบัติงาน 2) ความเชี่ยวชาญ สิ่งที่จะทำให้เกิดระบบที่ดีควรสร้างแรงจูงใจทั้งภายนอกและภายใน 3) การจัดการตนเอง พัฒนาตนเอง และ 4) การมีส่วนร่วม ยังมีการจัดการที่ดีมากเท่าไรคนในองค์กรก็จะรู้สึกมีส่วนร่วมมากขึ้นเท่านั้น มีความกระตือรือร้นที่จะทำงานมากขึ้น

จากการศึกษาเกี่ยวกับหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม สรุปได้ว่า เป็นการวางแผนและกำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานร่วมกัน การร่วมกันดำเนินงานตามแผน ร่วมกันตรวจสอบและร่วมกันปรับปรุง แก้ไข โดยบรรยากาศที่เป็นกันเองไม่เคร่งเครียด ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ให้โอกาสทุกคนได้แสดงความคิด ไม่ตัดสินความคิดว่าถูกหรือผิด ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เน้นการแสดงออกเชิงสร้างสรรค์ทางวิชาการ

3.4.4 รูปแบบและวิธีการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วม

นพตล อุตีจันทร์ (2559) กล่าวว่า การส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) การกำหนดรูปแบบและวิธีการ 2) สรรหาผู้มีส่วนร่วม 3) ดำเนินการให้เกิดการมีส่วนร่วม และ 4) การเสริมสร้างพลังการมีส่วนร่วม

บุรินทร์ สารีคำ (2560) กล่าวว่า การส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การที่ผู้บริหารใช้การจูงใจให้บุคคลผู้ปฏิบัติงานหรือบุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมรับผิดชอบ เพื่อการพัฒนางานที่ปฏิบัติให้มีคุณภาพสูงสุด

อัมพร พินะสา (2561) กล่าวว่า กระบวนการการมีส่วนร่วม มี 3 ระดับ ประกอบด้วย 1) ร่วมคิด เริ่มตั้งแต่การเข้าร่วมประชุม การกำหนดเป้าหมาย จุดประสงค์ ยุทธศาสตร์ การจัดทำแผน 2) ร่วมทำ เป็นการนำแผนสู่การปฏิบัติ โดยเข้าร่วมในการดำเนินการตามโครงการ 3) ร่วมติดตามและประเมินผล เป็นการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ร่วมรับผิดชอบและรักษาผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ นอกจากนั้นการมีส่วนร่วมยังมีกระบวนการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมในการใช้และรับผลประโยชน์ เป็นต้น

จากการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วม สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ได้แก่ มีส่วนร่วมวางแผน ส่วนร่วมดำเนินงาน ส่วนร่วมตรวจสอบ และส่วนร่วมปรับปรุง แก้ไข

4. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ดังนี้

4.1 ความหมายของรูปแบบ

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ได้ให้ความหมาย รูปแบบ หมายถึง รูปที่กำหนดขึ้นเป็นหลักหรือแนวซึ่งเป็นที่ยอมรับ เช่น รูปแบบร้อยกรอง สิ่งที่แสดงให้เห็นว่าเป็นเช่นนั้น ๆ อย่างรูปคน รูปบ้าน รูปปลา รูปใบไม้ รูปแบบผู้หญิง รูปแบบเปิด รูปแบบวัด เป็นต้น

ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน (2563) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง แบบจำลองนวัตกรรมที่สามารถสื่อความหมายสิ่งที่พัฒนาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เป็นการทำให้เป็นนามธรรมให้มีความเป็นรูปธรรม เป็นการนำเสนอให้เห็นในภาพรวมที่กระชับ รูปแบบอาจนำเสนอได้หลากหลายลักษณะ เช่น ในลักษณะของสมการทางคณิตศาสตร์ แผนภาพ แผนภูมิ การเขียนบรรยาย หรือเป็นวัตถุสิ่งของที่จับต้องได้ หรืออาจใช้หลาย ๆ ลักษณะประกอบกัน ทั้งนี้ เพื่อการสื่อความหมายในสิ่งที่นักวิจัยคิดที่จะพัฒนาให้มีความชัดเจนและเข้าใจตรงกัน ดังนั้น ในกรณีที่นักวิจัยพัฒนารูปแบบจะต้องมีการนิยามที่มีความชัดเจนและสื่อความหมายให้ตรงกัน

James & Barry (2008) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง แบบจำลองระบบการปฏิบัติงานหรือแบบแปลนของการก่อสร้างที่วาดไว้ล่วงหน้า สิ่งของที่เป็นตัวแทนแสดงความคิดของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหรือสิ่งที่เตรียมเอาไว้ล่วงหน้า

Cummings & Worley (2013) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง ปรากฏการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดให้ง่ายต่อการศึกษาและทำความเข้าใจ เป็นการแสดงให้เห็นแบบแผนที่เป็นรูปธรรมของทฤษฎีหรือเป็นการประพจน์ปฏิบัติในเชิงอุดมคติ เพื่อให้คนอื่น ๆ สามารถเรียนรู้หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตน โดยอ้างอิงหรือคัดแปลงจากพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นเป็นแบบอย่าง

Bernd, Adriano, Ulrich, & Gottel (2016) กล่าวถึง การพัฒนารูปแบบเป็นกระบวนการที่ต้องทำซ้ำ ซึ่งรูปแบบส่วนใหญ่ต้องได้รับการทดสอบจนกว่าจะสร้างรูปแบบที่เหมาะสมกับเกณฑ์ที่ต้องการ ต้องมีการทดสอบเพื่อให้ได้รูปแบบที่ดี

จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของรูปแบบ สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง ชุดขององค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงสอดคล้องกัน โดยถูกสร้างขึ้นมาจากแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อใช้สำหรับเป็นแนวทางในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพขององค์กรอย่างเป็นระบบขั้นตอน

4.2 ประเภทของรูปแบบ

พันวนา พัฒนาอุดมสินคำ (2557) กล่าวว่า รูปแบบมีหลายประเภทด้วยกัน ในแต่ละสาขา ก็มีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป เช่น รูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ได้แบ่งออกเป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปไมยเทียบเคียงปรากฏการณ์ซึ่งเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม รูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ รูปภาพ รูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ และรูปแบบที่นำเอาตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เป็นต้น

ยุทธนา เกื้อกุล (2560) กล่าวว่า รูปแบบนั้นมีหลายประเภท การนำรูปแบบในแต่ละประเภทไปใช้ควรเป็นรูปแบบที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วว่าเหมาะกับปรากฏการณ์ที่กำลังทำการศึกษา ทั้งนี้เพื่อมิให้เกิดความสับสนซับซ้อนมากเกินไปและยากต่อความเข้าใจ รูปแบบจึงมิใช่การอธิบายหรือบรรยายปรากฏการณ์อย่างละเอียดทุกแง่มุม แต่มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของปรากฏการณ์ที่ศึกษาและสามารถนำไปใช้หาข้อสรุปเพื่ออธิบาย ทำนาย ควบคุมปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง

David & Clarkson (2018) กล่าวว่า ประเภทของรูปแบบ มี 4 ประเภท ได้แก่ 1) รูปแบบขั้นตอน เป็นการนำเสนอแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ 2) รูปแบบเชิงวิเคราะห์ เป็นการแสดงข้อมูลในเชิงลึกของสถานการณ์ ซึ่งมีรายละเอียดขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่นำเสนอ 3) แบบจำลองนามธรรม เป็นการนำเสนอทฤษฎีและข้อมูลเชิงแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ออกแบบและพัฒนา และ 4) รูปแบบการบริหารจัดการ เป็นการออกแบบโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเกี่ยวกับประเภทของรูปแบบ สรุปได้ว่า ประเภทของรูปแบบมีหลากหลาย ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการอธิบายรูปแบบนั้น ๆ และการนำรูปแบบในแต่ละประเภทไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ใช้รูปแบบเชิงข้อความที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น และใช้ข้อความในการอธิบายเพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้น

4.3 ลักษณะของรูปแบบที่ดี

พันวนา พัฒนาอุดมสินค้า (2557) กล่าวว่า คุณลักษณะที่ดีของรูปแบบ ประกอบด้วย 5 ประการ คือ 1) ความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันแบบรวม ๆ 2) ใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้น 3) ระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องการศึกษา 4) เป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่ 5) สร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ และขึ้นอยู่กับกรอบของทฤษฎีในเรื่องนั้น ๆ

Calazza & Volpe (2017) กล่าวว่า ลักษณะของรูปแบบที่ดี มีดังนี้ 1) รูปแบบที่ดีจะต้องมีเป้าหมายของการสร้างรูปแบบจำลองที่ชัดเจน กล่าวคือแบบจำลองนั้นได้อธิบายถึงสิ่งใด 2) รูปแบบที่ดีต้องมีจุดประสงค์ที่ชัดเจน ไปในทิศทางที่ดี และจะทำให้จุดประสงค์นั้นเป็นจริง 3) รูปแบบที่ดีที่ติดตามได้ 4) รูปแบบที่ดีต้องมีความง่าย แต่ต้องไม่ง่ายจนเกินไป 5) รูปแบบที่ดี ต้องมีความยืดหยุ่น และสามารถนำมาใช้ใหม่ได้ มีการออกแบบให้สามารถปรับประยุกต์ใช้ต่อไปได้ และ 6) รูปแบบที่ดี ต้องได้รับการออกแบบและมีการทำงานร่วมกัน

จากการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของรูปแบบ สรุปได้ว่า ลักษณะของรูปแบบที่ดีควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างของตัวแปรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบได้ ระบุให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องการศึกษาและเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรวบยอดใหม่และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรใหม่ ซึ่งจัดเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ในเรื่องที่กำลังศึกษาด้วย

4.4 องค์ประกอบของรูปแบบ

พระมหาสหัส คำคุ้ม (2556) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่มีประสิทธิผล พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหาร ได้แก่ 1) หลักการแนวคิดของรูปแบบการบริหาร 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ระบบของรูปแบบการบริหาร 4) เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ และรูปแบบการบริหารเป็นการบริหารเชิงระบบ ประกอบด้วย (1) ปึงจัยการบริหาร (2) กระบวนการบริหาร และ (3) ประสิทธิภาพของการบริหาร

วัชรศักดิ์ สงค์ปาน (2558) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อบรรลุผลการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ฝั่งอันดามัน พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหาร ได้แก่ 1) ด้านหลักการ 2) ด้านวัตถุประสงค์ 3) ด้านระบบงานและกลไก 4) ด้านเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้

นพตล รุสซีจันทร์ (2559) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการแบบเครือข่ายความร่วมมือที่มีประสิทธิผลต่อการพัฒนาระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหาร ได้แก่ 1) ด้านหลักการในการบริหารจัดการ และ 2) ด้านกระบวนการ

จิรวัดณ์ นิจนเตร (2560) ได้ศึกษารูปแบบทางสังคมศาสตร์และการศึกษา พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหาร ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของรูปแบบ 2) ตัวแปรหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องระบบหรือโครงสร้างกลไกหรือกระบวนการทำงาน 3) ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ใช้ในรูปแบบ และ 4) บริบทหรือสภาพแวดล้อมของรูปแบบ

ณรงค์ อภัยใจ (2560) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาส โรงเรียนในโครงการพระราชดำริ พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหาร ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า 2) ด้านกระบวนการ 3) ด้านผลผลิต และ 4) ด้านสภาพแวดล้อม

บุรินทร์ สาจิตำ (2560) ได้ศึกษาระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการวัยเรียนตามบ้าน พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารระบบ ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า 2) ด้านกระบวนการ 3) ด้านผลผลิต และ 4) ด้านข้อมูลป้อนกลับ

ธริศร เทียบปาน (2562) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในเขตจังหวัดภาคใต้ พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหาร ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ระบบงานและกลไก และ 4) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้

Gluck (2004) กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบมี 2 ส่วน คือ 1) สถาบัน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบสังคมที่มีการกำหนดแนวปฏิบัติหน่วยย่อยของสถาบัน แบ่งออกเป็นบทบาทและความคาดหวัง บทบาทจะเกี่ยวพันกับบุคลิกภาพของบุคคลเป็นการกล่าวถึงลักษณะของตำแหน่งหน้าที่และสถานะภายใต้สถาบันและเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของผู้สวมบทบาท ส่วนความคาดหวังเป็นเรื่องของเกณฑ์มาตรฐานทางสังคมหรือสถาบันที่มุ่งหวังจะได้รับจากผู้สวมบทบาท บทบาทที่สมบูรณ์ควรกำหนดความสัมพันธ์กับบทบาทอื่น ๆ ในสถาบัน แนวคิดนี้ทำให้การกำหนดงานในแต่ละหน้าที่เป็นไปตามลำดับขั้น ทำให้การดำเนินงานของสถาบันบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) บุคคล เป็นรูปแบบของระบบสังคมที่มีองค์ประกอบย่อยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานขององค์การคือ บุคลิกภาพและความต้องการส่วนบุคคล บุคลิกภาพมีความสำคัญต่อการวางตัวของผู้สวมบทบาทและความคาดหวังในการทำงานของสถาบัน

Joyce, Weil, & Callhoun (2004) กล่าวว่า รูปแบบองค์ประกอบ ดังนี้ 1) เป้าหมายของรูปแบบ ซึ่งอธิบายถึงสิ่งที่มุ่งพัฒนาหรือคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิด 2) หลักการหรือแนวคิดที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบ 3) รายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนหรือการดำเนินการ และ 4) การประเมินผลที่จะชี้ให้เห็นถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับการใช้รูปแบบนั้น

David & Clarkson (2018) กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบจะต้องมีเป้าหมาย แรงจูงใจ และมีกระบวนการที่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาคือ ซึ่งต้องคำนึงถึงกระบวนการออกแบบ ต้องอาศัยคนจำนวนมากและข้อมูลที่เชื่อมโยงกันในการร่วมกันพิจารณาและออกแบบ นอกจากนี้ กระบวนการป้อนกลับ (Feedback) เป็นตัวสำคัญในการขับเคลื่อนรูปแบบและพิจารณาถึงการทำซ้ำ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสอดคล้องขององค์ประกอบของรูปแบบ โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบ เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 องค์ประกอบของรูปแบบฯ กับผลการศึกษาของนักวิชาการ

องค์ประกอบ ของรูปแบบ	นักวิชาการและนักการศึกษา										ความถี่
	พระมหาสัทธ ดำคุ้ม (2556)	วิชกรศักดิ์ สงศ์ปาน (2558)	นพดล จูสีจันทร์ (2559)	ชีวิวัฒน์ นิจเนตร (2560)	ณรงค์ อภัยใจ (2560)	บุรินทร์ สารีคำ (2560)	ธวัช เทียบปาน (2562)	Gluck (2004)	Joyce, Weil, & Callhoun (2004)	David & Clarkson (2018)	
1. หลักการ	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	8
2. จุดมุ่งหมาย หรือเป้าหมาย	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	8
3. บังจูงนำเข้า	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
4. ระบบงานและกลไก หรือกระบวนการ หรือวิธีการดำเนินงาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
5. ผลผลิต หรือการประเมินผล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
6. ข้อมูลป้อนกลับ	✓	✓	✓	✓		✓	✓			✓	7

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบจากนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ จึงสามารถสรุปองค์ประกอบของรูปแบบที่ผู้วิจัยจะนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มี 6 องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบ 3) ปัจจัยนำเข้า 4) กระบวนการ 5) ผลผลิต และ 6) ข้อมูลป้อนกลับ

4.5 การสร้างและการตรวจสอบรูปแบบ

บุญชม ศรีสะอาด (2556) ได้นำเสนอการสร้างหรือการพัฒนา รูปแบบ ดังนี้ 1) สร้างหรือพัฒนา รูปแบบตามสมมติฐานโดยการศึกษาค้นคว้า ทฤษฎี แนวความคิดรูปแบบและผลการศึกษาหรือวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบรวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรเหล่านั้นหรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบ การพัฒนา รูปแบบนั้นจะต้องใช้หลักการของเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญและการศึกษาค้นคว้ามากจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา รูปแบบอย่างมี ผู้วิจัยอาจคิดโครงร่างของรูปแบบขึ้นมาก่อนแล้วปรับปรุงโดยอาศัยข้อเสนอแนะจากการศึกษาค้นคว้า ทฤษฎี แนวคิดหรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ซึ่งจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลหรือทำการทดลองนำไปใช้ในสถานการณ์จริงเพื่อทดสอบดูว่ามีความเหมาะสมหรือมีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ ช่วยให้ทราบอิทธิพลหรือความสำคัญขององค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรต่าง ๆ ผู้วิจัยอาจปรับปรุงใหม่โดยตัดองค์ประกอบหรือตัวแปรที่มีอิทธิพลหรือความสำคัญน้อยออกจากรูปแบบของตน ซึ่งจะทำได้รูปแบบที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

นพตล ฐิติจันทร์ (2559) กล่าวว่า ขั้นตอนการสร้างและพัฒนา รูปแบบการบริหาร ประกอบด้วย 1) การศึกษาดูงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด ที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ 2) การสนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และ 3) การตรวจสอบองค์ประกอบรูปแบบการบริหารจัดการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

บุรินทร์ สารีคำ (2560) กล่าวว่า ขั้นตอนการสร้างและพัฒนา รูปแบบระบบการบริหาร ประกอบด้วย 1) ร่างระบบและคู่มือการใช้ระบบ 2) ตรวจสอบร่างระบบและคู่มือการใช้ระบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

รัตน์ะ บัวสนธ์ (2562) กล่าวว่า การออกแบบ สร้าง และประเมินนวัตกรรม มีเทคนิควิธีการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นที่ 1 จัดลำดับ กำหนดปัญหา และความต้องการพัฒนานวัตกรรม การดำเนินงานขั้นนี้เป็นผลสืบเนื่องจากการดำเนินงานวิจัยในตอนที่ 1 ในบทที่ 2 ภายหลังจากได้ข้อมูลซึ่งเป็นผลจากการวิจัย ข้อมูลที่กล่าวนี้อาจประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานทางการศึกษาในเรื่องที่กำหนดในขั้นตอนที่ 1 เช่น สภาพปัจจุบันและปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาใดวิชาหนึ่งที่ต่ำกว่าเกณฑ์การทดสอบระดับชาติ สภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ครูยังใช้วิธีสอนแบบดั้งเดิม สภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและโรงเรียน เป็นต้น นอกจากนั้นแล้วก็จะอาจจะยังประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของสถานศึกษาหรือผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ข้อมูลทั้งหมดเหล่านี้จำเป็นต้องนำมาประมวลสังเคราะห์เข้าด้วยกันและจัดลำดับปัญหา ความต้องการเร่งด่วนในการแก้ไขและพัฒนางานประจำ การกำหนดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการแก้ไขหรือพัฒนานั้น อาจพิจารณาจากความถี่ของผู้ตอบหรือหาค่าเฉลี่ยของคำตอบ หลังจากนั้นจึงค่อยทำการจัดลำดับค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย โดยค่าเฉลี่ยโหมวกก็ควรจะได้รับการพิจารณานำมาเป็นปัญหาหรือความต้องการพัฒนาก่อน

2) ขั้นที่ 2 ตัดสินใจเลือกและออกแบบนวัตกรรม เมื่อเลือกปัญหาและความต้องการที่จะแก้ไขหรือพัฒนางานการศึกษานั้น ๆ โดยศึกษาทำความเข้าใจจุดที่จุดด้อยตลอดจนลักษณะหรือธรรมชาติของนวัตกรรมดังกล่าว เมื่อตัดสินใจเลือกใช้นวัตกรรมใดแล้วก็เป็นการออกแบบนวัตกรรมนั้น โดยคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ของนวัตกรรมว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง แล้วจึงเขียนหรือจัดทำเป็นภาพร่าง ๆ ของนวัตกรรม ปานประการหนึ่งการสเก็ตภาพแบบล้อหรือสิ่งของเครื่องใช้อื่น ๆ

3) ขั้นที่ 3 สร้างนวัตกรรม ขั้นนี้เป็นการลงมือจัดทำรายละเอียดคนนวัตกรรมตามองค์ประกอบแต่ละส่วนตามที่จัดทำเป็นภาพร่างไว้ก่อนหน้านี้ ทั้งนี้การเพิ่มเติมลงรายละเอียดของนวัตกรรมอาจทำได้ 2 วิธี ขึ้นอยู่กับประเภทนวัตกรรมและความรู้ความสามารถของนักวิจัยเอง ดังนี้ (1) กรณีนักวิจัยเป็นผู้พัฒนาด้วยตนเอง นวัตกรรมบางประเภทนักวิจัยอาจจะมีความสามารถจัดสร้างหรือเขียนขึ้นมาด้วยตนเอง เช่น ชุดการสอน บทเรียนโมดูล แบบฝึก หนังสืออ่านประกอบกรณีเช่นนี้ นักวิจัยเพียงแต่ศึกษาจากตำรา สอบถามผู้รู้และตัวอย่างที่เป็นของจริงประกอบก็สามารถเขียนรายละเอียดแต่ละส่วนตามที่ต้องการได้ (2) กรณีอาศัยผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ นวัตกรรมบางประเภทอาจจำเป็นต้องใช้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะช่วยสร้างให้ นักวิจัยเพียงแต่เป็นผู้ระบุวัตถุประสงค์หรือเนื้อหาสาระที่ต้องการให้ปรากฏให้อยู่ในนวัตกรรมนั้น นวัตกรรมประเภทนี้ ได้แก่ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ การถ่ายทำวีดิทัศน์ หรือภาพยนตร์ประกอบการเรียน

จะเห็นว่าวัตรกรรมที่กล่าวจำเป็นต้องอาศัยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเขียนโปรแกรม คอมพิวเตอร์และการถ่ายภาพยนตร์โดยตรงเท่านั้น ดังนั้น ในการสร้างวัตรกรรมประเภทนี้นักวิจัยจึง ต้องมีการประสานงาน จัดงาน ติดต่อกัน และพูดคุยผู้เชี่ยวชาญในรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ และเนื้อหาสาระต่าง ๆ ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ซึ่งจะทำให้ผู้เชี่ยวชาญ (หรือนักเทคโนโลยี) เหล่านั้น สร้างวัตรกรรมได้ตรงตามที่นักวิจัยต้องการ

4) ขั้นที่ 4 ประเมินวัตรกรรม เมื่อสร้างวัตรกรรมการศึกษาเสร็จแล้วก็จะเป็นการ ประเมินวัตรกรรมที่สร้างขึ้นว่ามีความสอดคล้อง เหมาะสม และมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มากน้อยเพียงไร ซึ่งในการประเมินวัตรกรรมนี้สามารถจำแนกได้ ดังนี้ (1) การประเมิน ความสอดคล้องของวัตรกรรม การประเมินส่วนนี้เพื่อพิจารณาว่าองค์ประกอบของวัตรกรรม แต่ละส่วนมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันหรือไม่ หรือมีความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกันเพียงไร เช่น การประเมินความสอดคล้ององค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร อันได้แก่ ปรัชญาหรือหลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยการประเมินว่าองค์ประกอบทั้ง 5 ส่วนนี้ สัมพันธ์กันเพียงไร ทั้งนี้ การประเมินความสอดคล้อง ของวัตรกรรมสามารถกระทำได้ 2 วิธี ได้แก่ กรอบเหตุผลสัมพันธ์ การประเมินหรือตรวจสอบ ความสอดคล้องขององค์ประกอบวัตรกรรม โดยใช้กรอบเหตุผลสัมพันธ์เป็นการประยุกต์ใช้แนวคิด ของการเขียนโครงการแบบเหตุผลสัมพันธ์ที่ใช้สำหรับตรวจสอบโครงการที่เขียนขึ้นว่า มีความสอดคล้องกันในแต่ละส่วนของโครงการหรือไม่อย่างไร และผู้เชี่ยวชาญตัดสินการประเมิน วัตรกรรมด้วยวิธีการนี้เป็นการอาศัยบุคคลกลุ่มหนึ่งซึ่งมีความรู้ความสามารถมีประสบการณ์ เกี่ยวกับวัตรกรรมการศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นผู้พิจารณาวัตรกรรมดังกล่าวอย่างรอบด้าน ในแต่ละส่วนขององค์ประกอบวัตรกรรมนั้นว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่เพียงไร หลังจากนั้น จึงนำผลการพิจารณาประเมินผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ สรุปผล เพื่อบ่งบอกถึงความสอดคล้อง ของวัตรกรรมต่อไป (2) การประเมินความเหมาะสมของวัตรกรรม การประเมินในส่วนนี้เป็นการมุ่ง พิจารณารว่าวัตรกรรมที่สร้างขึ้นมานั้นมีความเหมาะสมถูกต้องมากน้อยเพียงไร ทั้งในแง่รูปลักษณะ ที่เหมาะสมของวัตรกรรมตามหลักวิชาการออกแบบและในแง่ความเหมาะสมกับกลุ่มผู้ใช้วัตรกรรม เช่น ด้านวัตรกรรมการศึกษาเป็นประเภทหนังสืออ่านประกอบเสริมบทเรียน การ์ตูน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน และชุดการสอน ก็จะมุ่งประเมินความเหมาะสมเกี่ยวกับการจัดวางภาพ การให้สี ขนาด ตัวอักษร ภาพประกอบ กราฟิก เหล่านี้เป็นต้น การประเมินความเหมาะสมก็สามารถ ใช้วิธีการเช่นเดียวกับการประเมินความสอดคล้องของวัตรกรรม นั่นคือ ให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบวัตรกรรมหรือนักเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นผู้พิจารณาประเมิน ซึ่งอาจประเมิน ความเหมาะสมโดยใช้แบบประเมินหรือใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญก็ได้เช่นเดียวกัน สำหรับแบบประเมินความเหมาะสมของวัตรกรรมนั้น เป็นการเขียนข้อความถามหรือการประเมิน

โดยแบ่งระดับการประเมินเป็นช่องระดับความคิดเห็นตามแบบของ Likert ก็ได้เช่นกัน และ (3) การประเมินประสิทธิภาพของนวัตกรรม การประเมินส่วนนี้เป็นการพิจารณาว่า เมื่อนำนวัตกรรมการศึกษาภายหลังจากผ่านการประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสม จากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะพื้นภูมิหลังคล้ายคลึงกับกลุ่มเป้าหมาย แล้วผลจะเป็นประการใด โดยที่การประเมินประสิทธิภาพของนวัตกรรมมีขั้นตอนการประเมิน ดังนี้ การประเมินแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (1 : 1) หมายถึง การนำนวัตกรรมไปทดลองใช้กับบุคคลที่มีคุณลักษณะ คล้ายคลึงกับกลุ่มเป้าหมาย โดยที่บุคคลดังกล่าวที่จะคัดมาจากผู้ที่มีคุณลักษณะเป็นตัวแทน กลุ่มเป้าหมาย 3 คน ได้แก่ ผู้ที่มีคุณลักษณะสูง ปานกลาง และต่ำ จากตัวอย่างการประเมิน ประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็ก หมายถึง นำนวัตกรรมที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขจากการประเมิน ประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่งมาทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มเป้าหมายที่มีจำนวน มากขึ้น เช่น หนึ่งต่อสาม (1 : 3) หรือแบบหนึ่งต่อสี่ (1 : 4)

พรศักดิ์ ภูสีอ่อน (2563) กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนา มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนการสำรวจเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลในการสร้างหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือนวัตกรรม สิ่งสำคัญในการพัฒนา นวัตกรรมมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องข้อมูลสารสนเทศที่เพียงพอ ไม่เช่นนั้นจะทำให้นวัตกรรม ที่พัฒนาขึ้นมาไม่สามารถนำมาใช้ได้ในสถานการณ์จริง ถ้าเป็นภาคธุรกิจอาจทำให้ขายไม่ได้ หรือยอดขายไม่เป็นไปตามเป้าอาจส่งผลให้อยู่ในสภาวะการณที่ขาดทุนได้ ดังนั้น การหาข้อมูลที่ ใกล้เคียงกับสิ่งที่เป็จริงและมีความเพียงพอจึงมีความจำเป็นเบื้องต้น ในขั้นตอนนี้สามารถใช้ กะบวนการวิจัยเชิงสำรวจดำเนินการได้ ดังนั้นในขั้นตอนนี้หรือระยะนี้ก็เปรียบเสมือนกับงานวิจัย 1 เรื่อง แต่ผลการวิจัยจะยังไม่ได้นวัตกรรม แต่ทำให้ได้ข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการสร้างและพัฒนา นวัตกรรมในระยะถัดไป ดังนั้นการวิจัยและพัฒนาจึงเป็นการดำเนินการวิจัยที่มีความต่อเนื่องโดยใช้ ผลการวิจัยเพื่อดำเนินการในระยะถัดไป ในการดำเนินการระยะนี้อาจประยุกต์ใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย โดยนักวิจัยจะต้องมีความรอบรู้ในเทคนิควิธีการต่าง ๆ และเลือกนำมาใช้ให้มีความเหมาะสมกับบริบทนั้น ๆ และขึ้นอยู่กับคำถามที่ต้องการทราบเพื่อเป็นสารสนเทศที่สำคัญ ในการพัฒนานวัตกรรม 2) ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือนวัตกรรม ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องจากขั้นสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างนวัตกรรม ดังนั้นสิ่งที่สร้าง จะออกมาดีมีคุณภาพหรือไม่ จึงอยู่ที่ขั้นตอนที่ 1 ว่ามีข้อมูลที่ดีและเพียงพอในการสร้างหรือไม่ ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การประยุกต์ใช้องค์ความรู้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการออกแบบพัฒนานวัตกรรมในแต่ละส่วน ในขั้นตอนนี้หากเป็นระบบโรงงานก็คือขั้นตอนที่ไปซื้อ วัสดุต่าง ๆ และเดินหน้าเครื่องจักรโรงงานในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรมนั้น ๆ โดยทั่วไปในขั้นตอนนี้จะมีขั้นตอนย่อย ๆ 3 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นสร้าง เป็นการดำเนินการตามแผน ที่ได้ออกแบบไว้ ซึ่งการสร้างนวัตกรรมที่ดีต้องมีหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่สำคัญ ซึ่งพิจารณาได้จาก

กรอบแนวคิดในการวิจัย และนอกจากแนวคิดทฤษฎีแล้วยังจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลจากการสำรวจ ในระยะที่ 1 โดยก่อนดำเนินการสร้างนักวิจัยควรจะนำเสนอแบบจำลองของสิ่งพัฒนาไว้ก่อนเสมอ ซึ่งโดยทั่วไปมักจะอยู่ในรูปแบบของโมเดลสมมุติฐาน โมเดลชั่วคราว หรือเรียกชื่ออื่นขึ้นอยู่กับประเภทของนวัตกรรมนั้น ๆ (2) ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น ในขั้นตอนนี้จะเป็นการตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรมว่ามีคุณภาพหรือไม่ โดยมากมักจะเป็นการตรวจสอบในเชิงอุดมคติจึงมักให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นเป็นผู้พิจารณา เช่น หากนวัตกรรม คือ ยา ก็จะให้ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับยา หรือโรคนั้น ๆ ได้พิจารณาว่ายาที่สร้างขึ้นมาเป็นไปตามหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่กำหนดไว้ในกรอบแนวคิดในการวิจัยหรือไม่ มีส่วนผสมที่พอเหมาะไหม ควรจะดำเนินการปรับปรุงแก้ไขในส่วนใดบ้าง เป็นต้น ถ้าเป็นงานวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาก็มักให้ผู้เชี่ยวชาญด้านนั้น ๆ เป็นผู้พิจารณา ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น เช่น รูปแบบหรือวิธีสอนที่พัฒนาขึ้นมามีความเหมาะสมเป็นไปตามแนวคิดที่ใช้ในการพัฒนาหรือไม่ มีความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติไหม จะต้องปรับปรุงเพิ่มเติม แก้ไขในส่วนใดบ้างนั่นเอง ซึ่งสิ่งสำคัญคือการกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญที่ต้องระบุให้ชัดเจนและตรงกับสิ่งที่ต้องการให้พิจารณาคุณภาพ และควรมีแบบประเมินคุณภาพเบื้องต้นของนวัตกรรมที่ให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณากำหนดเกณฑ์ในการตัดสินว่าใช้เกณฑ์เท่าใด หากไม่เป็นไปตามเกณฑ์ จะพิจารณาปรับปรุงอย่างไร (3) เตรียมการเพื่อไปสู่การทดลองในสถานการณ์จริง ในขั้นตอนนี้จะต้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วจึงระบุในขั้นทดลองในสถานการณ์จริง จะต้องเตรียมการในเรื่องอะไรบ้างก็ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ เช่น คู่มือการใช้งานนวัตกรรม หรือส่วนประกอบอื่น ๆ เช่น แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบบันทึกข้อมูล ฯลฯ ที่มีความจำเป็นจะต้องใช้ในขั้นตอนการทดลองนวัตกรรมในสถานการณ์จริงนั่นเอง 3) ขั้นตอนการทดลอง เพื่อตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์หรือนวัตกรรมหลังจากที่มีการตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรม ในเบื้องต้นและมีการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ขั้นต่อไปจึงเป็นขั้นตอนการนำนวัตกรรมไปใช้ในสถานการณ์จริงเพื่อตรวจสอบว่ามีคุณภาพจริงหรือไม่อย่างไร บางครั้งในขั้นตอนนี้อาจเรียกว่า ขั้นตรวจสอบความตรงของนวัตกรรม ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่นักวิจัยต้องพิสูจน์ ยืนยันให้ได้ว่า นวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นมา มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ได้ผลในสถานการณ์จริง ดังนั้น ในขั้นตอนนี้ นักวิจัยต้องมีตัวบ่งชี้คุณภาพของนวัตกรรมที่มีความชัดเจน พร้อมออกแบบวิธีการตรวจสอบคุณภาพว่าเป็นไปตามตัวบ่งชี้มัน ๆ หรือไม่ จึงจะถือได้ว่าขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก โดยเฉพาะทางธุรกิจสินค้า ผลิตภัณฑ์จะขายได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับการพิสูจน์ว่าสินค้าผลิตภัณฑ์คืออะไร ในขั้นตอนนี้โดยทั่วไปนักวิจัยมักจะดำเนินการออกแบบโดยใช้การวิจัยเชิงทดลองเนื่องจากว่าเป็นการออกแบบการวิจัยที่สามารถควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนได้ดีซึ่งส่งผลต่อความตรงภายใน (Internal Validity) นั่นคือ สามารถพิสูจน์ ตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรมได้อย่างชัดเจนนั่นเอง ส่วนแบบแผนการวิจัย (Design) ก็มีความหลากหลาย และ 4) ขั้นตอนการประเมินและปรับปรุง

ผลิตภัณฑ์ นวัตกรรม ในขั้นตอนของการประเมินและปรับปรุงนี้ มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างจากขั้นที่ 3 (ขั้นทดลองในสถานการณ์จริง) เพราะขั้นตอนนี้มุ่งเน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้นวัตกรรมที่ผ่านมาในมิติต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงนวัตกรรมให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เช่น นวัตกรรม คือ ยารักษาไข้ ในขั้นตอนที่ 3 นักวิจัยได้ทำการพิสูจน์ยืนยันแล้วว่ายาที่พัฒนาขึ้นมาสามารถรักษาอาการไข้ของผู้ป่วยได้ แต่อาจเป็นยาที่ขมมาก มีผลอาการข้างเคียงอื่น ๆ เป็นต้น ดังนั้น ข้อมูลดังกล่าวก็สามารถที่จะนำมาปรับปรุงและพัฒนาวัตกรรมการใช้ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เช่น ยาที่รักษาอาการไข้ได้และกินง่าย มีทั้งรสส้ม รสตรั่วเบอร์รี่ เป็นต้น

Montgomery (2011) กล่าวว่า ขั้นตอนพื้นฐานการสร้างรูปแบบจะใช้วิธีการเช่นเดียวกัน แต่จะมีรายละเอียดแตกต่างกันไปบ้างในแต่ละวิธี แต่ในขั้นตอนทั่วไปเมื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐานทั่วไปที่จำเป็นสำหรับการวิเคราะห์จะทำให้เกิดกรอบการทำงาน ซึ่งผลลัพธ์จากเกือบทุกวิธีสามารถตีความและเข้าใจได้ ขั้นตอนพื้นฐานของการสร้างรูปแบบ คือ 1) การเลือกรูปแบบ 2) การเลือกรูปแบบที่เหมาะสม และ 3) การตรวจสอบรูปแบบ

Greene et al. (2021) กล่าวว่า กระบวนการสร้างนวัตกรรมควรอยู่บนพื้นฐานของการออกแบบอย่างมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ โดยกระบวนการประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการระบุความต้องการ ซึ่งเรียกว่า ขั้นตอนการค้นหาความต้องการ 2) ขั้นตอนการออกแบบ มีการประชุมระดมสมองเพื่อหาหรือถึงแนวทางแก้ไข และ 3) ขั้นตอนการนำกระบวนการนวัตกรรมไปใช้

จากการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างและการตรวจสอบรูปแบบ สรุปได้ว่า การสร้างและการตรวจสอบรูปแบบต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน โดยเริ่มจากการศึกษาความเป็นมาและความสำคัญ สภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหาร เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างรูปแบบ ศึกษาหลักการและแนวคิดที่เกี่ยวข้องแล้วนำมากำหนดองค์ประกอบสำคัญของรูปแบบให้สอดคล้องและสัมพันธ์กัน จากนั้นจึงกำหนดแนวทางในการนำรูปแบบไปใช้ และประเมินรูปแบบแล้วจึงนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ที่มีคุณภาพสูงสุด

5. บริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

5.1 ประวัติและความเป็นมา

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 6 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2542 ได้เห็นชอบในหลักการ มาตรการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการให้ดำเนินการตามแผนและเห็นชอบกับยุทธศาสตร์การดำเนินงาน และโครงสร้างการบริหารงานของการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและประกาศให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด เป็นสถานศึกษาเพื่อคนพิการ โดยให้ทำหน้าที่นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ จัดทำ และจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษา ประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่ให้บริการการศึกษา บำบัดฟื้นฟู และดำเนินการระบบส่งต่อโรงเรียน ชุมชน กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศจัดตั้ง ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด เมื่อวันที่ 31 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2543 ให้เป็นสถานศึกษา เพื่อให้บริการช่วยเหลือผู้พิการในพื้นที่เขตบริการด้านการพัฒนาศักยภาพและด้านการศึกษา ให้คำแนะนำการเตรียมความพร้อมแก่ผู้พิการเพื่อเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนปกติให้มากขึ้นอย่างทั่วถึง ประสานงานการจัดการเรียนร่วมในพื้นที่ สนับสนุนสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดทั้งปฏิบัติหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ จัดทำสถิติ ข้อมูล และบริการด้านการศึกษาพิเศษแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในระยะเริ่มต้นศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ได้ใช้อาคารสถานที่ในโรงเรียน ราชประชานุเคราะห์ 24 อำเภอจุน จังหวัดพะเยา เป็นสำนักงานชั่วคราว ต่อมาในปี พ.ศ. 2543 ย้ายสำนักงานมาตั้งอยู่ที่โรงเรียนบ้านสันป่าเป้า ตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา และในวันที่ 14 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 ได้ย้ายสำนักงานที่ทำการมายังโรงเรียนบ้านเจดีย์งาม จนถึงปัจจุบัน ตั้งสำนักงานอยู่เลขที่ 262 หมู่ 1 บ้านเจดีย์งาม ตำบลท่าวังทอง อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา 56000 โทรศัพท์ 0-5441-2233 โทรสาร 0-5441-2233 มีที่ดินจำนวน 8 ไร่ 27.40 ตารางวา

5.2 บทบาทหน้าที่

1) จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) และเตรียมความพร้อมของคนพิการเพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2) พัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการ บุคลากร ที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

3) จัดระบบและส่งเสริม สนับสนุน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ

4) จัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ (Transitional Services)

- 5) ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชนด้วยกระบวนการทางการศึกษา
- 6) เป็นศูนย์ข้อมูล รวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ
- 7) จัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม และประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในจังหวัด
- 8) ภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

5.3 วิสัยทัศน์

ภายในปี พ.ศ. 2564 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้เรียนมีพัฒนาการดี มีคุณธรรม และดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

5.4 พันธกิจ

- 1) ส่งเสริมพัฒนาการผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษเต็มตามศักยภาพของผู้เรียนรายบุคคล
- 2) ส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรมและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข
- 3) พัฒนา ปรับปรุง สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ สะอาด ร่มรื่น สวยงามปลอดภัย และเป็นแหล่งเรียนรู้
- 4) วิจัย พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ และบริการทางการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาและเทคโนโลยี
- 5) พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 6) พัฒนาศักยภาพครู บุคลากร ครอบครัว ภาควิชาเครือข่าย และผู้เกี่ยวข้อง ในด้านการจัดการศึกษาพิเศษ
- 7) จัดระบบการบริหารจัดการศึกษาให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ บริหารจัดการศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลและใช้โรงเรียนเป็นฐาน
- 8) พัฒนาระบบการเชื่อมต่ออย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล โดยส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและผู้เกี่ยวข้อง

5.5 เป้าประสงค์

- 1) ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษมีพัฒนาการตามศักยภาพของแต่ละบุคคลตามหลักสูตรของสถานศึกษา
- 2) ผู้เรียนมีคุณธรรมและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข
- 3) สถานศึกษาเอื้อต่อการเรียนรู้ สะอาด ร่มรื่น สวยงาม ปลอดภัย เป็นแหล่งเรียนรู้
- 4) หลักสูตรสถานศึกษา นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ และบริการทางการศึกษา มีความเหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 5) ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษรายบุคคลได้อย่างเหมาะสม
- 6) ครู บุคลากร ครอบครัว ภาศึเครือข่าย และผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาพิเศษ
- 7) สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และบริหารจัดการศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลและใช้โรงเรียนเป็นฐาน
- 8) ระบบการเชื่อมต้อมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล ภาศึเครือข่าย และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาอย่างเข้มแข็ง
- 9) สถานศึกษาจัดกิจกรรมได้ครอบคลุมทุกมาตรฐานและทุกตัวบ่งชี้ มีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง และผ่านการรับรองจากการประเมินคุณภาพภายนอก

5.6 ยุทธศาสตร์

- 1) การพัฒนาคุณภาพเด็กพิการตามมาตรฐานการศึกษา
- 2) การเสริมสร้างกระบวนการบริหารและการจัดการสถานศึกษาโดยการประสานเครือข่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพ
- 3) การพัฒนาครูและบุคลากรให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

5.7 กลยุทธ์

- 1) กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษตามศักยภาพรายบุคคล
- 2) กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการการศึกษาของผู้เรียนให้ทั่วถึง ครอบคลุม และได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และมีคุณภาพ
- 3) กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 4) กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

5.8 เป้าหมายกลุ่มผู้รับบริการ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีเป้าหมายในการให้บริการคนพิการอายุแรกเกิดจนถึงตลอดชีวิต ครอบคลุมพื้นที่ 9 อำเภอในจังหวัดพะเยา โดยดูแลกลุ่มคนพิการที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2552 ดังนี้ 1) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น 2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 3) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 4) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ 5) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 6) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา 7) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ 8) บุคคลออทิสติก และ 9) บุคคลพิการซ้อน

จากการศึกษาเกี่ยวกับบริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา สรุปได้ว่า ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีบทบาทหน้าที่ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่คนพิการ อายุแรกเกิดจนถึงตลอดชีวิต ครอบคลุมพื้นที่ 9 อำเภอในจังหวัดพะเยา โดยดูแลกลุ่มคนพิการที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2552 จึงจะต้องอาศัยรูปแบบการบริหารที่เป็นระบบ ขั้นตอน และการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ครู บุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ภาครัฐหรือช่วยการศึกษา และชุมชน เป็นต้น

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยภายในประเทศ

ศุภณี มูลคำมา (2555) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง รายงานผลการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพโดยครอบครัวมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า ระดับการปฏิบัติของการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยขั้นตอนที่ 4 การพัฒนาศักยภาพ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และขั้นตอนที่ 3 การสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ ทั้ง 20 คน ที่ผ่านการให้บริการให้ความช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ มีพัฒนาการตามศักยภาพดีขึ้นทุกทักษะ ส่วนผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

สุจินต์ สว่างศรี (2556) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย ผลการวิจัย พบว่า การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทยจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมภายในมีข้อจำกัดด้านโครงสร้างและนโยบายด้านการให้บริการและคุณลักษณะของผู้เรียน ด้านบุคลากร ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริหาร

จัดการ และสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ อุปสรรคด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและกฎหมาย ของสถานศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ คือ ศูนย์การศึกษาพิเศษ โรงเรียนเฉพาะความพิการ และโรงเรียนเรียนร่วม ทำให้ไม่สามารถจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทยจัดในสถานศึกษา 3 หน่วยงาน ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษ โรงเรียนเฉพาะความพิการ และโรงเรียนเรียนร่วม องค์ประกอบของสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลในการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มี 8 ด้าน 34 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ความเป็นมืออาชีพ 7 ตัวชี้วัด 2) การมีส่วนร่วม 4 ตัวชี้วัด 3) การคาดหวังต่อความสำเร็จของผู้เรียน 2 ตัวชี้วัด 4) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้เรียน 5 ตัวชี้วัด 5) ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอน 3 ตัวชี้วัด 6) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2 ตัวชี้วัด 7) ด้านการให้บริการทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ 8 ตัวชี้วัด 8) ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 3 ตัวชี้วัด ทั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ารูปแบบมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุพัตรา ปัสังคโท (2556) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชนสำหรับคนพิการทางการเคลื่อนไหว จังหวัดสกลนคร โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ผลการวิจัย พบว่า ระดับสภาพปัญหาในการพัฒนาเด็กที่มีความพิการทางการเคลื่อนไหว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพปัญหาด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับเด็กพิการทางการเคลื่อนไหว โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สภาพปัญหาด้านสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพปัญหาด้านเจตคติที่มีต่อเด็กที่มีความพิการทางการเคลื่อนไหวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพปัญหาด้านการประสานความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนระดับความต้องการในการพัฒนาเด็กที่มีความพิการทางการเคลื่อนไหว โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความต้องการด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับเด็กพิการทางการเคลื่อนไหว โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการด้านสื่อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการด้านเจตคติที่มีต่อเด็กที่มีความพิการทางการเคลื่อนไหวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการด้านการประสานความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กที่มีความพิการทางการเคลื่อนไหว โดยรวมอยู่ในระดับมาก และผลการประเมินการใช้รูปแบบการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในชุมชน พบว่า คะแนนพัฒนาการของเด็กที่มีความพิการทางการเคลื่อนไหวก่อนได้รับการพัฒนาด้วยรูปแบบมีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 22-27 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.67 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.966 ประสิทธิภาพ

ทางพัฒนาการระดับร้อยละ 35.24 หลังจากได้รับการพัฒนาด้วยรูปแบบมีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 37-39 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 38.17 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.983 ประสิทธิภาพทางพัฒนาการระดับร้อยละ 54.52 ซึ่งถือได้ว่ารูปแบบการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในชุมชนามีคุณภาพ และส่งผลให้เด็กที่มีความพิการทางการเคลื่อนไหวได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และต่อเนื่อง

โสภณ ชัยวิวัฒนกุลวานิช (2556) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ กรณีศึกษาเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้านรูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือก มี 4 รูปแบบ คือ สถานศึกษา รูปแบบพิเศษ นวัตกรรมการศึกษา การจัดโปรแกรมพิเศษ และการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร ด้านหลักสูตรมุ่งเน้นเนื้อหาวิชาการ การสร้างทักษะและการเรียนรู้ที่หลากหลาย และการบำบัดรักษา ด้านหลักการสำคัญเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การพัฒนาศักยภาพนักเรียนเป็นรายบุคคล กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจและตระหนักถึงคุณค่าในตัวเอง การสร้างการเปลี่ยนแปลงผู้เรียนอย่างเป็นระบบ การกระจายโอกาสทางการศึกษา การร่วมมือของภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาทางเลือก ประกอบด้วย สภาพการจัดการศึกษา 7 ประการ ดังนี้ 1) การบริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการระดับประเทศและระดับหน่วยงาน 2) การสนับสนุนในด้านนโยบายวิชาการและทรัพยากร 3) นวัตกรรมการสอนแบบสองภาษาสำหรับเด็กหูหนวกตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟ 4) การฝึกอบรมครูที่เป็นระบบต่อเนื่องสม่ำเสมอ 5) เครือข่ายการดำเนินงานในรูปแบบการมีส่วนร่วม 6) การนิเทศ กำกับ และติดตามที่เป็นระบบอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบเยี่ยมชั้นเรียนและการนิเทศแบบ Mentoring และ 7) การวิจัยประเมินผล มีการวิจัยประเมินผลทุกระยะทั้งระดับโรงเรียน ระดับโครงการ มีการเผยแพร่ผลงานวิจัย และสภาพปัญหาอัตราค่าจ้างครูจบประมาณดำเนินงานมีไม่เพียงพอ ความรู้และความสามารถของครูยังไม่พอ และนักเรียนมีความพิการซ้ำซ้อน รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีชื่อเรียกว่า AVS Model ประกอบด้วย แนวการเรียนรู้ที่มีลักษณะยืดหยุ่น มีความเป็นอิสระ และมีการบูรณาการเนื้อหา 3 ส่วนเข้าด้วยกัน ดังนี้ ทักษะทางวิชาการ ทักษะทางอาชีพ และทักษะทางสังคม

สุวรรณ บัวพันธ์ (2557) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กที่มีความพิการทางการเคลื่อนไหว โดยใช้กลไกเชิงพื้นที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัย พบว่า ยังมีปัญหาเรื่องการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบการส่งเสริมฟื้นฟูเด็กที่มีความพิการทางการเคลื่อนไหว ในรูปแบบการประสานเครือข่ายระหว่างครู หมอ พ่อแม่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยังขาดความต่อเนื่อง และกลไกเชิงพื้นที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาเด็กพิการทางการ

เคลื่อนไหว ได้แก่ บทบาทของครอบครัว องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ และโรงพยาบาล ต้องมีหน้าที่ 1) ร่วมกันในการค้นหาและสังเคราะห์ปัญหา 2) ร่วมในการวางแผน 3) ร่วมในการลงทุน 4) ร่วมในการติดตามประเมิน 5) ร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นร่วมกัน ผลจากการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.53 และได้รูปแบบ 6 ส มีองค์ประกอบ คือ ส 1 การจัดประชุมสร้างความรู้ร่วมกัน ส 2 การสืบเสาะหาความรู้ภายในชุมชน ส 3 การสร้างความรู้ภายนอกชุมชน ส 4 การสร้างผลงานตนเอง ส 5 การสรุปผลงาน และ ส 6 การสร้างนวัตกรรมต้นแบบ ผลการประเมินหลังรับบริการ ของเด็กที่มีความพิการทางการเคลื่อนไหวสูงกว่าผลการประเมินก่อนการรับบริการ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ .05 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

นพดล รุธิจันทร์ (2559) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ แบบเครือข่ายความร่วมมือที่มีประสิทธิผลต่อการพัฒนาระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารจัดการฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การพัฒนารูปแบบฯ ประกอบด้วย 10 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างความตระหนักการดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 2) การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล 3) การคัดกรองผู้เรียนตามประเภทความพิการทางการศึกษา 4) การประเมินความสามารถพื้นฐาน 5) การจัดทำแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัวหรือแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 6) การประสานงานเครือข่ายความร่วมมือ 7) การให้บริการโดยใช้กิจกรรมที่เหมาะสม 8) การนิเทศ ติดตาม ประเมินความก้าวหน้า และส่งต่อ 9) การสรุปผลจัดทำรายงาน 10) การเผยแพร่ และผลความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบฯ อยู่ในระดับมากที่สุด

ศุภวารณ แก้วทิพย์ (2559) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม 5 ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ มี 7 ด้าน ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป ของเด็กพิการ การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ การประเมิน ความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนการให้บริการเฉพาะครอบครัว การให้บริการด้วยกิจกรรม ที่เหมาะสม การประเมินความก้าวหน้า การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่มีต่อการให้ บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุและตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มฯ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ พบว่า ด้านทาน ต้องเป็นผู้ให้ มีความเสียสละ

ให้เวลา อุทิศเวลา ในการเอาใจใส่ดูแลเด็กพิการ ด้านบิยวาจา ต้องพูดจาไพเราะกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง
อ่อนหวาน จริงใจ ด้านอัตตจริยา ต้องมีความประพฤติเสมอดันเสมอปลาย สงเคราะห์ผู้อื่นตามที่
จะทำได้ และด้านสมานัตตคา ต้องมีสงเคราะห์ด้วยความเต็มใจ และทำให้เป็นประจำสม่ำเสมอ

บุรินทร์ สารีคำ (2560) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะ
แรกเริ่มสำหรับเด็กพิการวัยเรียนตามบ้าน ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของระบบการให้บริการ
ช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ มี 18 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า มี 4 องค์ประกอบ กระบวนการ
มี 9 องค์ประกอบ ผลผลิต มี 3 องค์ประกอบ ด้านข้อมูลป้อนกลับ มี 2 องค์ประกอบ
ประเมินความสอดคล้องโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความสอดคล้องทุกองค์ประกอบ ผลการศึกษา
ระบบฯ พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก
ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ
ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านข้อมูลป้อนกลับ ตามลำดับ ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ
ประกอบด้วย ด้านปัจจัยนำเข้า 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ การจัดการ และวัสดุ
อุปกรณ์ ด้านกระบวนการ มี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ การสร้างความตระหนักในครอบครัว
การรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน การประเมินสมรรถภาพพื้นฐาน การจัดทำแผนการให้บริการ การนำแผน
ไปสู่การปฏิบัติ การทบทวนการให้บริการ การเปลี่ยนผ่าน ความร่วมมือช่วยเหลือจากหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง และการบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใด
ทางการศึกษา ด้านผลผลิต มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ครู บุคลากร ผู้ปกครอง มีความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ การพัฒนาทักษะเด็กพิการวัยเรียนตามบ้าน
และความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และด้านข้อมูลป้อนกลับ มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่
การรายงานผลและการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ผลการประเมินระบบ
โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด
และความเป็นประโยชน์ในระดับมาก และผลการนำระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ
ไปใช้ พบว่า ครู บุคลากร ผู้ปกครอง มีคะแนนผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจสูงขึ้น และผ่านเกณฑ์
ร้อยละ 80 ผลการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการวัยเรียนตามบ้านสูงขึ้นทุกทักษะ และความพึงพอใจ
ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อระบบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

พิชญยา ชนะพันธ์ (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาครูในการจัด
การเรียนรู้ทักษะการช่วยเหลือตนเอง สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษา
พิเศษ ประจำจังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาครู
ในการจัดการเรียนรู้ทักษะการช่วยเหลือตนเองฯ มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1
หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า
องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ และองค์ประกอบที่ 5 ผลลัพธ์ รูปแบบฯ ที่สร้างขึ้น ภาพรวมมี

ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ ภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ยุพิน บุญประเสริฐ (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวม สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนต้นแบบเรียนรวม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนรวม มีสภาพปัญหามากที่สุด ได้แก่ ด้านสภาพการจัดการเรียนรวม รองลงมา ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านเครื่องมือ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านนักเรียน ตามลำดับ และผลการสร้างรูปแบบฯ มีองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสภาพการจัดการเรียนรวม 2) ด้านนักเรียน 3) ด้านสภาพแวดล้อม 4) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 5) ด้านเครื่องมือ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก ส่วนผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ศุภเกียรติ วรสาร (2563) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ตามแนวทาง First Step Model ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ สภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ มีความคล่องตัว และผู้ปกครองมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับพอใจ

สุรัญจิต วรณนวล (2563) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตอิสระในบ้าน สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจุบันสถานศึกษาไม่มีหลักสูตรการพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตฯ ผู้เกี่ยวข้องต้องการให้มีการจัดการเรียนรู้ที่สอนเป็นขั้นตอนของการทำงาน 2) หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตอิสระในบ้านสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ประกอบด้วย จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระการจัดการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล 3) การทดลองใช้และปรับปรุงหลักสูตรฯ พบว่า ทักษะการดำรงชีวิตฯ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหลังการใช้สูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรฯ

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Alana (2013) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีความสัมพันธ์กับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม พบว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษเมื่อเข้าสู่โรงเรียนอนุบาลถ้าไม่ได้เตรียมความพร้อมทางด้านอารมณ์ สังคม หรือด้านวิชาการ ในรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มหรือระบบการสนับสนุนให้กับโรงเรียนและชุมชนทางโรงเรียนจะได้จัดการเตรียมความพร้อมเด็กให้มีความพร้อมก่อนเข้าเรียน จากการศึกษาครั้งนี้ได้ตรวจสอบว่าระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางวิชาการระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เข้าร่วมรับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในศูนย์ ECSE

เมื่อเทียบกับนักเรียนที่ไม่ต้องรับบริการในศูนย์ ECSE ด้วยคะแนนในการจัดอันดับที่ 20 หรือต่ำกว่า เมื่อถูกนำมาเปรียบเทียบคะแนนของนักเรียนกลุ่มรับบริการในศูนย์ ECSE และนักเรียนที่ไม่รับบริการในศูนย์ ECSE นักเรียนทั้งสองกลุ่ม พบว่า คะแนนการประเมินอยู่ในระดับมาตรฐาน รวมถึงค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t-test เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนกลุ่มที่รับบริการในศูนย์ ECSE จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

Felicia (2014) ได้ศึกษาการเชื่อมต่อความรู้การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กวัยร่นกลุ่มเสี่ยงที่มีปัญหาด้านการอ่านออกเขียนได้ พบว่า เด็กวัยร่นกลุ่มเสี่ยงกลุ่มนี้ถ้าไม่ได้รับการจัดประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสม อาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาสังคมและมีปัญหาในระยะยาวต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจได้ เด็กที่มีปัญหากลุ่มนี้ถ้าได้รับการออกแบบการจัดประสบการณ์และเข้าร่วมโปรแกรมด้านการอ่านออกเขียนได้ที่มีประสิทธิภาพสูงเด็กกลุ่มนี้จะได้รับการพัฒนาและได้รับประโยชน์อย่างมากจากการเข้าร่วมโปรแกรมมากกว่ากลุ่มเพื่อนที่มีความต้องการเช่นเดียวกันแต่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมดังกล่าว ดังนั้น โปรแกรมที่ได้วางแผนและออกแบบประสบการณ์ที่มีคุณภาพสูงอาจจะได้ทำหน้าที่เป็นปัจจัยหนึ่งเพื่อป้องกันความเสี่ยงสำหรับเด็กกลุ่มนี้ วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ครอบคลุมถึงการตรวจจากการศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบของการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องด้านการอ่านและการเขียน เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน พบว่า ประกอบด้วย 1) พัฒนาการล่าช้า 2) สถานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ หรือ 3) ความพร้อมทางด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียน และจากการศึกษา พบว่า ถ้าเด็กมีส่วนร่วมในโปรแกรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในโรงเรียนอนุบาลจะมีความรู้และการตอบสนองได้ดีมากกว่าเพื่อนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จะต้องอาศัยหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเชิงระบบ กระบวนการบริหารวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง และการบริหารแบบมีส่วนร่วม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา นำมาเป็นแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพที่ 1

7. กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา เป็นการศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

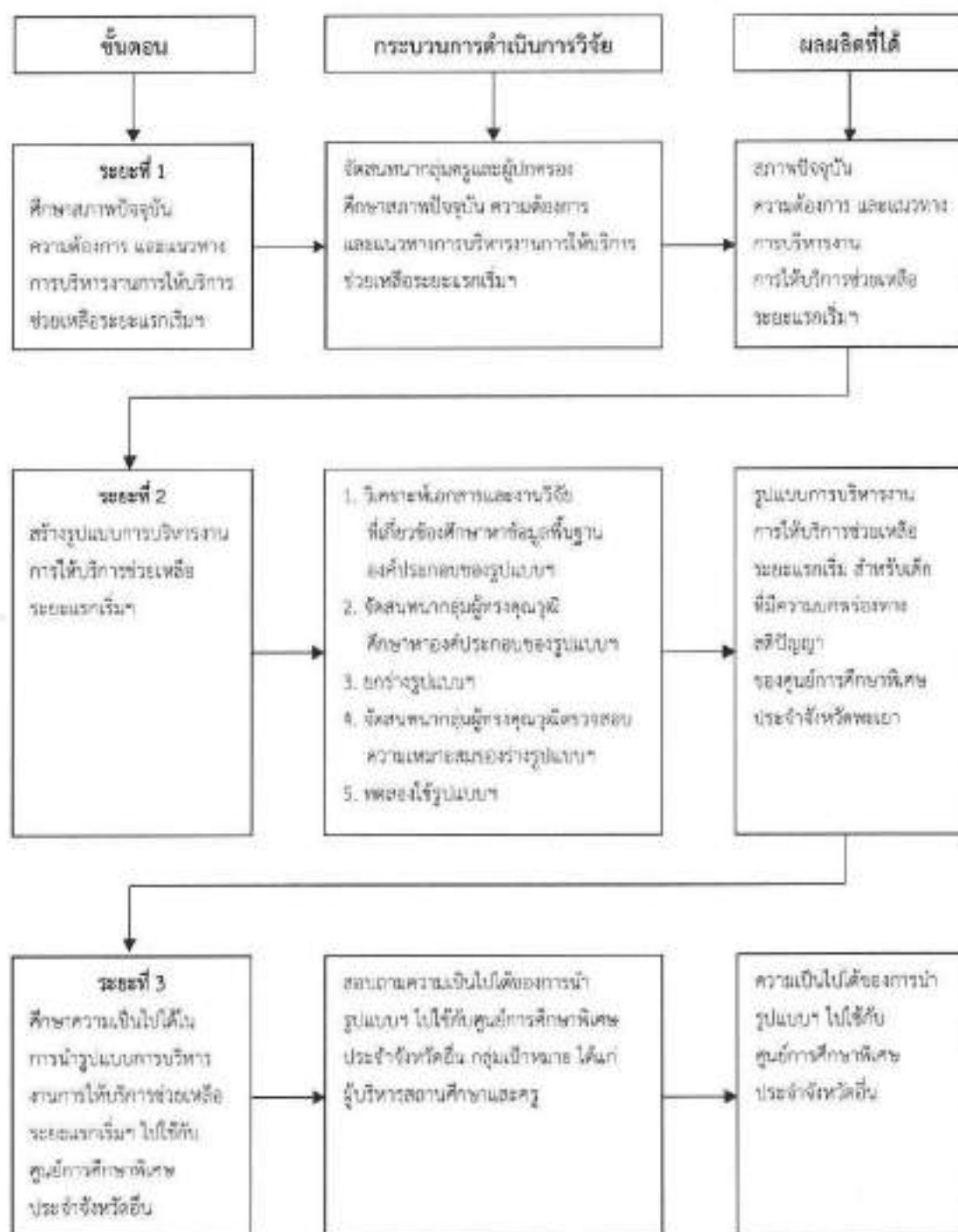
1. ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

2. ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

3. ระยะที่ 3 ศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ไปใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น

จากขั้นตอนการวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ทั้ง 3 ระยะ สามารถสรุปเป็นขั้นตอนการวิจัย ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ตารางที่ 2 ขั้นตอนและรายละเอียดในการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	กลุ่มเป้าหมาย/ แหล่งข้อมูล/ ผู้ให้ข้อมูลการวิจัย	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับจาก การวิจัย
1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา	จัดสนทนากลุ่ม ครูและผู้บริหาร	1. ครู จำนวน 10 คน 2. ผู้ปกครอง จำนวน 10 คน	ประเด็นคำถาม การสนทนากลุ่ม	วิเคราะห์เนื้อหา	ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทาง การบริหารงาน การให้บริการ ช่วยเหลือระยะ แรกเริ่ม

ตารางที่ 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	กลุ่มเป้าหมาย/ แหล่งข้อมูล/ ผู้ให้ข้อมูลการวิจัย	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับจาก การวิจัย
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงาน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด พะเยา	วิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องศึกษา หาข้อมูลพื้นฐาน องค์ประกอบ ของรูปแบบฯ	เอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง	แบบวิเคราะห์ เอกสาร	วิเคราะห์เนื้อหา	ข้อมูลพื้นฐาน องค์ประกอบ ของรูปแบบฯ
	จัดสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ ศึกษา องค์ประกอบ ของรูปแบบฯ	ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน	ประเด็นคำถาม การสนทนากลุ่ม	วิเคราะห์เนื้อหา	องค์ประกอบ ของรูปแบบฯ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	กลุ่มเป้าหมาย/ แหล่งข้อมูล/ ผู้ให้ข้อมูลการวิจัย	เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับจาก การวิจัย
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงาน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด พะเยา (ต่อ)	วิเคราะห์ ร่างรูปแบบฯ	1. เอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2. ข้อมูลที่ได้จาก ระยะที่ 1 3. ข้อมูลพื้นฐาน องค์ประกอบฯ 4. องค์ประกอบ ของรูปแบบฯ	แบบวิเคราะห์ เอกสาร	วิเคราะห์เนื้อหา	ร่างรูปแบบฯ ที่ 1
	จัดสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบ ความเหมาะสม ของร่างรูปแบบฯ	ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน	ประเด็นคำถาม การสนทนากลุ่ม	วิเคราะห์เนื้อหา และใช้สถิติพื้นฐาน หรือร้อยละ	ความเหมาะสม ของร่างรูปแบบฯ ที่ 2

ตารางที่ 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	กลุ่มเป้าหมาย/ แหล่งข้อมูล/ ผู้ให้ข้อมูลการวิจัย	เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับจาก การวิจัย
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงาน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด พะเยา (ต่อ)	ทดลองนำ ร่างรูปแบบฯ และคู่มือฯ ไปใช้ 1. ประเมิน ความสามารถเด็กฯ 2. ประเมินความ พึงพอใจของครู และผู้ปกครอง	1. เด็กที่มีความ บกพร่องทาง สติปัญญา จำนวน 10 คน 2. ครู จำนวน 10 คน 3. ผู้ปกครอง จำนวน 10 คน	1. รูปแบบฯ และคู่มือฯ 2. แบบประเมิน ความสามารถ เด็กรายบุคคล 3. แบบสอบถาม ความพึงพอใจ	วิเคราะห์โดยใช้ สถิติพื้นฐาน หำร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	1. ความสามารถ เด็กก่อนและหลัง จากการทดลองใช้ รูปแบบฯ 2. ระดับความ พึงพอใจของครูและ ผู้ปกครองหลังจาก ทดลองใช้รูปแบบฯ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	กลุ่มเป้าหมาย/ แหล่งข้อมูล/ ผู้ให้ข้อมูลการวิจัย	เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับจาก การวิจัย
3. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารงานมาให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ไปใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอื่น	สอบถาม ความเป็นไปได้	1. ผู้บริหาร สถานศึกษา จำนวน 10 คน 2. ครู จำนวน 100 คน	แบบสอบถาม ความเป็นไปได้	วิเคราะห์โดยใช้ สถิติพื้นฐาน หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ เป็นไปได้ในการนำ รูปแบบ การบริหารงาน มาให้บริการ ช่วยเหลือระยะ แรกเริ่ม มาใช้กับ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น

1. ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1 ดังนี้

1.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครู จำนวน 10 คน และผู้ปกครอง จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการเลือก ดังนี้

1.1.1 ครู ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2562 มีประสบการณ์ปฏิบัติงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 10 คน

1.1.2 ผู้ปกครอง ที่มีคุณสมบัติเป็นผู้นำเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2562 และเป็นผู้มารับบริการอย่างสม่ำเสมอติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปีการศึกษา จำนวน 10 คน

1.2 เครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม

1.2.2 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ มีดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม

2) กำหนดประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม จำนวน 6 ประเด็นหลัก เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

3) นำประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน (ภาคผนวก ก) นำผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จึงสรุปได้ว่า ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม

เรื่อง สภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ มีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (ภาคผนวก ง)

4) ปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ปรับประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มให้เข้าใจง่าย กระชับ ตรงประเด็น อยู่ในช่วงเวลาของหลักการสนทนากลุ่ม

5) นำประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มไปทดลองใช้ถามครูและผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จำนวน 3 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการใช้คำถามเมื่อนำประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มไปใช้

6) จัดทำเป็นประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มและนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป (ภาคผนวก ค)

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ดังนี้

1.3.1 จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงครูและผู้ปกครอง ทั้ง 20 คน เพื่อเรียนเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม พร้อมแนบประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มไปกับหนังสือเชิญ

1.3.2 ประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อเรียนให้ทราบและขอคำยืนยันในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มอีกครั้งทางโทรศัพท์

1.3.3 ดำเนินการสนทนากลุ่มในวันจันทร์ที่ 10 เดือนมกราคม พ.ศ. 2563 ณ ห้องประชุมตอกแก้ว ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา โดยแยกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ สนทนากลุ่มครู เวลา 09.00-11.00 น. และสนทนากลุ่มผู้ปกครอง เวลา 13.00-15.00 น. ในการจัดสนทนากลุ่มครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มและนำเสนอโครงร่างการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ด้วยตนเอง เพื่อให้ครูและผู้ปกครองทุกคนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ โดยผู้ทำหน้าที่บันทึกเสียงและถ่ายภาพ คือ นายเอกราช ตามี ตำแหน่ง ครู ผู้ทำหน้าที่ผู้จัดบันทึกการสนทนากลุ่ม คือ นายชวลิต กันธิยะ ตำแหน่ง ครู และนางสาวจिरรัชยา ศรีทอง ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย และผู้ทำหน้าที่บริการทั่วไป คือ นางสาวนิภาพร ปินตาคำ ตำแหน่ง ครูผู้สอน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ทั้งนี้ใช้เวลาในการสนทนากลุ่มครู จำนวน 2 ชั่วโมง และสนทนากลุ่มผู้ปกครอง จำนวน 2 ชั่วโมง

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอข้อมูลสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

2. ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องศึกษาหาข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบ

1.1 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการและแนวคิดเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม การบริหารสถานศึกษารูปแบบและการพัฒนารูปแบบ เอกสารรายงานการประเมินตนเอง แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี รายงานผลการดำเนินงาน สารสนเทศต่าง ๆ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

1.2 เครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร

1.2.2 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ มีดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร

2) สร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร มีลักษณะเป็นแบบบันทึกข้อมูลและวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งมีโครงสร้างประเด็นการวิเคราะห์เอกสาร 4 ประเด็นหลัก เกี่ยวกับหลักการและแนวคิดเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม การบริหารสถานศึกษารูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

3) นำแบบวิเคราะห์เอกสารเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน (ภาคผนวก ก) นำผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาหาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง

(Index of Item-Objective Congruence: IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จึงสรุปได้ว่า แบบวิเคราะห์เอกสาร เรื่อง ข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบฯ มีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (ภาคผนวก ง)

4) ปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ จัดทำประเด็นการวิเคราะห์เอกสารให้ครอบคลุมเนื้อหา กระชับ จัดตารางให้เหมาะสมและรวบรวมข้อมูลได้อย่างสมบูรณ์

5) จัดทำแบบวิเคราะห์เอกสารและนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป (ภาคผนวก ค)

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ดังนี้

1.3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการและแนวคิดเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม การบริหารสถานศึกษารูปแบบและการพัฒนารูปแบบ เอกสารรายงานการประเมินตนเอง แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี รายงานผลการดำเนินงาน สารสนเทศต่าง ๆ ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา

1.3.2 สรุปประเด็นสำคัญที่มีความสอดคล้องกันและเกี่ยวข้องกันจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องลงในแบบวิเคราะห์เอกสาร

1.3.3 นำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบฯ

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ

ขั้นตอนที่ 2 สันทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิศึกษาหาองค์ประกอบของรูปแบบฯ

2.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการเลือก ดังนี้ (ภาคผนวก ข)

2.1.1 อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาเอก มีตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์ขึ้นไป มีประสบการณ์สอนในสาขาวิชาการศึกษาพิเศษหรือการบริหาร การศึกษา หรือวัดและประเมินผลการศึกษา หรือการวิจัยและพัฒนา ในสถาบันอุดมศึกษา อย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป จำนวน 6 คน

2.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาเอก มีวิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษขึ้นไป มีประสบการณ์บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษา พิเศษหรือโรงเรียนเฉพาะความพิการ 15 ปีขึ้นไป หรือมีผลงานระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร งานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เป็นผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน

2.2 เครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ประเด็นคำถามการสนทนา กลุ่ม

2.2.2 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ มีดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างประเด็นคำถาม การสนทนากลุ่ม

2) กำหนดประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม จำนวน 2 ประเด็นหลัก เกี่ยวกับ องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ

3) นำประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัด และประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน (ภาคผนวก ก) นำผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา มาวิเคราะห์หาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จึงสรุปได้ว่า ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม เรื่อง องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ มีคุณภาพ ด้านความตรงเชิงเนื้อหา (ภาคผนวก ง)

4) ปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ปรับประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มให้เข้าใจง่าย กระชับ และตรงประเด็น

5) จัดทำเป็นคำถามประเด็นการสนทนากลุ่มและนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ต่อไป (ภาคผนวก ค)

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ดังนี้

2.3.1 จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 9 คน เพื่อเรียนเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม พร้อมแนบประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มไปกับหนังสือเชิญ

2.3.2 ประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเรียนให้ทราบและขอคำยืนยันในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มอีกครั้งทางโทรศัพท์

2.3.3 ดำเนินการสนทนากลุ่มในวันจันทร์ที่ 3 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 เวลา 09.00-11.00 น. ณ ห้องประชุมดอกแก้ว ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา และการจัดสนทนากลุ่มครั้งนี้ มีอาจารย์ ดร.อนันต์ แก้วตาดีบ ตำแหน่ง ผู้ช่วยอธิการบดี และผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ผู้วิจัยเป็นผู้นำเสนอโครงร่างวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ด้วยตนเอง โดยผู้ทำหน้าที่บันทึกเสียงและถ่ายภาพ คือ นายเอกราช ตามี ตำแหน่ง ครู ผู้ทำหน้าที่ผู้จัดบันทึกการสนทนากลุ่ม คือ นายขวลิต กันธิยะ ตำแหน่ง ครู นางสาวจิรรัชยา ศรีทอง ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย และผู้ทำหน้าที่บริการทั่วไป คือ นางสาวบุญลืลา วงศรี ตำแหน่ง ครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ทั้งนี้ใช้เวลาในการสนทนากลุ่ม จำนวน 2 ชั่วโมง

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอข้อมูลองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ

ขั้นตอนที่ 3 ยกร่างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ

3.1 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ 1) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานฯ จากการจัดสนทนากลุ่มครู และผู้ปกครอง 3) ข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบฯ จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ 4) องค์ประกอบของรูปแบบฯ ข้อมูลจากการจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2 เครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร

3.2.2 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ มีดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร
2) สร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร มีลักษณะเป็นแบบบันทึกข้อมูลและวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งมีโครงสร้างประเด็นการวิเคราะห์เอกสาร 6 ประเด็นหลัก เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงาน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ

3) นำแบบวิเคราะห์เอกสารเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน (ภาคผนวก ก) นำผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จึงสรุปได้ว่า แบบวิเคราะห์เอกสาร เรื่อง ร่างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ มีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (ภาคผนวก ง)

4) ปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ใช้คำให้ถูกต้องและครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษา

5) จัดทำแบบวิเคราะห์เอกสารและนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป (ภาคผนวก ค)

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ดังนี้

3.3.1 นำข้อมูลที่ได้จาก 1) การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานฯ 3) ข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบฯ และ 4) องค์ประกอบของรูปแบบฯ มากร่างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ซึ่งมีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต องค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ และคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ

3.3.2 นำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องแล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.3.3 จัดพิมพ์เป็นร่างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ และคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา เสนอร่างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ

ขั้นตอนที่ 4 สทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ

4.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการเลือก ดังนี้ (ภาคผนวก ข)

4.1.1 ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาเอก ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีประสบการณ์บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน

4.1.2 อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาเอก มีตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์ขึ้นไป มีประสบการณ์สอนในสาขาวิชาการการศึกษาพิเศษ หรือการบริหารการศึกษา หรือการวิจัยและพัฒนา ในสถาบันอุดมศึกษา อย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน

4.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป มีวิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษขึ้นไป มีประสบการณ์บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ 10 ปีขึ้นไป และมีผลงานระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน

4.1.4 รองผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาโท มีวิทยฐานะ รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ มีประสบการณ์บริหารงานกลุ่มบริหารงานวิชาการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ 5 ปีขึ้นไป และมีผลงานระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน

4.1.5 ครูการศึกษาพิเศษ ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาโท มีวิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ มีประสบการณ์สอนในสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ 10 ปีขึ้นไป เป็นครูสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน

4.1.6 ครูกายภาพบำบัด ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาโท มีวิทยฐานะ ครูชำนาญการ มีประสบการณ์สอนในสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ 10 ปีขึ้นไป เป็นครูสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน

4.1.7 ผู้ปกครอง ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นผู้ทันเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษอย่างสม่ำเสมอติดต่อกันไม่น้อยกว่า 2 ปีการศึกษา จำนวน 1 คน

4.2 เครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

4.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม

4.2.2 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ มีดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม

2) กำหนดประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม จำนวน 6 ประเด็นหลัก เกี่ยวกับความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ

3) นำประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน (ภาคผนวก ก) นำผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาหาวิเคราะหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จึงสรุปได้ว่า ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มมีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (ภาคผนวก ง)

การแปลความหมายระดับความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ เทียบเคียงเกณฑ์ของบุรินทร์ สารีคำ (2560) ดังนี้

ร้อยละ 80 ขึ้นไป	หมายถึง ความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ อยู่ในระดับมากที่สุด
ร้อยละ 70-79	หมายถึง ความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ อยู่ในระดับมาก
ร้อยละ 60-69	หมายถึง ความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ อยู่ในระดับปานกลาง
ร้อยละ 50-59	หมายถึง ความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ อยู่ในระดับน้อย
ร้อยละ 49 ลงมา	หมายถึง ความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4) ปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ การใช้ภาษาเขียนหรือทางราชการสามารถเข้าใจง่าย

5) จัดทำประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มและนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป (ภาคผนวก ค)

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ดังนี้

4.3.1 จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเรียนเชิญเข้าร่วมการประชุม พร้อมแนบประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มไปกับหนังสือเชิญ และผู้วิจัยได้ประสานงานเพื่อแจ้งและยืนยันเข้าร่วมการประชุมอีกครั้ง

4.3.2 ดำเนินการจัดประชุมผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นในวันศุกร์ที่ 20 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2563 เวลา 09.00-12.00 น. ณ ห้องประชุมตอกแก้ว ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา การประชุมครั้งนี้ มีรองศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ อุทธโยธา อาจารย์สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เป็นประธานในการประชุม โดยดำเนินการประชุมตามประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุมพิจารณาความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ ในทุกองค์ประกอบ ซึ่งมีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ โดยผู้วิจัยเป็นผู้จัดบันทึกการประชุมตามประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกันพิจารณาความเหมาะสม วิพากษ์ และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อนำมาพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไข ให้เป็นรูปแบบฯ และมีความสมบูรณ์ที่สุดเพื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และใช้สถิติพื้นฐานหาร้อยละ และสรุปตามประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม เสนอข้อมูลระดับความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ เพื่อใช้เป็นข้อมูลนำมาพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไข ให้เป็นรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ที่ถูกต้อง และมีความสมบูรณ์ที่สุด เพื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ

5.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 10 คน ครู จำนวน 10 คน และผู้ปกครอง จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ปีการศึกษา 2563 โดยมีเกณฑ์ในการเลือก ดังนี้

5.1.1 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่มีคุณสมบัติมารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จำนวน 10 คน

5.1.2 ครู ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ปฏิบัติหน้าที่ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 10 คน

5.1.3 ผู้ปกครอง ที่มีคุณสมบัติเป็นผู้นำเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จำนวน 10 คน

5.2 เครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

5.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ และเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความสามารถเด็กรายบุคคล และแบบสอบถามความพึงพอใจ

5.2.2 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ มีดังนี้

1) แบบประเมินความสามารถเด็กรายบุคคล

1.1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินความสามารถเด็กรายบุคคล

1.2) ผู้วิจัยและครูที่ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ร่วมกันพัฒนาแบบประเมินความสามารถเด็กรายบุคคล โดยการศึกษาหรือร่วมกัน ลักษณะแบบประเมินความสามารถเด็กรายบุคคลเป็นการประเมินความสามารถตามพัฒนาการของเด็ก 6 ทักษะ ได้แก่ ทักษะกล้านเนื้อใหญ่ ทักษะกล้านเนื้อเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม และทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ

เกณฑ์ระดับคะแนนความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีดังนี้

5 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้

4 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเอง

3 หมายถึง ทำได้โดยมีการช่วยเหลือ ชี้นำ จากผู้อื่นเล็กน้อย

2 หมายถึง ทำได้โดยมีการช่วยเหลือ ชี้นำ จากผู้อื่น

1 หมายถึง ทำได้โดยมีผู้อื่นพาทำ

เกณฑ์การประเมินและการแปลความหมายคะแนนความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เทียบเคียงเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2556) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับดีเยี่ยม

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับดี

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับพอใช้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับปรับปรุง

เกณฑ์การประเมิน พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งต้องมีระดับ 3.51 ขึ้นไป จึงถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

1.3) นำแบบประเมินความสามารถเด็กรายบุคคลเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านกวดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน (ภาคผนวก ก) นำผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จึงสรุปได้ว่าแบบประเมินความสามารถเด็กรายบุคคลมีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (ภาคผนวก ง)

1.4) ปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ปรับตารางให้เข้าใจง่าย ลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา ใช้ภาษาทางราชการ กระชับ และตรงประเด็น

1.5) นำแบบประเมินความสามารถเด็กรายบุคคลไปทดลองใช้กับครู ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จำนวน 3 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการนำแบบประเมินความสามารถเด็กรายบุคคลไปใช้

1.6) นำแบบประเมินความสามารถเด็กรายบุคคลไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป (ภาคผนวก ค)

2) แบบสอบถามความพึงพอใจ

2.1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

2.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารฯ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เกี่ยวกับการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

การให้คะแนนความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ มีดังนี้

5 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบฯ อยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบฯ อยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบฯ อยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบฯ อยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบฯ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมินและการแปลความหมายคะแนนความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบฯ มีดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบฯ อยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบฯ อยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบฯ
อยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบฯ
อยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบฯ
อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมิน พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจ
ต่อการใช้รูปแบบฯ ซึ่งต้องมีระดับ 3.51 ขึ้นไป จึงถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

ตอนที่ 2 สอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานการให้บริการ
ช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

2.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ
ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ
จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัด
และประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ
จำนวน 2 คน (ภาคผนวก ก) นำผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา มาวิเคราะห์หาค่าดัชนี
ความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
พบว่า มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จึงสรุปได้ว่า แบบสอบถามความพึงพอใจ
เรื่อง ความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ
มีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (ภาคผนวก ง)

2.4) ปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
ได้แก่ ใช้ภาษาทางราชการ กระชับ และตรงประเด็น

2.5) นำแบบสอบถามความพึงพอใจฯ ไปทดลองใช้ (Tryout) กับกลุ่ม
บุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 30 คน เนื่องจากมีบริบท
ใกล้เคียงกัน ที่ไม่ไขก่กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ครู จำนวน 15 คน ผู้ปกครอง จำนวน 15 คน
วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามความพึงพอใจฯ โดยใช้สูตร
สัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (Cronbach, 1990) ซึ่งผลการ
วิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจฯ พบว่า มีค่าความเชื่อมั่น
เท่ากับ 0.91 จึงสรุปได้ว่า แบบสอบถามความพึงพอใจฯ มีความเชื่อถือได้ (ภาคผนวก ง)

2.6) จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้
เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป (ภาคผนวก ค)

5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ดังนี้

5.3.1 นำรูปแบบฯ ที่ได้ปรับปรุง แก้ไข ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะเพิ่มเติม จากการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบฯ แล้ว นำไปทดลองใช้จริงกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ครู และผู้ปกครอง กลุ่มเป้าหมาย ปีการศึกษา 2563 จำนวน 30 คน ประกอบด้วย เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 10 คน ที่มีคุณสมบัติมารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ครู จำนวน 10 คน ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ปฏิบัติหน้าที่ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และผู้ปกครอง จำนวน 10 คน เป็นผู้ที่มีหน้าที่นำเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามาใช้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการตามรูปแบบฯ

5.3.2 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 1) ทำการประเมินความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา รายบุคคลทั้งก่อนและหลังการใช้รูปแบบฯ โดยใช้แบบประเมินความสามารถเด็กรายบุคคล
- 2) ทำการประเมินความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองต่อการใช้รูปแบบฯ หลังจากทดลองใช้รูปแบบฯ โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน หาร์้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะนี้ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองใช้รูปแบบฯ มาพิจารณาเพื่อปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา ให้ได้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น มีความยืดหยุ่น เหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในการขยายผลในระยะที่ 3 ต่อไป

3. ระยะที่ 3 ศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ไปใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในระยะเวลาที่ 3 ดังนี้

3.1 แหล่งข้อมูล/กลุ่มเป้าหมาย

แหล่งข้อมูล/กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน และครู จำนวน 100 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ปีการศึกษา 2563 ในภาคเหนือ โดยเลือกมา 10 จังหวัด โดยมีเกณฑ์ในการเลือก ดังนี้

3.1.1 พิจารณาจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด ที่มีบริบทใกล้เคียงกับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ทั้งหมด 10 แห่ง ที่มีคุณสมบัติเป็นศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด เหมือนกัน ไม่ใช่ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา เป็นศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด ที่มีการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เป็นศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด ที่มีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีตัวตน ณ วันที่ให้ข้อมูล ซึ่งไม่ใช่ผู้ที่รักษาการแทน เป็นศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด ที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ยินดีและสมัครใจในการให้ข้อมูลตามแบบสอบถามความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้

3.1.2 ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด ทั้ง 10 แห่ง จำนวน 10 คน และครูที่ปฏิบัติหน้าที่ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด อื่น ๆ แห่งละ 10 คน จำนวน 100 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 110 คน

3.2 เครื่องมือและการหาคูณภาพเครื่องมือ

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้

3.2.2 ขั้นตอนการสร้างและหาคูณภาพของเครื่องมือ มีดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้

2) กำหนดประเด็นในการสร้างแบบสอบถามความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น ๆ ซึ่งมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ โดยแบบสอบถามความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ฉบับนี้ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) มีดังนี้

การให้คะแนนความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ ดังนี้

5 หมายถึง มีความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ อยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ อยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ อยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ อยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมินและการแปลความหมายคะแนนสอบถามความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ อยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ อยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ อยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ อยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมิน พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ ซึ่งต้องมีระดับ 3.51 ขึ้นไป จึงถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน และรูปแบบฯ สามารถนำไปใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น ๆ ได้

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ ลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

3) นำแบบสอบถามความเป็นไปได้เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน (ภาคผนวก ก) นำผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีค่าเฉลี่ย

ของดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จึงสรุปได้ว่า แบบสอบถาม เรื่อง ความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ มีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (ภาคผนวก ง)

4) ปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ แก้ไขคำผิด ใช้ภาษาทางราชการ และจัดรูปแบบให้สวยงาม

5) นำแบบสอบถามความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ ไปทดสอบใช้ (Tryout) กับกลุ่มบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 30 คน เนื่องจากมีบริบทใกล้เคียงกัน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครู จำนวน 29 คน วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบัต (Cronbach) (Cronbach, 1990) ซึ่งผลการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ พบว่า มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91 จึงสรุปได้ว่า แบบสอบถามความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ มีความเชื่อถือได้ (ภาคผนวก ง)

6) จัดทำแบบสอบถามความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ ฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป (ภาคผนวก ค)

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ดังนี้

3.3.1 จัดทำและดำเนินการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด จำนวน 10 แห่ง ในภาคเหนือ ที่ใช้เป็นแหล่งข้อมูล/กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเชียงราย แพร่ ลำพูน ลำปาง น่าน แม่ฮ่องสอน ตาก เพชรบูรณ์ พิจิตร และสุโขทัย เพื่อขออนุญาตนำรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบฯ ไปขยายผล และสอบถามความเป็นไปได้ พร้อมนี้ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามความเป็นไปได้ไปให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แห่งละ 11 ฉบับ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 ฉบับ ครู จำนวน 10 ฉบับ ส่งทางไปรษณีย์เป็นจดหมายลงทะเบียน

3.3.2 ได้รับแบบสอบถามความเป็นไปได้กลับคืนจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด ทุกแห่ง จำนวน 110 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น ๆ

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

สภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาจากการจัดสนทนากลุ่มครู จำนวน 10 คน และผู้ปกครอง จำนวน 10 คน รายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จากการสนทนากลุ่มครู จำนวน 10 คน และผู้ปกครอง จำนวน 10 คน

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น		ข้อสรุปที่ได้
	ครู	ผู้ปกครอง	
1. สภาพปัจจุบันในการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ครูมีวุฒิการศึกษาหลากหลายสาขาวิชา • ขาดนักสหวิชาชีพครูขาดความรู้ในการให้บริการ 	<ul style="list-style-type: none"> • ครูและบุคลากรมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้บริการ • งบประมาณมีการระดมทุนช่วยกันแต่ยังไม่เพียงพอต่อการสนับสนุนการให้บริการ 	<ul style="list-style-type: none"> • ครูมีวุฒิการศึกษาหลากหลาย • ขาดนักสหวิชาชีพงบประมาณได้รับการจัดสรรจากสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษยังไม่เพียงพอ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น		ข้อสรุปที่ได้
	ครู	ผู้ปกครอง	
1. สภาพปัจจุบันในการบริหารงาน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ (ต่อ)	<ul style="list-style-type: none"> : งบประมาณไม่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน : วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอและไม่มีคุณภาพ อาคารสถานที่มีไม่เพียงพอและไม่เอื้อต่อการให้บริการ : การบริหารจัดการผู้บริหารคอยสั่งการตลอดเวลา ตรวจสอบและประเมินผลไม่ต่อเนื่องสม่ำเสมอ : การบริหารงานไม่เป็นระบบขั้นตอน ขาดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> : วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อการให้บริการ : การบริหารจัดการผู้บริหารสถานศึกษา คอยสั่งการและกำกับติดตาม : ดำเนินงานให้บริการฯ ตามที่สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กำหนด : ครูมีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน : ผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาในการร่วมพัฒนาเด็กในการรับบริการฯ 	<ul style="list-style-type: none"> วัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน มีการบริหารจัดการที่ผู้บริหารสถานศึกษา คอยสั่งการ ไม่เป็นระบบ ขั้นตอน ขาดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการดำเนินงาน ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ตามที่สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กำหนด ครูมีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น		ข้อสรุปที่ได้
	ครู	ผู้ปกครอง	
1. สภาพปัจจุบัน ในการบริหารงาน การให้บริการ ช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มฯ (ต่อ)	: ดำเนินงาน ให้บริการฯ ตามที่ สำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ กำหนด แต่ไม่เป็นไป ตามหลักการที่ กำหนด ด้วยบริบท ของศูนย์ฯ พะเยา		
2. ความต้องการ ในการบริหารงาน การให้บริการ ช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มฯ	: พัฒนาความสามารถ ของเด็กที่มีความ บกพร่องทาง สติปัญญา : ครูมีความพึงพอใจ ในการบริหารงานฯ : การบริหารงานฯ ที่เป็นระบบ ขั้นตอน และการมีส่วนร่วม ของครู ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง	: พัฒนาความสามารถ ของเด็กที่มีความ บกพร่องทาง สติปัญญา : ผู้ปกครองมีความ พึงพอใจในการ บริหารงานฯ : ต้องการมีส่วนร่วม โดยการนำความรู้ ไปฝึกต่อที่บ้าน : ต้องการให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการ พัฒนาความสามารถ เด็กฯ	พัฒนาความสามารถ เด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญา

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น		ข้อสรุปที่ได้
	ครู	ผู้ปกครอง	
3. แนวทางการบริหารงาน การให้บริการ ช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่ม	<p>: ใช้แนวคิดและหลักการบริหารเชิงระบบ</p> <p>: ใช้แนวคิดและหลักการ กระบวนการบริหารวงจรกิจกรรมของเดมมิ่ง</p> <p>: ใช้แนวคิดและหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม</p>	<p>: ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการฯ</p> <p>ในศูนย์การศึกษาพิเศษ และนำความรู้ไปใช้ฝึกเด็กฯ</p> <p>ต่อที่บ้านและชุมชน</p> <p>: สร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้ปกครองและชุมชนให้มากยิ่งขึ้น</p> <p>: จัดผ้าป่าการศึกษาเพื่อสนับสนุนการให้บริการฯ ประจำปี</p>	<p>นำแนวคิดและหลักการบริหารเชิงระบบ กระบวนการบริหารวงจรกิจกรรมของเดมมิ่ง และการบริหารแบบมีส่วนร่วม มาใช้ในการบริหารงานการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม</p>

จากตารางที่ 3 ภาพรวม พบว่า ครูและผู้ปกครองมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าสภาพปัจจุบัน ครูมีวุฒิการศึกษาหลากหลาย ขาดนักสหวิชาชีพ งบประมาณได้รับการจัดสรรจากสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษยังไม่เพียงพอ วัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน มีการบริหารจัดการที่ผู้บริหารสถานศึกษาคอยสั่งการ ไม่เป็นระบบขั้นตอน ขาดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการดำเนินงานให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ตามที่สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษกำหนด ครูมีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ความต้องการในการบริหารงานฯ ต้องการพัฒนาความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และแนวทางการบริหารงานฯ นำแนวคิดและหลักการบริหารเชิงระบบ กระบวนการบริหารวงจรกิจกรรมของเดมมิ่ง และการบริหารแบบมีส่วนร่วม มาใช้ในการบริหารงานฯ

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

การสร้างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจาก 1) วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องศึกษาหาข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบฯ 2) สนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิศึกษาหาองค์ประกอบของรูปแบบฯ 3) ยกร่างรูปแบบฯ 4) สนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ และ 5) ทดลองใช้รูปแบบฯ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับตามหัวข้อ 2.1-2.5 ดังนี้

2.1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาจากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบฯ ภาพรวม พบว่า ข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบฯ ที่มีความสอดคล้องกัน สามารถนำมาใช้ในการสร้างรูปแบบฯ มี 6 องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบ 3) บัญชีนำเข้า 4) กระบวนการ 5) ผลผลิต และ 6) ข้อมูลป้อนกลับ (พระมหาสหัส คำคุ้ม, 2556 ; วิชรศักดิ์ สงค์ปาน, 2558 ; นพพล ตูลีจันทร์, 2559 ; จีรวัดณ์ นิจนตร, 2560 ; ณรงค์ อภัยใจ, 2560 ; บุรินทร์ สารีคำ, 2560 ; ธริศร เทียบปาน, 2562 ; Gluck, 2004 ; Joyce, Weil & Callhoun, 2004 ; David & Clarkson, 2018)

2.2 ผลการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาจากการจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน รายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	ข้อสรุปที่ได้
1. องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ	: องค์ประกอบของรูปแบบฯ ควรมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบ 3) ปัจจัยนำเข้า 4) กระบวนการ 5) ผลผลิต และ 6) ข้อมูลป้อนกลับ	องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ
2. ลักษณะขององค์ประกอบรูปแบบฯ	: มีหลักการและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ รองรับ : นำหลักการและแนวคิดการบริหารสถานศึกษา การบริหารเชิงระบบซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต ข้อมูลป้อนกลับ และนำกระบวนการบริหารวางจรรยาบรรณของคณาจารย์ และการบริหารแบบมีส่วนร่วม มาประยุกต์ใช้ทำเป็นขั้นตอนอย่างเป็นรูปธรรม มีความยืดหยุ่นสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เหมาะสมกับบริบทศูนย์การศึกษาพิเศษ : มีเป้าหมายของรูปแบบชัดเจนและเหมาะสม	หลักการของรูปแบบ

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	ข้อสรุปที่ได้
2. ลักษณะขององค์ประกอบรูปแบบฯ (ต่อ)	: มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการบริหารงาน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ที่มีระบบขั้นตอน เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และครูผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบฯ	จุดมุ่งหมายของรูปแบบ
	: ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ 1) บุคลากร 2) งบประมาณ 3) วัสดุอุปกรณ์ 4) การบริหารจัดการ	ปัจจัยนำเข้า
	: กระบวนการ ให้นำกระบวนการบริหารวงจรคุณภาพของเดมมิ่งมาขับเคลื่อนการบริหารงาน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน 2) การดำเนินงาน 3) การตรวจสอบ 4) การปรับปรุง แก้ไข ในทุกขั้นตอนให้ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม : การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ประกอบด้วย 10 ขั้นตอน คือ 1) เก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป 2) คัดแยกประเภทความพิการ 3) ประเมินความสามารถพื้นฐาน 4) จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 5) บริการสิ่งอำนวยความสะดวกฯ 6) ให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 7) จัดประสบการณ์ที่บ้านโดยครอบครัว 8) สนับสนุนช่วยเหลือโดยชุมชน 9) ประเมินความก้าวหน้า 10) นิเทศติดตาม ประเมินผลและส่งต่อ	กระบวนการ

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	ข้อสรุปที่ได้
2. ลักษณะของ องค์ประกอบรูปแบบฯ (ต่อ)	: ผลผลิต ให้มีการวัดผลที่เกิดจากการ บริหารงานการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มฯ ซึ่งได้แก่ 1) ผลการพัฒนา ความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล และ 2) ระดับความพึงพอใจ ของครูและผู้ปกครองต่อการใช้รูปแบบฯ	ผลผลิต
	: ข้อมูลป้อนกลับ ให้นำผลการประเมิน มาปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะ	ข้อมูลป้อนกลับ

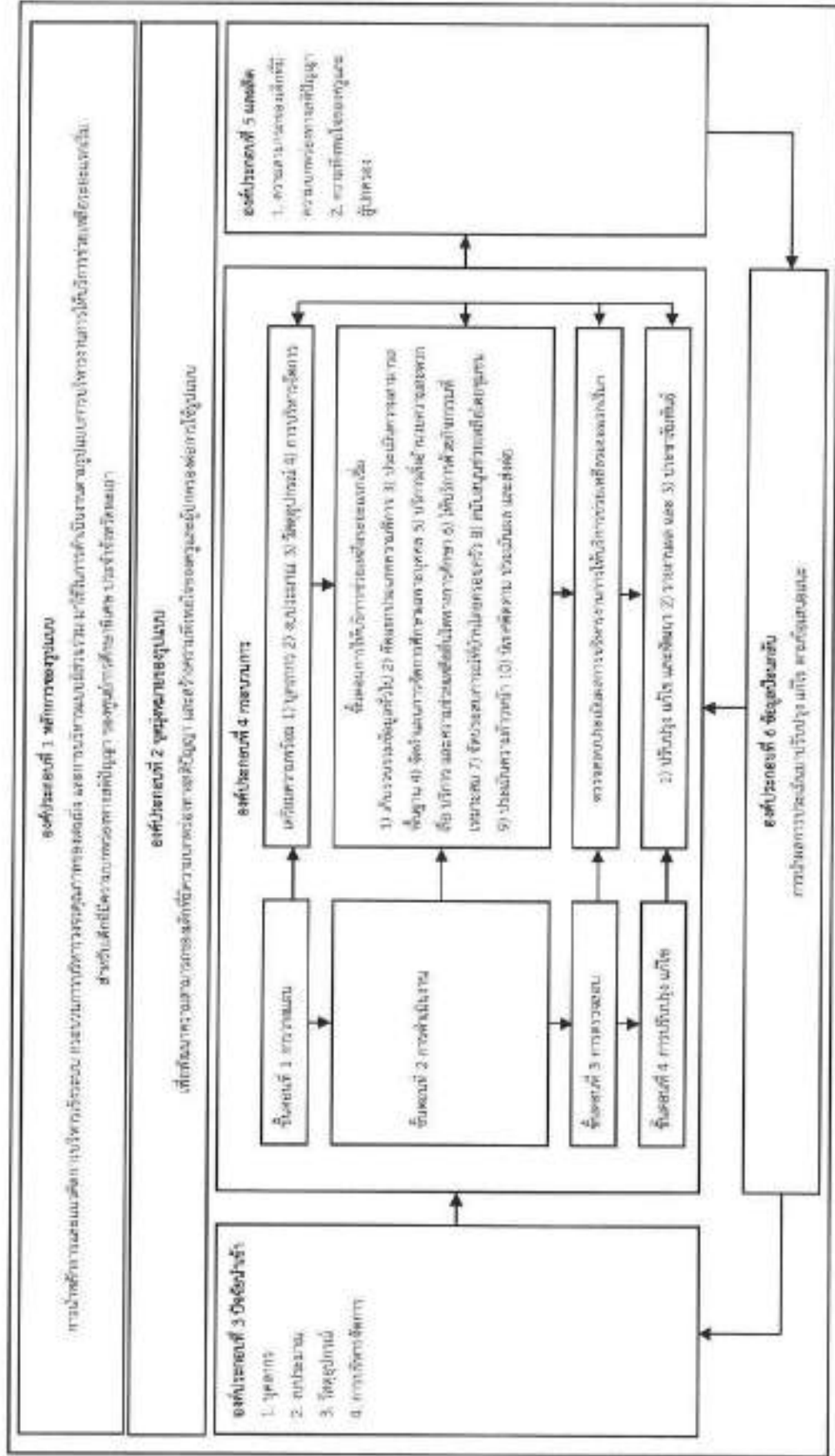
จากตารางที่ 4 ภาพรวม พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า องค์ประกอบ
ของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง
ทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบ
ที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ปึงจ้ยนำเจ้า
องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต และองค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ
ซึ่งจะเห็นได้ถึงความสอดคล้องกับองค์ประกอบที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้อง

2.3 ผลการยกร่างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการศึกษา 1) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานฯ จากการจัดสนทนากลุ่มครู และผู้ปกครอง 3) ข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบฯ จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ 4) องค์ประกอบของรูปแบบฯ ข้อมูลจากการจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ มาเป็นข้อมูลยกร่างรูปแบบฯ ภาพรวม พบว่า ร่างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต และองค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

จากภาพที่ 3 ร่างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีรายละเอียดขององค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ

การนำหลักการและแนวคิดการบริหารเชิงระบบ กระบวนการบริหารวงจรรอบคุณภาพของเด็กรวม และการบริหารแบบมีส่วนร่วม มาใช้ในการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ

องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ

จุดมุ่งหมายของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ เพื่อพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และสร้างความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองต่อการใช้รูปแบบ

องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า

ปัจจัยนำเข้า หมายถึง ทรัพยากรต่าง ๆ ที่สนับสนุนการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ประกอบด้วย 1) บุคลากร 2) งบประมาณ 3) วัสดุอุปกรณ์ และ 4) การบริหารจัดการ

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ

กระบวนการ หมายถึง ขั้นตอนการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การดำเนินงาน 3) การตรวจสอบ และ 4) การปรับปรุง แก้ไข รายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน คือ การประชุมสร้างความตระหนัก ความมั่นใจ ชี้แจงรายละเอียดบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ประชุมวิเคราะห์บริบท สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนา กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา เป้าหมายการพัฒนา แผนงาน ปฏิทินการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด และเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน คือ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ประกอบด้วย
 1) เก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป 2) คัดแยกประเภทความพิการ 3) ประเมินความสามารถพื้นฐาน
 4) จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 5) บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ
 และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา 6) ให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 7) จัดประสบการณ์
 ที่บ้านโดยครอบครัว 8) สนับสนุนช่วยเหลือโดยชุมชน 9) ประเมินความก้าวหน้า และ 10) นิเทศ
 ติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ คือ การตรวจสอบประเมินผลการบริหารงานการให้บริการ
 ช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ โดยประเมินความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 และประเมินความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองหลังจากใช้รูปแบบฯ

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง แก้ไข คือ การประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำผลการตรวจสอบ
 มาวิเคราะห์ว่ามีขั้นตอนการดำเนินงานใดในการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ
 ที่ควรปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาสิ่งที่ดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไป นำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข
 แบบมีส่วนร่วม การจัดทำรายงานเสนอผู้บริหารสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องทราบ การเผยแพร่เอกสาร
 และประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน

องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต

ผลผลิต หมายถึง ความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และความพึงพอใจ
 ของครูและผู้ปกครองหลังการใช้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ

องค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ

ข้อมูลป้อนกลับ หมายถึง การนำข้อมูลจากการดำเนินงานของรูปแบบที่จะนำไปปรับปรุง
 แก้ไข และพัฒนา อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2.4 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการพิจารณาความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ ตามประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม โดยการจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน รายละเอียด ในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	ข้อสรุปที่ได้
1. องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม	<p>: องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมมากที่สุด (ร้อยละ 100)</p> <p>: หลักการของรูปแบบฯ ควรประกอบด้วย การบริหารเชิงระบบ กระบวนการบริหาร วงจรคุณภาพของเดิมมี และการบริหารแบบมีส่วนร่วม</p> <p>: เป็นหลักการที่เข้าใจง่าย มีความยืดหยุ่น สามารถนำไปใช้ได้ง่าย ปฏิบัติได้จริง สามารถตรวจสอบง่าย มีความทันสมัย สามารถประยุกต์ใช้ได้ตามบริบทที่หลากหลาย</p> <p>: เป็นหลักการที่ใช้พัฒนาการบริหารงาน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ มีระบบ ขั้นตอน เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และครู ผู้ปกครอง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบฯ</p>	<p>องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 100)</p>

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	ข้อสรุปที่ได้
2. องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> : องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมมากที่สุด (ร้อยละ 100) : มุ่งพัฒนาการบริหารงานการให้บริการฯ ที่มีระบบขั้นตอน เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม : มุ่งพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล : มุ่งสร้างความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองต่อการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ 	องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 100)
3. องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้าของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> : องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้าของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมมากที่สุด (ร้อยละ 100) : ทรัพยากรต่าง ๆ ที่สนับสนุนการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ควรประกอบด้วย 1) บุคลากร 2) งบประมาณ 3) วัสดุอุปกรณ์ และ 4) การบริหารจัดการ 	องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้าของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 100)
4. องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> : องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมมากที่สุด (ร้อยละ 100) : กระบวนการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ควรประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ และขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง แก้ไข 	องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 100)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	ข้อสรุปที่ได้
4. องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม (ต่อ)	<p>: การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ควรประกอบด้วย 1) เก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป 2) คัดแยกประเภทความพิการ 3) ประเมินความสามารถพื้นฐาน 4) จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 5) บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา 6) ให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 7) จัดประสบการณ์ที่บ้าน โดยครอบครัว 8) สนับสนุนช่วยเหลือโดยชุมชน 9) ประเมินความก้าวหน้า และ 10) นิเทศติดตาม ประเมินผล ส่งต่อ</p> <p>: มีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกขั้นตอน ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงาน ร่วมตรวจสอบ และร่วมปรับปรุง แก้ไข</p>	
5. องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิตของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม	<p>: องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิตของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมมากที่สุด (ร้อยละ 100)</p> <p>: การวัดผลและประเมินผล ซึ่งทำให้ทราบผลผลิตของการบริหารงานฯ ควรประเมินความสามารถเด็กฯ 6 ทักษะ ได้แก่ ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ และประเมินความพึงพอใจครูและผู้ปกครองต่อการใช้รูปแบบฯ</p>	<p>องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิตของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 100)</p>

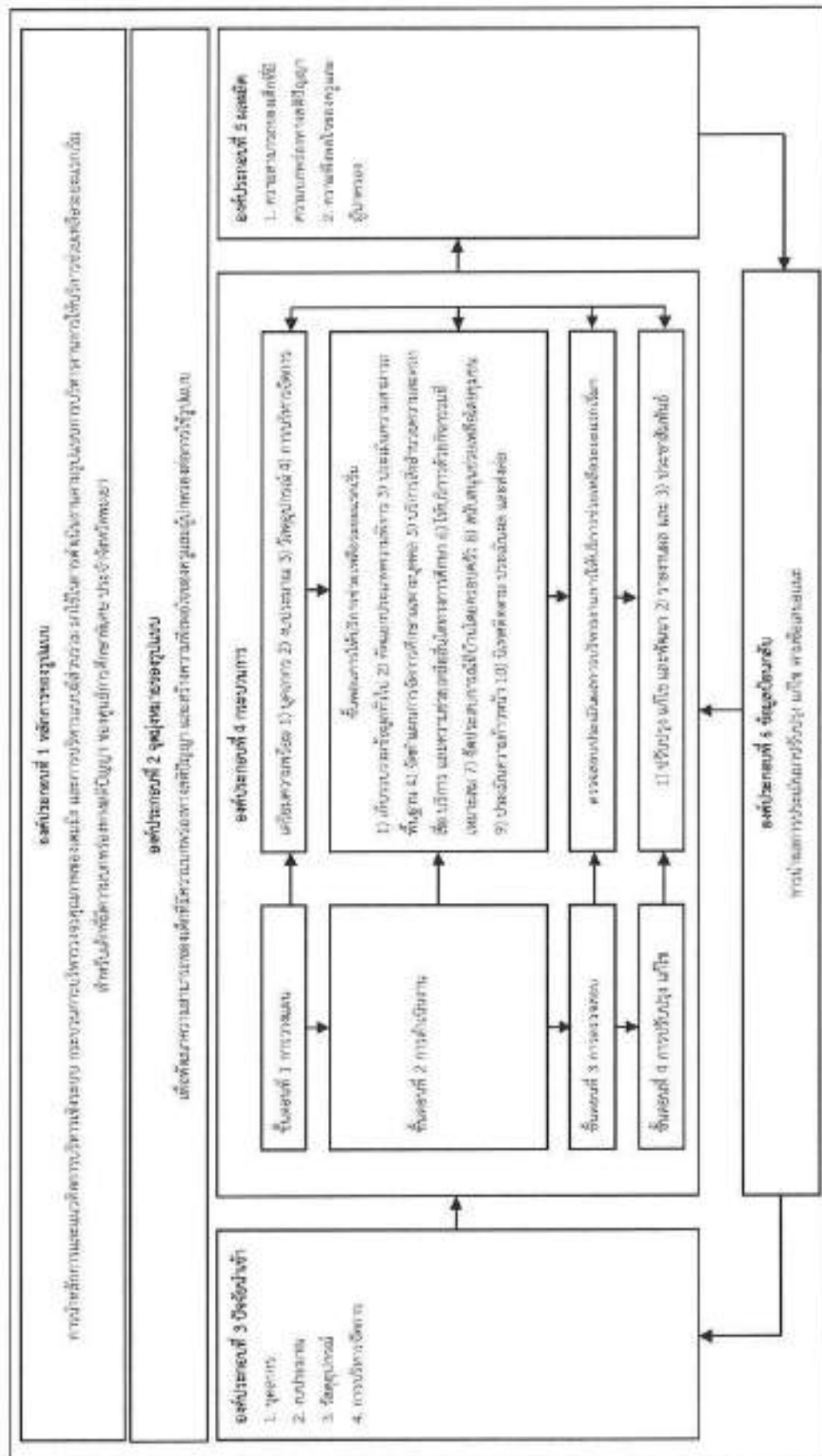
ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	ข้อสรุปที่ได้
6. องค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ ของรูปแบบฯ มีความเหมาะสม หรือไม่เหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> : องค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ ของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมมากที่สุด (ร้อยละ 100) : การให้ข้อมูลป้อนกลับ ควรนำผลการประเมิน การบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มฯ มาปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะ 	องค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ ของรูปแบบฯ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 100)

จากตารางที่ 5 ภาพรวม พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต องค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ และผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบฯ อยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 100)

นอกจากนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าทุกองค์ประกอบของรูปแบบฯ ควรใช้ภาษาเขียนหรือทางราชการ สามารถเข้าใจง่าย ผู้วิจัยได้พัฒนา ปรับปรุง และแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ที่ถูกต้อง มีความสมบูรณ์ที่สุด เพื่อนำรูปแบบฯ ไปทดลองใช้จริงต่อไป สรุปได้ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสม โดยผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว

จากภาพที่ 4 รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว มีรายละเอียดขององค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ

การนำหลักการและแนวคิดการบริหารเชิงระบบ กระบวนการบริหารวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง และการบริหารแบบมีส่วนร่วม มาใช้ในการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ

องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ

จุดมุ่งหมายของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ เพื่อพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และสร้างความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองต่อการใช้รูปแบบ

องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า

ปัจจัยนำเข้า หมายถึง ทรัพยากรต่าง ๆ ที่สนับสนุนการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ประกอบด้วย 1) บุคลากร 2) งบประมาณ 3) วัสดุอุปกรณ์ และ 4) การบริหารจัดการรายละเอียด ดังนี้

1. บุคลากร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และภาคีเครือข่ายการศึกษา ซึ่งมีคุณลักษณะและบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

1.1.1 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา คือ มีความรู้ความสามารถด้านการศึกษาพิเศษ และการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ทันสมัย สามารถตัดสินใจดำเนินการบริหารให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม บริหารงานโปร่งใสและตรวจสอบได้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ยิ้มแย้มแจ่มใส แต่งกายสุภาพเรียบร้อย พูดจาสุภาพ มีจิตอาสาและบริการที่ดี ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น

1.1.2 บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องชี้แจงรายละเอียด นโยบาย ข้อมูล สารสนเทศ และวางแผนการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ แบบมีส่วนร่วม ดำเนินงานร่วมกับครู บุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ภาคีเครือข่ายการศึกษา แบบมีส่วนร่วมตามแผนที่กำหนด ตรวจสอบผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดแบบมีส่วนร่วม สร้างขวัญกำลังใจบุคลากร และประชุมเพื่อนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม

1.2 ครู

1.2.1 คุณลักษณะของครู คือ มีความรู้ความสามารถด้านการศึกษาพิเศษ และการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม ทำงานแบบมีส่วนร่วม มีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่การสอน มีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ยิ้มแย้มแจ่มใส แต่งกายสุภาพเรียบร้อย พูดจาสุภาพ มีจิตอาสาและบริการที่ดี และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น มีครูจำนวนเพียงพอต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ มีครูการศึกษาพิเศษ ครูกิจกรรมบำบัด ครูกายภาพบำบัด ครูจิตวิทยาคลินิก ครูแพทย์แผนไทย และครูอื่น ๆ เพียงพอ

1.2.2 บทบาทและหน้าที่ของครู คือ ร่วมประชุม ให้ข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ แบบมีส่วนร่วม ร่วมดำเนินงานกับผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ภาคีเครือข่ายการศึกษา แบบมีส่วนร่วมตามแผนที่กำหนด และพัฒนาตนเอง ร่วมตรวจสอบผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดแบบมีส่วนร่วม และร่วมประชุมเพื่อนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม

1.3 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

1.3.1 คุณลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา คือ มีความสามารถในการรับรู้ สื่อสารได้ตามศักยภาพ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ปฏิบัติตามข้อตกลงในการรับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มได้

1.3.2 บทบาทและหน้าที่ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา คือ มารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มต่อเนื่อง สนับสนุน และให้ความร่วมมือในการรับบริการฯ

1.4 ผู้ปกครอง

1.4.1 คุณลักษณะของผู้ปกครอง คือ มีเจตคติที่ดีต่อลูกที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ให้ความร่วมมือในการพัฒนาเด็กร่วมกับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในศูนย์การศึกษาพิเศษที่บ้าน ชุมชน และนำเด็กมารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

1.4.2 บทบาทและหน้าที่ของผู้ปกครอง คือ ร่วมประชุม ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ครอบครัว ชุมชน ที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ แบบมีส่วนร่วม ร่วมดำเนินงานกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ภาคีเครือข่ายการศึกษา แบบมีส่วนร่วมตามแผนที่กำหนด ร่วมตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดแบบมีส่วนร่วม และร่วมประชุมเพื่อนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม

1.5 คณะกรรมการสถานศึกษา

1.5.1 คุณลักษณะของคณะกรรมการสถานศึกษา คือ มีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการศึกษาพิเศษ มีเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

1.5.2 บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา คือ ร่วมประชุมให้ข้อมูลเพื่อวางแผนการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ แบบมีส่วนร่วม ร่วมดำเนินงานกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร ผู้ปกครอง ภาควิชาหรือหน่วยงานการศึกษา แบบมีส่วนร่วมตามแผนที่กำหนด ร่วมตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดแบบมีส่วนร่วม และร่วมประชุมเพื่อนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม

1.6 ภาควิชาหรือหน่วยงานการศึกษา

1.6.1 คุณลักษณะของภาควิชาหรือหน่วยงานการศึกษา คือ มีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการศึกษาพิเศษ มีเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

1.6.2 บทบาทและหน้าที่ของภาควิชาหรือหน่วยงานการศึกษา คือ ร่วมประชุมให้ข้อมูลเพื่อวางแผนการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ แบบมีส่วนร่วม ร่วมดำเนินงานกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา แบบมีส่วนร่วมตามแผนที่กำหนด ร่วมตรวจสอบผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดแบบมีส่วนร่วม และร่วมประชุมเพื่อนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม

2. งบประมาณ ได้แก่ จัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ อย่างเพียงพอและเหมาะสม จัดสรรงบประมาณและสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประกอบด้วย ค่าเครื่องแบบนักเรียน ค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จัดสรรงบประมาณในการจัดหาอาหารกลางวันเพียงพอและต่อเนื่อง สนับสนุนทุนการศึกษาแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเพียงพอและต่อเนื่อง ระดมทุนและทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ อย่างต่อเนื่องและเพียงพอ

3. วัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ อย่างเพียงพอและมีคุณภาพ จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่หลากหลาย มีคุณภาพและเพียงพอในการพัฒนาความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สร้างและพัฒนาห้องบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้เพียงพอ เหมาะสม และเอื้อต่อการพัฒนาความสามารถเด็ก ประกอบด้วย ห้องบริการแรกเริ่ม ห้องบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อม ห้องการศึกษาพิเศษ ห้องจิตวิทยาคลินิก ห้องฝึกพูด ห้องกิจกรรมบำบัด ห้องกายภาพบำบัด

ห้องแพทย์แผนไทย ห้องดนตรี ห้องศิลปะ ห้องกีฬาและนันทนาการ ห้องทักษะดำรงชีวิต ห้องส่งเสริมอาชีพ ห้องเทคโนโลยีและนวัตกรรม สานผักกิจกรรมอาชีพ และห้องเตรียมความพร้อมส่งต่อ สร้างและพัฒนา แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนา ความสามารถเด็ก ได้แก่ ห้องเล่นบ๊อบบี้ สวนธรรมชาติบำบัด ห้องสมุดของเล่น สานกิจกรรมพู่เทียน เวทีแสดงความสามารถเด็ก สวนกระตุ้นประสาทสัมผัส ห้องบอยสไลเดอร์ สนามเด็กเล่นกระตุ้น พัฒนาการ สวนเกษตรและสมุนไพร โครงการภูมิทัศน์และนันทนาการ ศาลาธรรม พัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระยะแรกเริ่ม สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาที่มีประสิทธิภาพ

4. การบริหารจัดการ ได้แก่ วางแผนการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ จัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่ชัดเจนและต่อเนื่อง สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงและแบบมีส่วนร่วม ดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ตามแผนที่กำหนดแบบมีส่วนร่วม ตรวจสอบผลการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ตามแผนที่กำหนดต่อเนื่องและสม่ำเสมอแบบมีส่วนร่วม และนำผลการ ตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ

กระบวนการ หมายถึง ขั้นตอนการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การดำเนินงาน 3) การตรวจสอบ และ 4) การปรับปรุง แก้ไข รายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน คือ การประชุมสร้างความตระหนัก ความมั่นใจ ชี้แจง รายละเอียดบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ประชุมวิเคราะห์บริบท สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนา กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา เป้าหมายการพัฒนา แผนงาน ปฏิทินการดำเนินงานให้เป็นไปตาม แผนงานที่กำหนด และเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน คือ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป ได้แก่ การใช้เทคนิค วิธีการ กระบวนการต่าง ๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การซักประวัติ การทำสังคัมมิต การเยี่ยมบ้าน เพื่อรวบรวมข้อมูลทั่วไป ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามาใช้ประกอบการวิเคราะห์และตัดสินใจในการวางแผน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

2. คัดแยกประเภทความพิการ ได้แก่ การประเมิน ทดสอบ วิเคราะห์ข้อมูล โดยครูผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรผู้ดำเนินการคัดกรองของกระทรวงศึกษาธิการหรือนักสหวิชาชีพเพื่อระบุหรือแยกกลุ่มตามลักษณะความพิการเป็นรายบุคคลของเด็ก โดยใช้แบบประเมินและคัดกรองประเภทความพิการของกระทรวงศึกษาธิการ และแบบประเมินของนักสหวิชาชีพ

3. ประเมินความสามารถพื้นฐาน ได้แก่ การใช้เทคนิค วิธีการ กระบวนการประเมินให้ทราบถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพื่อค้นหาจุดเด่นจุดด้อย โดยเปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป ซึ่งเป็นข้อมูลในการวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษและพัฒนาการของเด็กทั้งทางด้านทักษะกล้ามเนื้อมือใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อมือเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้ และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ

4. จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ได้แก่ กระบวนการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน โดยการประชุมผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ ผู้ปกครอง เพื่อวางแผนการให้บริการ จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาในการพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

5. บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ได้แก่ การจัดหาเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาขึ้นหรือดัดแปลงจากที่มีอยู่เดิมนำมาผลิตเป็นอุปกรณ์หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อนำมาพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

6. ให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม ได้แก่ วิธีการ เทคนิค กระบวนการตามหลักวิชาการที่ครู นักสหวิชาชีพ นำมาใช้เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาความสามารถและการฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ ทักษะกล้ามเนื้อมือใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อมือเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม และทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ

7. จัดประสบการณ์ที่บ้านโดยครอบครัว ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยพ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยมีทักษะกล้ามเนื้อมือใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อมือเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม และทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ ที่บ้าน โดยบูรณาการกับกิจวัตรประจำวันของเด็กตามที่วางแผนร่วมกับครู นักสหวิชาชีพ และมีการนิเทศติดตามจากครูและนักสหวิชาชีพของศูนย์การศึกษาพิเศษ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

8. สนับสนุนช่วยเหลือโดยชุมชน ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้รับการพัฒนา โดยผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสำนักงานเทศบาล ในชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ โดยส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคคลในชุมชนมีเจตคติที่ดีต่อเด็กและครอบครัว สนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สักพักละ นำบัตรฟื้นฟูเด็กร่วมกับผู้ปกครองเด็ก ครู นักวิชาชีพ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

9. ประเมินความก้าวหน้า ได้แก่ การตรวจสอบความก้าวหน้าด้านพัฒนาการของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ครู นักวิชาชีพ และผู้ปกครองเด็ก ร่วมกันประเมินความก้าวหน้าระหว่างการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็ก โดยใช้แบบประเมินความก้าวหน้า และครู นักวิชาชีพ เก็บรวบรวมข้อมูลนำมาสรุปความก้าวหน้าของเด็กและการใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล รายงานความก้าวหน้า โดยผู้ปกครองเด็กมีส่วนร่วม ในการประเมินผล และร่วมตัดสินใจในการทบทวนและปรับแผนให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็ก ประเมินเพื่อทบทวนและปรับแผนอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง หรือทุก 6 เดือน

10. นิเทศติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ ได้แก่ กระบวนการกำกับ ดูแล การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยคณะกรรมการนิเทศติดตาม ประเมินผล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ ครู และนักวิชาชีพ ดำเนินการนิเทศติดตาม ประเมินผล ครูและนักวิชาชีพ เพื่อให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ในการจัดประสบการณ์และบริการแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้ได้รับการพัฒนาความสามารถ ตรวจสอบการจัดบริการให้เป็นไปตามระยะเวลาและเป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่น การจัดโปรแกรม การได้รับและใช้สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และครู นักวิชาชีพ ส่งต่อเด็กให้ได้รับบริการที่เหมาะสม ทั้งทางด้านการศึกษา การแพทย์ การอาชีพ การสังคมสงเคราะห์ ทั้งภายในและภายนอก ศูนย์การศึกษาพิเศษ

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ คือ การตรวจสอบประเมินผลการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ โดยประเมินความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และประเมินความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองหลังจากใช้รูปแบบฯ

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง แก้ไข คือ การประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำผลการตรวจสอบมาวิเคราะห์ว่ามีขั้นตอนการดำเนินงานใดในการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่ควรปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาสิ่งที่ต่ออยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไป นำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไขแบบมีส่วนร่วม การจัดทำรายงานเสนอผู้บริหารสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องทราบ การเผยแพร่เอกสาร และประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน

องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต

ผลผลิต หมายถึง ความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองหลังการใช้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ มีดังนี้

1. ความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา คือ เด็กมีพัฒนาการทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม และทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ
2. ความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ คือ ครูและผู้ปกครองมีความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบฯ

องค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ

ข้อมูลป้อนกลับ หมายถึง การนำข้อมูลจากการดำเนินงานของรูปแบบที่จะนำไปปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2.5 ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการนำรูปแบบฯ ไปทดลองใช้จริงกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ครู และผู้ปกครอง กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน ผลการวิเคราะห์การพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบฯ มีรายละเอียดตามหัวข้อ 2.5.1-2.5.2 ดังต่อไปนี้

2.5.1 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินความสามารถก่อนและหลังการใช้รูปแบบฯ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่เป็นกรณีศึกษา จำนวน 10 คน รายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังการใช้รูปแบบฯ ที่เป็นตัวอย่างกรณีศึกษา จำนวน 10 คน

กรณีศึกษาคนที่	คะแนนทักษะ												ผลการพัฒนาความสามารถ	การตัดสินใจ
	ทักษะกล้านเนื้อใหญ่		ทักษะกล้านเนื้อเล็ก		ทักษะการช่วยเหลือตนเอง		ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา		ทักษะทางสังคม		ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมฯ			
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง		
1	2	5	2	5	2	5	2	5	2	4	2	4	สูงขึ้น	ผ่านเกณฑ์
2	2	5	2	5	2	5	2	5	2	4	2	4	สูงขึ้น	ผ่านเกณฑ์
3	2	5	2	5	2	5	2	4	2	4	2	5	สูงขึ้น	ผ่านเกณฑ์
4	2	5	2	5	2	5	2	5	2	4	2	5	สูงขึ้น	ผ่านเกณฑ์
5	2	5	2	5	2	5	2	5	2	4	2	5	สูงขึ้น	ผ่านเกณฑ์
6	2	5	2	5	2	5	2	5	2	5	2	5	สูงขึ้น	ผ่านเกณฑ์
7	2	5	2	5	2	5	2	5	2	5	2	5	สูงขึ้น	ผ่านเกณฑ์
8	2	5	2	5	2	5	2	5	2	5	2	5	สูงขึ้น	ผ่านเกณฑ์
9	2	5	2	4	2	5	2	5	2	5	2	5	สูงขึ้น	ผ่านเกณฑ์
10	2	5	2	4	2	5	2	5	2	5	2	4	สูงขึ้น	ผ่านเกณฑ์
รวม	20	50	20	48	20	50	20	49	20	45	20	47	สูงขึ้น	ผ่านเกณฑ์
เฉลี่ย	2.00	5.00	2.00	4.80	2.00	5.00	2.00	4.90	2.00	4.50	2.00	4.70		

จากตารางที่ 6 พบว่า ภาพรวมและรายบุคคล ผลการพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหลังการใช้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา สูงขึ้น ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินคะแนนความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาตามที่กำหนดเกณฑ์ไว้ คือ ต้องมีระดับ 3.51 ขึ้นไป ผู้วิจัยขอนำเสนอภาพรวมของผลการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กรณีศึกษาทั้ง 10 คน หลังจากการทดลองใช้รูปแบบฯ โดยแยกเป็นรายบุคคลตามพัฒนาการ 6 ทักษะ ได้แก่ ทักษะกล้านเนื้อใหญ่ ทักษะกล้านเนื้อเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม และทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ ดังต่อไปนี้

1) เด็กชายเอ (นามสมมุติ) พบว่า ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ สามารถเดินต่อสั้นเท้าตามระยะที่กำหนดให้ 5 ก้าว และสามารถเดินบนเส้นตรง จำนวน 5 ก้าว ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก สามารถหมุนเปิดและปิดลูกบิดประตู และสามารถจับหมุนของเล่นไซลานขนาดใหญ่ ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน สามารถถอดและสวมรองเท้าแบบติดแถบ ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา สามารถทำตามคำสั่งง่าย ๆ เช่น เก็บของเล่น ห้ามออกนอกห้อง ห้ามเคาะโต๊ะ ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะทางสังคม สามารถทำตามข้อตกลงในห้องเรียน ทำได้ด้วยตนเอง ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ สามารถบอกสีจำนวน 5 สี ได้แก่ สีนแดง สีน้าเงิน สีเขียว สีเหลือง สีขาว ทำได้ด้วยตนเอง

2) เด็กชายบี (นามสมมุติ) พบว่า ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ สามารถรับ-ส่งลูกบอลขนาดกลาง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก สามารถหยิบลูกบอลใส่ตะกร้า ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน สามารถใช้ช้อนตักอาหารรับประทาน ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิวและอยากซั้บถ่ายโดยใช้ภาษาพูด ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะทางสังคม สามารถกล่าว "สวัสดีและขอบคุณ" ทำได้ด้วยตนเอง และทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ สามารถบอกชื่อ-สกุล ของตนเอง ทำได้ด้วยตนเอง

3) เด็กหญิงซี (นามสมมุติ) พบว่า ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ สามารถยืนทรงตัวโนท่ายืน 2 ขา ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก สามารถหมุนเปิด-ปิดรีดขนาดใหญพิเศษ ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน สามารถใช้ช้อนตักอาหารเข้าปาก ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิวและอยากซั้บถ่ายโดยใช้ภาษาพูด ทำได้ด้วยตนเอง ทักษะทางสังคม สามารถกล่าวทักทาย "สวัสดีและขอบคุณ" ทำได้ด้วยตนเอง และทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ สามารถออกเสียงคำ 1 พยางค์ คำว่า "แม่และพ่อ" ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้

4) เด็กชายดี (นามสมมุติ) พบว่า ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ สามารถเดินต่อสั้นเท้าตามระยะที่กำหนดให้ 5 ก้าว และสามารถเดินบนเส้นตรง จำนวน 5 ก้าว ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก สามารถหมุนเปิดและปิดลูกบิดประตู ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน สามารถถอดและสวมเสื้อยืดคอกลม ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิวและอยากซั้บถ่ายโดยใช้ภาษาพูด ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่าง

ผู้อื่นได้ ทักษะทางสังคม สามารถกล่าวทักทาย "สวัสดี" ทำได้ด้วยตนเอง และทักษะทางสติปัญญา หรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ สามารถบอกชื่อ-สกุล ของตนเอง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้

5) เด็กหญิงอี (นามสมมุติ) พบว่า ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ สามารถเดินขึ้น-ลงบันได โดยจับราวบันไดแบบพิงเท้า ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก สามารถต่อวัตถุในแนวตั้ง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ในชีวิตประจำวัน สามารถถอดและสวมกระโปรงแบบมีตะขอ ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิว และอยากขับถ่ายโดยใช้ภาษาพูด ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะทางสังคม สามารถกล่าว "สวัสดีและขอโทษ" ทำได้ด้วยตนเอง และทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ สามารถบอกชื่อผลไม้ 3 ชนิด ได้แก่ ส้ม เมาะ ลำไย ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้

6) เด็กหญิงเอฟ (นามสมมุติ) พบว่า ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ สามารถเดินขึ้น-ลง บันไดโดยจับราวบันไดแบบพิงเท้า ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก สามารถต่อวัตถุในแนวตั้ง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ในชีวิตประจำวัน สามารถถอดและสวมเสื้อยืดคอกลม ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิวและอยากขับถ่าย โดยใช้ภาษาพูด ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะทางสังคม สามารถกล่าว "สวัสดีและขอโทษ" ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ และทักษะทางสติปัญญา หรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ สามารถบอกสีจำนวน 5 สี ได้แก่ สีแดง สีเขียว สีเหลือง สีดำ สีขาว ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้

7) เด็กชายจี (นามสมมุติ) พบว่า ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ สามารถเดินขึ้น-ลงบันได โดยจับราวบันไดแบบพิงเท้า ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก สามารถต่อวัตถุในแนวตั้ง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ในชีวิตประจำวัน สามารถถอดและสวมเสื้อยืดคอกลม ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิวและอยากขับถ่าย โดยใช้ภาษาพูด ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะทางสังคม สามารถกล่าว "สวัสดีและขอบคุณ" ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ และทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ สามารถบอกชื่อ-สกุล ของตนเอง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้

8) เด็กชายเอช (นามสมมุติ) พบว่า ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ สามารถเดินขึ้น-ลงบันได โดยจับราวบันไดแบบพักเท้า ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก สามารถต่อวัตถุในแนวตั้ง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ในชีวิตประจำวัน สามารถถอดและสวมเสื้อยืดคอกลม ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิวและอยากจับถ่าย โดยใช้ภาษาพูด ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะทางสังคม สามารถกล่าว "สวัสดีและขอบคุณ" ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ และทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ สามารถบอกชื่อ-สกุล ของตนเอง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้

9) เด็กหญิงไอ (นามสมมุติ) พบว่า ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ สามารถคืบไปข้างหน้า ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก สามารถเอื้อมมือออกไปในทิศทางต่าง ๆ ทำได้ด้วยตนเอง ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน สามารถกลืนอาหารเหลว ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิวและต้องการจับถ่ายโดยใช้ท่าทาง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะทางสังคม สามารถแสดงท่าทางด้วยการ "ยิ้ม" เมื่อดีใจ และ "ร้องไห้" เมื่อเสียใจ ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ และทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ สามารถหยิบสีแดงและสีเขียว ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้

10) เด็กหญิงเจ (นามสมมุติ) พบว่า ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ สามารถคืบไปข้างหน้า ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก สามารถเอื้อมมือออกไปในทิศทางต่าง ๆ ทำได้ด้วยตนเอง ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน สามารถกลืนอาหารเหลว ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิวและต้องการจับถ่ายโดยใช้ท่าทาง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ ทักษะทางสังคม สามารถแสดงท่าทางด้วยการ "ยิ้ม" เมื่อดีใจ และ "ร้องไห้" เมื่อเสียใจ ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้ และทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ สามารถหยิบสีแดง สีเขียว สีน้ำเงิน สีเหลือง ทำได้ด้วยตนเอง

จะเห็นได้ว่า ผลการพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จากกรณีศึกษา ทั้ง 10 คน มีพัฒนาการดีขึ้นทุกทักษะและทุกคน แต่จะเพิ่มขึ้นมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับลักษณะความพิการที่แตกต่างกันของเด็กแต่ละบุคคล

2.5.2 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินความพึงพอใจของครู และผู้ปกครองต่อรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จำนวน 20 คน หลังทดลองใช้รูปแบบฯ รายละเอียดดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ระดับความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองต่อรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จำนวน 20 คน

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	แปลผล
ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน				
1	มีการวางแผนการดำเนินงานการให้บริการฯ โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง แผนงานมีความยืดหยุ่น เหมาะสมกับสภาพบริบท สามารถนำไปใช้ได้จริง	4.70	0.57	มากที่สุด
2	มีการจัดหาและเตรียมความพร้อมปัจจัยนำเข้า ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนการบริหารจัดการในการเตรียมโครงการ และดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรเกี่ยวกับการให้บริการฯ โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.70	0.57	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.70	0.57	มากที่สุด
ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน				
3	มีการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ใช้วิธีการและเครื่องมืออย่างหลากหลาย สะดวก รวดเร็ว ได้ข้อมูลทั่วไปเด็กถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ นำไปใช้วางแผนให้บริการฯ เด็กได้อย่างมีคุณภาพ	4.65	0.59	มากที่สุด

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	แปลผล
4	มีการดำเนินงานคัดแยกประเภทความพิการเด็ก อย่างเป็นระบบ ขั้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม สะดวก รวดเร็ว ได้ผลการคัดแยกที่ตรง แม่นยำ เชื่อถือได้ นำไปใช้วางแผนให้บริการฯ ได้อย่างมีคุณภาพ	4.65	0.59	มากที่สุด
5	มีการดำเนินงานประเมินความสามารถพื้นฐานเด็ก อย่างเป็นระบบ ขั้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม มีความสะดวก รวดเร็ว ได้ข้อมูลความสามารถพื้นฐานของเด็ก ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ เชื่อถือได้ นำไปใช้วางแผน ให้บริการฯ ได้อย่างมีคุณภาพ	4.65	0.59	มากที่สุด
6	มีการดำเนินงานจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเด็ก อย่างเป็นระบบ ขั้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ได้แผนที่มีความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ตามองค์ประกอบ นำไปจัดบริการฯ ได้เหมาะสมและมีคุณภาพ	4.70	0.57	มากที่สุด
7	มีการดำเนินงานบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาแก่เด็กอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม เด็กได้รับบริการฯ ตรงตามความต้องการจำเป็นพิเศษหลากหลายและมีคุณภาพ	4.70	0.57	มากที่สุด
8	มีการดำเนินงานให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสมแก่เด็ก อย่างเป็นระบบ ขั้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม เด็กได้รับ บริการตรงตามความต้องการจำเป็นพิเศษ ครอบคลุม พัฒนาการด้านทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้ และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ และทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการบกพร่องทางสติปัญญา อย่างหลากหลาย และมีคุณภาพ	4.85	0.37	มากที่สุด

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	แปลผล
9	มีการดำเนินงานจัดประสบการณ์ที่บ้านโดยครอบครัวแก่เด็ก อย่างเป็นระบบ ขั้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจ สามารถจัดประสบการณ์ และกิจกรรมฝึกทักษะให้แก่เด็กที่บ้านได้อย่างหลากหลาย และมีคุณภาพ	4.80	0.41	มากที่สุด
10	มีการดำเนินงานสนับสนุนช่วยเหลือโดยชุมชนแก่เด็กอย่างเป็น ระบบ ขั้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ภาครัฐหรือช่วย การศึกษาและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถช่วยเหลือ และสนับสนุนเด็กและครอบครัวได้อย่างมีคุณภาพ	4.75	0.44	มากที่สุด
11	มีการดำเนินงานประเมินความก้าวหน้าของเด็กอย่างเป็น ระบบ ขั้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ใช้วิธีการประเมิน ที่หลากหลาย เหมาะสมกับกิจกรรม ประสบการณ์ บริการที่จัด และมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาสรุป ความก้าวหน้าของเด็กและการใช้แผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคลได้อย่างมีคุณภาพ	4.60	0.68	มากที่สุด
12	มีการดำเนินงานนิเทศติดตาม ประเมินผล และส่งต่อเด็ก อย่างเป็นระบบ ขั้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม และเด็กได้รับการส่งต่อและการเปลี่ยนผ่านอย่างเหมาะสม และมีคุณภาพ	4.60	0.60	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.70	0.54	มากที่สุด
ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ				
13	มีการประเมินความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญา โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.65	0.67	มากที่สุด
14	มีการประเมินความพึงพอใจของครูและผู้ปกครอง โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.65	0.59	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.65	0.63	มากที่สุด

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	แปลผล
ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง แก้ไข				
15	มีการประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไข โดยการมีส่วนร่วม	4.60	0.75	มากที่สุด
16	มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเสนอผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทราบ	4.60	0.68	มากที่สุด
17	มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ทันสมัย เข้าถึงง่าย	4.55	0.76	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.58	0.73	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด		4.67	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 ภาพรวม พบว่า ครูและผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu= 4.67, \sigma= 0.59$) เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับจากผลการประเมินความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 8 มีการดำเนินงานให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสมแก่เด็กอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม เด็กได้รับบริการตรงตามความต้องการจำเป็นพิเศษ ครอบคลุมพัฒนาการด้านทักษะกล้ามเนื้อมือใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อมือเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ และทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการบกพร่องทางสติปัญญาอย่างหลากหลาย และมีคุณภาพ ($\mu= 4.85, \sigma= 0.37$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่ 9 มีการดำเนินงานจัดประสบการณ์ที่บ้านโดยครอบครัวแก่เด็กอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจ สามารถจัดประสบการณ์และกิจกรรมฝึกทักษะให้แก่เด็กที่บ้านได้อย่างหลากหลายและมีคุณภาพ ($\mu= 4.80, \sigma= 0.41$) อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 17 มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ทันสมัย เข้าถึงง่าย

($\mu = 4.55$, $\sigma = 0.76$) อยู่ในระดับมากที่สุด และมีว่าทุกข้อรายการความพึงพอใจผ่านเกณฑ์การประเมินความพึงพอใจตามที่กำหนดเกณฑ์ไว้ คือ ต้องผ่านเกณฑ์การประเมินระดับ 3.51 ขึ้นไป

จากผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ภาพรวม สรุปได้ว่ารูปแบบฯ มีองค์ประกอบทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต และองค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ

3. ผลการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ไปใช้กับ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น

ผลการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 110 คน รายละเอียดดังตารางที่ 8-14

ตารางที่ 8 ระดับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยภาพรวม (N = 110)

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้		
		μ	σ	แปลผล
1	องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ	4.87	0.45	มากที่สุด
2	องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ	4.85	0.47	มากที่สุด
3	องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า	4.83	0.51	มากที่สุด
4	องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ	4.80	0.51	มากที่สุด
5	องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต	4.78	0.55	มากที่สุด
6	องค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ	4.75	0.53	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.81	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 8 ภาพรวม พบว่า ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.81$, $\sigma = 0.50$) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบของรูปแบบฯ โดยเรียงลำดับจากที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.87$, $\sigma = 0.45$) รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.85$, $\sigma = 0.47$) และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ องค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.75$, $\sigma = 0.53$) ตามลำดับ และถือว่าทุกองค์ประกอบผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ตามที่กำหนดเกณฑ์ไว้ คือ ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน ระดับ 3.51 ขึ้นไป

ตารางที่ 9 ระดับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ
(N = 110)

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้		
		μ	σ	แปลผล
1	หลักการของรูปแบบฯ ประกอบด้วย การบริหารเชิงระบบ กระบวนการบริหารวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง และการบริหารแบบมีส่วนร่วม	4.87	0.45	มากที่สุด
2	เป็นหลักการที่เข้าใจง่าย	4.87	0.45	มากที่สุด
3	เป็นหลักการที่มีความยืดหยุ่น	4.86	0.46	มากที่สุด
4	เป็นหลักการที่สามารถนำไปใช้ได้ง่าย ปฏิบัติได้จริง	4.88	0.44	มากที่สุด
5	เป็นหลักการที่สามารถตรวจสอบง่าย	4.86	0.46	มากที่สุด
6	เป็นหลักการที่มีความทันสมัย	4.85	0.47	มากที่สุด
7	เป็นหลักการที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ตามบริบทที่หลากหลาย	4.86	0.46	มากที่สุด
8	เป็นหลักการที่ใช้พัฒนาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ มีระบบ ขั้นตอน เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และครู ผู้ปกครอง มีความพึงพอใจ	4.89	0.41	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.87	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 9 ภาพรวม พบว่า องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.87$, $\sigma = 0.45$) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายการ โดยเรียงลำดับจากรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหารายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 8 เป็นหลักการที่ใช้พัฒนาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ มีระบบ ขั้นตอน เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และครู ผู้ปกครอง มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.89$, $\sigma = 0.41$) รองลงมา คือ ข้อที่ 4 เป็นหลักการที่สามารถนำไปใช้ได้ง่าย ปฏิบัติได้จริง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.88$, $\sigma = 0.44$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 6 เป็นหลักการที่มีความทันสมัย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.85$, $\sigma = 0.47$) ตามลำดับ ซึ่งถือว่าทุกรายการขององค์ประกอบที่ 1 ผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ตามที่กำหนดเกณฑ์ไว้ คือ ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน ระดับ 3.51 ขึ้นไป

ตารางที่ 10 ระดับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ (N = 110)

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้		
		μ	σ	แปลผล
1	มุ่งพัฒนาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ที่มีระบบ ขั้นตอน เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม	4.86	0.46	มากที่สุด
2	มุ่งพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	4.85	0.47	มากที่สุด
3	มุ่งสร้างความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองต่อการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ	4.84	0.50	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.85	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 10 ภาพรวม พบว่า องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.85$, $\sigma = 0.47$) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายการ โดยเรียงลำดับจากรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหารายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 1 มุ่งพัฒนาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ที่มีระบบ ขั้นตอน เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.86$, $\sigma = 0.46$) รองลงมา คือ ข้อที่ 2 มุ่งพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.85$, $\sigma = 0.47$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 3 มุ่งสร้างความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองต่อการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.84$, $\sigma = 0.50$) ตามลำดับ ซึ่งถือว่าทุกรายการขององค์ประกอบที่ 2 ผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ตามที่กำหนดเกณฑ์ไว้ คือ ต้องผ่านเกณฑ์การประเมินระดับ 3.51 ขึ้นไป

ตารางที่ 11 ระดับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า (N = 110)

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้		
		μ	σ	แปลผล
ด้านบุคลากร				
ผู้บริหารสถานศึกษา				
คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา				
1	มีความรู้ความสามารถด้านการศึกษาพิเศษและการบริหาร ศูนย์การศึกษาพิเศษ	4.86	0.46	มากที่สุด
2	มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ทันสมัย สามารถตัดสินใจดำเนินการ บริหารให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม บริหารงานโปร่งใส ตรวจสอบได้	4.85	0.47	มากที่สุด
3	มีคุณธรรมจริยธรรม มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ อึดแน่นเข้มใส แต่งกายสุภาพเรียบร้อย พุดจาสุภาพ มีจิตอาสา และบริการที่ดี ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น	4.85	0.49	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.85	0.47	มากที่สุด
บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา				
4	ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องชี้แจงรายละเอียด นโยบาย ข้อมูล สารสนเทศ และวางแผนการดำเนินงานการให้บริการ แบบมีส่วนร่วม	4.86	0.46	มากที่สุด
5	ดำเนินงานร่วมกับครู บุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ภาศิเครือข่ายการศึกษา แบบมีส่วนร่วมตามแผนที่กำหนด	4.86	0.48	มากที่สุด
6	ตรวจสอบผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด แบบมีส่วนร่วม และสร้างขวัญกำลังใจบุคลากร	4.86	0.44	มากที่สุด
7	ประชุมเพื่อนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม	4.86	0.46	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.86	0.46	มากที่สุด

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้		
		μ	σ	แปลผล
ครู				
คุณลักษณะของครู				
8	มีความรู้ความสามารถด้านการศึกษาพิเศษและการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ	4.86	0.46	มากที่สุด
9	มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม ทำงานแบบมีส่วนร่วม มีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่การสอน	4.85	0.47	มากที่สุด
10	มีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ยิ้มแย้มแจ่มใส แต่งกายสุภาพเรียบร้อย พุดจาสุภาพ มีจิตอาสาและบริการที่ดีและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น	4.84	0.50	มากที่สุด
11	มีครูจำนวนเพียงพอต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ	4.82	0.51	มากที่สุด
12	มีครูการศึกษาพิเศษ ครูกิจกรรมบำบัด ครูกายภาพบำบัด ครูจิตวิทยาคลินิก ครูแพทย์แผนไทย และครูอื่น ๆ เพียงพอ	4.82	0.49	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.84	0.49	มากที่สุด
บทบาทและหน้าที่ของครู				
13	ร่วมประชุมให้ข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการดำเนินงานการให้บริการฯ แบบมีส่วนร่วม	4.85	0.47	มากที่สุด
14	ร่วมดำเนินงานกับผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ภาควิชาหรือช่วยการศึกษา แบบมีส่วนร่วมตามแผนที่กำหนด และพัฒนาตนเอง	4.86	0.48	มากที่สุด
15	ร่วมตรวจสอบผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดแบบมีส่วนร่วม	4.85	0.45	มากที่สุด
16	ร่วมประชุมเพื่อนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม	4.85	0.49	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.86	0.47	มากที่สุด

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้		
		μ	σ	แปลผล
เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา				
คุณลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา				
17	มีความสามารถในการรับรู้ สื่อสารได้ตามศักยภาพ	4.81	0.53	มากที่สุด
18	มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	4.82	0.49	มากที่สุด
19	ปฏิบัติตามข้อตกลงในการรับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มได้	4.80	0.52	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.81	0.52	มากที่สุด
บทบาทและหน้าที่ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา				
20	มารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	4.83	0.52	มากที่สุด
21	ให้ความร่วมมือในการรับบริการฯ ทุกขั้นตอน	4.82	0.51	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.82	0.52	มากที่สุด
ผู้ปกครอง				
คุณลักษณะของผู้ปกครอง				
22	มีเจตคติที่ดีต่อลูกที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	4.82	0.53	มากที่สุด
23	ให้ความร่วมมือในการพัฒนาเด็กร่วมกับครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในศูนย์การศึกษาพิเศษ ที่บ้าน และชุมชน	4.83	0.47	มากที่สุด
24	นำเด็กมารับบริการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	4.81	0.52	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.82	0.50	มากที่สุด
บทบาทและหน้าที่ของผู้ปกครอง				
25	ร่วมประชุมให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก ครอบครัว ชุมชน ที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการดำเนินงานการให้บริการฯ แบบมีส่วนร่วม	4.82	0.53	มากที่สุด
26	ร่วมดำเนินงานกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ภาควิชาหรือข่ายการศึกษา แบบมีส่วนร่วมตามแผนที่กำหนด	4.83	0.50	มากที่สุด
27	ร่วมตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด แบบมีส่วนร่วม	4.81	0.55	มากที่สุด

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้		
		μ	σ	แปลผล
28	ร่วมประชุมเพื่อนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม	4.80	0.57	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.81	0.54	มากที่สุด
คณะกรรมการสถานศึกษา				
คุณลักษณะของคณะกรรมการสถานศึกษา				
29	มีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการศึกษาพิเศษ	4.80	0.54	มากที่สุด
30	มีเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	4.81	0.52	มากที่สุด
31	ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการพัฒนาเด็ก	4.82	0.51	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.81	0.52	มากที่สุด
บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา				
32	ร่วมประชุมให้ข้อมูลเพื่อวางแผนการดำเนินงานการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ แบบมีส่วนร่วม	4.82	0.53	มากที่สุด
33	ร่วมดำเนินงานกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร ผู้ปกครอง ภาศึเครือข่ายการศึกษา แบบมีส่วนร่วม ตามแผนที่กำหนด	4.80	0.52	มากที่สุด
34	ร่วมตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด แบบมีส่วนร่วม	4.79	0.56	มากที่สุด
35	ร่วมประชุมเพื่อนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม	4.79	0.58	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.80	0.55	มากที่สุด
ภาศึเครือข่ายการศึกษา				
คุณลักษณะของภาศึเครือข่ายการศึกษา				
36	มีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการศึกษาพิเศษ	4.78	0.55	มากที่สุด
37	มีเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	4.79	0.54	มากที่สุด
38	ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการพัฒนาเด็ก	4.82	0.51	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.80	0.53	มากที่สุด

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้		
		μ	σ	แปลผล
บทบาทและหน้าที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษา				
39	ร่วมประชุมให้ข้อมูลเพื่อวางแผนการดำเนินงาน การให้บริการฯ แบบมีส่วนร่วม	4.82	0.53	มากที่สุด
40	ร่วมดำเนินงานกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา แบบมีส่วนร่วมตามแผน	4.79	0.54	มากที่สุด
41	ร่วมตรวจสอบผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงาน ที่กำหนดแบบมีส่วนร่วม	4.75	0.58	มากที่สุด
42	ร่วมประชุมเพื่อนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม	4.75	0.60	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.78	0.56	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมด้านบุคลากร		4.82	0.51	มากที่สุด
ด้านงบประมาณ				
43	จัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานการให้บริการฯ อย่างเพียงพอและเหมาะสม	4.81	0.53	มากที่สุด
44	จัดสรรงบประมาณและสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประกอบด้วย ค่าเครื่องแบบนักเรียน ค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.82	0.51	มากที่สุด
45	จัดสรรงบประมาณในการจัดหาอาหารกลางวันเพียงพอ ต่อเนื่อง	4.85	0.49	มากที่สุด
46	สนับสนุนทุนการศึกษาแก่เด็กฯ เพียงพอ และต่อเนื่อง	4.78	0.51	มากที่สุด
47	ระดมทุนและทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการให้บริการฯ อย่างต่อเนื่องและเพียงพอ	4.85	0.49	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.82	0.51	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมด้านงบประมาณ		4.82	0.51	มากที่สุด

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้		
		μ	σ	แปลผล
ด้านวัสดุอุปกรณ์				
48	จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ในการดำเนินงานการให้บริการอย่างเพียงพอและมีคุณภาพ	4.82	0.51	มากที่สุด
49	จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่หลากหลาย มีคุณภาพ และเพียงพอ ในการพัฒนาความสามารถเด็ก	4.81	0.52	มากที่สุด
50	สร้างและพัฒนาห้องบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้เพียงพอ เหมาะสมและเอื้อต่อการพัฒนาความสามารถเด็ก ประกอบด้วย ห้องบริการแรกเริ่ม ห้องบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อม ห้องการศึกษาพิเศษ ห้องจิตวิทยาคลินิก ห้องฝึกพูด ห้องกิจกรรมบำบัด ห้องกายภาพบำบัด ห้องแพทย์แผนไทย ห้องดนตรี ห้องศิลปะ ห้องกีฬาและนันทนาการ ห้องทักษะดำรงชีวิต ห้องส่งเสริมอาชีพ ห้องเทคโนโลยีและนวัตกรรม ลานฝึกกิจกรรมอาชา และห้องเตรียมความพร้อมส่งต่อ	4.85	0.49	มากที่สุด
51	สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องบริการฯ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถเด็ก ได้แก่ ห้องเล่นน้ำบ่อ สวนธรรมชาติบ่อ บ่อ สระว่ายน้ำ ลานกิจกรรมหญ้าเทียม เวทีแสดงความสามารถเด็ก สวนกระตุ้นประสาทสัมผัส ห้องบอลสไลเดอร์ สนามเด็กเล่น กระตุ้นพัฒนาการ สวนเกษตรและสมุนไพร โดมกิจกรรมกีฬา และนันทนาการ และศาลาอวม	4.85	0.45	มากที่สุด
52	พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระยะแรกเริ่ม สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีประสิทธิภาพ	4.85	0.49	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.83	0.49	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมด้านวัสดุอุปกรณ์		4.83	0.49	มากที่สุด

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้		
		μ	σ	แปลผล
ด้านการบริหารจัดการ				
53	วางแผนการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมาจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่ชัดเจนและต่อเนื่อง สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงและแบบมีส่วนร่วม	4.85	0.47	มากที่สุด
54	ดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมาตามแผนที่กำหนดแบบมีส่วนร่วม	4.86	0.48	มากที่สุด
55	ตรวจสอบผลการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมาตามแผนที่กำหนดต่อเนื่องและสม่ำเสมอแบบมีส่วนร่วม	4.85	0.49	มากที่สุด
56	นำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม	4.84	0.48	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.85	0.48	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมด้านการบริหารจัดการ		4.85	0.48	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด		4.83	0.51	มากที่สุด

ตารางที่ 11 ภาพรวม พบว่า องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.83$, $\sigma = 0.51$) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.85$, $\sigma = 0.48$) รองลงมา คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.83$, $\sigma = 0.49$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านบุคลากร และด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.82$, $\sigma = 0.51$) ตามลำดับ ถือว่าทุกด้านขององค์ประกอบที่ 3 ผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ตามที่กำหนดเกณฑ์ไว้ คือ ต้องผ่านเกณฑ์การประเมินระดับ 3.51 ขึ้นไป

ตารางที่ 12 ระดับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ (N = 110)

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้		
		μ	σ	แปลผล
ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน				
1	ประชุมสร้างความตระหนัก ความมั่นใจ และชี้แจงรายละเอียดบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษในการให้บริการฯ ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ	4.82	0.51	มากที่สุด
2	จัดประชุมวิเคราะห์บริบท สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาการให้บริการฯ ร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.81	0.55	มากที่สุด
3	กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา เป้าหมายการพัฒนา แผนงาน โครงการ กิจกรรม และปฏิทินการดำเนินงานร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.81	0.50	มากที่สุด
4	จัดหาและเตรียมความพร้อมปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรต่าง ๆ ที่ใช้สนับสนุนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนการบริหารจัดการในการเตรียมโครงการ	4.82	0.49	มากที่สุด
5	ดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรเกี่ยวกับการให้บริการฯ โดยการประชุม สัมมนา ศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากร	4.83	0.47	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.82	0.50	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมขั้นตอนที่ 1 การวางแผน		4.82	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้		
		μ	σ	แปลผล
ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน				
เก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป				
6	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็ก ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ และพี่เลี้ยงเด็กพิการ	4.80	0.52	มากที่สุด
7	ครูประสานและนัดหมายผู้ปกครองเพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็ก	4.81	0.55	มากที่สุด
8	ครูและนักสหวิชาชีพดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็ก โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธีการ ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การซักประวัติ สังคมมิติ และการเยี่ยมบ้านเด็ก โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวเด็ก ผู้ปกครอง บุคคลในชุมชน หรือผู้ใกล้ชิดเด็ก	4.82	0.49	มากที่สุด
9	ผู้บริหารสถานศึกษามีเหตุติดตาม ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ขวัญและกำลังใจบุคลากรในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	4.79	0.51	มากที่สุด
10	ครูและนักสหวิชาชีพพร้อมกับสรุป รายงานผลการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปแก่ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ	4.80	0.50	มากที่สุด
11	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก้ไข การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปเด็ก	4.80	0.50	มากที่สุด
12	ครูและนักสหวิชาชีพนำข้อมูลทั่วไปของเด็กไปใช้ในการวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มต่อไป	4.80	0.50	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.80	0.51	มากที่สุด

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้		
		μ	σ	แปลผล
คัดแยกประเภทความพิการ				
13	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนคัดแยกประเภทความพิการ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักวิชาชีพ และพี่เลี้ยงเด็กพิการ	4.80	0.52	มากที่สุด
14	ครูประสานและนัดหมายผู้ปกครองเพื่อนำเด็กมาคัดแยกประเภทความพิการ	4.81	0.55	มากที่สุด
15	ครูประสานและนัดหมายนักวิชาชีพ ประกอบด้วย นักกิจกรรมบำบัด นักกายภาพบำบัด นักจิตวิทยาคลินิก แพทย์แผนไทย เพื่อประเมินเด็ก	4.81	0.52	มากที่สุด
16	ครูดำเนินการคัดแยกเด็กโดยใช้แบบคัดกรองคนพิการทางการศึกษาตามแบบกระทรวงศึกษาธิการ และนักวิชาชีพดำเนินการประเมินเด็กด้วยแบบประเมินของนักวิชาชีพแต่ละสาขา	4.81	0.50	มากที่สุด
17	ครูและนักวิชาชีพประมวลผลการคัดกรองและผลการประเมิน พร้อมทั้งศึกษาเอกสารอื่นที่ได้มาจากการวินิจฉัยของนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ นักอรรถบำบัด นักจิตวิทยาคลินิก อื่น ๆ เพื่อยืนยันผลการคัดกรองและผลการประเมิน	4.81	0.50	มากที่สุด
18	กรณีผลการคัดกรองหรือผลการประเมินมีข้อสงสัย และต้องการข้อมูลเพิ่มเติมจากหน่วยงานหรือนักวิชาชีพอื่น ครูหรือนักวิชาชีพดำเนินการประสานส่งต่อเด็กเพื่อให้ได้รับการวินิจฉัยอย่างละเอียดเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น การตรวจวัดระดับสติปัญญา การตรวจวัดระดับการได้ยิน และอื่น ๆ	4.78	0.51	มากที่สุด
19	ครูแจ้งผลการคัดกรองประเภทความพิการให้ผู้ปกครองทราบ และลงนามคำยินยอม	4.79	0.51	มากที่สุด

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้		
		μ	σ	แปลผล
20	ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศติดตาม ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ขวัญและกำลังใจบุคลากรในการคัดแยกประเภทความพิการ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	4.80	0.48	มากที่สุด
21	ครูและนักวิชาชีพรายงานผลการดำเนินงาน คัดแยกประเภทความพิการ ผลการประเมิน และการส่งต่อ ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ	4.79	0.51	มากที่สุด
22	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก้ไข การคัดแยก ประเภทความพิการ	4.79	0.51	มากที่สุด
23	ครูและนักวิชาชีพนำผลการคัดแยกฯ และประเมินของเด็ก ไปใช้วางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ต่อไป	4.80	0.50	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.80	0.51	มากที่สุด
ประเมินความสามารถพื้นฐาน				
24	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนประเมินความสามารถพื้นฐาน เด็ก ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักวิชาชีพ และพี่เลี้ยงเด็กพิการ	4.80	0.52	มากที่สุด
25	ครูประสานและนัดหมายนักวิชาชีพ ประกอบด้วย นักกิจกรรมบำบัด นักกายภาพบำบัด นักจิตวิทยาคลินิก แพทย์แผนไทย เพื่อประเมินความสามารถพื้นฐานเด็ก	4.80	0.56	มากที่สุด
26	ครูและนักวิชาชีพดำเนินการประเมินความสามารถพื้นฐาน เด็กในพัฒนาการด้านต่าง ๆ เพื่อค้นหาจุดเด่น จุดด้อย โดยเปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป	4.80	0.52	มากที่สุด
27	ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศติดตาม ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ขวัญและกำลังใจบุคลากรในการประเมินความสามารถ พื้นฐานเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	4.80	0.50	มากที่สุด
28	ครูและนักวิชาชีพรายงานผลการประเมินความสามารถ พื้นฐานให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ	4.79	0.53	มากที่สุด

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้		
		μ	σ	แปลผล
29	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก๊โซ การประเมิน ความสามารถพื้นฐานเด็ก	4.80	0.50	มากที่สุด
30	ครูและนักศึกษานำผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน ของเด็กไปใช้วางแผนการให้บริการฯ ต่อไป	4.81	0.50	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.80	0.52	มากที่สุด
จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล				
31	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนจัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักศึกษานำ และพี่เลี้ยงเด็กพิการ	4.80	0.52	มากที่สุด
32	ครูประสานและนิเทศฯ คณะกรรมการจัดทำแผนฯ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักศึกษานำ ผู้ปกครอง เพื่อจัดทำแผนฯ	4.80	0.56	มากที่สุด
33	คณะกรรมการจัดทำแผนฯ ร่วมประชุมจัดทำแผนฯ โดยดำเนินการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนฯ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2552	4.80	0.52	มากที่สุด
34	ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศติดตาม ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ขวัญกำลังใจในการจัดทำแผนฯ ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	4.81	0.50	มากที่สุด
35	ครูและนักศึกษานำรายงานผลการดำเนินงานจัดทำแผนฯ ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ	4.82	0.47	มากที่สุด
36	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก๊โซ การจัดทำแผนฯ	4.80	0.50	มากที่สุด
37	ครูและนักศึกษานำแผนฯ ไปใช้ในการให้บริการ ด้วยกิจกรรมที่เหมาะสมแก่เด็กต่อไป	4.81	0.50	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.81	0.51	มากที่สุด

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้		
		μ	σ	แปลผล
บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา				
38	ประชุมผู้เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนบริการสิ่งอำนวยความสะดวกฯ ให้แก่เด็ก ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ และพี่เลี้ยงเด็กพิการ	4.80	0.52	มากที่สุด
39	ครูและนักสหวิชาชีพจัดทำแบบคำขอและเอกสาร เพื่อรับการอุดหนุน ขอยืม หรือขอยืมเงิน สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกฯ ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	4.82	0.51	มากที่สุด
40	ครู นักสหวิชาชีพ พี่เลี้ยงเด็กพิการ และผู้ปกครอง ร่วมมือกันผลิตและจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกฯ เพิ่มเติมตามความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กและกิจกรรม ประสพการณ์ ที่จัดให้กับเด็กทั้งที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ และที่บ้าน	4.80	0.52	มากที่สุด
41	ครู นักสหวิชาชีพ พี่เลี้ยงเด็กพิการ และผู้ปกครอง ขอรับการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกฯ จากบุคคลหรือหน่วยงานในชุมชน	4.80	0.52	มากที่สุด
42	ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศติดตาม ให้คำแนะนํา คำปรึกษา ให้ขวัญกำลังใจบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องในการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกฯ แก่เด็ก อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	4.80	0.52	มากที่สุด
43	ครูและนักสหวิชาชีพรายงานผลการดำเนินงานบริการสิ่งอำนวยความสะดวกฯ ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ	4.80	0.50	มากที่สุด
44	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก้ไข บริการสิ่งอำนวยความสะดวกฯ อย่างต่อเนื่อง	4.81	0.50	มากที่สุด
45	นำสิ่งอำนวยความสะดวกฯ ไปใช้พัฒนาความสามารถของเด็ก	4.82	0.47	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.81	0.51	มากที่สุด

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้		
		μ	σ	แปลผล
ให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม				
46	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ และพี่เลี้ยงเด็กพิการ	4.83	0.45	มากที่สุด
47	จัดประสบการณ์และให้บริการแก่เด็กตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและแผนการสอนรายบุคคล ที่ได้กำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์ไว้ในแผน ซึ่งกิจกรรมที่จัดครอบคลุมมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้ และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม ทักษะทางสติปัญญา และทักษะจำเป็นฯ โดยเน้นการมีส่วนร่วม	4.83	0.50	มากที่สุด
48	จัดบริการเสริมพัฒนาการ ได้แก่ กิจกรรมบำบัด กายภาพบำบัด จิตวิทยาคลินิก แพทย์แผนไทย การศึกษาพิเศษ กิจกรรมอาชีพ กิจกรรมศิลปะ กิจกรรมดนตรี กิจกรรมกีฬาและนันทนาการ กิจกรรมแก้ไขการพูด กิจกรรมพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยี กิจกรรมทักษะชีวิต และกิจกรรมเตรียมทักษะอาชีพ โดยเน้นการมีส่วนร่วม	4.83	0.50	มากที่สุด
49	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็ก ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมทักษะกลไก กิจกรรมสปีด กิจกรรมสวนธรรมชาติ กิจกรรมดนตรี กิจกรรมตลาดนัด โดยเน้นการมีส่วนร่วม	4.83	0.47	มากที่สุด
50	ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศติดตาม ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ให้ขวัญกำลังใจในการให้บริการฯ ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	4.82	0.47	มากที่สุด

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้		
		μ	σ	แปลผล
51	ครูและนักสาขาวิชาชีพรายงานผลการให้บริการฯ ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ	4.83	0.49	มากที่สุด
52	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก้ไข การให้บริการฯ อย่างต่อเนื่อง	4.81	0.50	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.82	0.48	มากที่สุด
จัดประสบการณ์ที่บ้านโดยครอบครัว				
53	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนจัดประสบการณ์ที่บ้าน โดยครอบครัว ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสาขาวิชาชีพ ที่เลี้ยงเด็กพิการ และผู้ปกครอง	4.80	0.52	มากที่สุด
54	จัดประชุมและสัมมนาให้กับผู้ปกครองเกี่ยวกับการสร้างเจตคติที่ดี ความรู้ทั่วไป เทคนิคการสอน การจัดการพฤติกรรม และการผลิตสื่อการสอน สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	4.82	0.53	มากที่สุด
55	ผู้ปกครองจัดประสบการณ์และกิจกรรมฝึกทักษะเด็กที่บ้าน โดยบูรณาการกับกิจวัตรประจำวันของเด็ก และเพิ่มเติมทักษะอื่น ๆ ตามที่วางแผนร่วมกับครู และนักสาขาวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล และแผนการสอนรายบุคคล	4.83	0.50	มากที่สุด
56	จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประชาสัมพันธ์ การจัดประสบการณ์ที่บ้านโดยครอบครัว	4.80	0.52	มากที่สุด
57	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสาขาวิชาชีพ ที่เลี้ยงเด็กพิการ ประสานงาน นวัตกรรมติดตาม ให้คำแนะนำช่วยเหลือ และให้ขวัญกำลังใจผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน	4.82	0.47	มากที่สุด
58	ครูรายงานผลการจัดประสบการณ์ที่บ้านโดยครอบครัว ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ	4.82	0.49	มากที่สุด

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้		
		μ	σ	แปลผล
59	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก๊โซ การจัดประสบการณ์ที่บ้านโดยครอบครัว	4.80	0.52	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.81	0.51	มากที่สุด
สนับสนุนช่วยเหลือโดยชุมชน				
60	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนสนับสนุนช่วยเหลือโดยชุมชน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักวิชาชีพ พี่เลี้ยงเด็กพิการ ผู้ปกครอง ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสำนักงานเทศบาล	4.80	0.52	มากที่สุด
61	จัดประชุมและสัมมนาให้กับบุคคลและหน่วยงานภาคีเครือข่ายการศึกษาในชุมชนเกี่ยวกับเรื่องการสร้างเจตคติที่ดี ความรู้ทั่วไป และการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในชุมชน	4.82	0.53	มากที่สุด
62	ผู้ใหญ่บ้านสร้างเจตคติที่ดีต่อบุคคลในชุมชนในการใช้ชีวิตร่วมกับเด็กและครอบครัว จัดหาและสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและครอบครัว	4.80	0.52	มากที่สุด
63	อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านให้ความรู้แก่บุคคลในชุมชนเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ตรวจสอบสุขภาพ เยี่ยมบ้านเด็ก จัดประสบการณ์และกิจกรรมเกี่ยวกับทักษะการดูแลสุขภาพอนามัยร่วมกับผู้ปกครอง	4.80	0.52	มากที่สุด
64	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้ความรู้แก่บุคคลในชุมชนเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ตรวจสอบสุขภาพ เยี่ยมบ้านเด็ก บำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กร่วมกับผู้ปกครองเด็ก	4.81	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้		
		μ	σ	แปลผล
65	องค์การบริหารส่วนตำบลหรือสำนักงานเทศบาลวังเจตคติที่ดีต่อบุคคลในชุมชนในการใช้ชีวิตร่วมกับครอบครัวและเด็ก สนับสนุนสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกฯ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ในการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ สนับสนุนงบประมาณ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมทั้งบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพเด็ก ร่วมกับผู้ปกครองของเด็ก	4.81	0.50	มากที่สุด
66	จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประชาสัมพันธ์การสนับสนุนช่วยเหลือโดยชุมชน	4.81	0.50	มากที่สุด
67	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ และพี่เลี้ยงเด็กพิการ ประสานงาน ร่วมดำเนินงาน นิเทศติดตาม ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ช่วยเหลือ ให้ขวัญกำลังใจชุมชนอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ พร้อมทั้งสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนและบำบัดฟื้นฟู	4.81	0.52	มากที่สุด
68	ครูรายงานผลการสนับสนุนช่วยเหลือโดยชุมชน ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ	4.81	0.50	มากที่สุด
69	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก้ไข การสนับสนุนช่วยเหลือ โดยชุมชนอย่างต่อเนื่อง	4.80	0.52	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.81	0.51	มากที่สุด
ประเมินความก้าวหน้า				
70	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนประเมินความก้าวหน้าเด็ก ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ และพี่เลี้ยงเด็กพิการ	4.80	0.52	มากที่สุด
71	ครูและนักสหวิชาชีพดำเนินการประเมินผลก่อน ระหว่าง และหลัง การจัดประสบการณ์และการให้บริการโดยใช้เกณฑ์ การประเมินที่กำหนดตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการสอนรายบุคคลของเด็กแต่ละคน	4.81	0.55	มากที่สุด

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้		
		μ	σ	แปลผล
72	ครูและนักวิชาชีพใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายเหมาะสมกับกิจกรรม ประสบการณ์ บริการที่จัด และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาสรุปความก้าวหน้าของเด็กและการใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	4.81	0.50	มากที่สุด
73	ครูและนักวิชาชีพประสานและนัดผู้ปกครองเพื่อรายงานความก้าวหน้าของเด็กให้ทราบ และประเมินเพื่อทบทวนและปรับแผนอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง หรือทุก 6 เดือน	4.81	0.50	มากที่สุด
74	ผู้ปกครองร่วมประเมินผลความก้าวหน้าของเด็กและร่วมตัดสินใจในการทบทวนและปรับแผนให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็ก	4.80	0.52	มากที่สุด
75	ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมประเมินผลความก้าวหน้าและร่วมตัดสินใจในการทบทวนและปรับแผนให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็ก นิเทศติดตามให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ขวัญกำลังใจในการประเมินผลความก้าวหน้าเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	4.80	0.52	มากที่สุด
76	ครูรายงานผลการประเมินความก้าวหน้าของเด็กให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ	4.81	0.50	มากที่สุด
77	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก้ไข การประเมินความก้าวหน้าของเด็ก	4.80	0.54	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.80	0.52	มากที่สุด
นิเทศติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ				
78	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนนิเทศติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักวิชาชีพ และพี่เลี้ยงเด็กพิการ	4.80	0.52	มากที่สุด

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้		
		μ	σ	แปลผล
79	ครูประสานและนัดหมายภาคีเครือข่ายการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนเฉพาะความพิการ โรงเรียนเข็ญรวม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ศูนย์ฝึกอาชีพ ร่วมประชุมวางแผนและหาแนวทางส่งต่อเด็ก	4.80	0.54	มากที่สุด
80	ดำเนินการนิเทศติดตาม ประเมินผล โดยคณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ ครู นักสหวิชาชีพ เพื่อให้ความช่วยเหลือ แนะนำครู และนักสหวิชาชีพในการจัดประสบการณ์และให้บริการเด็ก โดยมีการนิเทศติดตาม 3 รูปแบบ ได้แก่ แบบเป็นทางการ กึ่งทางการ ไม่เป็นทางการ ในลักษณะกัลยาณมิตร และมีส่วนร่วม	4.81	0.52	มากที่สุด
81	ดำเนินการส่งต่อเด็กเมื่อสิ้นสุดการให้บริการใน 1 ปีการศึกษา โดยครูและนักสหวิชาชีพร่วมกันประมวลผล จัดทำเอกสารเพื่อสื่อสารแก่ผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการให้บริการและหรือการจัดช่วงเชื่อมต่อเพื่อให้เด็กได้รับบริการอื่นในขั้นตอนต่อไป	4.80	0.52	มากที่สุด
82	ส่งต่อ (Referral) โดยครูและนักสหวิชาชีพประสานความร่วมมือระหว่างศูนย์การศึกษาพิเศษกับหน่วยงานอื่นที่เด็กและครอบครัวประสงค์จะขอรับบริการ พร้อมทั้งจัดทำเอกสารส่งต่อให้เด็กไปรับบริการ	4.81	0.50	มากที่สุด
83	เปลี่ยนผ่าน (Transition) โดยครูและนักสหวิชาชีพดำเนินการเปลี่ยนผ่านเด็กจากระดับหนึ่งไปสู่อีกระดับหนึ่งภายในศูนย์การศึกษาพิเศษหรือหน่วยงานอื่น	4.81	0.50	มากที่สุด
84	ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศติดตาม ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ขวัญและกำลังใจในการนิเทศติดตาม ประเมินผล และส่งต่อเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	4.81	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้		
		μ	σ	แปลผล
85	ครูรายงานผลการนิเทศติดตาม ประเมินผล และส่งต่อเด็กให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ	4.80	0.54	มากที่สุด
86	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก้ไข การนิเทศติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ	4.80	0.52	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.80	0.52	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน		4.81	0.51	มากที่สุด
ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ				
87	ประชุมผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ภาควิชาหรือฝ่ายการศึกษา เพื่อวางแผนตรวจสอบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ แบบมีส่วนร่วม	4.79	0.53	มากที่สุด
88	ดำเนินการประเมินความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	4.80	0.56	มากที่สุด
89	ดำเนินการประเมินความพึงพอใจของครูและผู้ปกครอง	4.79	0.51	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.79	0.53	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ		4.79	0.53	มากที่สุด
ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง แก้ไข				
90	ประชุมผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ภาควิชาหรือฝ่ายการศึกษา เพื่อนำผลการตรวจสอบมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา	4.78	0.55	มากที่สุด
91	ครูจัดทำรายงานเสนอผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทราบ	4.77	0.59	มากที่สุด
92	ครูเผยแพร่เอกสารและประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน	4.74	0.60	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.76	0.58	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง แก้ไข		4.76	0.58	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด		4.80	0.51	มากที่สุด

ตารางที่ 12 ภาพรวม พบว่า องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.80$, $\sigma = 0.51$) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายการขั้นตอนของกระบวนการ โดยเรียงลำดับจากรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหารายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้ดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.82$, $\sigma = 0.50$) รองลงมา คือ ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.81$, $\sigma = 0.51$) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง แก้ไข อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.76$, $\sigma = 0.58$) ตามลำดับ ถือว่าทุกรายการกระบวนการของขั้นตอนองค์ประกอบที่ 4 ผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ ตามที่กำหนดเกณฑ์ไว้ คือ ต้องผ่านเกณฑ์การประเมินระดับ 3.51 ขึ้นไป

ตารางที่ 13 ระดับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต (N = 110)

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้		
		μ	σ	แปลผล
ด้านความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา				
1	เด็กมีพัฒนาการทักษะกล้ามเนื้อใหญ่	4.79	0.58	มากที่สุด
2	เด็กมีพัฒนาการทักษะกล้ามเนื้อเล็ก	4.77	0.52	มากที่สุด
3	เด็กมีพัฒนาการทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน	4.80	0.50	มากที่สุด
4	เด็กมีพัฒนาการทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา	4.76	0.52	มากที่สุด
5	เด็กมีพัฒนาการทักษะทางสังคม	4.77	0.52	มากที่สุด
6	เด็กมีพัฒนาการทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ	4.78	0.51	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.78	0.53	มากที่สุด
ด้านความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ				
7	ครูมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารงานฯ	4.77	0.63	มากที่สุด
8	ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารงานฯ	4.75	0.59	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.76	0.61	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด		4.78	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 13 ภาพรวม พบว่า องค์กรประกอบที่ 5 ผลผลิต มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu= 4.78, \sigma= 0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนา ความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu= 4.78, \sigma= 0.53$) รองลงมา คือ ด้านความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะ แรกเริ่มมา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu= 4.76, \sigma= 0.61$) ตามลำดับ ซึ่งถือว่าทุกด้านขององค์กรประกอบ ที่ 5 ผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ตามที่กำหนดเกณฑ์ไว้ คือ ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน ระดับ 3.51 ขึ้นไป

ตารางที่ 14 ระดับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ องค์กรประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ (N = 110)

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้		
		μ	σ	แปลผล
1	ประชุมผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และภาคีเครือข่าย การศึกษา เพื่อวางแผนนำผลการประเมินการบริหารงาน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมา มาปรับปรุง แก้ไข	4.75	0.53	มากที่สุด
2	นำผลการประเมินการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มมา มาปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะ	4.74	0.54	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.75	0.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 14 ภาพรวม พบว่า องค์กรประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu= 4.75, \sigma= 0.53$) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายการ โดยเรียงลำดับจากรายการ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหารายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 1 ประชุมผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และภาคีเครือข่ายการศึกษา เพื่อวางแผนนำผลการประเมินการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มมา มาปรับปรุง แก้ไข อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu= 4.75, \sigma= 0.53$) รองลงมา คือ ข้อที่ 2 นำผลการประเมินการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมา มาปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu= 4.74, \sigma= 0.54$) ตามลำดับ ซึ่งถือว่าทุกรายการของ องค์กรประกอบที่ 6 ผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ตามที่กำหนดเกณฑ์ไว้ คือ ต้องผ่านเกณฑ์ การประเมินระดับ 3.51 ขึ้นไป

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ 2) สร้างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ และ 3) ศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ไปใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ดำเนินการดังนี้

ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครู จำนวน 10 คน และผู้ปกครอง จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม ดำเนินการวิจัยโดยสร้างประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม นำประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มไปทดลองใช้ถามครูและผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จำนวน 3 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการใช้คำถามเมื่อนำประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มไปใช้ ดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม ในวันจันทร์ที่ 10 เดือนมกราคม พ.ศ. 2563 ณ ห้องประชุมดอกแก้ว ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา โดยแยกเป็น 2 กลุ่ม คือ สนทนากลุ่มครู เวลา 09.00-11.00 น. และสนทนากลุ่มผู้ปกครอง เวลา 13.00-15.00 น. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอข้อมูลสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานฯ

ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ดำเนินการ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องศึกษาหาข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการและแนวคิดเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม การบริหารสถานศึกษา รูปแบบและการพัฒนารูปแบบเอกสารรายงานการประเมินตนเอง แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี รายงานผลการดำเนินงาน สารสนเทศต่าง ๆ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร ดำเนินการวิจัยโดยสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร นำแบบวิเคราะห์เอกสารไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำไปวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบฯ

ขั้นตอนที่ 2 สอนหากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิศึกษาหาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 6 คน และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม ดำเนินการวิจัยโดยสร้างประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม นำประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ดำเนินการสนทนากลุ่ม ในวันจันทร์ที่ 3 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 เวลา 09.00-11.00 น. ณ ห้องประชุมดอกแก้ว ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอข้อมูลองค์ประกอบของรูปแบบฯ

ขั้นตอนที่ 3 ยกร่างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ แหล่งข้อมูล ได้แก่ 1) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานฯ จากการจัดสนทนากลุ่มครูและผู้ปกครอง 3) ข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบฯ จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ 4) องค์ประกอบของรูปแบบฯ ข้อมูลจากการจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร ดำเนินการวิจัยโดยสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร นำแบบวิเคราะห์เอกสารไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

(Content Validity) และนำไปยกร่างรูปแบบฯ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเสนอร่างรูปแบบฯ

ขั้นตอนที่ 4 สอนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน รองผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ครูกายภาพบำบัด จำนวน 1 คน และผู้ปกครอง จำนวน 1 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม ดำเนินการวิจัยโดยสร้างประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม นำประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ดำเนินการจัดประชุมผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นในวันศุกร์ที่ 20 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2563 ณ ห้องประชุมดอกแก้ว ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุมพิจารณาความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และใช้สถิติพื้นฐานหาร้อยละ สรุปตามประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม เสนอข้อมูลระดับความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ เพื่อใช้เป็นข้อมูลนำมาพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไข ให้เป็นรูปแบบฯ ที่ถูกต้องและมีความสมบูรณ์ที่สุด เพื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 ทดลองใช้รูปแบบฯ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 10 คน ครู จำนวน 10 คน และผู้ปกครอง จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ปีการศึกษา 2563 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบฯ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความสามารถเด็กรายบุคคล และแบบสอบถามความพึงพอใจ ดำเนินการวิจัยโดยผู้วิจัยและครูที่ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ร่วมกันพัฒนาแบบประเมินความสามารถเด็กรายบุคคล โดยการปรึกษาร่วมกัน นำแบบประเมินความสามารถเด็กรายบุคคลไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำแบบประเมินความสามารถเด็กรายบุคคลไปทดลองใช้กับครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จำนวน 3 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการนำแบบประเมินความสามารถเด็กรายบุคคลไปใช้ และสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบฯ นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำไปทดลองใช้ (Tryout) กับกลุ่มบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 30 คน เนื่องจากมีบริบทใกล้เคียงกัน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยโดยนำรูปแบบฯ ที่ได้ปรับปรุง แก้ไข ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะเพิ่มเติม

จากการตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ แล้วนำไปทดลองใช้จริงกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ครู และผู้ปกครอง กลุ่มเป้าหมาย ปีการศึกษา 2563 จำนวน 30 คน โดยดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการตามรูปแบบฯ และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำการประเมินความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญารายบุคคลทั้งก่อนและหลังการใช้รูปแบบฯ โดยใช้แบบประเมินความสามารถเด็กรายบุคคล และทำการประเมินความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองต่อการใช้รูปแบบฯ หลังจากทดลองใช้รูปแบบฯ โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ ได้ผลการพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และระดับความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองหลังจากการนำรูปแบบฯ ไปทดลองใช้ นำข้อค้นพบมาปรับปรุง พัฒนาเพื่อให้ได้รูปแบบฯ ที่มีความสมบูรณ์ ยืดหยุ่น สามารถนำไปขยายผลต่อไป วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน หาร์้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 ศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา ไปใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น

ระยะนี้เป็นการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ไปใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอื่น ๆ แหล่งข้อมูล/กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน และครู จำนวน 100 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ปีการศึกษา 2563 ในภาคเหนือ โดยเลือกมา 10 จังหวัด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ ดำเนินการวิจัยโดยสร้างแบบสอบถามความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ นำแบบสอบถามความเป็นไปได้ฯ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำไปทดลองใช้ (Tryout) กับกลุ่มบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 30 คน เนื่องจากมีบริบทใกล้เคียงกัน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย ดำเนินการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด จำนวน 10 แห่ง ในภาคเหนือ ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเชียงราย แพร่ ลำพูน ลำปาง น่าน แม่ฮ่องสอน ตาก เพชรบูรณ์ พิจิตร และสุโขทัย เพื่อขออนุญาตนำรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ ไปขยายผล และสอบถามความเป็นไปได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ โดยดำเนินการจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานฯ โดยการจัดสนทนากลุ่มครูและผู้ปกครอง ภาพรวม พบว่า สภาพปัจจุบัน ครูมีวุฒิการศึกษาหลากหลาย ขาดนักสหวิชาชีพ งบประมาณได้รับการจัดสรรจากสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษยังไม่เพียงพอ และวัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน มีการบริหารจัดการที่ผู้บริหารสถานศึกษาคอยสั่งการ ไม่เป็นระบบ ขั้นตอน ขาดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการดำเนินงานให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ตามที่สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษกำหนด ครูมีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ความต้องการในการบริหารงานฯ ต้องการพัฒนาความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และแนวทางการบริหารงานฯ นำแนวคิดและหลักการบริหารเชิงระบบ กระบวนการบริหารวงจรกิจุณภาพของเด็วมิ่ง และการบริหารแบบมีส่วนร่วม มาใช้ในการบริหารงานฯ

1.2 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างรูปแบบฯ โดยดำเนินการจาก 1) วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องศึกษาหาข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบฯ 2) สนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิศึกษาหาองค์ประกอบของรูปแบบฯ 3) ยกร่างรูปแบบฯ 4) สนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ และ 5) ทดลองใช้รูปแบบฯ ภาพรวม พบว่า รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ มีองค์ประกอบทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต และองค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบฯ อยู่ในระดับมากที่สุด และผลจากการทดลองใช้รูปแบบฯ ความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหลังการใช้รูปแบบฯ สูงขึ้น ทั้งภาพรวมและรายบุคคล และผ่านเกณฑ์การประเมินคะแนนความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาตามที่กำหนดเกณฑ์ไว้ คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถของเด็กฯ ต้องมีระดับ 3.51 ขึ้นไป จึงถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน และความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองต่อการใช้รูปแบบฯ อยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมินความพึงพอใจตามที่กำหนดเกณฑ์ไว้ คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบฯ ต้องมีระดับ 3.51 ขึ้นไป จึงถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

1.3 ผลการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ไปใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น

ดำเนินการโดยการสอบถามความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ไปใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงภาพรวม พบว่า มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

2. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จำนวน 3 ประเด็น คือ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ 2) การสร้างรูปแบบฯ และ 3) ศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ รายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ภาพรวม พบว่า สภาพปัจจุบัน ครูมีวุฒิการศึกษาหลากหลาย ขาดนักสหวิชาชีพ งบประมาณได้รับการจัดสรรจากสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษยังไม่เพียงพอ และวัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน มีการบริหารจัดการที่ผู้บริหารสถานศึกษาคอยสั่งการไม่เป็นระบบ ขั้นตอน ขาดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการดำเนินงานให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ตามที่สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษกำหนด ครูมีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ความต้องการในการบริหารงานฯ คือ พัฒนาความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และแนวทางการบริหารงานฯ นำแนวคิดและหลักการบริหารเชิงระบบ กระบวนการบริหาร วงจรคุณภาพของเต็มมี้ง และการบริหารแบบมีส่วนร่วม มาใช้ในการบริหารงานฯ ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจาก ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ซึ่งได้มาจากการจัดสนทนากลุ่มครูและผู้ปกครอง

2.2 สร้างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ภาพรวม พบว่า รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ มีองค์ประกอบทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต และองค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบฯ อยู่ในระดับมากที่สุด และความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และความพึงพอใจของครูและผู้ปกครอง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.2.1 ผลการพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหลังการใช้รูปแบบฯ พบว่า ทั้งภาพรวมและรายบุคคลมีพัฒนาการสูงขึ้น และผ่านเกณฑ์การประเมินคะแนนความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาตามที่กำหนดเกณฑ์ไว้ คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถของเด็กฯ ต้องมีระดับ 3.51 ขึ้นไป จึงถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ผู้วิจัยมีการวางแผนการดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการเตรียมความพร้อมปัจจัยนำเข้า ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนการบริหารจัดการ และพัฒนาบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษเกี่ยวกับเรื่องการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ แบบมีส่วนร่วม มีการดำเนินงานตามแผนการที่กำหนดแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ เก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป คัดแยกประเภทความพิการ ประเมินความสามารถพื้นฐาน จัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม จัดประสบการณ์ที่บ้านโดยครอบครัว สนับสนุนช่วยเหลือโดยชุมชน ประเมินความก้าวหน้า นิเทศติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ มีการตรวจสอบแบบมีส่วนร่วม และมีการปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมของประภาพรณ รักเสียง (2556) ที่กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารงานที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมตามความเหมาะสม ตั้งแต่การร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมสนับสนุน ร่วมติดตามประเมินผล ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมรับผิดชอบผลงานที่ออกมา ร่วมภาคภูมิใจในผลงาน รางวัลที่เกิดจากการร่วมกันปฏิบัติงานหรือรับข้อตำหนิที่เกิดขึ้น นั่นคือร่วมทั้งผิดและชอบ เช่นเดียวกับอัมพร พิณสา (2561) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วม คือ กระบวนการที่ประชาชนในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและท้องถิ่นได้เข้ามาเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาด้วยกันในท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มหรือองค์กรหรือหน่วยงานได้แสดงออกถึงแนวคิด แนวปฏิบัติ รวมถึงการได้ลงมือปฏิบัติทุกกระบวนการที่มาจากความสนใจในกิจกรรมใด ๆ ขององค์กร และการร่วมรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้น และการมีส่วนร่วม

เป็นปัจจัยที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในห้องเรียน และนพตล ธุสัจจันทร์ (2559) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแบบเครือข่ายความร่วมมือที่มีประสิทธิผล ต่อการพัฒนากระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น พบว่า เด็กทุกคนมีพัฒนาการทุกทักษะสูงขึ้นหลังจากใช้รูปแบบฯ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2.2.2 ความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองต่อการใช้รูปแบบฯ ภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมินความพึงพอใจตามที่กำหนดเกณฑ์ไว้ คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบฯ ต้องมีระดับ 3.51 ขึ้นไป จึงถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานฯ เป็นอย่างดี แล้วนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างรูปแบบฯ โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ โดยร่วมวางแผนร่วมดำเนินงาน ร่วมตรวจสอบ ร่วมปรับปรุง แก้ไข ส่งผลให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้รับการพัฒนาความสามารถตามพัฒนาการสูงขึ้น ครูและผู้ปกครองเกิดความภาคภูมิใจและเห็นผลความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดและการมีส่วนร่วมของตนเองตามบทบาทหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และคณะ (2561) ที่กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่จะกระจายอำนาจจากผู้มีอำนาจที่แต่เดิมจะใช้อำนาจเหนือกระบวนการมีส่วนร่วม โดยร่วมกันศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ค้นหาสาเหตุ ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ ร่วมคิด ร่วมวางแผน สร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ ร่วมดำเนินการให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ แรงงาน เงินทุน ความคิดเห็นหรือร่วมบริหารงาน ร่วมติดตาม และประเมินผล เพื่อปรับปรุงพัฒนาและร่วมในการรับผลประโยชน์ ทั้งทางบวกและลบ สอดคล้องกับอัมพร พิณะสา (2561) ที่กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วมมี 3 ระดับ ประกอบด้วย 1) ร่วมคิด เริ่มตั้งแต่การเข้าร่วมประชุม การกำหนดเป้าหมาย จุดประสงค์ ยุทธศาสตร์ และการจัดทำแผน 2) ร่วมทำ เป็นการนำแผนสู่การปฏิบัติ โดยเข้าร่วมในการดำเนินการตามโครงการ 3) ร่วมติดตามและประเมินผล เป็นการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ร่วมรับผิดชอบและรักษาผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ นอกจากนั้น การมีส่วนร่วมยังมีกระบวนการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมในการใช้และรับผลประโยชน์ เช่นเดียวกับจอมพงศ์ มงคลวนิช (2556) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทำให้การบริหารหรือการพิจารณาแนวทางในการแก้ปัญหาที่มีความหลากหลาย มีถ้อย ครอบรอบ มีการด่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดการประสานงานที่ดี ทำให้การบริหารเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ และการรวมตัวกันของบุคคลเป็นเครือข่ายจะก่อให้เกิดพลังที่เข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตรงเป้าหมาย โดยทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ

นพตล อุลีจันทร์ (2559) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแบบเครือข่ายความร่วมมือที่มีประสิทธิผลต่อการพัฒนาระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และเครือข่ายความร่วมมือที่มีต่อการใช้รูปแบบฯ โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

2.3 การศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ไปใช้

ผลการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น ๆ ภาพรวม พบว่า รูปแบบฯ มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากผู้วิจัยได้มีกระบวนการวิจัยที่มีขั้นตอนชัดเจน ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานฯ จากการจัดสนทนากลุ่มครูและผู้ปกครอง ทำให้ได้ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานฯ ที่ชัดเจน วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อย่างหลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานขององค์ประกอบของรูปแบบฯ ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบฯ จากการจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้ได้องค์ประกอบของรูปแบบฯ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อนำมาพัฒนา แก้ไข และปรับปรุง ได้ทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบฯ องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบฯ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต และองค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ แล้วนำมาขยายร่างขึ้นเป็นรูปแบบฯ ดำเนินการตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ นำข้อเสนอแนะมาพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไข จนเป็นรูปแบบฯ ที่ถูกต้อง มีความสมบูรณ์ที่สุด นำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย มีการพัฒนาความสามารถของพัฒนาการเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และความพึงพอใจของครู และผู้ปกครองต่อการใช้รูปแบบฯ เพื่อใช้ยืนยันประสิทธิภาพของรูปแบบฯ จนทำให้ได้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ที่มีความสมบูรณ์ ยืดหยุ่น ความเป็นไปได้ ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน (2563) ที่กล่าวว่า ขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนา มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสำรวจเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลในการสร้างและพัฒนา 2) การสร้างและพัฒนาแนวคิดนวัตกรรม 3) การทดลองเพื่อตรวจสอบคุณภาพนวัตกรรม 4) การประเมินและปรับปรุงนวัตกรรม สอดคล้องกับพันวนา พัฒนาอุดมสินคำ (2557) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบกระบวนการบริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผลการตรวจสอบรูปแบบฯ ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นว่รูปแบบฯ ที่สร้างขึ้นมีความถูกต้อง เหมาะสม ความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ ทั้ง 15 คน คิดเป็นร้อยละ 100 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับนพตล อุลีจันทร์ (2559) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแบบเครือข่ายความร่วมมือที่มีประสิทธิผล

ต่อการพัฒนาระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น พบว่า การพัฒนารูปแบบฯ ดำเนินการโดยศึกษาดูงานการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษที่ประสบผลสำเร็จในการนำเครือข่ายความร่วมมือมาใช้ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการ และจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ รูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพพัฒนาศักยภาพของเด็กพิการ และนำไปใช้ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษเครือข่ายที่ 9 ได้จริง ดังนั้น รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จึงสามารถนำไปใช้ขยายผลกับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น ๆ ให้มีการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อันจะส่งผลกับเด็กให้มีความสามารถของพัฒนาการสูงขึ้นได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถนำไปพัฒนาความสามารถของเด็กฯ ได้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาความสามารถของเด็กฯ ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถของเด็กฯ มีพัฒนาการดีขึ้นทุกทักษะและทุกคน ครู ผู้ปกครอง หวังพอใจต่อการใช้รูปแบบฯ อยู่ในระดับมากที่สุด และรูปแบบฯ มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ออยู่ในระดับมากที่สุด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

3.1.1 ควรสนับสนุนให้ศูนย์การศึกษาพิเศษทุกแห่งทั่วประเทศนำรูปแบบฯ ไปใช้ เพราะรูปแบบฯ ดังกล่าว เป็นการเชื่อมโยงการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจากหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการให้บริการฯ รวมทั้งเป็นการส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนยังพัฒนาความสามารถของเด็กฯ ตามความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล ซึ่งมีกฎหมายรองรับ โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ การนำผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาความสามารถของเด็กฯ ทำให้เกิดความไว้วางใจจากผู้ปกครองมากที่สุด เด็กฯ ได้รับการดูแลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง และนำไปสู่การพัฒนาเด็กฯ ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

3.1.2 ควรปรับระเบียบ กฎเกณฑ์ ให้เอื้อต่อการจัดการนำรูปแบบฯ ไปใช้ให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ

3.2 ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแก่องค์กรที่สนใจในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ ซึ่งได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ชุมชน สมาคมผู้ปกครอง หน่วยบริการ ศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ พัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มูลนิธิ และองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และผู้พิการ เป็นต้น ดังนี้

3.2.1 ควรศึกษาคู่มือและรายละเอียดของรูปแบบฯ ให้เข้าใจต้องแท้ก่อนนำไปใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

3.2.2 ควรนำรูปแบบฯ ไปใช้ให้ครอบคลุมทุกองค์ประกอบ เพื่อให้การบริหารงานฯ มีประสิทธิภาพ

3.2.3 ควรประชุมชี้แจงและสร้างแรงจูงใจให้กับครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ภาควิชาช่วยการศึกษา ให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบฯ ซึ่งจะส่งผลต่อการให้ความร่วมมือในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ และยั่งยืนต่อไป

3.2.4 ควรสนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ มีประสิทธิภาพ

3.2.5 ควรให้ความสำคัญและเสริมความเข้มแข็งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน เนื่องจากการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ เป็นการพัฒนาความสามารถของเด็กฯ โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

3.3.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษประเภทอื่นของศูนย์การศึกษาพิเศษ

3.3.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุของการพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

3.3.3 ควรวิจัยเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

3.3.4 ควรวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบ โดยติดตามผลการนำรูปแบบไปใช้ปฏิบัติกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่บ้าน รวมทั้งศึกษาเจตคติของผู้ปกครอง ชุมชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อเด็กฯ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพเด็กฯ ที่ยั่งยืนต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2555). คู่มือการวินิจฉัยและตรวจประเมิน
 ความพิการตามประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
 เรื่อง หลักเกณฑ์ความพิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมและพัฒนา
 คุณภาพชีวิตคนพิการ.
- กรองทอง จุลิรัชนิกร. (2556). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษระดับปฐมวัย.
 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : แอคทีฟ พรินท์.
- กิงสร เกาะประเสริฐ. (2555). การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนลักษณะพิเศษ. (พิมพ์ครั้งที่ 1).
 นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กุลยา ก่อสุวรรณ. (2553). การสอนเด็กที่มีความบกพร่องระดับเล็กน้อย. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ
 : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กุลยา ก่อสุวรรณ และ ยูวดี วิริยางกูร. (2561). การสอนและการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่อง
 ทางสติปัญญาและเรียนรู้ช้า. (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 2). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- โกวัฒน์ เทศบุตร. (2555). การประยุกต์ทฤษฎีระบบในการบริหารและพัฒนาการศึกษา.
 (อุษฎฐ์นิพนธ์). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จรัสลักษณ์ รัตนพันธ์. (2555). การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนลักษณะพิเศษ. (พิมพ์ครั้งที่ 1).
 นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จีระวรรณ ศรีจันทร์ไชย. (2556). การดูแลเด็กที่มีภาวะบกพร่อง. มหาสารคาม : วิทยาลัยพยาบาล
 ศรีมหาสารคาม.
- เฉลิมชัย หาญกล้า. (2559). การบริหารการศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.
 (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตโปรดักชั่น จำกัด.
- ชาญชัย อาจิบสมภาร. (2557). ทฤษฎีการบริหารการศึกษา. ปัตตานี : สถาบันเพื่อความก้าวหน้า
 ทางวิชาการ.
- จิรวัดน์ นิจนตร. (2560). การวิจัยพัฒนารูปแบบทางสังคมศาสตร์และการศึกษา. (อุษฎฐ์นิพนธ์).
 สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ไชยยา ภาวะบุตร. (2555). หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สกลนคร
 : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ณรงค์ อภัยใจ. (2560). รูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาส
โรงเรียนในโครงการพระราชดำริ. (ตุษฎีนิพนธ์). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
ณัฐรินทร์ แซ่จุง. (2557). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา. สงขลา
: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ศุภณี มูลคำภา. (2555). รายงานผลการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง
ทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ โดยครอบครัวมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษา
พิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น. ขอนแก่น : ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9
จังหวัดขอนแก่น.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2563). การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม
: ตักสิลาการพิมพ์.
- ธริศร เทียบปาน. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน
โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในเขตจังหวัดภาคใต้. (ตุษฎีนิพนธ์). สงขลา
: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ธีรบุษ จันทร์กองแก้ว. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม
โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA.
(วิทยานิพนธ์). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ธีระ รุญเจริญ. (2555). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา
เพื่อปฏิรูปรอบ 2 และประเมินภายนอกรอบ 3. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ
: นวสาส์นการพิมพ์.
- นพดล อุลิจันทร์. (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแบบเครือข่ายความร่วมมือ
ที่มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
(Early Intervention) ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น. ขอนแก่น
: ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2557). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ
: ศรีวัฒนาการพิมพ์.
- นพวรรณ ศรีวงศ์ธานี และ อีสราภา ชื่นสุวรรณ. (2561). ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา. กรุงเทพฯ
: บริษัท พี.เอ. ลิฟวิ่ง จำกัด.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ
: สุวีริยาสาส์น.
- บุรินทร์ สาริก้า. (2560). การพัฒนาระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ
วัยเรียนตามบ้าน. (ตุษฎีนิพนธ์). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณาธิการทางการศึกษา
พ.ศ. 2552. (2552). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 126 ตอนพิเศษ 80 ง. 8 มิถุนายน 2552.
- ประภาพรอม รักเลี้ยง. (2556). **หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา**. พิษณุโลก
: มหาวิทยาลัยพิษณุโลก.
- พระมหาสหัส คำคุ้ม. (2556). **การพัฒนารูปแบบการบริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพ**. (ดุขฎฐินิพนธ์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- พิทยธา ชนะวัฒน์. (2561). **รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ทักษะการช่วยเหลือ
ตนเอง สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด
สุโขทัย**. สุโขทัย : ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสุโขทัย.
- พิ้นวมา พัฒนาอุดมสินคำ. (2557). **รูปแบบกระบวนการบริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. (ดุขฎฐินิพนธ์). กาญจนบุรี : มหาวิทยาลัย
ราชภัฏกาญจนบุรี.
- ไพฑูริย์ สีนสารรัตน์ และคณะ. (2561). **ความเป็นผู้นำทางการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ
: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาวดี อนันต์คำวารี. (2555). **หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 4).
ชลบุรี : บริษัท สำนักพิมพ์มนศรี จำกัด.
- บุษณา เกื้อกุล. (2560). **การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์**. (ดุขฎฐินิพนธ์).
สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลา.
- บุษศาสดร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. (2561). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 135 ตอนพิเศษ 82 ก,
13 ตุลาคม 2561.
- บุษิน บุญประเสริฐ. (2561). **การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวม สำหรับนักเรียนที่มีความ
บกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนต้นแบบเรียนรวม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงรายเขต 4**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- รัฐธรรมบุญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 134
ตอนที่ 40 ก. 6 เมษายน 2560.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2562). **การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ
: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา
7 รอบ 5 ธันวาคม 2554**. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.

- วัชรศักดิ์ สงค์ปาน. (2558). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อบรรลุผลการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ฝั่งอันดามัน. (ดุษฎีนิพนธ์). สงขลา : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วีโรจน์ สารรัตนะ. (2555). แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : ทิพยวิสุทธิ์.
- ศรินทร์ วิทยะสิริพันธ์ และ สุทธิตา ฮาตานิติ. (2555). การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนลักษณะพิเศษ. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศรียา นิยมธรรม. (2555). กลยุทธ์ในการพัฒนาการเรียนรู้ของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นครปฐม : โอ.คิว.บุ๊คเซ็นเตอร์.
- ศุภเกียรติ วรสาร. (2563). การศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามแนวทาง First Step Model. (วิทยานิพนธ์). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุภาวรรณ แก้วทิพย์. (2559). การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัดดู 4 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม 5. (วิทยานิพนธ์). นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา. (2562). รายงานประจำปี 2561. พะเยา : ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา.
- สถาบันราชานุกูล. (2559). บกพร่องทางสติปัญญา. กรุงเทพฯ : สถาบันราชานุกูล.
- สถาบันสิรินธรเพื่อการศึกษาฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ. (2560). คู่มือการดูแลสุขภาพคนพิการการดูแลคนพิการทางสติปัญญา. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- สมเกียรติ อินทสิงห์. (2563). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 1). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมชาย เทพแสง และคณะ. (2560). การบริหารและการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ. (พิมพ์ครั้งที่ 1). ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- สัญญา จันทร์สงวน. (2557). การแก้ระบบงานด้วยวิธีการเชิงระบบ. วารสารยุทธโฆษ กองทัพบก.
- ล้มมา ธนินธ์. (2556). หลักทฤษฎี และปฏิบัติการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง จำกัด.
- สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ. (2556). เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ปี 2557-2558. กรุงเทพฯ : แกรנדอาร์ท ศรีเอทีพี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2575. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.

- สำนักงานศึกษาธิการภาค 2. (2563). รายงานผลการศึกษาดูงานการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการ Active Learning ของสถานศึกษา (ระดับมัธยมศึกษา) ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2. ปทุมธานี : สำนักงานศึกษาธิการภาค 2.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2557). แนวทางการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการสำหรับผู้ปกครอง ที่มารับบริการในศูนย์การศึกษาพิเศษ. ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2558). คู่มือหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2558. กรุงเทพฯ : สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.
- สุจินต์ สว่างศรี. (2556). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย. (ดุชฎินิพนธ์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สุหัตรา ปลั่งศโท. (2556). การพัฒนารูปแบบการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชนสำหรับคนพิการทางการเคลื่อนไหว จังหวัดสกลนคร โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน. (วิทยานิพนธ์). สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุรวิจิต วรรณนวล. (2563). การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตอิสระในบ้านสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา. (ดุชฎินิพนธ์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวรรณ บัวพันธ์. (2557). การพัฒนารูปแบบการให้บริการเตรียมความพร้อมและช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม เด็กที่มีความพิการทางการเคลื่อนไหว โดยใช้กลไกเชิงพื้นที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (ดุชฎินิพนธ์). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- โสภณ ชัยวัฒน์กุลวานิช. (2556). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ : กรณีศึกษาเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. (ดุชฎินิพนธ์). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรนุช ลิมตศิริ. (2559). การสอนเด็กพิเศษ. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อัมพร พิษะสา. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโดยใช้ท้องถิ่นเป็นฐานของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- AAIDD. (2017). Diagnostic Adaptive Behavior Scale. Retrieved June 5, 2019, from <https://independentlifestyles.org/programs-and-services/independent-living-skills/>

- AAIDD. (2018). **Education: Joint Position Statement of AAIDD and The Arc**. Retrieved April 9, 2020, from <https://aaid.org/news-policy/policy/position-statements/education>
- Alana, S.H. (2013). **Early Intervention and Student Achievement**. A Dissertation submitted to the Education Faculty of Lindenwood University in partial fulfillment of the requirement for the degree Doctor of Education.
- Alotaibi, F., & Almalki, N. (2016). Parents' Perceptions of Early Interventions and Related Services for Children with Autism Spectrum Disorder in Saudi Arabia. *International Education Studies*, *9*(10), 128-140.
- Aydin, A., Sarierb, Y., & Uysal, S. (2013). The Effect of School Principals' Leadership Styles on Teachers' Organizational Commitment and Job Satisfaction. *Educational Sciences: Theory & Practice*, *13*(2), 806-811.
- Bari, S., Abdullah, N.A., Abdullah, N., & Yasin, M.H.M. (2016). Early Intervention Implementation Preschool Special Education Students In Malaysia. *International Journal for Innovation Education and Research*, *4*(6), 139-155.
- Bernd, W.W., Adriano, P., Ullrich, S., & Gottel, V. (2016). Business Models: Origin, Development and Future Research Perspectives. *Long Range Planning*, *49*(1), 36-54.
- Bittel, L.R. (1978). *Encyclopedia of Profession Management*. New York: McGraw-Hill.
- Caiazza, R., & Volpe, T. (2017). Innovation and its diffusion: process, actors and actions. *Technology Analysis & Strategic Management*, *29*(2), 181-189.
- Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.
- Cumming, T.G., & Worley, C.G. (2013). *Organization Development and Change* (10th ed.). USA: Cengage Learning.
- David, C.W., & Clarkson, P.J. (2018). Process models in design and development. *Research in Engineering Design*, *29*, 161-202.
- Deming, W.E. (1982). *Quality productivity and competitive position*. Cambridge, MA: Center for Advance Engineering, Massachusetts Institute of Technology.

- Der-Chung Lai, Chung-Hsin Chiang, Yuh-Ming Hou, Jiun-Horng Liu, Shu-Fen Yao, How-Ran Guo, et al. (2014). Predictors of effectiveness of early intervention on children with intellectual disability: a retrospective cohort study. *BMC Pediatrics*, *14*(170).
- Elaine Hui Fern Tan, & Zhooriyati Sehu Mohamad. (2019). Early Intervention Services for Special Needs Children: An Exploration of the Effectiveness of Early Special Education in Malaysia. *Psychological Research and Intervention*, *2*(1), 11-20.
- Felicia, A.R. (2014). *Literacy Connections: Early literacy Interventions For Young Children From At-risk Population*. Doctor of Philosophy with A Major in Special Education, In the Graduate College, The University of Arizona.
- Gluk, W.F. (2004). *Management*. London: The Dryden Press.
- Greene, A., Zhang, Y., Asan, O., Clark, J.B., Fell, B., Harter, K., et al. (2021). Successful application of the innovation process to a case of Floyd Type I tracheal agenesis. *Surgery Open Science*, *11*(23), 73-76.
- Jacob, U.S., Olisaemeka, A.N. & Edozie, I.S. (2015). Developmental and Communication Disorders in Children with Intellectual Disability: The Place Early Intervention for Effective Inclusion. *Journal of Education and Practice*, *6*(36), 42-46.
- James, M.K., & Barry, Z.P. (2008). *The Leadership Challenge: How to Get Extraordinary Things Done in Organizations*. San Francisco: Jossey-Bass Publications.
- Johnson, C.N. (2016). The Best of Back to Basics: The Benefits of PDCA. *Excellence Through Quality*, *49*(1), 45.
- Joyce, B., Weil, M., & Callhoun (2004). *Models of teaching*. Boston: Allyn and Bacon.
- Katz, D., & Kahn, L.R. (1978). *The Social Psychology of Organization*, (2nd ed.). New York: John Wiley & Sons.
- Kinsella, W., & Senior, J. (2008). Developing inclusive schools: A systemic approach. *International Journal of Inclusive Education*, *12*(5-6), 651-665.
- Lee, K. (2021). *Intellectual Disability*. Retrieved April 25, 2019, from <https://www.statpearls.com/ArticleLibrary/viewarticle/23579#/>

- Lunenburg, F.C., & Ornstein, A.C. (1996). **Educational Administration: Concepts and Practices**. (2nd ed.). Belmont, CA: Wadsworth Publishing.
- Marta, J.K. (2017). PDCA cycle as a part of continuous improvement in the production company - a case study. **Production Engineering Archives**, **14**(4), 19-22.
- Matthew S., Kelly M., Jeremy, V., Katharine, S., Bryan, K., Christopher, B., et al. (2019). Practice Parameter for the Assessment and Treatment of Psychiatric Disorders in Children and Adolescents with Intellectual Disability (Intellectual Developmental Disorder). **Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry**, **59**(4), 468-496.
- McBride, B.A., Curtiss, S.J., Uchima, K., Laxman, D.J., Santos, R.M., Weglarz-Ward, J., et al. (2017). Father Involvement in Early Intervention: Exploring the Gap between Service Providers' Perceptions and Practices. **Journal of Early Intervention**, **39**(2), 71-87.
- Montgomery, D.C. (2011). **Design and Analysis of Experiments**. (5th ed.). New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Natasha M., & Lacey, H. (2017). Intellectual Disability and Language Disorder. **Child & Adolescent Psychiatric Clinics**, **26**(3), 539-554.
- Newark, N.J. (2017). **The Basics of Early Intervention**. Retrieved October 14, 2019, from <https://www.parentcenterhub.org/partc-module1/#section1>
- Noreen, A., & Rojeen, Z. (2014). **Education Programs and Approaches for Students with ID and LD**. Retrieved August 17, 2019, from <https://www.slideshare.net/jeen17zara/models-of-early-intervention-for-students>
- Obi, O., Braun, K.V.N., Baio, J., Drews-Botsch, C., Devine, O., & Yeargin-Allsopp, M. (2011). Effect of incorporating adaptive functioning scores on the prevalence of intellectual disability. **American journal on intellectual and developmental disabilities**. Retrieved January, **5**(116), 360-370.
- Rolkova, M., & Farkasova, V. (2015). The Features of Participative Management Style. **Procedia Economics and Finance**, **23**(2), 1383-1387.

- Romero-Galisteo, R.P., Blanco-Villasenor, A., Moreno-Morales, N., & Galvez-Ruiz, P. (2019). Early Intervention and Perceived Quality Refinement of the Inventory of Quality in Early Intervention Centers. *Medicine*, *98*(15), 1-6.
- Sagnak, M. (2016). Participative Leadership and Change-Oriented Organizational Citizenship: The Mediating Effect of Intrinsic Motivation. *Eurasian Journal of Educational Research*, *16*(62), 181-194.
- Salam, A. (2015). Input, Process and Output: system approach in education to assure the quality and excellence in performance. *Bangladesh Journal of Medical Science*, *14*(1), 1-2.
- Salend, S.J. (2008). *Creating Inclusive Classrooms: Effective and Reflective Practices*. (6th ed.). New Jersey: Pearson Education Inc.
- Schoderbek, P.P., Schoderbek, C.G., & Kefalas, A.G. (1990). *Management Systems: Concept consideration*. Boston, MA: Richard d. Irwin.
- Smith, A.W. (1982). *Management Systems: Analyses and Applications*. New York: The Dryden Press.
- Zhang, S., & Usaho, K. (2019). Factors Affecting School Administration Effectiveness in Public Upper Secondary Schools of Heze City, Shandong Province, the People's Republic of China. *EAU Heritage Journal Social Science and Humanities*, *9*(3), 108-121.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิพันธ์ สุขบุญพันธ์	รองคณบดีคณะครุศาสตร์ หัวหน้าและอาจารย์สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ	อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำฝน กันมา	หัวหน้าและอาจารย์สาขาวิชาวัดและประเมินผล การศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
4. ดร.ประมวล พลอยกมลขุณฑ์	ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดเชียงใหม่
5. ดร.ฐาปณีย์ โลพันธ์	ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดจันทบุรี

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group)
เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบฯ
วันจันทร์ที่ 3 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563
ณ ห้องประชุมตอกแก้ว ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ อุทโยธา	อาจารย์สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิพันธ์ สุขบุญพันธ์	รองคณบดีคณะครุศาสตร์ หัวหน้าและอาจารย์สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ	อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำฝน กันมา	หัวหน้าและอาจารย์สาขาวิชาวัดและประเมินผล การศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
5. อาจารย์ ดร.ธารารัตน์ มาลัยเดาว์	อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
6. อาจารย์ ดร.อนันต์ แก้วตาทิบ	ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
7. ดร.ประมวณ พลอยกมลชุนท์	ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดเชียงใหม่
8. ดร.สุรวิจิต วรรณนวล	ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง
9. ดร.พัทธยา ชนะพันธ์	ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสุโขทัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group)
เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ
วันศุกร์ที่ 20 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2563
ณ ห้องประชุมดอกแก้ว ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

1. ดร.วุฒิสักดิ์ เหล็กคำ	ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สมเกตุ อุทโยธา	อาจารย์สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวลัย ชุ่มทอง	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
4. อาจารย์ ดร.อนันต์ แก้วตาดีบ	ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
5. ดร.สุริยจิต วรรณนวล	ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง
6. นางศิริพร ตาระสุวรรณ	ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเชียงราย
7. นางบุญรักษ์ ภูพัฒน์	ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแพร่
8. นางสาวชานดา ปาดอน	รองผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
9. นางอมรรัตน์ ยาวีราช	ครูชำนาญการพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
10. นางสาวปาริฉัตร ปริงเขียว	ครูชำนาญการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
11. นางสาวพจมาน สุขฤทธิ์	ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มและผู้ปกครอง
เรื่อง สภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
วันจันทร์ที่ 10 เดือนมกราคม พ.ศ. 2563
ณ ห้องประชุมดอกแก้ว ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

คำชี้แจง ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มในการขอความคิดเห็น สำหรับการสนทนากลุ่มกับครู
จำนวน 10 คน และผู้ปกครอง จำนวน 10 คน โดยแยกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ สนทนากลุ่ม
ครู เวลา 09.00-11.00 น. และสนทนากลุ่มผู้ปกครอง เวลา 13.00-15.00 น. ใช้เวลาใน
การสนทนากลุ่ม ๆ ละ 2 ชั่วโมง ใน 6 ประเด็น

ประเด็นคำถาม

1. ปัจจุบันการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ด้านบุคลากร เป็นอย่างไร
2. ปัจจุบันการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ด้านงบประมาณ เป็นอย่างไร
3. ปัจจุบันการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ด้านวัสดุอุปกรณ์ เป็นอย่างไร
4. ปัจจุบันการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ด้านการบริหารจัดการ เป็นอย่างไร
5. ท่านมีความต้องการในการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา อย่างไร
6. ท่านคิดว่าควรมีแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา อย่างไร

แบบวิเคราะห์เอกสาร

เรื่อง ข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

หลักการและแนวคิด	นักวิชาการหรือนักการศึกษา ปี พ.ศ. / ปี ค.ศ.	ข้อสรุปที่ได้
1. หลักการและแนวคิด เกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญา	....	....
2. หลักการและแนวคิด เกี่ยวกับการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	....	....
3. หลักการและแนวคิด เกี่ยวกับการบริหาร สถานศึกษา	....	....
4. หลักการและแนวคิด เกี่ยวกับรูปแบบ และการพัฒนารูปแบบ	....	....

สรุปผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ
เรื่อง องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
วันจันทร์ที่ 3 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563
ณ ห้องประชุมดอกแก้ว ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

คำชี้แจง ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มในการขอความคิดเห็น สำหรับการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ
จำนวน 9 คน โดยใช้เวลาในการสนทนา 2 ชั่วโมง ใน 2 ประเด็น

ประเด็นคำถาม

1. ท่านคิดว่าองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
ควรมีที่องค์ประกอบ และมีองค์ประกอบอะไรบ้าง
2. ท่านคิดว่าแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะ
แรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
ควรมีลักษณะเช่นไร

(ร่าง)

รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

องค์ประกอบ	รายละเอียดขององค์ประกอบ
1. องค์ประกอบที่ 1 หลักการจอร์รูปแบบ	....
2. องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายจอร์รูปแบบ	....
3. องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า	....
4. องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ	....
5. องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต	....
6. องค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ	....

ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มความเหมาะสมของร่างรูปแบบ
การบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
วันศุกร์ที่ 20 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2563
ณ ห้องประชุมดอกแก้ว ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

คำชี้แจง

1. ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มนี้ ใช้สำหรับการตรวจสอบหาระดับความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ขอความกรุณาผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านได้ศึกษาคู่มือการใช้รูปแบบฯ ที่แนบมาพร้อมกันนี้
2. ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นความเหมาะสมองค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบของร่างรูปแบบฯ แล้วพิจารณาว่ามีความเหมาะสม หรือไม่เหมาะสม
3. ขอความกรุณาท่านผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อผู้วิจัยจะได้นำข้อเสนอแนะของท่านไปพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไข ให้เป็นรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ที่ถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด เพื่อนำไปทดลองใช้จริงต่อไป

ประเด็นคำถาม

1. ท่านคิดว่าองค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบฯ มีความเหมาะสม หรือไม่เหมาะสม
2. ท่านคิดว่าองค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม
3. ท่านคิดว่าองค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้าของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม
4. ท่านคิดว่าองค์ประกอบที่ 4 กระบวนการของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม
5. ท่านคิดว่าองค์ประกอบที่ 5 ผลผลิตของรูปแบบฯ มีความเหมาะสม หรือไม่เหมาะสม
6. ท่านคิดว่าองค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม

แบบประเมินความสามารถเด็กรายบุคคล

 ก่อนการใช้รูปแบบ หลังการใช้รูปแบบ

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ชื่อ-สกุล .....

วันที่ประเมินก่อนการใช้รูปแบบ .....

วันที่ประเมินหลังการใช้รูปแบบ .....

ประเภทความพิการ .....

ระดับความสามารถก่อนและหลังการใช้รูปแบบ

ที่	พัฒนาการ	รายการประเมิน ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	ระดับ ความสามารถ				
			5	4	3	2	1
1	ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่						
2	ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก						
3	ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ในชีวิตประจำวัน						
4	ทักษะการรับรู้และแสดงออก ทางภาษา						
5	ทักษะทางสังคม						
6	ทักษะทางสติปัญญา หรือเตรียมความพร้อม ทางวิชาการ						

เกณฑ์ประเมินระดับความสามารถ

- 5 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
- 4 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเอง
- 3 หมายถึง ทำได้โดยมีการช่วยเหลือ ชี้แนะ จากผู้อื่นเล็กน้อย
- 2 หมายถึง ทำได้โดยมีการช่วยเหลือ ชี้แนะ จากผู้อื่น
- 1 หมายถึง ทำได้โดยมีผู้อื่นพาทำ

แบบสอบถามความพึงพอใจ

เรื่อง ความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

คำชี้แจง

แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เกี่ยวกับการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 17 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้จะเก็บรักษาไว้เป็นความลับแล้วให้ข้อมูลเพื่อสรุปผลความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ในลักษณะภาพรวม ดังนั้น คำตอบของท่านจะไม่กระทบกระเทือนต่อท่าน ผู้วิจัยหวังไว้เป็นอย่างยิ่ง จะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

สุวิทย์ สุทาลา

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ

ประจำจังหวัดพะเยา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ระดับการประเมิน

- 5 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบฯ อยู่ในระดับ มากที่สุด
4 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบฯ อยู่ในระดับ มาก
3 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบฯ อยู่ในระดับ ปานกลาง
2 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบฯ อยู่ในระดับ น้อย
1 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบฯ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน						
1	มีการวางแผนการดำเนินงานการให้บริการฯ โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง แผนงานมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับสภาพบริบท สามารถนำไปใช้ได้จริง					
2	มีการจัดหาและเตรียมความพร้อมปัจจัยนำเข้า ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนการบริหารจัดการในการเตรียมโครงการ และดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรเกี่ยวกับการให้บริการฯ โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					
ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน						
3	มีการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ใช้วิธีการและเครื่องมืออย่างหลากหลาย สะดวก รวดเร็ว ได้ข้อมูลทั่วไปเด็กถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ นำไปใช้วางแผนให้บริการฯ เด็กได้อย่างมีคุณภาพ					
4	มีการดำเนินงานคัดแยกประเภทความพิการเด็กอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม สะดวก รวดเร็ว ได้ผลการคัดแยกที่ตรง แม่นยำ เชื่อถือได้ นำไปใช้วางแผนให้บริการฯ ได้อย่างมีคุณภาพ					

ที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
5	มีการดำเนินงานประเมินความสามารถพื้นฐานเด็ก อย่างเป็นระบบ ขั้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม มีความสะดวก รวดเร็ว ได้ข้อมูลความสามารถพื้นฐาน ของเด็กถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ เชื่อถือได้ นำไปใช้วางแผนให้บริการฯ ได้อย่างมีคุณภาพ					
6	มีการดำเนินงานจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เด็กอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ได้แผนฯ ที่มีความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ ตามองค์ประกอบ นำไปจัดบริการฯ ได้เหมาะสม และมีคุณภาพ					
7	มีการดำเนินงานบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาแก่เด็กอย่างเป็น ระบบ ขั้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม เด็กได้รับการ บริการฯ ตรงตามความต้องการจำเป็นพิเศษหลากหลาย และมีคุณภาพ					
8	มีการดำเนินงานให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสมแก่เด็ก อย่างเป็นระบบ ขั้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม เด็กได้รับการตรงตามความต้องการจำเป็นพิเศษ ครอบคลุมพัฒนาการด้านทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม ทักษะทางสติปัญญาฯ และทักษะจำเป็น เฉพาะความพิการฯ อย่างหลากหลายและมีคุณภาพ					
9	มีการดำเนินงานจัดประสบการณ์ที่บ้านโดยครอบครัวแก่ เด็กอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจ สามารถจัดประสบการณ์ และกิจกรรมฝึกทักษะให้แก่เด็กที่บ้านได้อย่างหลากหลาย และมีคุณภาพ					

ที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
10	มีการดำเนินงานสนับสนุนช่วยเหลือโดยชุมชนแก่เด็ก อย่างเป็นระบบ ขึ้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ภาคีเครือข่ายการศึกษาและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถช่วยเหลือและสนับสนุนเด็กและครอบครัว ได้อย่างมีคุณภาพ					
11	มีการดำเนินงานประเมินความก้าวหน้าของเด็กอย่างเป็น ระบบ ขึ้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ใช้วิธีการ ประเมินที่หลากหลาย เหมาะสมกับกิจกรรม ประสบการณ์ บริการที่จัด และมีการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาสรุปความก้าวหน้าของเด็กและการใช้ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลได้อย่างมีคุณภาพ					
12	มีการดำเนินงานนิเทศติดตาม ประเมินผล และส่งต่อเด็ก อย่างเป็นระบบ ขึ้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม และเด็กได้รับการส่งต่อและการเปลี่ยนผ่านอย่างเหมาะสม และมีคุณภาพ					
ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ						
13	มีการประเมินความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญา โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					
14	มีการประเมินความพึงพอใจของครูและผู้ปกครอง โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					
ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง แก้ไข						
15	มีการประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำผลการตรวจสอบ มาปรับปรุง แก้ไข โดยการมีส่วนร่วม					
16	มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานฯ เสนอผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องทราบ					
17	มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานฯ ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ทันสมัย เข้าถึงง่าย					

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

คำชี้แจง

โปรดเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

2.1 การวางแผน

.....

.....

.....

.....

2.2 การดำเนินงาน

.....

.....

.....

.....

2.3 การตรวจสอบ

.....

.....

.....

.....

2.4 การปรับปรุง แก้ไข

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณในความกรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ยังต้องงานวิจัยในครั้งนี้

แบบสอบถาม

เรื่อง ความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ไปใช้

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น ๆ ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ไปใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น ๆ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ไปใช้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การให้คะแนนความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ อยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ อยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ อยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ไปใช้ เป็นแบบปลายเปิด

สุวิทย์ สุพาลา

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ

ประจำจังหวัดพะเยา

องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้				
		5	4	3	2	1
1	หลักการของรูปแบบฯ ประกอบด้วย การบริหารเชิงระบบ กระบวนการบริหารวงจรรคุณภาพของแตมมิ่ง และการบริหารแบบมีส่วนร่วม					
2	เป็นหลักการที่เข้าใจง่าย					
3	เป็นหลักการที่มีความยืดหยุ่น					
4	เป็นหลักการที่สามารถนำไปใช้ได้ง่าย ปฏิบัติได้จริง					
5	เป็นหลักการที่สามารถตรวจสอบง่าย					
6	เป็นหลักการที่มีความทันสมัย					
7	เป็นหลักการที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ตามบริบทที่หลากหลาย					
8	เป็นหลักการที่ใช้พัฒนาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ มีระบบ ขั้นตอน เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และครู ผู้ปกครอง มีความพึงพอใจ					

องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้				
		5	4	3	2	1
1	มุ่งพัฒนาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มฯ ที่มีระบบ ขั้นตอน เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม					
2	มุ่งพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญา ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล					
3	มุ่งสร้างความพึงพอใจของครูและผู้ปกครอง ต่อการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ					

องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้				
		5	4	3	2	1
ด้านบุคลากร						
ผู้บริหารสถานศึกษา						
คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา						
1	มีความรู้ความสามารถด้านการศึกษาพิเศษ และการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ					
2	มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ทันท่วงที สามารถตัดสินใจดำเนินการ บริหารให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง มีภาวะผู้นำทาง วิชาการ มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม บริหารงานโปร่งใส ตรวจสอบได้					
3	มีคุณธรรมจริยธรรม มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ยืนหยัดเข้มแข็งไม่ แพ้ภัยสุขภาพเรียบร้อย พุดจาสุภาพ มีจิตอาสาและบริการ ที่ดี ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น					
บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา						
4	ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ชี้แจงรายละเอียด นโยบาย ข้อมูล สารสนเทศ และวางแผนการดำเนินงาน การให้บริการฯ แบบมีส่วนร่วม					
5	ดำเนินงานร่วมกับครู บุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ภาคีเครือข่ายการศึกษา แบบมีส่วนร่วมตามแผนที่กำหนด					
6	ตรวจสอบผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงาน ที่กำหนด แบบมีส่วนร่วม และสร้างขวัญกำลังใจบุคลากร					
7	ประชุมเพื่อนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม					

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้				
		5	4	3	2	1
ครู						
คุณลักษณะของครู						
8	มีความรู้ความสามารถด้านการศึกษาพิเศษและการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ					
9	มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม ทำงานแบบมีส่วนร่วม มีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่การสอน					
10	มีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ยิ้มแย้มแจ่มใส แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย พุศจาสุภาพ มีจิตอาสาและบริการที่ดี และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น					
11	มีครูจำนวนเพียงพอต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ					
12	มีครูการศึกษาพิเศษ ครูกิจกรรมบำบัด ครูกายภาพบำบัด ครูจิตวิทยาคลินิก ครูแพทย์แผนไทย และครูอื่น ๆ เพียงพอ					
บทบาทและหน้าที่ของครู						
13	ร่วมประชุมให้ข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการดำเนินงานการให้บริการฯ แบบมีส่วนร่วม					
14	ร่วมดำเนินงานกับผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ภาควิชาเครือข่ายการศึกษา แบบมีส่วนร่วมตามแผนที่กำหนดและพัฒนาตนเอง					
15	ร่วมตรวจสอบผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดแบบมีส่วนร่วม					
16	ร่วมประชุมเพื่อนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไขแบบมีส่วนร่วม					

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้				
		5	4	3	2	1
เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา						
คุณลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา						
17	มีความสามารถในการรับรู้ สื่อสารได้ตามศักยภาพ					
18	มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น					
19	ปฏิบัติตามข้อตกลงในการรับบริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มได้					
บทบาทและหน้าที่ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา						
20	มารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ					
21	ให้ความร่วมมือในการรับบริการฯ ทุกขั้นตอน					
ผู้ปกครอง						
คุณลักษณะของผู้ปกครอง						
22	มีเจตคติที่ดีต่อลูกที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา					
23	ให้ความร่วมมือในการพัฒนาเด็กร่วมกับครู และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในศูนย์การศึกษาพิเศษ ที่บ้าน และชุมชน					
24	นำเด็กมารับบริการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง					
บทบาทและหน้าที่ของผู้ปกครอง						
25	ร่วมประชุมให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก ครอบครัว ชุมชน ที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการดำเนินงานการให้บริการฯ แบบมีส่วนร่วม					
26	ร่วมดำเนินงานกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ภาควิชาหรือฝ่ายการศึกษา แบบมีส่วนร่วมตามแผนที่กำหนด					
27	ร่วมตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงาน ที่กำหนดแบบมีส่วนร่วม					
28	ร่วมประชุมเพื่อนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม					

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้				
		5	4	3	2	1
คณะกรรมการสถานศึกษา						
คุณลักษณะของคณะกรรมการสถานศึกษา						
29	มีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการศึกษาพิเศษ					
30	มีเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ					
31	ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการพัฒนาเด็ก					
บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา						
32	ร่วมประชุมให้ข้อมูลเพื่อวางแผนการดำเนินงาน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ แบบมีส่วนร่วม					
33	ร่วมดำเนินงานกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร ผู้ปกครอง ภาศึเครือข่ายการศึกษา แบบมีส่วนร่วม ตามแผนที่กำหนด					
34	ร่วมตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงาน ที่กำหนดแบบมีส่วนร่วม					
35	ร่วมประชุมเพื่อนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม					
ภาศึเครือข่ายการศึกษา						
คุณลักษณะของภาศึเครือข่ายการศึกษา						
36	มีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการศึกษาพิเศษ					
37	มีเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ					
38	ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการพัฒนาเด็ก					
บทบาทและหน้าที่ของภาศึเครือข่ายการศึกษา						
39	ร่วมประชุมให้ข้อมูลเพื่อวางแผนการดำเนินงาน การให้บริการฯ แบบมีส่วนร่วม					
40	ร่วมดำเนินงานกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา แบบมีส่วนร่วม ตามแผนที่กำหนด					

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้				
		5	4	3	2	1
41	ร่วมตรวจสอบผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดแบบมีส่วนร่วม					
42	ร่วมประชุมเพื่อนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไขแบบมีส่วนร่วม					
ด้านงบประมาณ						
43	จัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานการให้บริการอย่างเพียงพอและเหมาะสม					
44	จัดสรรงบประมาณและสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประกอบด้วย ค่าเครื่องแบบนักเรียน ค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน					
45	จัดสรรงบประมาณในการจัดหาอาหารกลางวันเพียงพอต่อเนื่อง					
46	สนับสนุนทุนการศึกษาแก่เด็กฯ เพียงพอ และต่อเนื่อง					
47	ระดมทุนและทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการให้บริการอย่างต่อเนื่องและเพียงพอ					
ด้านวัสดุอุปกรณ์						
48	จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ในการดำเนินงานการให้บริการอย่างเพียงพอและมีคุณภาพ					
49	จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่หลากหลาย มีคุณภาพ และเพียงพอ ในการพัฒนาความสามารถเด็ก					

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้				
		5	4	3	2	1
50	สร้างและพัฒนาห้องบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้เพียงพอ เหมาะสมและเอื้อต่อการพัฒนาความสามารถเด็ก ประกอบด้วย ห้องบริการแรกรับ ห้องบริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อม ห้องการศึกษาพิเศษ ห้องจิตวิทยาคลินิก ห้องฝึกพูด ห้องกิจกรรมบำบัด ห้องกายภาพบำบัด ห้องแพทย์แผนไทย ห้องดนตรี ห้องศิลปะ ห้องกีฬาและนันทนาการ ห้องทักษะดำรงชีวิต ห้องส่งเสริม อาชีพ ห้องเทคโนโลยีและนวัตกรรม สานฝึกกิจกรรมอาชา และห้องเตรียมความพร้อมส่งต่อ					
51	สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้อง บริการฯ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถเด็ก ได้แก่ ห้องเล่นบำบัด สวนธรรมชาติบำบัด ห้องสมุด ของเล่น สานกิจกรรมหญ้าเทียม เวทีแสดงความสามารถ เด็ก สวนกระต๊อประสาทสัมผัส ห้องบอลสไลเดอร์ สนามเด็กเล่นกระตุ้นพัฒนาการ สวนเกษตรและสมุนไพร โดมกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ และศาลาธรรม					
52	พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฯ สำหรับบุคคลที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญาที่มีประสิทธิภาพ					
ด้านการบริหารจัดการ						
53	วางแผนการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ จัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่ชัดเจนและต่อเนื่อง สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง และแบบมีส่วนร่วม					
54	ดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ตามแผนที่กำหนด แบบมีส่วนร่วม					
55	ตรวจสอบผลการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ตามแผนที่กำหนดต่อเนื่องและสม่ำเสมอ แบบมีส่วนร่วม					
56	นำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม					

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้				
		5	4	3	2	1
ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน						
1	ประชุมสร้างความตระหนัก ความมั่นใจ และชี้แจงรายละเอียดบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษในการให้บริการฯ ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ					
2	จัดประชุมวิเคราะห์บริบท สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาการให้บริการฯ ร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					
3	กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา เป้าหมายการพัฒนา แผนงาน โครงการ กิจกรรม และปฏิทินการดำเนินงาน ร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					
4	จัดหาและเตรียมความพร้อมปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรต่าง ๆ ที่ใช้สนับสนุนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ได้แก่ บุคลากร ระบบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนการบริหารจัดการในการเตรียมโครงการ					
5	ดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ โดยการประชุม สัมมนา ศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากร					
ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน						
เก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป						
6	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็ก ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ และพี่เลี้ยงเด็กพิการ					
7	ครูประสานและนัดหมายผู้ปกครองเพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็ก					

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้				
		5	4	3	2	1
8	ครูและนักสหวิชาชีพดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กโดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธีการ ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การซักประวัติ สังคมมิติ และการเยี่ยมบ้านเด็ก โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวเด็ก ผู้ปกครอง บุคคลในชุมชน หรือผู้ใกล้ชิดเด็ก					
9	ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศติดตาม ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ขวัญและกำลังใจบุคลากรในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ					
10	ครูและนักสหวิชาชีพร่วมกันสรุป รายงานผล การดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปแก่ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ					
11	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก้ไข การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปเด็ก					
12	ครูและนักสหวิชาชีพนำข้อมูลทั่วไปของเด็กไปใช้ในการวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มต่อไป					
คัดแยกประเภทความพิการ						
13	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนคัดแยกประเภทความพิการ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ และพี่เลี้ยงเด็กพิการ					
14	ครูประสานและนัดหมายผู้ปกครองเพื่อนำเด็กมาคัดแยกฯ					
15	ครูประสานและนัดหมายนักสหวิชาชีพ ประกอบด้วย นักกิจกรรมบำบัด นักกายภาพบำบัด นักจิตวิทยาคลินิก แพทย์แผนไทย เพื่อประเมินเด็ก					
16	ครูดำเนินการคัดแยกเด็กโดยใช้แบบคัดกรองคนพิการทางการศึกษาตามแบบกระทรวงศึกษาธิการ และนักสหวิชาชีพดำเนินการประเมินเด็กด้วยแบบประเมินของนักสหวิชาชีพแต่ละสาขา					

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้				
		5	4	3	2	1
17	ครูและนักวิชาชีพประมวลผลการคัดกรองและผลการประเมิน พร้อมทั้งศึกษาเอกสารอื่นที่ได้นอกจากการวินิจฉัยของนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ นักอรรถบำบัด นักจิตวิทยาคลินิก อื่น ๆ เพื่อยืนยันผลการคัดกรองและผลการประเมิน					
18	กรณีผลการคัดกรองหรือผลการประเมินมีข้อสงสัย และต้องการข้อมูลเพิ่มเติมจากหน่วยงานหรือนักวิชาชีพอื่น ครูหรือนักวิชาชีพดำเนินการประสานส่งต่อเด็ก เพื่อให้ได้รับการวินิจฉัยอย่างละเอียดเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น การตรวจวัดระดับสติปัญญา การตรวจวัดระดับการได้ยิน และอื่น ๆ					
19	ครูแจ้งผลการคัดกรองประเภทความพิการให้ผู้ปกครองทราบและลงนามคำยินยอม					
20	ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศติดตาม ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ขวัญและกำลังใจบุคลากรในการคัดแยกประเภทความพิการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ					
21	ครูและนักวิชาชีพรายงานผลการดำเนินงานคัดแยกประเภทความพิการ ผลการประเมิน และการส่งต่อให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ					
22	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก้ไข การคัดแยกประเภทความพิการ					
23	ครูและนักวิชาชีพนำผลการคัดแยกฯ และประเมินของเด็กไปใช้วางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ต่อไป					

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้				
		5	4	3	2	1
ประเมินความสามารถพื้นฐาน						
24	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนประเมินความสามารถพื้นฐานเด็ก ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ และพี่เลี้ยงเด็กพิการ					
25	ครูประสานและนัดหมายนักสหวิชาชีพ ประกอบด้วย นักกิจกรรมบำบัด นักกายภาพบำบัด นักจิตวิทยาคลินิก แพทย์แผนไทย เพื่อประเมินความสามารถพื้นฐานเด็ก					
26	ครูและนักสหวิชาชีพดำเนินการประเมินความสามารถพื้นฐานเด็กในพัฒนาการด้านต่าง ๆ เพื่อค้นหาจุดเด่น จุดด้อย โดยเปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป					
27	ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศติดตาม ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ขวัญและกำลังใจบุคลากรในการประเมินความสามารถพื้นฐานเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ					
28	ครูและนักสหวิชาชีพรายงานผลการประเมินความสามารถพื้นฐานให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ					
29	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก้ไข การประเมินความสามารถพื้นฐานเด็ก					
30	ครูและนักสหวิชาชีพนำผลการประเมินความสามารถพื้นฐานของเด็กไปใช้วางแผนการให้บริการฯ ต่อไป					

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้				
		5	4	3	2	1
จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล						
31	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ และพี่เลี้ยงเด็กพิการ					
32	ครูประสานและนัดหมายคณะกรรมการจัดทำแผนฯ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ ผู้ปกครอง เพื่อจัดทำแผนฯ					
33	คณะกรรมการจัดทำแผนฯ ร่วมประชุมจัดทำแผนฯ โดยดำเนินการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนฯ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2552					
34	ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศติดตาม ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ขวัญกำลังใจในการจัดทำแผนฯ ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ					
35	ครูและนักสหวิชาชีพรายงานผลการดำเนินงานจัดทำแผนฯ ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ					
36	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก้ไข การจัดทำแผนฯ					
37	ครูและนักสหวิชาชีพนำแผนฯ ไปใช้ในการให้บริการ ด้วยกิจกรรมที่เหมาะสมแก่เด็กต่อไป					
บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา						
38	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนบริการสิ่งอำนวยความสะดวกฯ ให้แก่เด็ก ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ และพี่เลี้ยงเด็กพิการ					
39	ครูและนักสหวิชาชีพจัดทำแบบคำขอและเอกสาร เพื่อรับการอุดหนุน ขอยืม หรือขอยืมเงิน สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกฯ ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล					

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้				
		5	4	3	2	1
40	ครู นักสาขาชีพ พี่เลี้ยงเด็กพิการ และผู้ปกครอง ร่วมมือกันผลิตและจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก เพิ่มเติม ตามความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็ก และกิจกรรม ประสบการณ์ ที่จัดให้กับเด็ก ทั้งที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ และที่บ้าน					
41	ครู นักสาขาชีพ พี่เลี้ยงเด็กพิการ และผู้ปกครอง ขอรับการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก จากบุคคลหรือหน่วยงาน ในชุมชน					
42	ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศติดตาม ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ขวัญกำลังใจบุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง ในการบริการสิ่งอำนวยความสะดวก แก่เด็ก อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ					
43	ครูและนักสาขาชีพรายงานผลการดำเนินงานบริการ สิ่งอำนวยความสะดวก ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ					
44	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก้ไข บริการสิ่งอำนวยความสะดวก อย่างต่อเนื่อง					
45	นำสิ่งอำนวยความสะดวก ไปใช้พัฒนาความสามารถ ของเด็ก					
ให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม						
46	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนให้บริการด้วยกิจกรรม ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสาขาชีพ และพี่เลี้ยงเด็กพิการ					

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบ ไปใช้				
		5	4	3	2	1
47	จัดประสบการณ์และให้บริการแก่เด็กตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการสอนรายบุคคลที่ได้กำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์ไว้ในแผน ซึ่งกิจกรรมที่จัดครอบคลุมมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้ ทักษะทางสังคม ทักษะทางสติปัญญา และทักษะจำเป็นฯ โดยเน้นการมีส่วนร่วม					
48	จัดบริการเสริมพัฒนาการ ได้แก่ กิจกรรมบำบัด กายภาพบำบัด จิตวิทยาคลินิก แพทย์แผนไทย การศึกษาพิเศษ กิจกรรมอาชีพ กิจกรรมศิลปะ กิจกรรมดนตรี กิจกรรมกีฬา กิจกรรมแก้ไขการพูด กิจกรรมพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยี กิจกรรมทักษะชีวิตฯ ทักษะอาชีพ โดยเน้นการมีส่วนร่วม					
49	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็ก ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมฯ กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมทักษะกลไก กิจกรรมสปีด กิจกรรมสวนธรรมชาติ กิจกรรมดนตรี กิจกรรมตลาดนัด โดยเน้นการมีส่วนร่วม					
50	ผู้บริหารสถานศึกษานำเทคนิคตาม ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ให้ขวัญกำลังใจในการให้บริการฯ ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ					
51	ครูและนักสหวิชาชีพรายงานผลการให้บริการฯ ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ					
52	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก้ไข การให้บริการฯ อย่างต่อเนื่อง					

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบ ไปใช้				
		5	4	3	2	1
จัดประสบการณ์ที่บ้านโดยครอบครัว						
53	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนจัดประสบการณ์ที่บ้านโดยครอบครัว ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ พี่เลี้ยงเด็กพิการ และผู้ปกครอง					
54	จัดประชุมและสัมมนาให้กับผู้ปกครองเกี่ยวกับการสร้างเจตคติที่ดี ความรู้ทั่วไป เทคนิคการสอน การจัดการพฤติกรรม และการผลิตสื่อการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา					
55	ผู้ปกครองจัดประสบการณ์และกิจกรรมฝึกทักษะเด็กที่บ้าน โดยบูรณาการกับกิจวัตรประจำวันของเด็ก และเพิ่มเติมทักษะอื่น ๆ ตามที่วางแผนร่วมกับครู และนักสหวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและแผนการสอนรายบุคคล					
56	จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประชาสัมพันธ์การจัดประสบการณ์ที่บ้านโดยครอบครัว					
57	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ พี่เลี้ยงเด็กพิการ ประสานงาน นิเทศติดตาม ให้คำแนะนำช่วยเหลือ และให้ขวัญกำลังใจผู้ปกครองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน					
58	ครูรายงานผลการจัดประสบการณ์ที่บ้านโดยครอบครัวให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ					
59	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก้ไขการจัดประสบการณ์ที่บ้านโดยครอบครัว					

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้				
		5	4	3	2	1
สนับสนุนช่วยเหลือโดยชุมชน						
60	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนสนับสนุนช่วยเหลือโดยชุมชน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ พี่เลี้ยงเด็กพิการ ผู้ปกครอง ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสำนักงานเทศบาล					
61	จัดประชุมและสัมมนาให้กับบุคคลและหน่วยงานภาคีเครือข่ายการศึกษาในชุมชนเกี่ยวกับเรื่องการสร้างเจตคติที่ดี ความรู้ทั่วไป และการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในชุมชน					
62	ผู้ใหญ่บ้านสร้างเจตคติที่ดีต่อบุคคลในชุมชนในการใช้ชีวิตร่วมกับเด็กและครอบครัว จัดหาและสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและครอบครัว					
63	อาสาสมัครสาธารณสุข ให้ความรู้แก่บุคคลในชุมชนเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือเด็ก ตรวจสอบสุขภาพเยี่ยมบ้านเด็ก จัดประสบการณ์และกิจกรรมเกี่ยวกับทักษะการดูแลสุขภาพอนามัยร่วมกับผู้ปกครอง					
64	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้ความรู้แก่บุคคลในชุมชนเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือเด็ก ตรวจสอบสุขภาพเยี่ยมบ้านเด็ก บำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กร่วมกับผู้ปกครองเด็ก					
65	องค์การบริหารส่วนตำบล สร้างเจตคติที่ดีต่อบุคคลในชุมชนในการใช้ชีวิตร่วมกับครอบครัวและเด็ก สนับสนุนสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกฯ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือในการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาคุณภาพชีวิต บำบัดฯ เด็กร่วมกับผู้ปกครอง					

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้				
		5	4	3	2	1
66	จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประชาสัมพันธ์ การสนับสนุนช่วยเหลือโดยชุมชน					
67	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ และพี่เลี้ยง เด็กพิการ ประสานงาน ร่วมดำเนินงาน นิเทศติดตาม ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ช่วยเหลือ ให้ขวัญกำลังใจชุมชน อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ พร้อมทั้งสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน และบำบัดฟื้นฟู					
68	ครูรายงานผลการสนับสนุนช่วยเหลือโดยชุมชน ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ					
69	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก้ไข การสนับสนุนช่วยเหลือโดยชุมชนอย่างต่อเนื่อง					
ประเมินความก้าวหน้า						
70	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนประเมินความก้าวหน้าเด็ก ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ และพี่เลี้ยงเด็กพิการ					
71	ครูและนักสหวิชาชีพดำเนินการประเมินผลก่อน ระหว่าง และหลัง การจัดประสบการณ์และการให้บริการโดยใช้ เกณฑ์การประเมินที่กำหนดตามแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคลและแผนการสอนรายบุคคลของเด็กแต่ละคน					
72	ครูและนักสหวิชาชีพใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย เหมาะสมกับกิจกรรม ประสบการณ์ บริการที่จัด และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาสรุปความก้าวหน้า ของเด็กและการใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล					
73	ครูและนักสหวิชาชีพประสานและนัดผู้ปกครอง เพื่อรายงานความก้าวหน้าของเด็กให้ทราบ และประเมิน เพื่อพบทวนและปรับแผนอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง หรือทุก 6 เดือน					

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้				
		5	4	3	2	1
74	ผู้ปกครองร่วมประเมินผลความก้าวหน้าของเด็ก และร่วมตัดสินใจในการทบทวนและปรับแผนให้มีความ เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็ก					
75	ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมประเมินผลความก้าวหน้า และร่วมตัดสินใจในการทบทวนและปรับแผนให้มีความ เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ ของเด็ก นิเทศติดตาม ให้คำแนะนำ กำกับวิชาการ ให้ขวัญกำลังใจในการประเมินผลความก้าวหน้าเด็ก อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ					
76	ครูรายงานผลการประเมินความก้าวหน้าของเด็ก ให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ					
77	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก้ไข การประเมินความก้าวหน้าของเด็ก					
นิเทศติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ						
78	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนนิเทศติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ และพี่เลี้ยงเด็กพิการ					
79	ครูประสานและนัดหมายภาคีเครือข่ายการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนเฉพาะความพิการ โรงเรียนเรียนรวม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย ศูนย์ฝึกอาชีพ ร่วมประชุมวางแผน และหาแนวทางส่งต่อเด็ก					

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบ ไปใช้				
		5	4	3	2	1
80	ดำเนินการนิเทศติดตาม ประเมินผล โดยคณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่ม บริหารงานวิชาการ ครู นักสหวิชาชีพ เพื่อให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ครูและนักสหวิชาชีพ ในการจัดประสบการณ์และให้บริการเด็ก โดยมีการนิเทศ ติดตาม 3 รูปแบบ ได้แก่ แบบเป็นทางการ กึ่งทางการ ไม่เป็นทางการ ในลักษณะกัลยาณมิตรและมีส่วนร่วม					
81	ดำเนินการส่งต่อเด็กเมื่อสิ้นสุดการให้บริการ ใน 1 ปีการศึกษา โดยครูและนักสหวิชาชีพร่วมกัน ประมวลผล จัดทำเอกสารเพื่อสื่อสารแก่ผู้เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาการให้บริการและหรือการจัดช่วงเชื่อมต่อ เพื่อให้เด็กได้รับบริการอื่นในชั้นต่อไป					
82	ส่งต่อ (Referral) โดยครูและนักสหวิชาชีพประสาน ความร่วมมือระหว่างศูนย์การศึกษาพิเศษกับหน่วยงานอื่น ที่เด็กและครอบครัวประสงค์จะขอรับบริการ พร้อมทั้งจัดทำเอกสารส่งต่อให้เด็กไปรับบริการ					
83	เปลี่ยนผ่าน (Transition) โดยครูและนักสหวิชาชีพ ดำเนินการเปลี่ยนผ่านเด็กจากระดับหนึ่งไปสู่อีกระดับ หนึ่งภายในศูนย์การศึกษาพิเศษหรือหน่วยงานอื่น					
84	ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศติดตาม ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ขวัญและกำลังใจในการนิเทศติดตาม ประเมินผล และส่งต่อเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ					
85	ครูรายงานผลการนิเทศติดตาม ประเมินผล และส่งต่อเด็ก ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ					

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้				
		5	4	3	2	1
86	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก้ไข การนิเทศติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ					
ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ						
87	ประชุมผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ภาคีเครือข่ายการศึกษา เพื่อวางแผนตรวจสอบ การบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม แบบมีส่วนร่วม					
88	ดำเนินการประเมินความสามารถของเด็กที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญา					
89	ดำเนินการประเมินความพึงพอใจของครูและผู้ปกครอง					
ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง แก้ไข						
90	ประชุมผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ภาคีเครือข่ายการศึกษา เพื่อนำผลการตรวจสอบ มาวิเคราะห์ เพื่อปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา					
91	ครูจัดทำรายงานเสนอผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ทราบ					
92	ครูเผยแพร่เอกสารและประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน					

องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต

ที่	รายการ	ระดับความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้				
		5	4	3	2	1
ด้านความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา						
1	เด็กมีพัฒนาการทักษะกล้ามเนื้อใหญ่					
2	เด็กมีพัฒนาการทักษะกล้ามเนื้อเล็ก					
3	เด็กมีพัฒนาการทักษะการช่วยเหลือตนเอง ในชีวิตประจำวัน					
4	เด็กมีพัฒนาการทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา					
5	เด็กมีพัฒนาการทักษะทางสังคม					
6	เด็กมีพัฒนาการทักษะทางสติปัญญา หรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ					
ด้านความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ						
7	ครูมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารงานฯ					
8	ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบ การบริหารงานฯ					

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ไปใช้

2.1 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ควรดำเนินการอย่างไร (ถ้ามีโปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 ศูนย์การศึกษาพิเศษแต่ละจังหวัด ควรดำเนินการอย่างไร (ถ้ามีโปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามีโปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณในความกรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ยังต้องงานวิจัยในครั้งนี้

สุวิทย์ สุทาลา
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดพะเยา

ภาคผนวก ง

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง และค่าความเชื่อมั่น
ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง

ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC)

ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มครูและผู้ปกครอง

เรื่อง สภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
1	ปัจจุบันการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ <u>ด้านบุคลากร</u> เป็นอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	ปัจจุบันการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ <u>ด้านงบประมาณ</u> เป็นอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	ปัจจุบันการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ <u>ด้านวัสดุอุปกรณ์</u> เป็นอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	ปัจจุบันการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ <u>ด้านการบริหารจัดการ</u> เป็นอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	ท่านมีความต้องการในการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	ท่านคิดว่าควรมีแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง								1.00

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง

ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC)
แบบวิเคราะห์เอกสาร เรื่อง ข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงาน
การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
1	หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับ การบริหารสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ และการพัฒนารูปแบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง								1.00

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง

ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC)

ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ

เรื่อง องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
1	ท่านคิดว่าองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ควรมีกี่องค์ประกอบ และมีองค์ประกอบอะไรบ้าง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	ท่านคิดว่าแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ควรมีลักษณะเช่นไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง							1.00	

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง

ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC)
แบบวิเคราะห์เอกสาร เรื่อง ร่างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
1	องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	องค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง								1.00

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง

ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC)

ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารงาน
การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
1	ท่านคิดว่าองค์ประกอบที่ 1 หลักการ ของรูปแบบฯ มีความเหมาะสม หรือไม่เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	ท่านคิดว่าองค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมาย ของรูปแบบฯ มีความเหมาะสม หรือไม่เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	ท่านคิดว่าองค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า ของรูปแบบฯ มีความเหมาะสม หรือไม่เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	ท่านคิดว่าองค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ ของรูปแบบฯ มีความเหมาะสม หรือไม่เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	ท่านคิดว่าองค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต ของรูปแบบฯ มีความเหมาะสม หรือไม่เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	ท่านคิดว่าองค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับของรูปแบบฯ มีความเหมาะสม หรือไม่เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง								1.00

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง

ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC)

แบบประเมินความสามารถเด็กรายบุคคล

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
1	ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	ระดับความสามารถก่อนและหลัง การใช้รูปแบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	เกณฑ์ประเมินระดับความสามารถ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง								1.00

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง

ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC)

แบบสอบถาม เรื่อง ความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารงาน

การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน								
1	มีการวางแผนการดำเนินงาน การให้บริการฯ โดยการมีส่วนร่วม ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง แผนงานมีความ ยืดหยุ่น เหมาะสมกับสภาพบริบท สามารถนำไปใช้ได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	มีการจัดหาและเตรียมความพร้อม ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจน การบริหารจัดการในการเตรียมโครงการ และดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากร เกี่ยวกับการให้บริการฯ โดยการมีส่วนร่วม ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน								
3	มีการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป ของเด็กอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ใช้วิธีการ และเครื่องมืออย่างหลากหลาย สะดวก รวดเร็ว ได้ข้อมูลทั่วไปเด็กถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ นำไปใช้วางแผน ให้บริการฯ เด็กได้อย่างมีคุณภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ร.ร.	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
4	มีการดำเนินงานคัดแยกประเภท ความพิการเด็กอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม สะดวก รวดเร็ว ได้ผลการคัดแยกที่ตรง แม่นยำ เชื่อถือได้ นำไปใช้วางแผนให้บริการ ได้อย่างมีคุณภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	มีการดำเนินงานประเมินความสามารถ พื้นฐานเด็กอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม มีความสะดวก รวดเร็ว ได้ข้อมูลความสามารถพื้นฐาน ของเด็กถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ เชื่อถือได้ นำไปใช้วางแผนให้บริการ ได้อย่างมีคุณภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	มีการดำเนินงานจัดทำ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเด็ก อย่างเป็นระบบ ขั้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วม ได้แผนฯ ที่มีความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ตามองค์ประกอบ นำไปจัดบริการฯ ได้เหมาะสม และมีคุณภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7	มีการดำเนินงานบริการสิ่งอำนวยความสะดวก ความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา แก่เด็กอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม เด็กได้รับบริการสิ่งอำนวยความสะดวก ตรงตามความต้องการจำเป็นพิเศษ หลากหลายและมีคุณภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
8	มีการดำเนินงานให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสมแก่เด็กอย่างเป็นระบบ ขั้นตอนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม เด็กได้รับบริการตรงตามความต้องการจำเป็นพิเศษ ครอบครัวพัฒนาการด้านทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้ และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ และทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อย่างหลากหลาย และมีคุณภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9	มีการดำเนินงานจัดประสบการณ์ที่บ้าน โดยครอบครัวแก่เด็กอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจ สามารถจัดประสบการณ์และกิจกรรมฝึกทักษะให้แก่เด็กที่บ้าน ได้อย่างหลากหลายและมีคุณภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10	มีการดำเนินงานสนับสนุนช่วยเหลือ โดยชุมชนแก่เด็กอย่างเป็นระบบ ขั้นตอนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ภาครัฐหรือข่ายการศึกษาและชุมชน มีความรู้ความเข้าใจ สามารถช่วยเหลือและสนับสนุนเด็กและครอบครัว ได้อย่างมีคุณภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
11	มีการดำเนินงานประเมินความก้าวหน้าของเด็กอย่างเป็นระบบ ชี้้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย เหมาะสมกับกิจกรรม ประสบการณ์ บริการที่จัด และมีการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาสรุปความก้าวหน้าของเด็ก และการใช้แผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคลได้อย่างมีคุณภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
12	มีการดำเนินงานนิเทศติดตาม ประเมินผล และส่งต่อเด็กอย่างเป็นระบบ ชี้้นตอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม และเด็กได้รับการส่งต่อและการเปลี่ยนผ่านอย่างเหมาะสม และมีคุณภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ								
13	มีการประเมินความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
14	มีการประเมินความพึงพอใจของครู และผู้ปกครองโดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง แก้ไข								
15	มีการประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข โดยการมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
16	มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานฯ เสนอผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องทราบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
17	มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ผลการดำเนินงานฯ ด้วยรูปแบบ ที่หลากหลาย ทันสมัย เข้าถึงง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง								1.00

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

แบบสอบถาม เรื่อง ความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0
a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.			

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.913	17

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง

ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC)

แบบสอบถามความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้

สำหรับประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ไปใช้กับ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น ๆ

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ								
1	หลักการของรูปแบบฯ ประกอบด้วย การบริหารเชิงระบบ กระบวนการบริหาร วงจรคุณภาพของเดมมี้ง และการบริหารแบบมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	เป็นหลักการที่เข้าใจง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	เป็นหลักการที่มีความยืดหยุ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	เป็นหลักการที่สามารถนำไปใช้ได้ง่าย ปฏิบัติได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	เป็นหลักการที่สามารถตรวจสอบง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	เป็นหลักการที่มีความทันสมัย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7	เป็นหลักการที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ ตามบริบทที่หลากหลาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
8	เป็นหลักการที่ใช้พัฒนาการบริหารงาน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ มีระบบ ขั้นตอน เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และครู ผู้ปกครอง มีความพึงพอใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ								
9	มุ่งพัฒนาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ที่มีระบบขั้นตอน เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10	มุ่งพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
11	มุ่งสร้างความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองต่อการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00
องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า								
ด้านบุคลากร								
ผู้บริหารสถานศึกษา								
คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา								
12	มีความรู้ความสามารถด้านการศึกษาพิเศษและการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
13	มีวิสัยทัศน์กว้างไกล หันสมัย สามารถตัดสินใจดำเนินการบริหารให้เป็นไปโดยทิศทางที่ถูกต้อง มีการะผู้นำทางวิชาการ มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม บริหารงานโปร่งใสตรวจสอบได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ร.ร.	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
14	มีคุณธรรมจริยธรรม มีวุฒิภาวะทาง อารมณ์ ยิ้มแย้มแจ่มใส แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย พุดจาสุภาพ มีจิตอาสาและบริการ ที่ดี ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00
บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา								
15	ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ชี้แจง รายละเอียด นโยบาย ข้อมูล สวรรสนเทศ และวางแผนการดำเนินงาน การให้บริการฯ แบบมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
16	ดำเนินงานร่วมกับครู บุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ภาคีเครือข่ายการศึกษา แบบมีส่วนร่วม ตามแผนที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
17	ตรวจสอบผลการดำเนินงานให้เป็นไปตาม แผนงานที่กำหนดแบบมีส่วนร่วม และสร้างขวัญกำลังใจบุคลากร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
18	ประชุมเพื่อนำผลการตรวจสอบ มาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00
รวมผู้บริหารสถานศึกษา								1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
ครู								
คุณลักษณะของครู								
19	มีความรู้ความสามารถด้านการศึกษาพิเศษ และการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
20	มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม ทำงานแบบมีส่วนร่วม มีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่การสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
21	มีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ยิ้มแย้มแจ่มใส แต่งกายสุภาพเรียบร้อย พุดจาสุภาพ มีจิตอาสาและบริการที่ดีและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
22	มีครูจำนวนเพียงพอต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
23	มีครูการศึกษาพิเศษ ครูกิจกรรมบำบัด ครูกายภาพบำบัด ครูจิตวิทยาคลินิก ครูแพทย์แผนไทย และครูอื่น ๆ เพียงพอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00
บทบาทและหน้าที่ของครู								
24	ร่วมประชุมให้ข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการดำเนินงาน การให้บริการฯ แบบมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
25	ร่วมดำเนินงานกับผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ภาชีเครือข่ายการศึกษา แบบมีส่วนร่วม ตามแผนที่กำหนด และพัฒนาตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
26	ร่วมตรวจสอบผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด แบบมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
27	ร่วมประชุมเพื่อนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม							1.00	
รวมครู							1.00	
เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา								
คุณลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา								
28	มีความสามารถในการรับรู้ สื่อสารได้ตามศักยภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
29	มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
30	ปฏิบัติตามข้อตกลงในการรับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม							1.00	
บทบาทและหน้าที่ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา								
31	มารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
32	ให้ความร่วมมือในการรับบริการฯ ทุกขั้นตอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม							1.00	
รวมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา							1.00	
ผู้ปกครอง								
คุณลักษณะของผู้ปกครอง								
33	มีเจตคติที่ดีต่อลูกที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
34	ให้ความร่วมมือในการพัฒนาเด็กร่วมกับครู และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในศูนย์การศึกษาพิเศษ ที่บ้าน และชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
35	นำเด็กมารับบริการอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00
บทบาทและหน้าที่ของผู้ปกครอง								
36	ร่วมประชุมให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก ครอบครัว ชุมชน ที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการดำเนินงาน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม แบบมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
37	ร่วมดำเนินงานกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ภาคีเครือข่ายการศึกษา แบบมีส่วนร่วม ตามแผนที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
38	ร่วมตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไป ตามแผนงานที่กำหนดแบบมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
39	ร่วมประชุมเพื่อนำผลการตรวจสอบ มาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00
รวมผู้ปกครอง								
คณะกรรมการสถานศึกษา								
คุณลักษณะของคณะกรรมการสถานศึกษา								
40	มีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการศึกษา พิเศษ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
41	มีเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
42	ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการพัฒนา เด็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา								
43	ร่วมประชุมให้ข้อมูลเพื่อวางแผน การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มฯ แบบมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
44	ร่วมดำเนินงานกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร ผู้ปกครอง ภาคีเครือข่ายการศึกษา แบบมีส่วนร่วม ตามแผนที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
45	ร่วมตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไป ตามแผนงานที่กำหนดแบบมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
46	ร่วมประชุมเพื่อนำผลการตรวจสอบ มาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00
รวมคณะกรรมการสถานศึกษา								1.00
ภาคีเครือข่ายการศึกษา								
คุณลักษณะของภาคีเครือข่ายการศึกษา								
47	มีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการศึกษา พิเศษ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
48	มีเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
49	ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการพัฒนา เด็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
บทบาทและหน้าที่ของภาคีเครือข่ายการศึกษา								
50	ร่วมประชุมให้ข้อมูลเพื่อวางแผน การดำเนินงานการให้บริการฯ แบบมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
51	ร่วมดำเนินงานกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา แบบมีส่วนร่วม ตามแผนที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
52	ร่วมตรวจสอบผลการดำเนินงานให้เป็นไป ตามแผนงานที่กำหนดแบบมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
53	ร่วมประชุมเพื่อนำผลการตรวจสอบ มาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00
รวมภาคีเครือข่ายการศึกษา								1.00
รวมด้านบุคลากร								1.00
ด้านงบประมาณ								
54	จัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน การให้บริการฯ อย่างเพียงพอ เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
55	จัดสรรงบประมาณและสนับสนุนค่าใช้จ่าย ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประกอบด้วย ค่าเครื่องแบบนักเรียน ค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่ากิจกรรมพัฒนา คุณภาพผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
56	จัดสรรงบประมาณในการจัดหา อาหารกลางวันเพียงพอต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
57	สนับสนุนทุนการศึกษาแก่เด็กฯ เพียงพอ และต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
58	ระดมทุนและทรัพยากรเพื่อสนับสนุน การให้บริการฯ อย่างต่อเนื่องและเพียงพอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00
ด้านวัสดุอุปกรณ์								
59	จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ในการดำเนินงาน การให้บริการฯ อย่างเพียงพอ และมีคุณภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
60	จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่หลากหลาย มีคุณภาพ และเพียงพอ ในการพัฒนาความสามารถเด็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
61	สร้างและพัฒนาห้องบริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มให้เพียงพอเหมาะสมและเอื้อต่อ การพัฒนาความสามารถเด็ก ประกอบด้วย ห้องบริการแรกรับ ห้องบริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อม ห้องการศึกษาพิเศษ ห้องจิตวิทยาคลินิก ห้องฝึกพูด ห้องกิจกรรมบำบัด ห้องกายภาพบำบัด ห้องแพทย์แผนไทย ห้องดนตรี ห้องศิลปะ ห้องกีฬาและ นันทนาการ ห้องทักษะดำรงชีวิต ห้องส่งเสริมอาชีพ ห้องเทคโนโลยีและ นวัตกรรม สถานฝึกกิจกรรมอาชา และห้องเตรียมความพร้อมส่งต่อ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
62	สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายใน และภายนอกห้องบริการฯ ที่เอื้อต่อ การเรียนรู้และพัฒนาความสามารถเด็ก ได้แก่ ห้องเล่นน้ำบัต สวนธรรมชาติบ้ำบัต ห้องสมุดของเล่น ลานกิจกรรมหญ้าเทียม เวทีแสดงความสามารถเด็ก สวนกระตุ้น ประสาทสัมผัส ห้องบอลสไลเดอร์ สนามเด็กเล่นกระตุ้นพัฒนาการ สวนเกษตรและสมุนไพร โดมกิจกรรมกีฬา และนันทนาการ และศาลาธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
63	พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับ บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่มีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00
ด้านการบริหารจัดการ								
64	วางแผนการดำเนินงานการให้บริการฯ จัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่ชัดเจน และต่อเนื่องสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง และแบบมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
65	ดำเนินงานการให้บริการฯ ตามแผนที่กำหนด แบบมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
66	ตรวจสอบผลการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มฯ ตามแผนที่กำหนดต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ แบบมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
67	นำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00
รวมทั้งหมด								1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ								
ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน								
68	ประชุมสร้างความตระหนัก ความมั่นใจ และชี้แจงรายละเอียดบทบาทหน้าที่ ของศูนย์การศึกษาพิเศษในการให้บริการฯ ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
69	จัดประชุมวิเคราะห์บริบท สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนา การให้บริการฯ ร่วมกัน ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
70	กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา เป้าหมาย การพัฒนา แผนงาน โครงการ กิจกรรม และปฏิทินการดำเนินงานร่วมกัน ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
71	จัดหาและเตรียมความพร้อมปัจจัยนำเข้า หรือทรัพยากรต่าง ๆ ที่ใช้สนับสนุน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนการบริหารจัดการ ในการเตรียมโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
72	ดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรเกี่ยวกับ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ โดยการประชุม สัมมนา ศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน								
เก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป								
73	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผน เก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็ก ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ และพี่เลี้ยงเด็กพิการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
74	ครูประสานและนัดหมายผู้ปกครอง เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป ของเด็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
75	ครูและนักสหวิชาชีพดำเนินการเก็บ รวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กโดยใช้วิธี เก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธีการ ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การซักประวัติ สิ่งคัมมิตี และการเยี่ยมบ้านเด็ก โดยเก็บ รวบรวมข้อมูลจากตัวเด็ก ผู้ปกครอง บุคคลในชุมชน หรือผู้ใกล้ชิดเด็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
76	ผู้บริหารสถานศึกษา นิเทศติดตาม ให้คำแนะนำ กำกับรักษา ให้อำนาจและ กำลังใจบุคลากรในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั่วไปของเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
77	ครูและนักสหวิชาชีพร่วมกันสรุป รายงานผลการดำเนินงานเก็บรวบรวม ข้อมูลทั่วไปแก่ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
78	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก้ไข การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปเด็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
79	ครูและนักศึกษานำข้อมูลทั่วไป ของเด็กไปใช้ในการวางแผนการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่มต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00
คัดแยกประเภทความพิการ								
80	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผน คัดแยกประเภทความพิการ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักศึกษา และพี่เลี้ยงเด็กพิการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
81	ครูประสานและนัดหมายผู้ปกครอง เพื่อนำเด็กมาคัดแยกฯ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
82	ครูประสานและนัดหมายนักศึกษานำ ประกอบด้วย นักกิจกรรมบำบัด นักกายภาพบำบัด นักจิตวิทยาคลินิก แพทย์แผนไทย เพื่อประเมินเด็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
83	ครูดำเนินการคัดแยกเด็กโดยใช้ แบบคัดกรองคนพิการทางการศึกษา ตามแบบกระทรวงศึกษาธิการ และนักศึกษานำดำเนินการประเมินเด็ก ด้วยแบบประเมินของนักศึกษานำ แต่ละสาขา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
84	ครูและนักวิชาชีพประมวลผล การคัดกรองและผลการประเมิน พร้อมทั้ง ศึกษาเอกสารอื่นที่ได้อาจจากการวินิจฉัย ของนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ นักอรรถบำบัด นักจิตวิทยาคลินิก อื่น ๆ เพื่อยืนยันผลการคัดกรอง และผลการประเมิน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
85	กรณีผลการคัดกรองหรือผลการประเมิน มีข้อสงสัยและต้องการข้อมูลเพิ่มเติมจาก หน่วยงานหรือนักวิชาชีพอื่น ครูหรือ นักวิชาชีพดำเนินการประสานส่งต่อ เด็กเพื่อให้ได้รับการวินิจฉัยอย่างละเอียด เพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น การตรวจวัดระดับสติปัญญา การตรวจวัดระดับการได้ยิน และอื่น ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
86	ครูแจ้งผลการคัดกรองประเภทความพิการ ให้ผู้ปกครองทราบและลงนามคำยินยอม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
87	ผู้บริหารสถานศึกษานัดติดตาม ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ขวัญ และกำลังใจบุคลากรในการคัดแยก ประเภทความพิการอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
88	ครูและนักวิชาชีพรายงานผล การดำเนินงานคัดแยกประเภทความพิการ ผลการประเมินและการส่งต่อ ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
89	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก้ไข การคัดแยกประเภทความพิการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
90	ครูและนักศึกษาศึกษาพัฒนาผลการคัดแยกฯ และประเมินของเด็กไปใช้วางแผน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00
ประเมินความสามารถพื้นฐาน								
91	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนประเมิน ความสามารถพื้นฐานเด็ก ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักศึกษาศึกษา และพี่เลี้ยงเด็กพิการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
92	ครูประสานและนัดหมายนักศึกษาศึกษา ประกอบด้วย นักกิจกรรมบำบัด นักกายภาพบำบัด นักจิตวิทยาคลินิก แพทย์แผนไทย เพื่อประเมินความสามารถ พื้นฐานเด็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
93	ครูและนักศึกษาศึกษาดำเนินการประเมิน ความสามารถพื้นฐานเด็กในพัฒนาการ ด้านต่าง ๆ เพื่อค้นหาจุดเด่น จุดด้อย โดยเปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัย ของเด็กทั่วไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
94	ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศติดตาม ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ขวัญและ กำลังใจบุคลากรในการประเมิน ความสามารถพื้นฐานเด็กอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
95	ครูและนักวิชาชีพรายงานผล การประเมินความสามารถพื้นฐาน ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
96	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก่ใจ การประเมินความสามารถพื้นฐานเด็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
97	ครูและนักวิชาชีพนำผลการประเมิน ความสามารถพื้นฐานของเด็กไปใช้ วางแผนการให้บริการฯ ต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00
จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล								
98	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนจัดทำ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักวิชาชีพ และพี่เลี้ยงเด็กพิการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
99	ครูประสานและนัดหมายคณะกรรมการ จัดทำแผนฯ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักวิชาชีพ ผู้ปกครอง เพื่อจัดทำแผนฯ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
100	คณะกรรมการจัดทำแผนฯ ร่วมประชุม จัดทำแผนฯ โดยดำเนินการตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำแผนฯ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2552	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
101	ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศติดตาม ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ขวัญกำลังใจ ในการจัดทำแผนฯ ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
102	ครูและนักสหวิชาชีพรายงานผล การดำเนินงานจัดทำแผนฯ ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
103	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก้ไข การจัดทำแผนฯ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
104	ครูและนักสหวิชาชีพนำแผนฯ ไปใช้ ในการให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม แก่เด็กต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00
บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา								
105	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนบริการ สิ่งอำนวยความสะดวกฯ ให้แก่เด็ก ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ และพี่เลี้ยงเด็กพิการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
106	ครูและนักสหวิชาชีพจัดทำแบบคำขอ และเอกสารเพื่อรับการอุดหนุน ขอยืม หรือขอยืมเงินสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกฯ ความมั่นคงการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
107	ครู นักสาขาชีพ พี่เลี้ยงเด็กพิการและผู้ปกครองร่วมมือกันผลิตและจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกฯ เพิ่มเติมตามความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กและกิจกรรม ประสิทธิภาพ ที่จัดให้กับเด็กทั้งที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ และที่บ้าน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
108	ครู นักสาขาชีพ พี่เลี้ยงเด็กพิการและผู้ปกครอง ขอรับการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกฯ จากบุคคลหรือหน่วยงานในชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
109	ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศติดตามให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ช่วยกำลังใจบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องในการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกฯ แก่เด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
110	ครูและนักสาขาชีพรายงานผลการดำเนินงานบริการสิ่งอำนวยความสะดวกฯ ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
111	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก้ไขบริการสิ่งอำนวยความสะดวกฯ อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
112	นำสิ่งอำนวยความสะดวกฯ ไปใช้พัฒนาความสามารถของเด็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
ให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม								
113	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ และพี่เลี้ยงเด็กพิการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
114	จัดประสบการณ์และให้บริการแก่เด็กตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการสอนรายบุคคลที่ได้กำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์ไว้ในแผน ซึ่งกิจกรรมที่จัดครอบคลุมมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้ ทักษะทางสังคม ทักษะทางสติปัญญา หรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ และทักษะจำเป็นฯ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยเน้นการมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
115	จัดบริการเสริมพัฒนาการ ได้แก่ กิจกรรมบำบัด กายภาพบำบัด จิตวิทยาคลินิก แพทย์แผนไทย การศึกษาพิเศษ กิจกรรมอาชีพ กิจกรรมศิลปะ กิจกรรมดนตรี กิจกรรมกีฬา กิจกรรมแก้ไขการพูด กิจกรรมพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยี กิจกรรมทักษะชีวิตฯ ทักษะอาชีพ โดยเน้นการมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
116	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็ก ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมฯ กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมทักษะกลไก กิจกรรมสป่า กิจกรรมสวนธรรมชาติ กิจกรรมดนตรี กิจกรรมตลาดนัด โดยเน้นการมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
117	ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศติดตาม ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ให้ขวัญกำลังใจในการให้บริการฯ ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
118	ครูและนักสหวิชาชีพรายงานผล การให้บริการฯ ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ทราบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
119	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก้ไข การให้บริการฯ อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00
จัดประสบการณ์ที่บ้านโดยครอบครัว								
120	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผน จัดประสบการณ์ที่บ้านโดยครอบครัว ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ ที่เลี้ยงเด็กพิการ และผู้ปกครอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
121	จัดประชุมและสัมมนาให้กับผู้ปกครอง เกี่ยวกับการสร้างเจตคติที่ดี ความรู้ทั่วไป เทคนิคการสอน การจัดการพฤติกรรม และการผลิตสื่อการสอนสำหรับ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
122	ผู้ปกครองจัดประสบการณ์และกิจกรรม ฝึกทักษะเด็กที่บ้าน โดยบูรณาการกับ กิจวัตรประจำวันของเด็ก และเพิ่มเติม ทักษะอื่น ๆ ตามที่วางแผนร่วมกับครู และนักสหวิชาชีพที่สอดคล้องกับ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการสอนรายบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
123	จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และ ประชาสัมพันธ์การจัดประสบการณ์ที่บ้าน โดยครอบครัว	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
124	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ ที่เลี้ยงเด็กพิการ ประสานงาน นิเทศติดตาม ให้คำแนะนำช่วยเหลือ และให้ขวัญกำลังใจผู้ปกครอง อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
125	ครูรายงานผลการจัดประสบการณ์ที่บ้าน โดยครอบครัวให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ทราบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
126	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก้ไข การจัดประสบการณ์ที่บ้านโดยครอบครัว	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
สนับสนุนช่วยเหลือโดยชุมชน								
127	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนสนับสนุนช่วยเหลือโดยชุมชน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ ที่เลี้ยงเด็กพิการ ผู้ปกครอง ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสำนักงานเทศบาล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
128	จัดประชุมและสัมมนาให้กับบุคคล และหน่วยงานภาคีเครือข่ายการศึกษา ในชุมชนเกี่ยวกับเรื่องการสร้างเจตคติที่ดี ความรู้ทั่วไป และการบำบัดฟื้นฟู สมรรถภาพเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาในชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
129	ผู้ใหญ่บ้านสร้างเจตคติที่ดีต่อบุคคล ในชุมชนในการใช้ชีวิตร่วมกับเด็ก และครอบครัว จัดหาและสนับสนุน งบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก และครอบครัว	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
130	อาสาสมัครสาธารณสุข ให้ความรู้แก่ บุคคลในชุมชนเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือ เด็ก ตรวจสุขภาพ เยี่ยมบ้านเด็ก จัดประสบการณ์และกิจกรรมเกี่ยวกับ ทักษะการดูแลสุขภาพอนามัยร่วมกับ ผู้ปกครอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
131	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ให้ความรู้แก่บุคคลในชุมชนเกี่ยวกับ การดูแลช่วยเหลือเด็ก ตรวจสุขภาพ เยี่ยมบ้านเด็ก บำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพเด็ก ร่วมกับผู้ปกครองเด็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
132	องค์การบริหารส่วนตำบล สร้างเจตคติ ที่ดีต่อบุคคลในชุมชนในการใช้ชีวิตร่วมกับ ครอบครัวและเด็ก สนับสนุนสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกฯ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือในการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนา คุณภาพชีวิต บำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพเด็ก ร่วมกับผู้ปกครอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
133	จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประชาสัมพันธ์การสนับสนุน ช่วยเหลือโดยชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
134	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ และพี่เลี้ยงเด็กพิการ ประสานงาน ร่วมดำเนินงาน นิเทศติดตาม ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ช่วยเหลือ ให้ขวัญกำลังใจชุมชนอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ พร้อมทั้งสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน และบำบัดฟื้นฟู	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
135	ครูรายงานผลการสนับสนุนช่วยเหลือ โดยชุมชนให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
136	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก้ไข การสนับสนุนช่วยเหลือโดยชุมชน อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00
ประเมินความก้าวหน้า								
137	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนประเมิน ความก้าวหน้าเด็ก ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ และพี่เลี้ยงเด็กพิการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
138	ครูและนักสหวิชาชีพดำเนินการ ประเมินผลก่อน ระหว่าง และหลัง การจัดประสบการณ์และการให้บริการ โดยใช้เกณฑ์การประเมินที่กำหนด ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการสอนรายบุคคลของเด็ก แต่ละคน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
139	ครูและนักสหวิชาชีพใช้วิธีการประเมินที่ หลากหลาย เหมาะสมกับกิจกรรม ประสบการณ์ บริการที่จัด และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาสรุป ความก้าวหน้าของเด็กและการใช้ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
140	ครูและนักสหวิชาชีพประสาน และนัดผู้ปกครองเพื่อรายงาน ความก้าวหน้าของเด็กให้ทราบ และประเมินเพื่อทบทวน และปรับแผน อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง หรือทุก 6 เดือน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คน/ที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
141	ผู้ปกครองร่วมประเมินผลความก้าวหน้าของเด็ก ร่วมตัดสินใจในการทบทวน ปรับแผนให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
142	ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลความก้าวหน้าและร่วมตัดสินใจในการทบทวนและปรับแผนให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็ก นิเทศติดตาม ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ขวัญกำลังใจ ในการประเมินผลความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
143	ครูรายงานผลการประเมินความก้าวหน้าของเด็กให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
144	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก้ไข การประเมินความก้าวหน้าของเด็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00
นิเทศติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ								
145	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผน นิเทศติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ และพี่เลี้ยงเด็กพิการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
146	ครูประสานและนัดหมายภาคีเครือข่าย การศึกษา ได้แก่ โรงเรียนเฉพาะ ความพิการ โรงเรียนเรียนรวม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบฯ ศูนย์ฝึกอาชีพ ร่วมประชุมวางแผน และหาแนวทางส่งต่อเด็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
147	ดำเนินการนิเทศติดตาม ประเมินผล โดยคณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่ม บริหารงานวิชาการ ครู นักสหวิชาชีพ เพื่อให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ครูและนักสหวิชาชีพ ในการจัด ประสบการณ์และให้บริการเด็ก โดยมีการนิเทศติดตาม 3 รูปแบบ ได้แก่ แบบเป็นทางการ กึ่งทางการ ไม่เป็นทางการ ในลักษณะกัลยาณมิตร และมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
148	ดำเนินการส่งต่อเด็กเมื่อสิ้นสุด การให้บริการใน 1 ปีการศึกษา โดยครู และนักสหวิชาชีพร่วมกันประมวลผล จัดทำเอกสารเพื่อสื่อสารแก่ผู้เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาการให้บริการหรือการ จัดช่วงเชื่อมต่อเพื่อให้เด็กได้รับบริการอื่น ในชั้นต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
149	ส่งต่อ (Referral) โดยครูและ นักสหวิชาชีพประสานความร่วมมือ ระหว่างศูนย์การศึกษาพิเศษกับหน่วยงาน อื่นที่เด็กและครอบครัวประสงค์จะขอรับ บริการพร้อมทั้งจัดทำเอกสารส่งต่อให้เด็ก ไปรับบริการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
150	เปลี่ยนผ่าน (Transition) โดยครูและ นักสหวิชาชีพดำเนินการเปลี่ยนผ่านเด็ก จากระดับหนึ่งไปสู่อีกระดับหนึ่งภายใน ศูนย์การศึกษาพิเศษหรือหน่วยงานอื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
151	ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศติดตาม ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ความรู้และ กำลังใจในการนิเทศติดตามประเมินผล และส่งต่อเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
152	ครูรายงานผลการนิเทศติดตาม ประเมินผล และส่งต่อเด็ก ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
153	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง แก้ไข การนิเทศติดตามประเมินผล และส่งต่อ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00
รวมขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน								1.00
ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ								
154	ประชุมผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ภาคีเครือข่าย การศึกษา เพื่อวางแผนตรวจสอบ การบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มฯ แบบมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
155	ดำเนินการประเมินความสามารถของ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
156	ดำเนินการประเมินความพึงพอใจของครู และผู้ปกครอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง แก้ไข								
157	ประชุมผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ภาคีเครือข่าย การศึกษา เพื่อนำผลการตรวจสอบ มาวิเคราะห์ เพื่อปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
158	ครูจัดทำรายงานเสนอ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องทราบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
159	ครูเผยแพร่เอกสารและประชาสัมพันธ์ การดำเนินงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00
รวมทั้งหมด								1.00
องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต								
ด้านความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา								
160	เด็กมีพัฒนาการทักษะกล้ามเนื้อใหญ่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
161	เด็กมีพัฒนาการทักษะกล้ามเนื้อเล็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
162	เด็กมีพัฒนาการทักษะการช่วยเหลือ ตนเองในชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
163	เด็กมีพัฒนาการทักษะการรับรู้ และแสดงออกทางภาษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
164	เด็กมีพัฒนาการทักษะทางสังคม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
165	เด็กมีพัฒนาการทักษะทางสติปัญญา หรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คน/ที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
ด้านความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ								
166	ครูมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารงานฯ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
167	ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารงานฯ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00
รวมทั้งหมด								1.00
องค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ								
168	ประชุมผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และภาคีเครือข่ายการศึกษา เพื่อวางแผน นำผลการประเมินการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ มาปรับปรุง แก้ไข	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
169	นำผลการประเมินการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ มาปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม								1.00
ค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง								1.00

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
 แบบสอบถาม เรื่อง ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารงานการให้บริการ
 ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ไปใช้

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0
a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.			

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.910	169

ภาคผนวก จ

หนังสือเชิญและหนังสือขอความอนุเคราะห์

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ที่ ศธ ๐๑๐๐๓.๕๖๐/๒๓๘

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
๒๒๒ หมู่ ๓ ตำบลท่าก้อ อำเภอเมือง
จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๒๓ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้เชี่ยวชาญ (รายชื่อแนบ)

ถึงที่ลงนามด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จำนวน ๓ ชุด

ด้วยนางสุวิทย์ สุทสา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยการศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ได้จัดทำวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ซึ่งทางศูนย์การศึกษาพิเศษ ฯ ทราบดีว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ขอแสดงความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ดังนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสุวิทย์ สุทสา)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

กลุ่มบริหารบุคคล

โทรศัพท์ ๐ ๕๕๕๒ ๒๒๓๓

โทรสาร ๐ ๕๕๕๒ ๒๒๓๓

โทร. ๐๘๘ ๓๕๖๕๘๖๖ นายสุวิทย์ สุทสา (ผู้วิจัย)

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๑. ผู้อำนวยการโรงเรียน สท.ศรีวิบูลย์ สุราษฎร์ธานี	รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ หัวหน้าและอาจารย์สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
๒. ผู้อำนวยการโรงเรียน สท.สันติ บุรีรัมย์	อาจารย์สาขาวิชาครูประถมศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
๓. ผู้อำนวยการโรงเรียน สท.บ้าน กิ่งแก้ว	หัวหน้าและอาจารย์สาขาวิชาคณบดีคณะครุศาสตร์ การศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
๔. คณบดีคณะศึกษาศาสตร์	ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ โรงเรียนประถมศึกษาเทศบาลเมือง โมทราม จังหวัดสุพรรณบุรี
๕. ดร.สุภาวดี ใสถิ่นสุข	ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี

หนังสือเชิญครูและผู้ปกครองร่วมสนทนากลุ่ม

ที่ ศธ ๐๔๑๐๗/๕๑๖/๖๐๕

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
๒๖๒ หมู่ ๓ ตำบลท่าวีทอง อำเภอเมือง
จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๗ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง เชิญเชิญผู้ร่วมสนทนากลุ่ม

เรียน ครูและผู้ปกครอง (รายชื่อแนบ)

ซึ่งมีเอกสารแนบ ประเด็นในการสนทนากลุ่ม

จำนวน ๓ ชุด

ด้วยนางสุวิทย์ สุทาสดา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ได้จัดทำวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานกรณีให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จึงได้จัดการสนทนากลุ่มขึ้นเพื่อระดมความคิดเห็นของครูและผู้ปกครองเกี่ยวกับข้อเสนอของสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงาน จึงได้รบกวนเชิญท่านเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ในวันจันทร์ ที่ ๑๐ เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ณ ห้องประชุมดอกแก้ว ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

- เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๑.๐๐ น. สนทนากลุ่มครู
- เวลา ๑๑.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. สนทนากลุ่มผู้ปกครอง

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงไม่ได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นกันขอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสุวิทย์ สุทาสดา)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

กลุ่มบริหารบุคคล

โทรศัพท์ ๐ ๕๕๕๖ ๒๕๓๓

โทรสาร ๐ ๕๕๕๓ ๒๕๓๓

โทร ๐๙๙ ๙๕๖๕๕๖๒ นายสุวิทย์ สุทาสดา (ผู้วิจัย)

สำนักงานเลขาธิการราชวิทยาลัย

๓. รัฐ คุรุสภาการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ

- ๓.๑ นางสาวฉัตร เวียงทอง
- ๓.๒ นางสาวศศิธา เวียงคำ
- ๓.๓ นางสาวณัฐชรี เกียรติบุญ
- ๓.๔ นางสาวบุญสิตา วงศ์
- ๓.๕ นางสาวจินนภา จันทร์นีย์
- ๓.๖ นางฉันทิณี สุคันโธ
- ๓.๗ นางสาวอนุชธา เมธเชิน
- ๓.๘ นางวิภา ประสงค์ใจ
- ๓.๙ นางสาวธรรวิภา จักรแก้ว
- ๓.๑๐ นางสาววิภาจิณี พุทธธอน

๔. ผู้ปกครองของนักศึกษาที่พิการนอกกระทรวงศึกษาธิการ

- ๔.๑ นางสาวนงนิตย์ สิบสม
- ๔.๒ นางภาสิกา พรรณวัฒน์
- ๔.๓ นางสาววิธนา ไชย
- ๔.๔ นางสาวพร เกตุคำบสิง
- ๔.๕ นางกนิษฐ์ญาน์ สุภาว
- ๔.๖ นางสาววิญญาจิณี ขอบณัติ
- ๔.๗ นางสุ ฐานิต
- ๔.๘ นางสาวอุไรธา สิงห์แก้ว
- ๔.๙ นางลำไย อินศิริ
- ๔.๑๐ นางผ่อง พลิกนา

หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิร่วมสนทนากลุ่ม
เพื่อขอความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบฯ

ที่ ศธ ๐๕๐๐๗.๕๖๐/๖๔๕

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
๒๖๒ หมู่ ๓ ตำบลท่าวังทอง อำเภอเมือง
จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๒๕ มกราคม ๒๕๖๕

เรียน เชิญร่วมสนทนากลุ่ม

เรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ (รายชื่อทั้งหมด)

ที่ปรึกษาฯ/รอง ประเด็นในการสนทนากลุ่ม

จำนวน ๓ ชุด

ดร.นงนุชวิทย์ สุทธสา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนสาธิตทางการศึกษา
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ได้จัดทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาแบบการบริหารงานการให้บริการ
ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด
พะเยา จึงได้จัดการสนทนากลุ่มขึ้นเพื่อขอความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ประกอบของ
แบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จึงโดยเรียนเชิญท่านเข้าร่วมการสนทนากลุ่มในวันจันทร์
ที่ ๒ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น. ณ ห้องประชุมดอกแก้ว ศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดพะเยา หรือเป็นช่องทางอื่นหากได้รับการอนุญาตจากท่านด้วยดีด้วยค่ะ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสุวิทย์ สุทธสา)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

กลุ่มบริหารบุคคล

โทรศัพท์ ๐ ๕๖๕ ๒๒๓๓

โทรสาร ๐ ๕๖๕ ๒๒๓๓

โทร ๐๘๕ ๗๕๖๘๕๕๐ นายสุวิทย์ สุทธสา (ผู้วิจัย)

ตำแหน่งอธิบดีกรมราชทัณฑ์แบบ

๑. ศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ ชูชาติโรชา	อาจารย์สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ครอบคลุมศึกษาศาสตร์
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิวัฒน์ ชูบุญรัตน์	หัวหน้าและอาจารย์สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุณยเมธาณี	อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้า
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำฝน กิ่งแก้ว	หัวหน้าและอาจารย์สาขาวิชาวัฒนธรรมและการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้า
๕. อาจารย์ ดร.ธนากรวิวัฒน์ ภาสดีเสถียร	อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้า
๖. อาจารย์ ดร.ธวัชชัย นาคสาวิชัย	ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๗. ดร.ประมวศ พงศอนันตคุณท์	ผู้อำนวยการสถานศึกษากรมราชทัณฑ์ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
๘. ดร.สุวิญญูจิต วรรณนวด	ไม่ครบบรรดาศักดิ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษากรมราชทัณฑ์
๙. ดร.พิชิตภา ธนรัตน์	ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสุโขทัย

หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิร่วมประชุมเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมร่างรูปแบบฯ

ที่ ศธ ๐๕๐๐๓.๕๒๐/๖๓๒๓

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
๒๒ รางู ๓ ตำบลกว๊านพะเยา อำเภอเมือง
จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๒ มีนาคม ๒๕๖๓

เรียน เชิญเชิญผู้ทรงคุณวุฒิร่วมประชุมเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมร่างรูปแบบ ฯ

เรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ (รายชื่อ đínhแนบ)

ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม

จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยนางสุวิทย์ สุพาสา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ได้จัดทำวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการให้ บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด พะเยา จึงได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นเพื่อขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ ซึ่งได้จัดประชุมผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นเพื่อจัดให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ ซึ่งได้จัดเรียนเชิญท่านเจ้ากรมประชุมในวันศุกร์ ที่ ๒๑ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น. ณ ห้องประชุมคอนกรีต ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ทั้งนี้ในข้อจำกัดดังกล่าวไม่ใช้ในการประชุมจากท่านที่ระงับสิทธิ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสุวิทย์ สุพาสา)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

กลุ่มบริหารบุคคล

โทรศัพท์ ๐ ๕๕๕๕ ๒๒๓๓

โทรสาร ๐ ๕๕๕๕ ๒๒๓๓

โทร ๐๕๙ ๓๒๕๕๒๒๒๖ นางสุวิทย์ สุพาสา (ผู้วิจัย)

ตำแหน่งรองอธิการบดีหรือคณบดี

๕. ดร. วุฒิสวัสดิ์ เพลินคำ	ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีหรืออธิการบดีมหาวิทยาลัย ศึกษาธิการหรืออธิการบดีมหาวิทยาลัยศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ
๖. ศาสตราจารย์ ดร. สมเกียรติ อุดมวิเศษ	ศาสตราจารย์วิชาการศึกษา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิถียุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ หรือคณบดีฝ่ายวิชาการ
๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิภาดาวัลย์ อุ่นนาค	ศาสตราจารย์วิชาบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
๘. อาจารย์ ดร. อนันต์ นกวิเศษ	ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีหรือคณบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๙. ดร. สุวิทย์ วรรณนาค	ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีหรือคณบดี ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง
๑๐. นายสิริพร อานนตธรรม์	ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีหรือคณบดี ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเชียงใหม่
๑๑. นายอุดมเมธีรักษ์ อุดมพันธ์	ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีหรือคณบดี ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๑๒. นายสุชาติ นาคอน	รองผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีหรือคณบดี กลุ่มบริหารงานวิชาการ
๑๓. นายอนุวัตร อารีธรรม	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยะลา ศรบุรีการศึกษาพิเศษ ย่างายการศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยะลา
๑๔. นายสาธิตาภิวัฒน์ นนธิ์นธิ์	ศรบุรีการศึกษาพิเศษ ย่างายการศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยะลา
๑๕. นายสาธิตพัฒน์ อุดมธรรม์	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยะลา ศูนย์คณบดีหรือคณบดีหรือคณบดีหรือคณบดี

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ที่ ศธ ๐๑๐๐๓.๕๒๐/๕๒๓

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
๒๖๒ หมู่ ๕ ตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง
จังหวัดพะเยา ๕๒๐๐๐

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครสวรรค์

สิ่งส่งมอบคือ ๑. แบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน ๓๐ ฉบับ
๒. แบบสอบถามความเห็นไปใช้ของคณาจารย์แบบฯ ไปใช้ จำนวน ๓๐ ฉบับ

ด้วยนางสุวิทย์ สุทาภา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ได้ติดต่อวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือของแบบฯ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด นครสวรรค์

เพื่อใช้ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือของแบบฯ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา เปรียบเทียบ ความถูกต้องมีความเชื่อมั่น ศูนย์การศึกษาพิเศษ จึงขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครสวรรค์ รายละเอียดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยปรากฏตามสิ่งที่ส่ง มาด้วย *เป็นนัย*

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสุวิทย์ สุทาภา)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

กลุ่มบริหารบุคคล
โทรศัพท์ ๐ ๕๕๕๓ ๒๒๓๓
โทรสาร ๐ ๕๕๕๓ ๒๒๓๓
โทร. ๐๘๙ ๗๖๖๕๕๖๖ นางสุวิทย์ สุทาภา (ผู้วิจัย)

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้

ที่ ศธ ๐๘๐๐๗.๕๖๐/๖๕๖๗

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
๒๖๒ หมู่ ๓ ตำบลท่าวังเหนือ อำเภอเมือง
จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๗ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการนำรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ไปใช้

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ (จระเข้หินแดง)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รูปแบบและคู่มือประกอบการใช้รูปแบบ

จำนวน ๓ ชุด

๒. แบบสอบถาม

จำนวน ๑๑ ฉบับ

ด้วยนางสุวิทย์ สุภานา ส่วนแบ่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา และประธานศูนย์การศึกษาพิเศษ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ได้แจ้งที่ไปใช้ เรื่อง การนำรูปแบบการบริหารงานการให้บริการ
ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด
พะเยา ซึ่งจากการทดลองใช้นั้นมีประสิทธิภาพในการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
ได้เป็นอย่างดี ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จึงได้ขอความอนุเคราะห์หน่วยงานของท่าน
ได้ประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ เพื่อให้ได้เกิดประโยชน์ในภาคพื้นงานศึกษา และขอความ
อนุเคราะห์เก็บข้อมูลตามแบบสอบถามจากผู้อำนวยการศูนย์ฯ จำนวน ๑ คน และครู จำนวน ๑๐ คน
รวมจำนวน ๑๑ คน แล้วขอความอนุเคราะห์ส่งแบบสอบถามความพึงพอใจมาที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดพะเยา ดังเป็นพรคุณนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสุวิทย์ สุภานา)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ศูนย์บริหารบุคคล

โทรศัพท์ ๐ ๕๖๕๖ ๒๒๓๓

โทรสาร ๐ ๕๖๕๕ ๒๒๓๓

โทร. ๐๙๕ ๗๖๖๕๖๖๖ นางสุวิทย์ สุภานา (ผู้วิจัย)

จำนวนหนังสือตามรายชื่อในแนบ

๑. ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด เชียงราย
๒. ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน
๓. ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง
๔. ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
๕. ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๖. ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดตาก
๗. ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแพร่
๘. ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุตรดิตถ์
๙. ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสุโขทัย

ภาคผนวก ฉ
การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เผยแพร่ผลงานทางวิชาการโดยการนำเสนอในการประชุมวิชาการระดับชาติด้านการศึกษาพิเศษ

ครั้งที่ 9 ประจำปี 2564

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วันที่ ๒๖/๑๒/๖๔

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

นายสุวิทย์ สุทาลา

ได้นำเสนอผลงานวิชาการ

ในการประชุมวิชาการระดับชาติด้านการศึกษาพิเศษ ครั้งที่ ๙ ประจำปี ๒๕๖๔

“เทคโนโลยีที่ออกแบบมาเพื่อปิดช่องว่างการศึกษา”

(Designed technology in closing educational gaps)

ขออำนาจพรให้ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

(นายอัมพร พินะสา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เผยแพร่ผลงานทางวิชาการโดยการนำเสนอการแลกเปลี่ยนเรียนรู้นวัตกรรม
ภายใต้โครงการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
มอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นายสุวิทย์ สุพลา

ผ่านการนำเสนอ "การแลกเปลี่ยนเรียนรู้นวัตกรรม/Best Practice ของเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา"

วันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๕ ผ่านโปรแกรม VDOV

ภายใต้โครงการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา

ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖

ขอให้มีตราเจริญก้าวหน้า ประภคณสุขสวัสดิ์ที่พัฒนาตนเองสืบไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕

(นางกัญญากรณ สันสุวิทย์)
ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

เผยแพร่ผลงานทางวิชาการแก่สถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษทุกแห่ง

ที่ ศธ ๐๘๐๐๓.๘๒๐๘/๒๕๕

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
๒๕๕ หมู่ ๓ ตำบลท่าวัตถุ อำเภอเมือง
จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๒๕ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเสนอขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ทุกแห่ง

- ติดใจได้แก่ข้อ
๑. ผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงาน	จำนวน ๑ เล่ม
การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง	
ทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา	
๒. แบบคอบรับผลงานทางวิชาการ	จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยนายสุวิทย์ สุภคตา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอให้มีหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา และมีความประสงค์ และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ในการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในสถานศึกษาของท่าน ทข้อมหวังขอความอนุเคราะห์คอบรับ ผลงานทางวิชาการ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้เป็นอันสูง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุวิทย์ สุภคตา)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

กลุ่มบริหารบุคคล

โทรศัพท์ ๐ ๕๖๕๖ ๒๕๓๓

โทรสาร ๐ ๕๖๕๖ ๒๕๓๓

เผยแพร่ผลงานทางวิชาการแก่สถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษทุกแห่ง

รายละเอียดหนังสือ ที่ ศร 04007.420/ว619

เรื่อง : ขออนุญาตเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ [ปกติ]

หนังสือลงวันที่ : 27 กย 2564

ส่งโดย : ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา [ประจำจังหวัดพะเยา จังหวัดพะเยา]

วันเวลาที่ส่ง : 27 กย 2564 15:05:00 น.

เนื้อหาโดยสรุป

-

ไฟล์แนบ

1. หนังสือข่าว
2. สิ่งที่ส่งมาด้วย1
3. สิ่งที่ส่งมาด้วย2

ส่งถึง

1. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง	☒ ลงทะเบียนรับแล้วเมื่อ 28 กย 2564 10:37:17 น.
2. โรงเรียนเศรษฐเสถียร	☒ ยังไม่ลงทะเบียนรับ
3. โรงเรียนทิพุดประชาสรรค์	☒ ลงทะเบียนรับแล้วเมื่อ 27 กย 2564 16:54:12 น.
4. โรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ	☒ ยังไม่ลงทะเบียนรับ
5. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสมุทรปราการ	☒ ลงทะเบียนรับแล้วเมื่อ 27 กย 2564 16:57:26 น.
6. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนนทบุรี	☒ ลงทะเบียนรับแล้วเมื่อ 27 กย 2564 15:34:59 น.
7. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ บางกรวย	☒ ยังไม่ลงทะเบียนรับ
8. โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนนทบุรี	☒ ยังไม่ลงทะเบียนรับ
9. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปทุมธานี	☒ ยังไม่ลงทะเบียนรับ
10. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	☒ ลงทะเบียนรับแล้วเมื่อ 27 กย 2564 16:49:23 น.
11. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอ่างทอง	☒ ลงทะเบียนรับแล้วเมื่อ 28 กย 2564 09:46:59 น.
12. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6	☒ ลงทะเบียนรับแล้วเมื่อ 27 กย 2564 15:18:34 น.
13. โรงเรียนลพบุรีปัญญานุกูล	☒ ลงทะเบียนรับแล้วเมื่อ 27 กย 2564 15:15:39 น.
14. โรงเรียนโสตพัฒนาเลิศจังหวัดลพบุรี	☒ ยังไม่ลงทะเบียนรับ

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ข้าพเจ้า (บุตร/บุรุษ/นางสาว) จูปัญญ์ นามสกุล ใจทันต
 ตำแหน่ง ผู้ช่วยครู สถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
 ได้รับเอกสารการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ของนายสุวิทย์ สุหาสา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา เว็บไซต์แฉะ ข้าพเจ้าได้นำไปศึกษาแล้วมีความเห็น ดังนี้

1. ศูนย์การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการที่เผยแพร่

- มีการเผยแพร่ของเนื้อหาสาระ
- มีการถูกต้องตามหลักทางวิชาการ
- มีการจัดพิมพ์ที่สวยงาม
- มีการพิมพ์และจัดรูปเล่มที่น่าสนใจ

2. ประโยชน์ของผลงานทางวิชาการที่เผยแพร่

- มีประโยชน์ต่อความก้าวหน้าของวิชาการด้านวิชาชีพ
- เป็นประโยชน์ต่อผู้รับบริการ ครู บุคลากร ผู้เรียน ผู้ปกครองผู้เรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และภาคีเครือข่ายชุมชน

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(จูปัญญ์ ใจทันต)

ตำแหน่ง ผู้ช่วยครู

เผยแพร่ผลงานทางวิชาการโดยการนำเสนอแลกเปลี่ยน
กิจกรรม EDU CMRU OPEN HOUSE ONLINE 2021
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ขอมอบเกียรติบัตร ฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

นายสุวิทย์ สุกาลา

ได้เข้าร่วมกิจกรรม EDU CMRU OPEN HOUSE ONLINE 2021
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วันที่ 26 กันยายน พุทธศักราช 2564

ขออำนาจพระให้ประสิทธิ์ความสูง ความเจริญก้าวหน้าแก่ผู้
ให้ไว้ ณ วันที่ 27 กันยายน พุทธศักราช 2564

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เบ็ญจลักษณ์ สุกาลา)
คณบดีคณะครุศาสตร์

เผยแพร่ผลงานทางวิชาการผ่านทางเว็บไซต์ของครูบ้านนอกดอทคอม

สำนักงานเว็บไซต์ครูบ้านนอกดอทคอม
 สำนักอนุบาลสารคาม สำนักงานเมืองอนุบาลสารคาม
 55 หมู่ 10 ตำบลสารคาม 49000

ใบตอบรับทางเมลเผยแพร่ผลงาน 21 ต.ค. 2564

เรื่อง ขอรับทราบการเผยแพร่บทความ

เรียน คุณแม่พรพรรณ (คุณสุวิทย์ สุหาษา)

ตามที่ท่านได้ส่งอีเมลขอขออนุญาตเผยแพร่ เพื่อดำเนินการเผยแพร่บนเว็บไซต์ ครูบ้านนอกดอทคอม (www.kroobannok.com) เมื่อ 21 ต.ค. 2564 เพื่อพิจารณาเผยแพร่

ทางเว็บไซต์ครูบ้านนอกดอทคอม ขอรับรองว่า อีเมลของท่านได้เผยแพร่บนเว็บไซต์ ครูบ้านนอกดอทคอมแล้ว รายละเอียดดังนี้

ชื่อผู้เข้าชมในการเผยแพร่ : http://www.kroobannok.com/board_view.php?id=180182

วันที่ดำเนินการเผยแพร่ : 21 ต.ค. 2564

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าอีเมลที่เผยแพร่แล้วของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ เพื่อเป็นแนวทาง และประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการศึกษา และขออวยพรให้ท่านมีแต่ความสุขความเจริญสืบไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางอศิสร ก้อนคำ)

ผู้จัดทำเว็บไซต์ ครูบ้านนอกดอทคอม

เผยแพร่ผลงานทางวิชาการโดยการนำเสนอในการประชุมสัมมนาวิชาการระดับชาติ
ณ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ครั้งที่ 3 ประจำปี 2564

ที่ สว ๐๖๕๓.๒๖/๒๖๖๓

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
๒๖ หมู่ ๓ อ.พุทธมณฑลสาย ๕ ต.ศาลายา
อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๖๑๘๐

๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

เรื่อง การตอบรับบทความเพื่อนำเสนอในการประชุมสัมมนาวิชาการระดับชาติ การบริหาร การจัดการ การศึกษา และสหวิทยาการศึกษา ครั้งที่ ๓ ปี ๒๕๖๔ (NCAME 2021)

เรียน คุณสุวิทย์ สุพาท

ตามที่ท่านได้นำเสนอบทความ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานภายใต้การช่วยเหลือเงิน
นอกระบบเงิน สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
ในการประชุมสัมมนาวิชาการระดับชาติ การบริหาร การจัดการ การศึกษา และสหวิทยาการศึกษา ครั้งที่ ๓
ปี ๒๕๖๔ (NCAME 2021) หัวข้อ "การฟื้นคืนสภาพและการสร้างใหม่ ทางออกหลักในนวัตกรรมการจัดการ
ทวิวิถี ๑๔" ในวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๔ ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ พื้นที่ศาลายา
จังหวัดนครปฐม โดยให้รูปแบบการประชุมแบบออนไลน์ นั้น

ในการนี้ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ ขอแจ้งผลการพิจารณาบทความของท่านว่าผ่านการพิจารณาเพื่อนำเสนอในการประชุมสัมมนาวิชาการระดับชาติ การบริหาร การจัดการ การศึกษา และสหวิทยาการศึกษา ครั้งที่ ๓ ปี ๒๕๖๔ (NCAME 2021) หัวข้อ "การฟื้นคืนสภาพและการสร้างใหม่ ทางออกหลักในนวัตกรรมการจัดการทวิวิถี ๑๔" ดังนั้น จึงขอเชิญให้ท่านนำเสนอบทความดังกล่าวในวันและเวลาที่กำหนด ทั้งนี้การนำเสนอดังกล่าวเป็นการยื่นอันวิเศษที่จะได้รับการพิจารณาเพื่อตีพิมพ์ใน
รายการสิ่งพิมพ์จากการประชุมวิชาการระดับชาติ

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

๕๑

(ยศ ศร กอรกุล จินตรโคติก)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและนวัตกรรมการศึกษา ปฏิบัติราชการแทน

ผู้อำนวยการวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ

ส่วนงานศูนย์วิจัย ธุรกิจวิจัย และประกันคุณภาพ
โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๒๕๔๖ ๖๖๖๗

เกียรติบัตรเผยแพร่และนำเสนอผลงานในการประชุมสัมมนาวิชาการระดับชาติ
ณ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ครั้งที่ 3 ประจำปี 2564

การประชุมสัมมนาวิชาการระดับชาติ
การบริหาร การจัดการ การศึกษา และสหวิทยาการศึกษา ครั้งที่ 3 ประจำปี 2564 (NCAME 2021)

ในหัวข้อ "การสืบสานภาพและการสร้างใหม่ ทางองค์การศึกษานวัตกรรมการจัดการเพื่อสังคม-10"

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ขอบคุณที่เรดิบัตรฉบับนี้ไว้ด้วยดีเสมอมา

สุวิทย์ สุกาล
ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็ก
ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ในการประชุมสัมมนาวิชาการระดับชาติ การบริหาร การจัดการ การศึกษา และสหวิทยาการศึกษา ครั้งที่ 3 ประจำปี 2564
วันที่ 17 ธันวาคม 2564 ณ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

(ศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ สุกาล)
ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ประกาศเกียรติคุณให้เป็นบทความวิชาการวิจัยดีเด่น
ในการประชุมสัมมนาวิชาการระดับชาติ
ณ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ครั้งที่ 3 ประจำปี 2564

NCAME²⁰²¹

การประชุมสัมมนาวิชาการระดับชาติ

การบริหาร การจัดการ การศึกษา และสหวิทยาการศึกษา ครั้งที่ 3 ประจำปี 2564 (NCAME 2021)

ในหัวข้อ "การพัฒนาศักยภาพและการวิจัยใหม่ ทางองค์การและนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อ MSQ-10"

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
แฉลบเข็ญชัย (บริเวณบึงบัว) จังหวัดสุพรรณบุรี

สุวิทย์ สุภากา

ได้รับการประกาศเกียรติคุณให้เป็นบทความวิชาการ/วิจัย ชั้นต้น

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็ก
ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ในการประชุมสัมมนาวิชาการระดับชาติ การบริหาร การจัดการ การศึกษา และสหวิทยาการศึกษา ครั้งที่ 3 ประจำปี 2564
วันพฤหัสบดีที่ 17 ธันวาคม 2564 ณ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

K. Q.

(ศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ สุภากา)
รองอธิการบดี
ผู้อำนวยการศูนย์นวัตกรรมการจัดการ

ภาคผนวก ซ
ภาพประกอบการดำเนินการวิจัย

จัดสนทนากลุ่มครูและผู้ปกครอง
เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการบริหารงาน
การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

จัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

จัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างกรณีศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
จากการทดลองใช้รูปแบบฯ

กรณีศึกษาคนที่ 1

สรุปผลการพัฒนาความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ชื่อ-สกุล เด็กชายเอ (นามสมมุติ) เพศ ชาย หญิง

การจดทะเบียนคนพิการ ไม่จด ยังไม่จด จดแล้ว

วัน/เดือน/ปีเกิด 19 มกราคม 2561 อายุ 3 ปี ศาสนา พุทธ

ประเภทความพิการ บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ลักษณะความพิการ กลุ่มอาการดาวน์ซินโดรม พัฒนาการเรียนรู้ล่าช้า การพูดและการสื่อสารล่าช้า สื่อความหมายไม่ได้ ช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันไม่ได้

วันที่ประเมินก่อนการใช้รูปแบบ วันที่ 1 เดือนเมษายน พ.ศ. 2563

วันที่ประเมินหลังการใช้รูปแบบ วันที่ 31 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2564

ระดับความสามารถในปัจจุบัน

1. สามารถเดินได้ด้วยตนเองแต่ไม่ค่อยมั่นคง
2. สามารถหมุนเปิด-ปิด วัตถุ และจับหมุนวัตถุที่มีขนาดใหญ่ได้ด้วยตนเอง
3. สามารถถอดและสวมเสื้อยืดคอกลมได้ด้วยตนเอง
4. สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิวและอยากขับถ่ายได้ด้วยตนเอง
5. สามารถกล่าว "สวัสดีและขอบคุณ" ทำได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
6. สามารถระบายสีรูปภาพโดยใช้สีแท่งใหญ่ ทำได้ด้วยตนเอง

ระดับความสามารถก่อนและหลังการใช้รูปแบบ

พัฒนาการ	เป้าหมายการพัฒนา ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	ระดับความสามารถก่อนการใช้รูปแบบ	ระดับความสามารถหลังการใช้รูปแบบ	ผลการประเมิน
1. ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่	สามารถเดินต่อส้นเท้าตามระยะที่กำหนดให้ 5 ก้าว และสามารถเดินบนเส้นตรงจำนวน 5 ก้าว	2	5	ผ่าน
2. ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก	สามารถหมุนเปิดและปิดลูกบิดประตู และสามารถจับหมุนของเล่นไซยานขนาดใหญ่	2	5	ผ่าน
3. ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน	สามารถถอดและสวมรองเท้าแบบติดแถบ	2	5	ผ่าน
4. ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา	สามารถทำตามคำสั่งง่าย ๆ ได้ เช่น เก็บของเล่น ห้ามออกนอกห้อง ห้ามเกาะโต๊ะ	2	5	ผ่าน
5. ทักษะทางสังคม	สามารถทำตามข้อตกลงในห้องเรียน	2	4	ผ่าน
6. ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ	สามารถบอกสีจำนวน 5 สี ได้แก่ สีแดง สีน้ำเงิน สีเขียว สีเหลือง สีขาว	2	4	ผ่าน

สรุปผลความก้าวหน้าการพัฒนาความสามารถ

1. ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ สามารถเดินต่อสั้นเท้าตามระยะที่กำหนดให้ 5 ก้าว และสามารถเดินบนเส้นตรง จำนวน 5 ก้าว ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
2. ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก สามารถหมุนเปิดและปิดลูกบิดประตู และสามารถจับหมุนของเล่นโยลานขนาดใหญ่ ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
3. ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน สามารถถอดและสวมรองเท้าแบบคิดแถบ ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
4. ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา สามารถทำตามคำสั่งง่าย ๆ เช่น เก็บของเล่น ห้ามออกนอกห้อง ห้ามเคาะโต๊ะ ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
5. ทักษะทางสังคม สามารถทำตามข้อตกลงในห้องเรียน ทำได้ด้วยตนเอง
6. ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ สามารถบอกสีจำนวน 5 สี ได้แก่ สีแดง สีน้ำเงิน สีเขียว สีเหลือง สีขาว ทำได้ด้วยตนเอง

เกณฑ์ประเมินระดับความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในแต่ละทักษะมีดังนี้

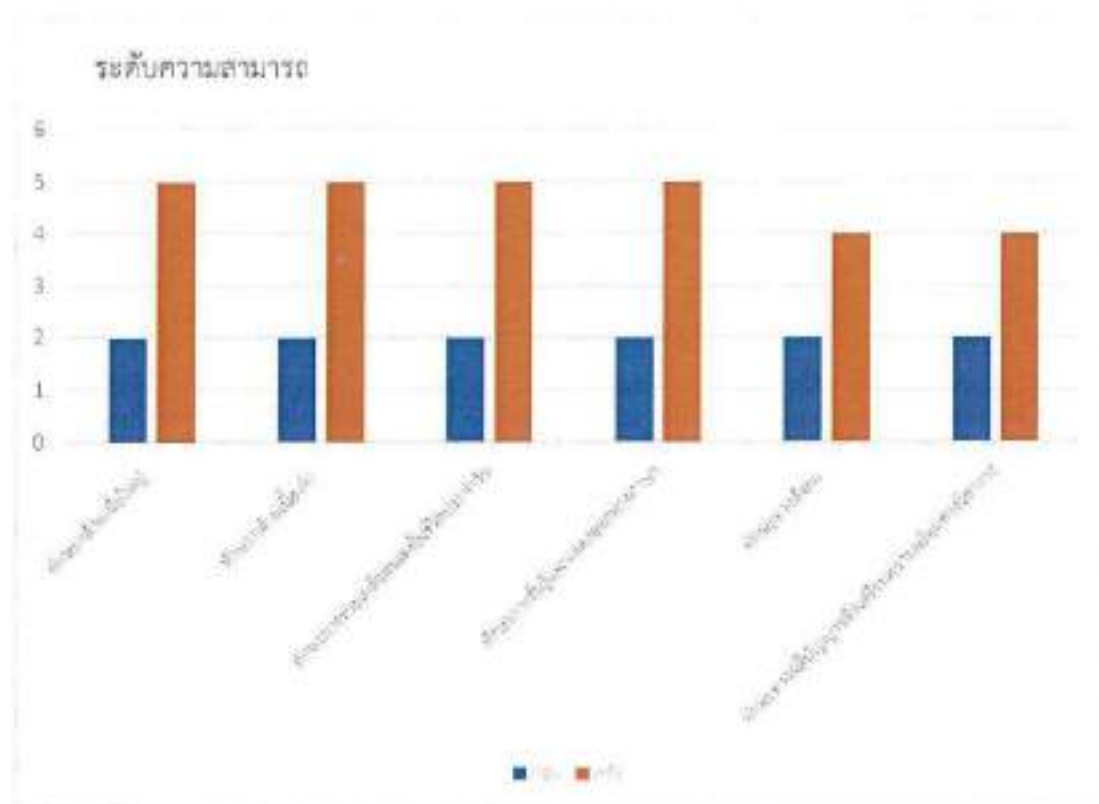
- 5 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
- 4 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเอง
- 3 หมายถึง ทำได้โดยมีการช่วยเหลือ ชี้นะ จากผู้อื่นเล็กน้อย
- 2 หมายถึง ทำได้โดยมีการช่วยเหลือ ชี้นะ จากผู้อื่น
- 1 หมายถึง ทำได้โดยมีผู้อื่นพาทำ

โดยมีเกณฑ์การผ่านตามจุดประสงค์พัฒนาการที่คาดหวัง คือ เมื่อเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทำได้ระดับ 4 หรือ 5 ต่อเนื่องกันอย่างน้อย 5 ครั้ง

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม
- ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดีมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดี
- ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ พอใช้
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ปรับปรุง

กราฟแสดงพัฒนาการระดับความสามารถก่อน-หลังการใช้รูปแบบ
ของเด็กชายเอ (นามสมมุติ)

กรณีศึกษาคนที่ 2

สรุปผลการพัฒนาความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

- ชื่อ-สกุล เด็กชายบี (นามสมมุติ) เพศ ชาย หญิง
 การจดทะเบียนคนพิการ ไม่จด ยังไม่จด จดแล้ว
 วัน/เดือน/ปีเกิด 7 กันยายน 2559 อายุ 5 ปี ศาสนา พุทธ
 ประเภทความพิการ บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 ลักษณะความพิการ พัฒนาการช้า พูดไม่ชัด ไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้ ไม่สามารถ
 ช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้
 วันที่ประเมินก่อนการใช้รูปแบบ วันที่ 1 เดือนเมษายน พ.ศ. 2563
 วันที่ประเมินหลังการใช้รูปแบบ วันที่ 31 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2564

ระดับความสามารถในปัจจุบัน

1. สามารถรับ-ส่งลูกบอลขนาดใหญ่ได้ด้วยตนเอง
2. สามารถปั้นดินน้ำมันได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
3. สามารถใช้ช้อนตักอาหารรับประทานได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
4. สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิวและอยากขับถ่ายได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
5. สามารถกล่าว "สวัสดีและขอบคุณ" ได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
6. สามารถบอกชื่อ-สกุล ของตนเอง ได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ

ระดับความสามารถก่อนและหลังการใช้รูปแบบ

พัฒนาการ	เป้าหมายการพัฒนา ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	ระดับความสามารถก่อนการใช้รูปแบบ	ระดับความสามารถหลังการใช้รูปแบบ	ผลการประเมิน
1. ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่	สามารถรับ-ส่งลูกบอลขนาดกลาง	2	5	ผ่าน
2. ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก	สามารถหยิบลูกบอลใส่ตะกร้า	2	5	ผ่าน
3. ทักษะการช่วยเหลือ ตนเองในชีวิตประจำวัน	สามารถใช้ช้อนตักอาหารรับประทาน	2	5	ผ่าน
4. ทักษะการรับรู้และ แสดงออกทางภาษา	สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิว และอยากจับถ่ายโดยให้ภาษาพูด	2	5	ผ่าน
5. ทักษะทางสังคม	สามารถกล่าวทักทาย “สวัสดีและขอบคุณ”	2	4	ผ่าน
6. ทักษะทางสติปัญญา หรือเตรียมความพร้อม ทางวิชาการ	สามารถบอกชื่อ-สกุล ของตนเอง	2	4	ผ่าน

สรุปผลความก้าวหน้าการพัฒนาความสามารถ

1. ทักษะกล้านเนื้อใหญ่ สามารถรับ-ส่งลูกบอลขนาดกลาง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
2. ทักษะกล้านเนื้อเล็ก สามารถหยิบลูกบอลใส่ตะกร้า ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
3. ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน สามารถใช้ช้อนตักอาหารรับประทาน ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
4. ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิว และอยากขับถ่ายโดยใช้ภาษาพูด ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
5. ทักษะทางสังคม สามารถกล่าว "สวัสดีและขอบคุณ" ทำได้ด้วยตนเอง
6. ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ สามารถบอกชื่อ-สกุลของตนเอง ทำได้ด้วยตนเอง

เกณฑ์ประเมินระดับความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในแต่ละทักษะ มีดังนี้

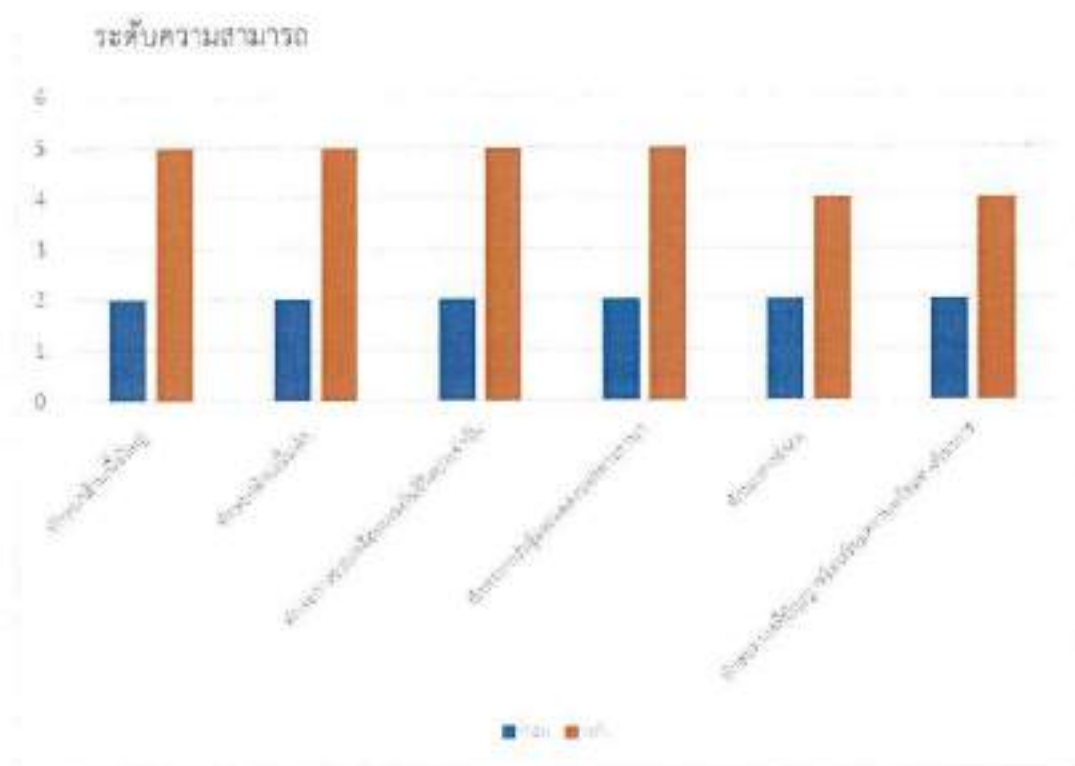
- 5 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
- 4 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเอง
- 3 หมายถึง ทำได้โดยมีการช่วยเหลือ ชี้นำ จากผู้อื่นเล็กน้อย
- 2 หมายถึง ทำได้โดยมีการช่วยเหลือ ชี้นำ จากผู้อื่น
- 1 หมายถึง ทำได้โดยมีผู้อื่นพาทำ

โดยมีเกณฑ์การผ่านตามจุดประสงค์พัฒนาการที่คาดหวัง คือ เมื่อเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทำได้ระดับ 4 หรือ 5 ต่อเนื่องกันอย่างน้อย 5 ครั้ง

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม
- ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดีมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดี
- ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ พอใช้
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ปรับปรุง

กราฟแสดงพัฒนาการระดับความสามารถก่อน-หลังการใช้รูปแบบ
ของเด็กชายปี (นามสมมติ)

กรณีศึกษาคนที่ 3

สรุปผลการพัฒนาความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ชื่อ-สกุล เด็กหญิงซี (นามสมมุติ) เพศ ชาย หญิง
 การจดทะเบียนคนพิการ ไม่จด ยังไม่จด จดแล้ว
 วัน/เดือน/ปีเกิด 29 มีนาคม 2560 อายุ 4 ปี ศาสนา พุทธ
 ประเภทความพิการ บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 ลักษณะความพิการ ช่วงความสนใจสั้น มีพัฒนาการด้านร่างกายช้า ภาษาช้า
 สติปัญญาช้า ช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันไม่ได้
 วันที่ประเมินก่อนการใช้รูปแบบ วันที่ 1 เดือนเมษายน พ.ศ. 2563
 วันที่ประเมินหลังการใช้รูปแบบ วันที่ 31 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2564

ระดับความสามารถในปัจจุบัน

1. สามารถยืนทรงตัวในท่าอื่น 2 ขา ได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
2. สามารถหมุนเปิด-ปิดขวดขนาดใหญ่พิเศษได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
3. สามารถใช้ช้อนตักอาหารเข้าปากได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
4. สามารถบอกความต้องการเมื่ออยากจับถ่ายได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
5. สามารถกล่าว "สวัสดี" ได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
6. สามารถออกเสียงคำ 1 พยางค์ คำว่า "แม่" โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ

ระดับความสามารถก่อนและหลังการใช้รูปแบบ

พัฒนาการ	เป้าหมายการพัฒนา ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	ระดับความสามารถก่อนการใช้รูปแบบ	ระดับความสามารถหลังการใช้รูปแบบ	ผลการประเมิน
1. ทักษะกล้ำเนื้อใหญ่	สามารถยื่นทรงตัวในท่ายืน 2 ขา	2	5	ผ่าน
2. ทักษะกล้ำเนื้อเล็ก	สามารถหมุนเปิด-ปิดขวดขนาดใหญ่พิเศษ	2	5	ผ่าน
3. ทักษะการช่วยเหลือ ตนเองในชีวิตประจำวัน	สามารถใช้ช้อนตักอาหารเข้าปาก	2	5	ผ่าน
4. ทักษะการรับรู้และ แสดงออกทางภาษา	สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิว และอยากขับถ่ายโดยใช้ภาษาพูด	2	4	ผ่าน
5. ทักษะทางสังคม	สามารถกล่าวทักทาย "สวัสดีและขอบคุณ"	2	4	ผ่าน
6. ทักษะทางสติปัญญา หรือเตรียมความพร้อม ทางวิชาการ	สามารถออกเสียงคำ 1 พยางค์ คำว่า "แม่และพ่อ"	2	5	ผ่าน

สรุปผลความก้าวหน้าการพัฒนาความสามารถ

1. ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ สามารถยืนทรงตัวในท่ายืน 2 ขา ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
2. ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก สามารถหมุนเปิด-ปิดขวดขนาดใหญ่พิเศษ ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
3. ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน สามารถใช้ช้อนตักอาหารเข้าปาก ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
4. ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิว และอยากขับถ่ายโดยใช้ภาษาพูด ทำได้ด้วยตนเอง
5. ทักษะทางสังคม สามารถกล่าวทักทาย "สวัสดีและขอบคุณ" ทำได้ด้วยตนเอง
6. ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ สามารถออกเสียงคำ 1 พยางค์ คำว่า "แม่และพ่อ" ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้

เกณฑ์ประเมินระดับความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในแต่ละทักษะ มีดังนี้

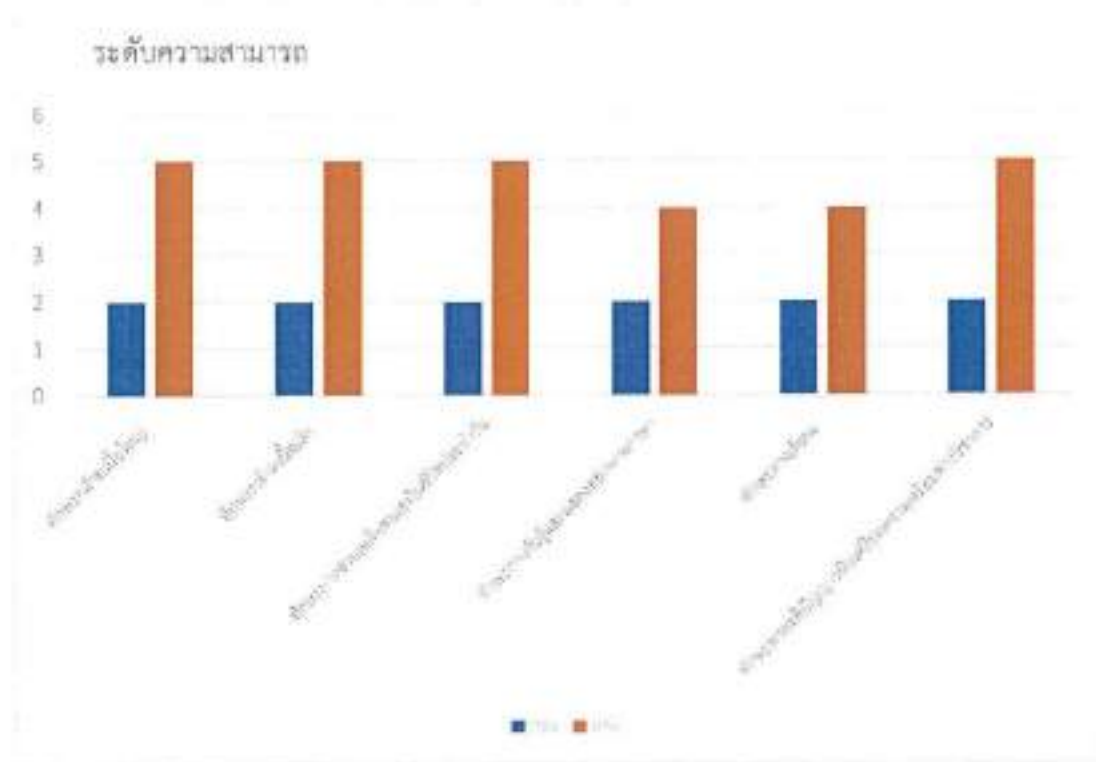
- 5 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
- 4 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเอง
- 3 หมายถึง ทำได้โดยมีการช่วยเหลือ ชี้นำ จากผู้อื่นเล็กน้อย
- 2 หมายถึง ทำได้โดยมีการช่วยเหลือ ชี้นำ จากผู้อื่น
- 1 หมายถึง ทำได้โดยมีผู้อื่นพาทำ

โดยมีเกณฑ์การผ่านตามจุดประสงค์พัฒนาการที่คาดหวัง คือ เมื่อเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทำได้ระดับ 4 หรือ 5 ต่อเนื่องกันอย่างน้อย 5 ครั้ง

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม
- ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดีมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดี
- ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ พอใช้
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ปรับปรุง

กราฟแสดงพัฒนาการระดับความสามารถก่อน-หลังการใช้รูปแบบ
ของเด็กหญิงซี (นามสมมุติ)

กรณีศึกษาคนที่ 4

สรุปผลการพัฒนาความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

- ชื่อ-สกุล เด็กชายดี (นามสมมุติ) เพศ ชาย หญิง
 การจดทะเบียนคนพิการ ไม่จด ยังไม่จด จดแล้ว
 วัน/เดือน/ปีเกิด 20 กุมภาพันธ์ 2560 อายุ 4 ปี ศาสนา พุทธ
 ประเภทความพิการ บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 ลักษณะความพิการ กลุ่มอาการดาวน์ซินโดรม มีพัฒนาการช้าด้านร่างกาย
 ด้านภาษา ด้านสติปัญญา ช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันไม่ได้
 วันที่ประเมินก่อนการใช้รูปแบบ วันที่ 1 เดือนเมษายน พ.ศ. 2563
 วันที่ประเมินหลังการใช้รูปแบบ วันที่ 31 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2564

ระดับความสามารถในปัจจุบัน

1. สามารถรับ-ส่งลูกบอลขนาดใหญ่ได้ด้วยตนเอง
2. สามารถหมุนเปิด-ปิดวัตถุ และจับหมุนวัตถุที่มีขนาดใหญ่ ทำได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
3. สามารถถอดเสื้อยืดคอกลมได้ด้วยตนเอง
4. สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิวและอยากขับถ่าย ทำได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
5. สามารถกล่าว "สวัสดี" ทำได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
6. สามารถบอกชื่อ-สกุลของตนเอง ทำได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ

ระดับความสามารถก่อนและหลังการใช้รูปแบบ

พัฒนาการ	เป้าหมายการพัฒนา ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	ระดับความสามารถก่อนการใช้รูปแบบ	ระดับความสามารถหลังการใช้รูปแบบ	ผลการประเมิน
1. ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่	สามารถเดินต่อส้นเท้าตามระยะที่กำหนด ให้ 5 ก้าว และสามารถเดินบนเส้นตรง จำนวน 5 ก้าว	2	5	ผ่าน
2. ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก	สามารถหมุนเปิดและปิดลูกบิดประตู	2	5	ผ่าน
3. ทักษะการช่วยเหลือ ตนเองในชีวิตประจำวัน	สามารถถอดและสวมเสื้อยืดคอกลม	2	5	ผ่าน
4. ทักษะการรับรู้และ แสดงออกทางภาษา	สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิว และอยากขับถ่ายได้โดยใช้ภาษาพูด	2	5	ผ่าน
5. ทักษะทางสังคม	สามารถกล่าวทักทาย "สวัสดี"	2	4	ผ่าน
6. ทักษะทางสติปัญญา หรือเตรียมความพร้อม ทางวิชาการ	สามารถบอกชื่อ-สกุล ของตนเอง	2	5	ผ่าน

สรุปผลความก้าวหน้าการพัฒนาความสามารถ

1. ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ สามารถเดินต่อส้นเท้าตามระยะที่กำหนดให้ 5 ก้าวและสามารถเดินบนเส้นตรง จำนวน 5 ก้าว ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
2. ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก สามารถหมุนเปิดและปิดลูกบิดประตู่ ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
3. ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน สามารถถอดและสวมเสื้อยืดคอกกลม ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
4. ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิวและอยากขับถ่ายโดยใช้ภาษาพูด ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
5. ทักษะทางสังคม สามารถกล่าวทักทาย "สวัสดี" ทำได้ด้วยตนเอง
6. ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ สามารถบอกชื่อ-สกุลของตนเอง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้

เกณฑ์ประเมินระดับความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในแต่ละทักษะมีดังนี้

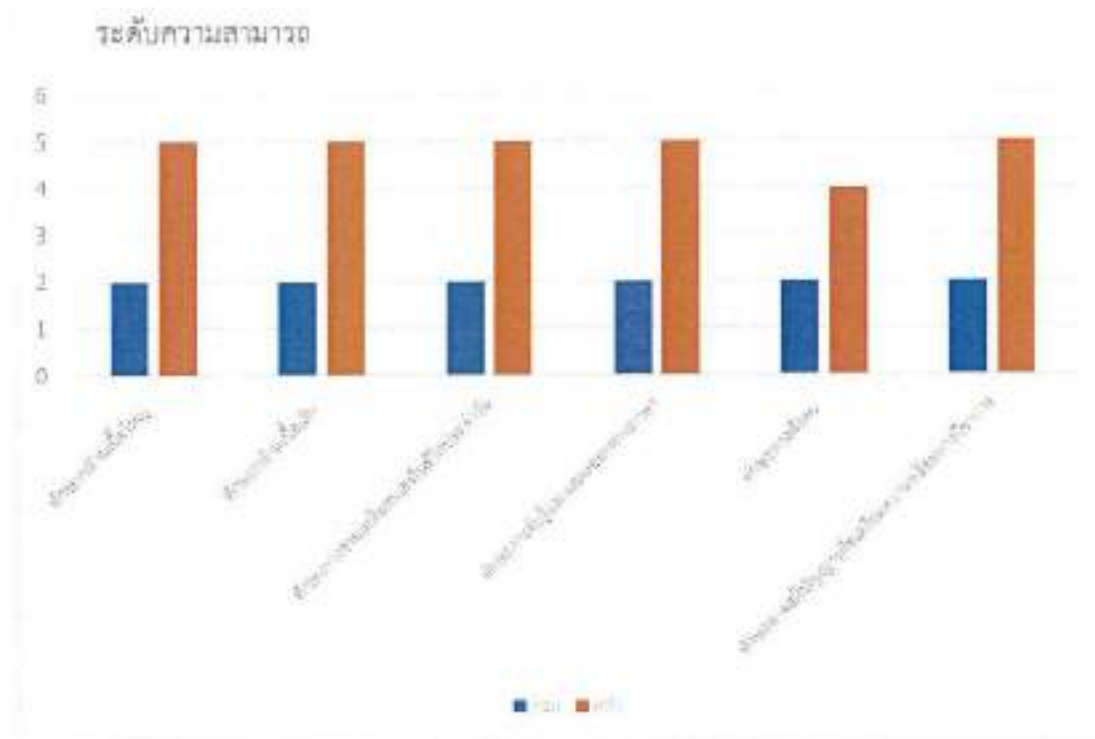
- 5 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
- 4 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเอง
- 3 หมายถึง ทำได้โดยมีการช่วยเหลือ ชี้นำ จากผู้อื่นเล็กน้อย
- 2 หมายถึง ทำได้โดยมีการช่วยเหลือ ชี้นำ จากผู้อื่น
- 1 หมายถึง ทำได้โดยมีผู้อื่นพาทำ

โดยมีเกณฑ์การผ่านตามจุดประสงค์พัฒนาการที่คาดหวัง คือ เมื่อเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทำได้ระดับ 4 หรือ 5 ต่อเนื่องกันอย่างน้อย 5 ครั้ง

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม
- ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดีมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดี
- ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ พอใช้
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ปรับปรุง

กราฟแสดงพัฒนาการระดับความสามารถก่อน-หลังการใช้รูปแบบ
ของเด็กชายดี (นามสมมุติ)

กรณีศึกษาคนที่ 5

สรุปผลการพัฒนาความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

- ชื่อ-สกุล เด็กหญิงอี (นามสมมุติ) เพศ ชาย หญิง
 การจดทะเบียนคนพิการ ไม่จด ยังไม่จด จดแล้ว
 วัน/เดือน/ปีเกิด 20 มีนาคม 2559 อายุ 5 ปี ศาสนา พุทธ
 ประเภทความพิการ บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 ลักษณะความพิการ กลุ่มอาการดาวนซ์โครม สื่อสารโดยการพูดชอบได้สำท้ำ ช่วยเหลือ
 ตนเองในชีวิตประจำวันไม่ได้
 วันที่ประเมินก่อนการใช้รูปแบบ วันที่ 1 เดือนเมษายน พ.ศ. 2563
 วันที่ประเมินหลังการใช้รูปแบบ วันที่ 31 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2564

ระดับความสามารถในปัจจุบัน

1. สามารถเดินขึ้น-ลงบันไดโดยจับราวบันไดแบบพยักเท้าได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
2. สามารถต่อวัตถุในแนวตั้งได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
3. สามารถถอดและสวมกระโปรงแบบมีตะขอได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
4. สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิวและอยากขับถ่ายได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
5. สามารถกล่าว "สวัสดีและขอโทษ" ได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
6. สามารถบอกชื่อผลไม้ได้ 3 ชนิด ได้แก่ ส้ม เงาะ ลำไย โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ

ระดับความสามารถก่อนและหลังการใช้รูปแบบ

พัฒนาการ	เป้าหมายการพัฒนา ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	ระดับความสามารถก่อนการใช้รูปแบบ	ระดับความสามารถหลังการใช้รูปแบบ	ผลการประเมิน
1. ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่	สามารถเดินขึ้น-ลงบันไดโดยจับราวบันไดแบบพยักเท้า	2	5	ผ่าน
2. ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก	สามารถทอวัตถุในแนวตั้ง	2	5	ผ่าน
3. ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน	สามารถถอดและสวมกระโปรงแบบมีตะขอ	2	5	ผ่าน
4. ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา	สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิวและอยากขับถ่ายได้โดยใช้ภาษาพูด	2	5	ผ่าน
5. ทักษะทางสังคม	สามารถกล่าว "สวัสดีและขอโทษ"	2	4	ผ่าน
6. ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ	สามารถบอกชื่อผลไม้ได้ 3 ชนิด ได้แก่ ส้ม เงาะ ลำไย	2	5	ผ่าน

สรุปผลความก้าวหน้าการพัฒนาความสามารถ

1. ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ สามารถเดินขึ้น-ลงบันไดโดยจับราวบันไดแบบพยักเท้า ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
2. ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก สามารถต่อวัตถุในแนวตั้ง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
3. ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน สามารถถอดและสวมกระโปรงแบบมีตะขอ ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
4. ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิว และอยากขับถ่ายโดยใช้ภาษาพูด ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
5. ทักษะทางสังคม สามารถกล่าว "สวัสดีและขอโทษ" ทำได้ด้วยตนเอง
6. ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ สามารถบอกชื่อผลไม้ 3 ชนิด ได้แก่ ส้ม เงาะ ลำไย ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้

เกณฑ์ประเมินระดับความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในแต่ละทักษะ มีดังนี้

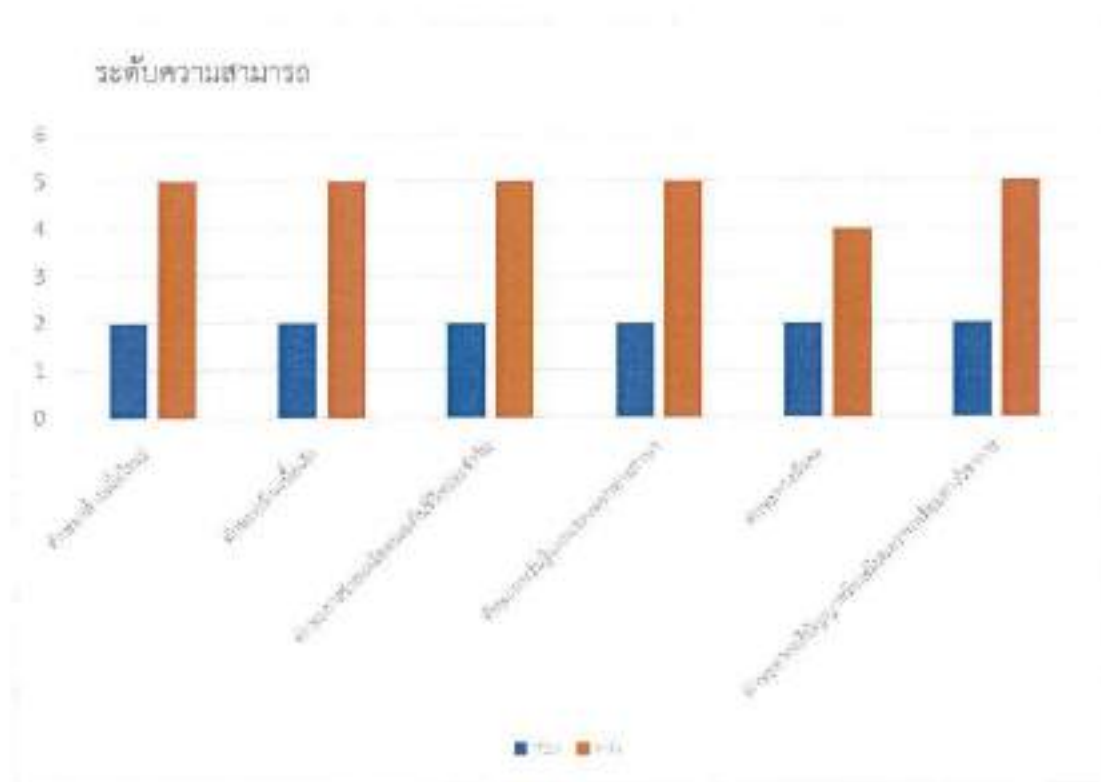
- 5 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
- 4 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเอง
- 3 หมายถึง ทำได้โดยมีการช่วยเหลือ ชี้นำ จากผู้อื่นเล็กน้อย
- 2 หมายถึง ทำได้โดยมีการช่วยเหลือ ชี้นำ จากผู้อื่น
- 1 หมายถึง ทำได้โดยมีผู้อื่นพาทำ

โดยมีเกณฑ์การผ่านตามจุดประสงค์พัฒนาการที่คาดหวัง คือ เมื่อเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทำได้ระดับ 4 หรือ 5 ต่อเนื่องกันอย่างน้อย 5 ครั้ง

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม
- ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดีมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดี
- ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ พอใช้
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ปรับปรุง

กราฟแสดงพัฒนาการระดับความสามารถก่อน-หลังการใช้รูปแบบ
ของเด็กหญิงอี (นามสมมุติ)

กรณีศึกษาคนที่ 6

สรุปผลการพัฒนาความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ชื่อ-สกุล เด็กหญิงเอฟ (นามสมมุติ) เพศ ชาย หญิง
 การจดทะเบียนคนพิการ ไม่จด ยังไม่จด จดแล้ว
 วัน/เดือน/ปีเกิด 1 มิถุนายน 2559 อายุ 5 ปี ศาสนา พุทธ
 ประเภทความพิการ บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 ลักษณะความพิการ สื่อสารโดยการพูดตอบได้ล่าช้า ช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน
 ไม่ได้

วันที่ประเมินก่อนการใช้รูปแบบ วันที่ 1 เดือนเมษายน พ.ศ. 2563

วันที่ประเมินหลังการใช้รูปแบบ วันที่ 31 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2564

ระดับความสามารถในปัจจุบัน

1. สามารถเดินก้าวทางตรงได้ด้วยตนเอง
2. สามารถต่อวัตถุในแนวตั้งได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
3. สามารถถอดและสวมเสื้อยืดคอกลมได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
4. สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิวและอยากขับถ่ายได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
5. สามารถกล่าว "สวัสดีและขอโทษ" ได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
6. สามารถบอกสีจำนวน 3 สี ได้แก่ สีแดง สีเขียว สีเหลือง ได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ

ระดับความสามารถก่อนและหลังการใช้รูปแบบ

พัฒนาการ	เป้าหมายการพัฒนา ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	ระดับความสามารถก่อนการใช้รูปแบบ	ระดับความสามารถหลังการใช้รูปแบบ	ผลการประเมิน
1. ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่	สามารถเดินขึ้น-ลงบันไดโดยจับราวบันไดแบบพยักเท้า	2	5	ผ่าน
2. ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก	สามารถต่อวัตถุในแนวตั้ง	2	5	ผ่าน
3. ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน	สามารถถอดและสวมเสื้อยืดคอกลม	2	5	ผ่าน
4. ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา	สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิวและอยากขับถ่ายได้โดยใช้ภาษาพูด	2	5	ผ่าน
5. ทักษะทางสังคม	สามารถกล่าว "สวัสดีและขอโทษ"	2	5	ผ่าน
6. ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ	สามารถบอกสีได้จำนวน 5 สี ได้แก่ สีแดง สีเขียว สีเหลือง สีดำ สีขาว	2	5	ผ่าน

สรุปผลความก้าวหน้าการพัฒนาความสามารถ

1. ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ สามารถเดินขึ้น-ลงบันไดโดยจับราวบันไดแบบพยักเท้า ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
2. ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก สามารถต่อวัตถุในแนวตั้ง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
3. ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน สามารถถอดและสวมเสื้อยืดคอกลม ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
4. ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิว และอยากจับด้ายโดยใช้ภาษาพูด ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
5. ทักษะทางสังคม สามารถกล่าว "สวัสดีและขอโทษ" ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
6. ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ สามารถบอกสีจำนวน 5 สี ได้แก่ สีแดง สีเขียว สีเหลือง สีดำ สีขาว ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้

เกณฑ์ประเมินระดับความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในแต่ละทักษะ มีดังนี้

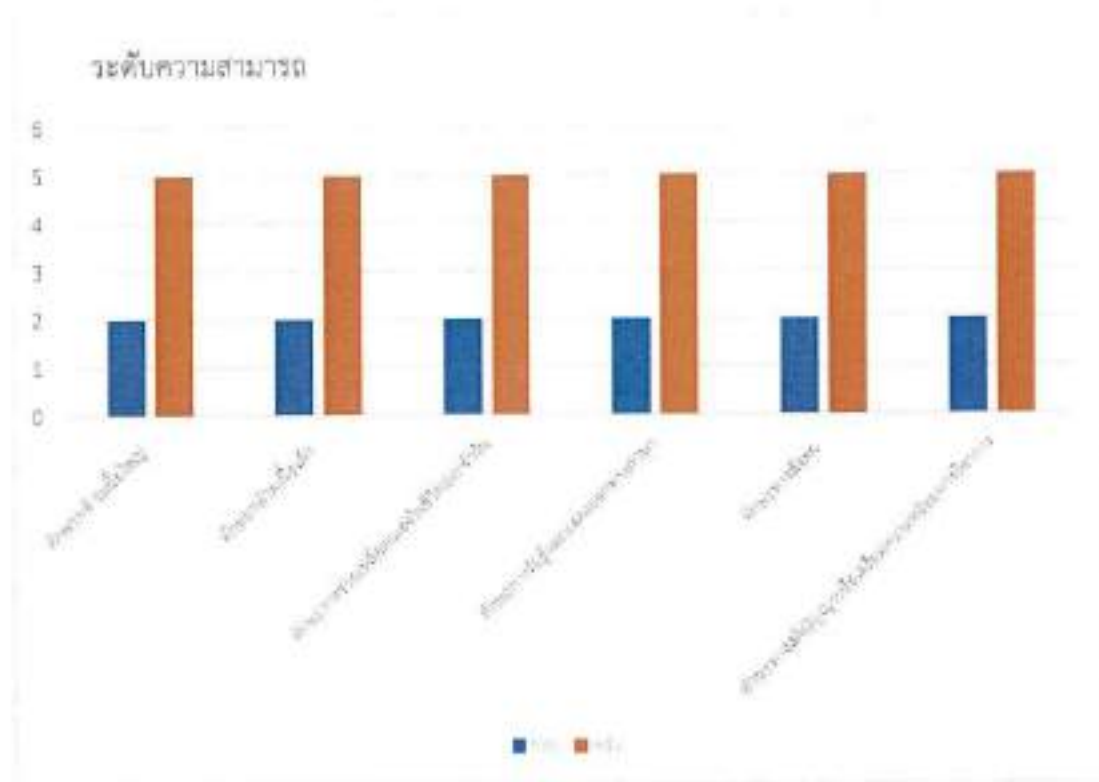
- 5 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
- 4 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเอง
- 3 หมายถึง ทำได้โดยมีการช่วยเหลือ ชี้นำ จากผู้อื่นเล็กน้อย
- 2 หมายถึง ทำได้โดยมีการช่วยเหลือ ชี้นำ จากผู้อื่น
- 1 หมายถึง ทำได้โดยมีผู้อื่นพาทำ

โดยมีเกณฑ์การผ่านตามจุดประสงค์พัฒนาการที่คาดหวัง คือ เมื่อเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทำได้ระดับ 4 หรือ 5 ต่อเนื่องกันอย่างน้อย 5 ครั้ง

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม
- ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดีมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดี
- ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ พอใช้
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ปรับปรุง

กราฟแสดงพัฒนาการระดับความสามารถก่อน-หลังการใช้รูปแบบ
ของเด็กหญิงเอฟ (นามสมมุติ)

กรณีศึกษาคนที่ 7

สรุปผลการพัฒนาความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ชื่อ-สกุล เด็กชายจี (นามสมมติ) เพศ ชาย หญิงการจดทะเบียนคนพิการ ไม่จด ยังไม่จด จดแล้ว

วัน/เดือน/ปีเกิด 21 พฤศจิกายน 2559 อายุ 5 ปี ศาสนา พุทธ

ประเภทความพิการ บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ลักษณะความพิการ กลุ่มอาการดาวน์ซินโดรม พัฒนาการเรียนรู้ล่าช้า

การพูดและการสื่อสารล่าช้า สื่อความหมายไม่ได้ ช่วยเหลือตนเองในชีวิต

ประจำวันไม่ได้

วันที่ประเมินก่อนการใช้รูปแบบ วันที่ 1 เดือนเมษายน พ.ศ. 2563

วันที่ประเมินหลังการใช้รูปแบบ วันที่ 31 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2564

ระดับความสามารถในปัจจุบัน

1. สามารถเดินขึ้น-ลงบันไดโดยจับราวบันไดแบบพยักเท้าได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
2. สามารถต่อวัตถุในแนวนอนได้ด้วยตนเอง
3. สามารถถอดและสวมเสื้อยืดคอกลมได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
4. สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิวและอยากจับถ่ายได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
5. สามารถกล่าว "สวัสดีและขอบคุณ" ได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
6. สามารถระบายสีรูปภาพโดยใช้สีแท่งใหญ่ได้ด้วยตนเอง

ระดับความสามารถก่อนและหลังการใช้รูปแบบ

พัฒนาการ	เป้าหมายการพัฒนา ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	ระดับความสามารถก่อนการใช้รูปแบบ	ระดับความสามารถหลังการใช้รูปแบบ	ผลการประเมิน
1. ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่	สามารถเดินขึ้น-ลงบันไดโดยจับราวบันไดแบบพักเท้า	2	5	ผ่าน
2. ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก	สามารถต่อวัตถุในแนวตั้ง	2	5	ผ่าน
3. ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน	สามารถถอดและสวมเสื้อยืดคอกลม	2	5	ผ่าน
4. ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา	สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิวและอยากจับด้ายโดยใช้ภาษาพูด	2	5	ผ่าน
5. ทักษะทางสังคม	สามารถกล่าว "สวัสดีและขอบคุณ"	2	5	ผ่าน
6. ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ	สามารถบอกชื่อ-สกุล ของตนเอง	2	5	ผ่าน

สรุปผลความก้าวหน้าการพัฒนาความสามารถ

1. ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ สามารถเดินขึ้น-ลงบันไดโดยจับราวบันไดแบบพิงเท้า ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
2. ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก สามารถต่อวัตถุในแนวตั้ง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
3. ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน สามารถถอดและสวมเสื้อยืดคอกกลม ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
4. ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิว และอยากซบด้ายโดยใช้ภาษาพูด ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
5. ทักษะทางสังคม สามารถกล่าว "สวัสดีและขอบคุณ" ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
6. ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ สามารถบอกชื่อ-สกุลของตนเอง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้

เกณฑ์ประเมินระดับความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในแต่ละทักษะ มีดังนี้

- 5 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
- 4 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเอง
- 3 หมายถึง ทำได้โดยมีการช่วยเหลือ ชี้นำ จากผู้อื่นเล็กน้อย
- 2 หมายถึง ทำได้โดยมีการช่วยเหลือ ชี้นำ จากผู้อื่น
- 1 หมายถึง ทำได้โดยมีผู้อื่นพาทำ

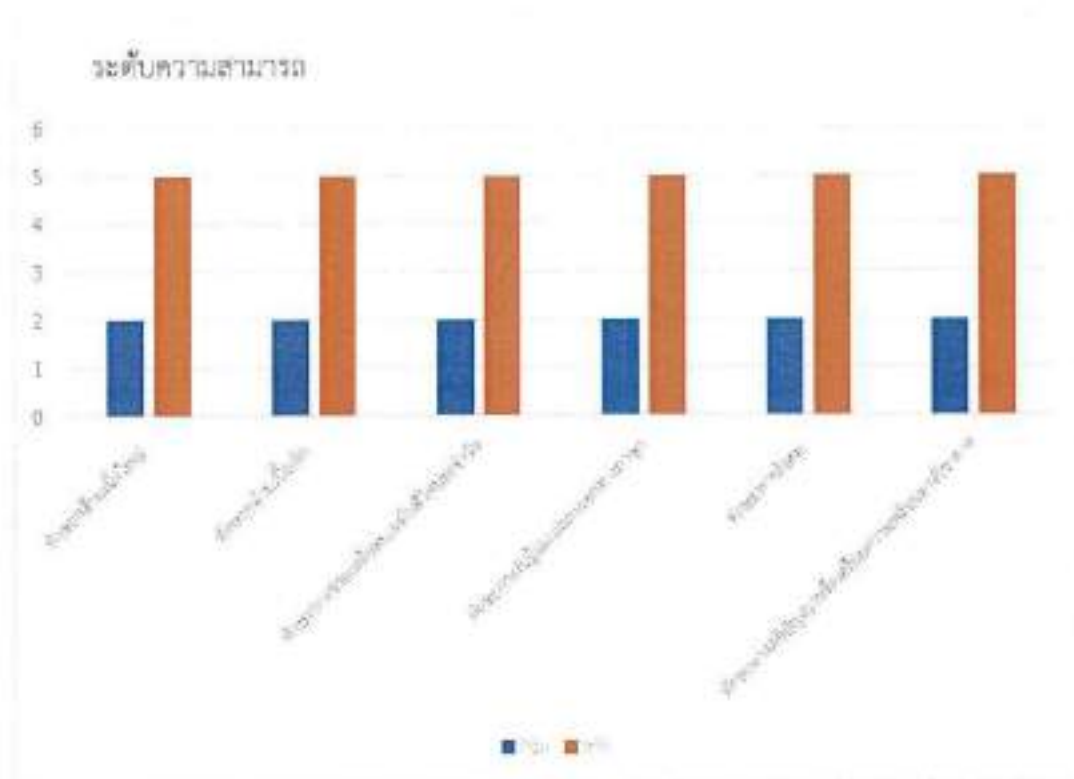
โดยมีเกณฑ์การผ่านตามจุดประสงค์พัฒนาการที่คาดหวัง คือ เมื่อเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทำได้ระดับ 4 หรือ 5 ต่อเนื่องกันอย่างน้อย 5 ครั้ง

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม
- ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดีมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดี
- ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ พอใช้
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ปรับปรุง

กราฟแสดงพัฒนาการระดับความสามารถก่อน-หลังการใช้รูปแบบ
ของเด็กชายจี (นามสมมติ)

กรณีศึกษาคนที่ 8

สรุปผลการพัฒนาความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ชื่อ-สกุล เด็กชายเอช (นามสมมุติ) เพศ ชาย หญิง

การจดทะเบียนคนพิการ ไม่จด ยังไม่จด จดแล้ว

วัน/เดือน/ปีเกิด 9 มีนาคม 2559 อายุ 5 ปี ศาสนา พุทธ

ประเภทความพิการ บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ลักษณะความพิการ กลุ่มอาการดาวน์ซินโดรม พัฒนาการเรียนรู้ล่าช้า

การพูดและการสื่อสารล่าช้า สื่อความหมายไม่ได้ ช่วยเหลือตนเองในชีวิต

ประจำวันไม่ได้

วันที่ประเมินก่อนการใช้รูปแบบ วันที่ 1 เดือนเมษายน พ.ศ. 2563

วันที่ประเมินหลังการใช้รูปแบบ วันที่ 31 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2564

ระดับความสามารถในปัจจุบัน

1. สามารถเดินขึ้น-ลงบันไดโดยจับราวบันไดแบบพยักเท้าได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
2. สามารถต่อวัตถุในแนวนอนได้ด้วยตนเอง
3. สามารถถอดและสวมเสื้อยืดคอกลมได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
4. สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิวและอยากจับถ่ายได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
5. สามารถกล่าว "สวัสดีและขอบคุณ" ได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
6. สามารถระบายสีรูปภาพโดยใช้สีแท่งใหญ่ได้ด้วยตนเอง

ระดับความสามารถก่อนและหลังการใช้รูปแบบ

พัฒนาการ	เป้าหมายการพัฒนา ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	ระดับความสามารถก่อนการใช้รูปแบบ	ระดับความสามารถหลังการใช้รูปแบบ	ผลการประเมิน
1. ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่	สามารถเดินขึ้น-ลงบันไดโดยจับราวบันได แบบพยักเท้า	2	5	ผ่าน
2. ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก	สามารถทอวัตถุในแนวตั้ง	2	5	ผ่าน
3. ทักษะการช่วยเหลือ ตนเองในชีวิตประจำวัน	สามารถถอดและสวมเสื้อยืดคอกลม	2	5	ผ่าน
4. ทักษะการรับรู้และ แสดงออกทางภาษา	สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิว และอยากขบถ่ายโดยใช้ภาษาพูด	2	5	ผ่าน
5. ทักษะทางสังคม	สามารถกล่าว "สวัสดีและขอบคุณ"	2	5	ผ่าน
6. ทักษะทางสติปัญญา หรือเตรียมความพร้อม ทางวิชาการ	สามารถบอกชื่อ-สกุล ของตนเอง	2	5	ผ่าน

สรุปผลความก้าวหน้าการพัฒนาความสามารถ

1. ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ สามารถเดินขึ้น-ลงบันไดโดยจับราวบันไดแบบพักเท้า ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
2. ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก สามารถต่อวัตถุในแนวตั้ง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
3. ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน สามารถถอดและสวมเสื้อยืดคอกลม ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
4. ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิว และอยากขับถ่ายโดยใช้ภาษาพูด ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
5. ทักษะทางสังคม สามารถกล่าว "สวัสดีและขอบคุณ" ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
6. ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ สามารถบอกชื่อ-สกุลของตนเอง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้

เกณฑ์ประเมินระดับความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในแต่ละทักษะ มีดังนี้

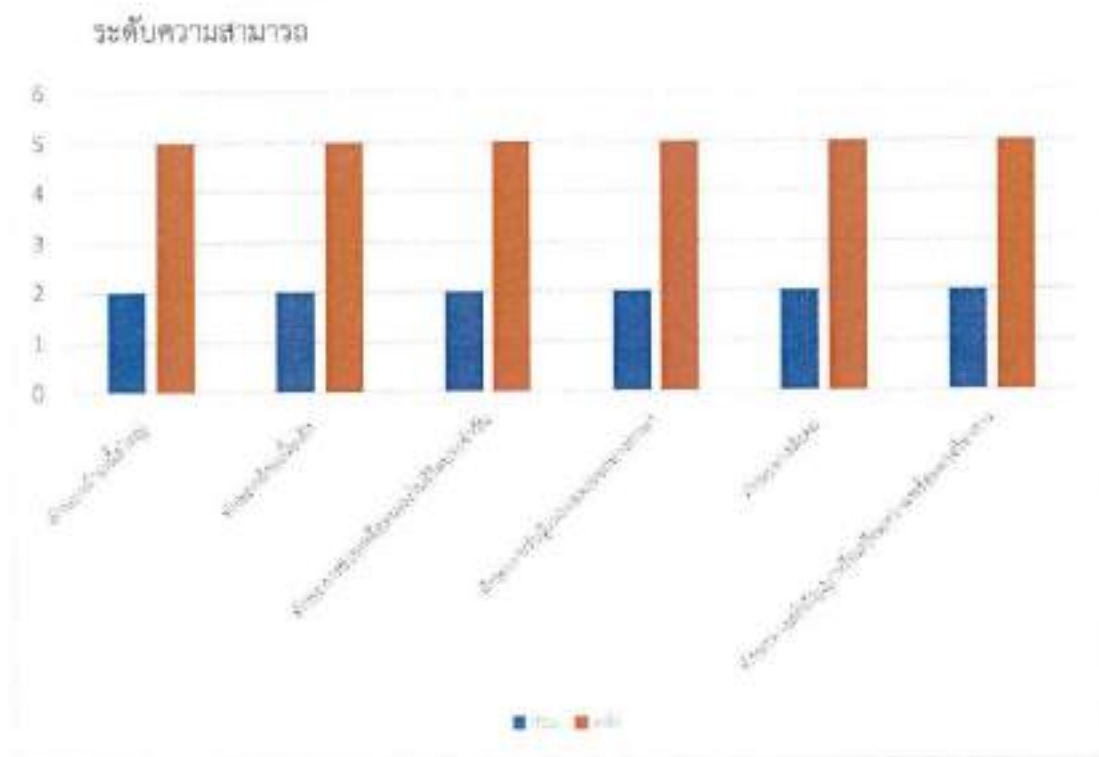
- 5 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
- 4 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเอง
- 3 หมายถึง ทำได้โดยมีการช่วยเหลือ ชี้นำ จากผู้อื่นเล็กน้อย
- 2 หมายถึง ทำได้โดยมีการช่วยเหลือ ชี้นำ จากผู้อื่น
- 1 หมายถึง ทำได้โดยมีผู้อื่นพาทำ

โดยมีเกณฑ์การผ่านตามจุดประสงค์พัฒนาการที่คาดหวัง คือ เมื่อเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทำได้ระดับ 4 หรือ 5 ต่อเนื่องกันอย่างน้อย 5 ครั้ง

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม
- ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดีมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดี
- ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ พอใช้
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ปรับปรุง

กราฟแสดงพัฒนาการระดับความสามารถก่อน-หลังการใช้รูปแบบ
ของเด็กชายเอช (นามสมมติ)

กรณีศึกษาคนที่ 9

สรุปผลการพัฒนาความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ชื่อ-สกุล เด็กหญิงไอ (นามสมมุติ) เพศ ชาย หญิง
 การจดทะเบียนคนพิการ ไม่จด ยังไม่จด จดแล้ว
 วัน/เดือน/ปีเกิด 23 มีนาคม 2561 อายุ 3 ปี ศาสนา พุทธ
 ประเภทความพิการ บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 ลักษณะความพิการ มีพัฒนาการล่าช้าด้านร่างกาย ภาษา สติปัญญา สังคม
 และการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน
 วันที่ประเมินก่อนการใช้รูปแบบ วันที่ 1 เดือนเมษายน พ.ศ. 2563
 วันที่ประเมินหลังการใช้รูปแบบ วันที่ 31 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2564

ระดับความสามารถในปัจจุบัน

1. สามารถสืบไปข้างหน้าได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
2. สามารถเอื้อมมือออกไปในทิศทางต่าง ๆ โดยมีอุปกรณ์และผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
3. สามารถกลืนอาหารเหลวโดยมีอุปกรณ์ได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
4. สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิวได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
5. สามารถแสดงท่าทางด้วยการ "ยิ้ม" เมื่อดีใจได้ด้วยตนเอง
6. สามารถหยิบสีแดงได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ

ระดับความสามารถก่อนและหลังการใช้รูปแบบ

พัฒนาการ	เป้าหมายการพัฒนา ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	ระดับความสามารถก่อนการใช้รูปแบบ	ระดับความสามารถหลังการใช้รูปแบบ	ผลการประเมิน
1. ทักษะกล้ำเนื้อใหญ่	สามารถคืบไปข้างหน้า	2	5	ผ่าน
2. ทักษะกล้ำเนื้อเล็ก	สามารถเอื้อมมือออกไปในทิศทางต่างๆ	2	4	ผ่าน
3. ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน	สามารถกลืนอาหารเหลว	2	5	ผ่าน
4. ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา	สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิวและต้องการจับถ่ายโดยใช้ท่าทาง	2	5	ผ่าน
5. ทักษะทางสังคม	สามารถแสดงท่าทางด้วยการ "ยิ้ม" เมื่อดีใจและ "ร้องไห้" เมื่อเสียใจ ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์	2	5	ผ่าน
6. ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ	สามารถหยิบสีแดงและสีเขียว	2	5	ผ่าน

สรุปผลความก้าวหน้าการพัฒนาความสามารถ

1. ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ สามารถคืบไปข้างหน้า ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
2. ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก สามารถเอื้อมมือออกไปในทิศทางต่าง ๆ ทำได้ด้วยตนเอง
3. ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน สามารถกลืนอาหารเหลว ทำได้ด้วยตนเอง และเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
4. ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิว และต้องการขับถ่ายโดยใช้ท่าทาง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
5. ทักษะทางสังคม สามารถแสดงท่าทางด้วยการ "ยิ้ม" เมื่อดีใจ และ "ร้องไห้" เมื่อเสียใจ ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
6. ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ สามารถหยิบสีแดงและสีเขียว ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้

เกณฑ์ประเมินระดับความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในแต่ละทักษะ มีดังนี้

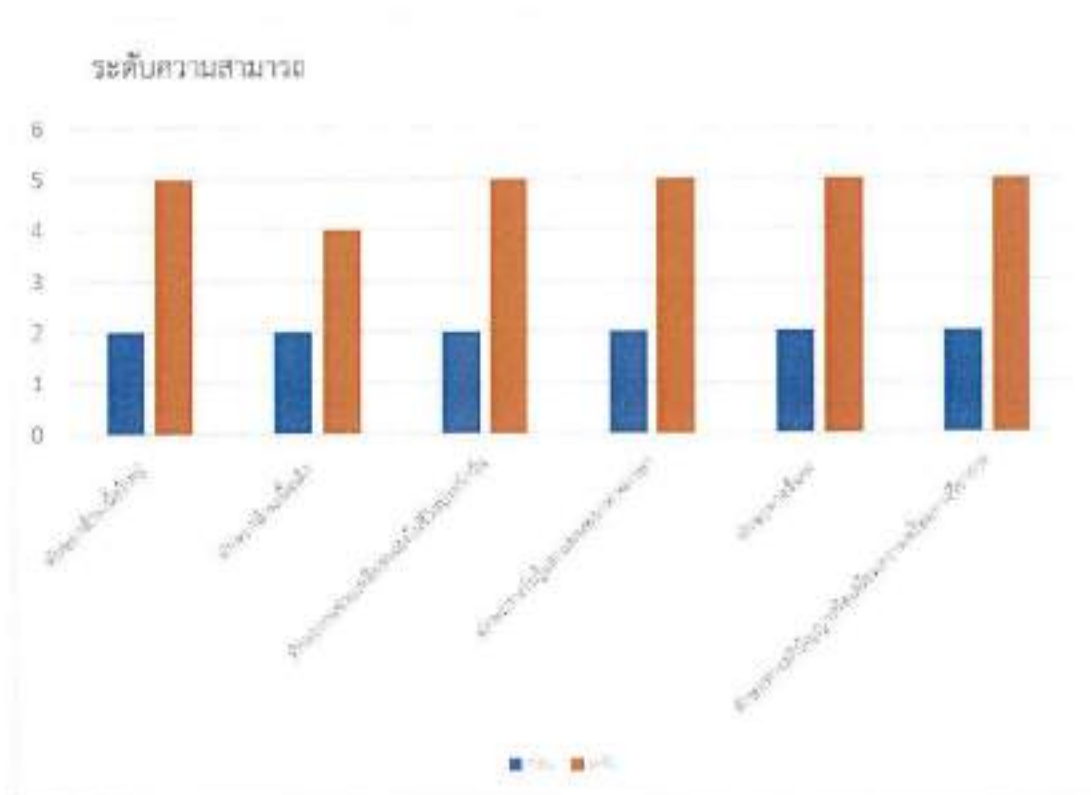
- 5 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
- 4 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเอง
- 3 หมายถึง ทำได้โดยมีการช่วยเหลือ ชี้นะ จากผู้อื่นเล็กน้อย
- 2 หมายถึง ทำได้โดยมีการช่วยเหลือ ชี้นะ จากผู้อื่น
- 1 หมายถึง ทำได้โดยมีผู้อื่นพาทำ

โดยมีเกณฑ์การผ่านตามจุดประสงค์พัฒนาการที่คาดหวัง คือ เมื่อเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทำได้ระดับ 4 หรือ 5 ต่อเนื่องกันอย่างน้อย 5 ครั้ง

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม
- ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดีมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดี
- ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ พอใช้
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ปรับปรุง

กราฟแสดงพัฒนาการระดับความสามารถก่อน-หลังการใช้รูปแบบ
ของเด็กหญิงไอ (นามสมมติ)

กรณีศึกษาคนที่ 10

สรุปผลการพัฒนาความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ชื่อ-สกุล เด็กหญิงเจ (นามสมมติ) เพศ ชาย หญิง
 การจดทะเบียนคนพิการ ไม่จด ยังไม่จด จดแล้ว
 วัน/เดือน/ปีเกิด 8 พฤษภาคม 2560 อายุ 4 ปี ศาสนา พุทธ
 ประเภทความพิการ บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 ลักษณะความพิการ สื่อสารโดยการพูดตอบได้ล่าช้าช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน
 ไม่ได้ นิ่งเองยังไม่ได้ต้องคอยประคองหรือนั่งเบาะสามเหลี่ยม
 วันที่ประเมินก่อนการใช้รูปแบบ วันที่ 1 เดือนเมษายน พ.ศ. 2563
 วันที่ประเมินหลังการใช้รูปแบบ วันที่ 31 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2564

ระดับความสามารถในปัจจุบัน

1. สามารถคืบไปข้างหน้าได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
2. สามารถเอื้อมมือออกไปในทิศทางต่าง ๆ โดยมีอุปกรณ์และผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
3. สามารถกินอาหารเหลวโดยมีอุปกรณ์ได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
4. สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิวได้ด้วยท่าทางโดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
5. สามารถแสดงท่าทางด้วยการ "ยื่น" เมื่อตั้งใจได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ
6. สามารถหยิบสิ่งแดงได้โดยผู้อื่นคอยช่วยเหลือ

ระดับความสามารถก่อนและหลังการใช้รูปแบบ

พัฒนาการ	เป้าหมายการพัฒนา ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	ระดับความสามารถก่อนการใช้รูปแบบ	ระดับความสามารถหลังการใช้รูปแบบ	ผลการประเมิน
1. ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่	สามารถสืบไปข้างหน้า	2	5	ผ่าน
2. ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก	สามารถเอื้อมมือออกไปในทิศทางต่าง ๆ	2	4	ผ่าน
3. ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน	สามารถกลืนอาหารเหลว	2	5	ผ่าน
4. ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา	สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิว และต้องการขยับถ่ายโดยใช้ท่าทาง	2	5	ผ่าน
5. ทักษะทางสังคม	สามารถแสดงท่าทางด้วยการ "ยิ้ม" เมื่อดีใจ และ "ร้องไห้" เมื่อเสียใจ ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์	2	5	ผ่าน
6. ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ	สามารถหยิบสีแดง สีเขียว สีน้ำเงิน สีเหลือง	2	4	ผ่าน

สรุปผลความก้าวหน้าการพัฒนาความสามารถ

1. ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ สามารถคืบไปข้างหน้า ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
2. ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก สามารถเอื้อมมือออกไปในทิศทางต่าง ๆ ทำได้ด้วยตนเอง
3. ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน สามารถกลืนอาหารเหลว ทำได้ด้วยตนเอง และเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
4. ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา สามารถบอกความต้องการเมื่อรู้สึกหิว และต้องการขับถ่ายโดยใช้ท่าทาง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
5. ทักษะทางสังคม สามารถแสดงท่าทางด้วยการ "ยิ้ม" เมื่อดีใจ และ "ร้องไห้" เมื่อเสียใจ ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
6. ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ สามารถหยิบสีแดง สีเขียว สีน้ำเงิน สีเหลือง ทำได้ด้วยตนเอง

เกณฑ์ประเมินระดับความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในแต่ละทักษะ มีดังนี้

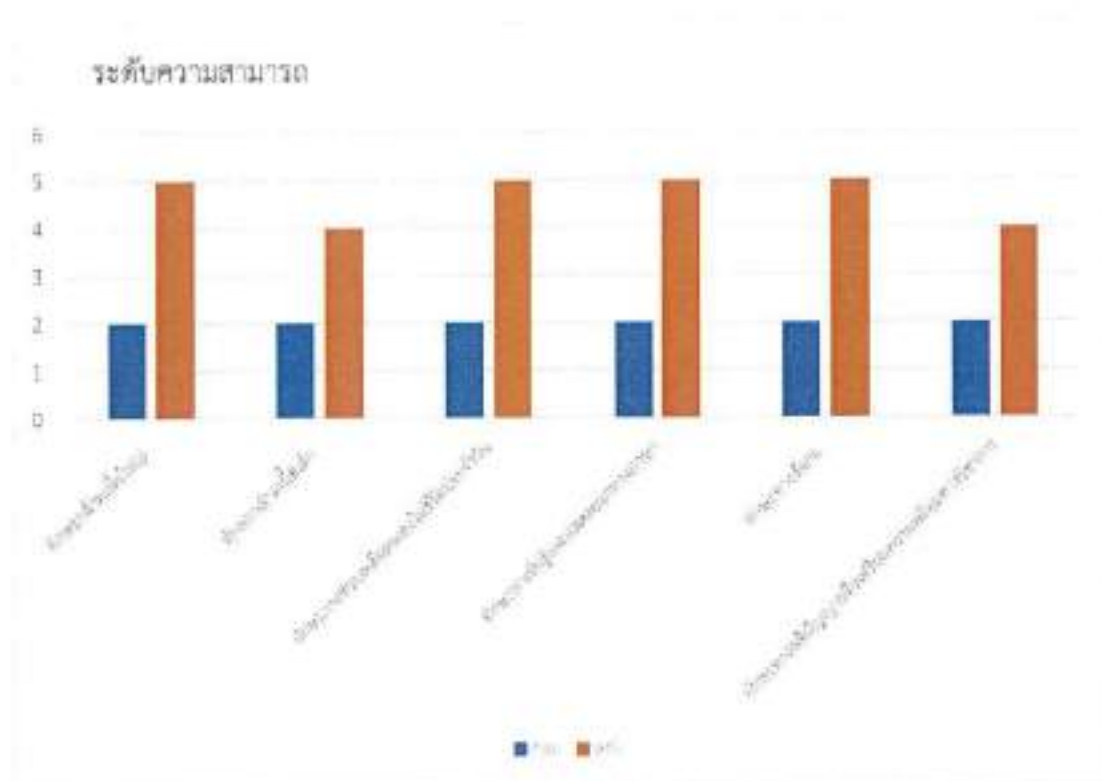
- 5 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างผู้อื่นได้
- 4 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเอง
- 3 หมายถึง ทำได้โดยมีการช่วยเหลือ ชี้นำ จากผู้อื่นเล็กน้อย
- 2 หมายถึง ทำได้โดยมีการช่วยเหลือ ชี้นำ จากผู้อื่น
- 1 หมายถึง ทำได้โดยมีผู้อื่นพาทำ

โดยมีเกณฑ์การผ่านตามจุดประสงค์พัฒนาการที่คาดหวัง คือ เมื่อเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทำได้ระดับ 4 หรือ 5 ต่อเนื่องกันอย่างน้อย 5 ครั้ง

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม
- ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดีมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ดี
- ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ พอใช้
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความสามารถ อยู่ในระดับ ปรับปรุง

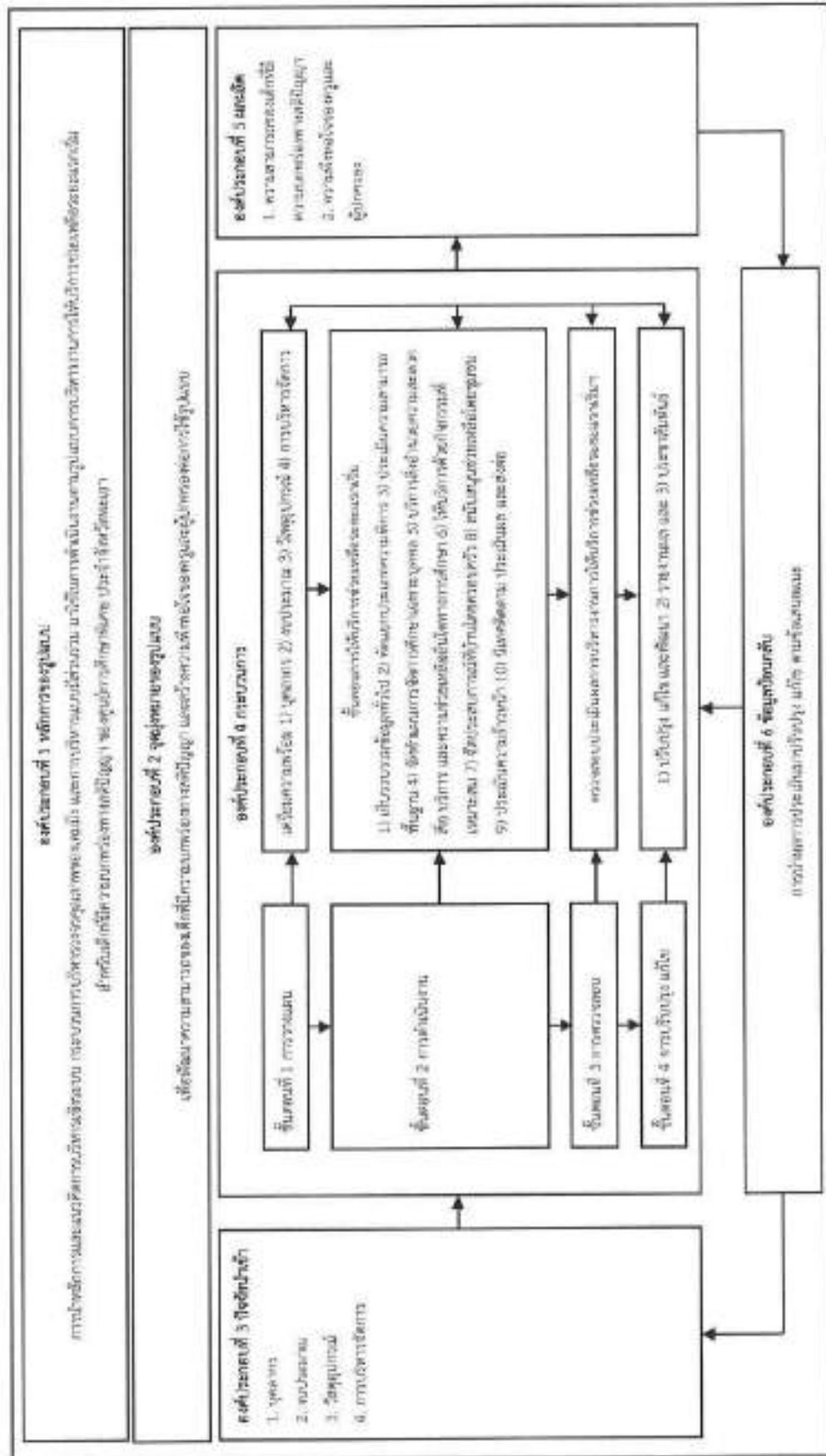
กราฟแสดงพัฒนาการระดับความสามารถก่อน-หลังการใช้รูปแบบ
ของเด็กหญิงเจ (นามสมมติ)

ภาคผนวก ฉ

รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ 6 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ

การนำหลักการและแนวคิดการบริหารเชิงระบบ กระบวนการบริหารวงจรคุณภาพของ เดมมิ่ง และการบริหารแบบมีส่วนร่วม มาใช้ในการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมา

องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ

จุดมุ่งหมายของรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ เพื่อพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และสร้างความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองต่อการใช้รูปแบบ

องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า

ปัจจัยนำเข้า หมายถึง ทรัพยากรต่าง ๆ ที่สนับสนุนการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ประกอบด้วย 1) บุคลากร 2) งบประมาณ 3) วัสดุอุปกรณ์ 4) การบริหารจัดการรายละเอียด ดังนี้

1. บุคลากร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และภาคีเครือข่ายการศึกษา ซึ่งมีคุณลักษณะและบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

1.1.1 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา คือ มีความรู้ความสามารถ ด้านการศึกษาพิเศษ และการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ทันสมัย สามารถตัดสินใจดำเนินการบริหารให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม บริหารงานโปร่งใสและตรวจสอบได้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ยิ้มแย้มแจ่มใส แต่งกายสุภาพเรียบร้อย พูดจาสุภาพ มีจิตอาสาและบริการที่ดี ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี แก่ผู้อื่น

1.1.2 บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องชี้แจงรายละเอียด นโยบาย ข้อมูล สารสนเทศ และวางแผนการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ แบบมีส่วนร่วม ดำเนินงานร่วมกับครู บุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ภาควิชาหรือฝ่ายการศึกษา แบบมีส่วนร่วมตามแผนที่กำหนด ตรวจสอบผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดแบบมีส่วนร่วม สร้างขวัญกำลังใจบุคลากร และประชุมเพื่อนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม

1.2 ครู

1.2.1 คุณลักษณะของครู คือ มีความรู้ความสามารถด้านการศึกษาพิเศษและการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม ทำงานแบบมีส่วนร่วม มีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่การสอน มีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ยิ้มแย้มแจ่มใส แต่งกายสุภาพเรียบร้อย พูดจาสุภาพ มีจิตอาสาและบริการที่ดี และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น มีครูจำนวนเพียงพอต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ มีครูการศึกษาพิเศษ ครูกิจกรรมบำบัด ครูกายภาพบำบัด ครูจิตวิทยาคลินิก ครูแพทย์แผนไทย และครูอื่น ๆ เพียงพอ

1.2.2 บทบาทและหน้าที่ของครู คือ ร่วมประชุม ให้ข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ แบบมีส่วนร่วม ร่วมดำเนินงานกับผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ภาควิชาหรือฝ่ายการศึกษา แบบมีส่วนร่วมตามแผนที่กำหนด และพัฒนาตนเอง ร่วมตรวจสอบผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดแบบมีส่วนร่วม และร่วมประชุมเพื่อนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม

1.3 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

1.3.1 คุณลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา คือ มีความสามารถในการรับรู้ สื่อสารได้ตามศักยภาพ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ปฏิบัติตามข้อตกลงในการรับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มได้

1.3.2 บทบาทและหน้าที่ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา คือ มารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และให้ความร่วมมือในการรับบริการฯ

1.4 ผู้ปกครอง

1.4.1 คุณลักษณะของผู้ปกครอง คือ มีเจตคติที่ดีต่อลูกที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ให้ความร่วมมือในการพัฒนาเด็กร่วมกับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในศูนย์การศึกษาพิเศษที่บ้าน ชุมชน และนำเด็กมารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

1.4.2 บทบาทและหน้าที่ของผู้ปกครอง คือ ร่วมประชุม ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ครอบครัว ชุมชน ที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการดำเนินงาน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ แบบมีส่วนร่วม ร่วมดำเนินงานกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ภาศึเครือข่ายการศึกษา แบบมีส่วนร่วมตามแผนที่กำหนด ร่วมตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดแบบมีส่วนร่วม และร่วมประชุม เพื่อนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม

1.5 คณะกรรมการสถานศึกษา

1.5.1 คุณลักษณะของคณะกรรมการสถานศึกษา คือ มีความรู้ความเข้าใจ ด้านการจัดการศึกษาพิเศษ มีเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

1.5.2 บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา คือ ร่วมประชุม ให้ข้อมูล เพื่อวางแผนการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ แบบมีส่วนร่วม ร่วมดำเนินงาน กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร ผู้ปกครอง ภาศึเครือข่ายการศึกษา แบบมีส่วนร่วมตามแผนที่กำหนด ร่วมตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดแบบมีส่วนร่วม และร่วมประชุมเพื่อนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม

1.6 ภาศึเครือข่ายการศึกษา

1.6.1 คุณลักษณะของภาศึเครือข่ายการศึกษา คือ มีความรู้ความเข้าใจ ด้านการจัดการศึกษาพิเศษ มีเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

1.6.2 บทบาทและหน้าที่ของภาศึเครือข่ายการศึกษา คือ ร่วมประชุม ให้ข้อมูล เพื่อวางแผนการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ แบบมีส่วนร่วม ร่วมดำเนินงาน กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา แบบมีส่วนร่วมตามแผนที่กำหนด ร่วมตรวจสอบผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดแบบมีส่วนร่วม และร่วมประชุมเพื่อนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม

2. งบประมาณ ได้แก่ จัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ อย่างเพียงพอและเหมาะสม จัดสรรงบประมาณและสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประกอบด้วย ค่าเครื่องแบบนักเรียน ค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จัดสรรงบประมาณในการจัดหาอาหารกลางวัน เพียงพอและต่อเนื่อง สนับสนุนทุนการศึกษาแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเพียงพอและต่อเนื่อง ระดมทุนและทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ อย่างต่อเนื่อง และเพียงพอ

3. วัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ จักรวาลวัสดุ อุปกรณ์ ในการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ อย่างเพียงพอและมีคุณภาพ จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่หลากหลาย มีคุณภาพ และเพียงพอในการพัฒนาความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สร้างและพัฒนาห้องบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้เพียงพอ เหมาะสม และเอื้อต่อการพัฒนาความสามารถเด็ก ประกอบด้วย ห้องบริการแรกรับ ห้องบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อม ห้องการศึกษาพิเศษ ห้องจิตวิทยาคลินิก ห้องฝึกพูด ห้องกิจกรรมบำบัด ห้องกายภาพบำบัด ห้องแพทย์แผนไทย ห้องดนตรี ห้องศิลปะ ห้องกีฬาและนันทนาการ ห้องทักษะดำรงชีวิต ห้องส่งเสริมอาชีพ ห้องเทคโนโลยีและนวัตกรรม สานฝึกกิจกรรมอาชีพ และห้องเตรียมความพร้อมส่งต่อ สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถเด็ก ได้แก่ ห้องเล่นบำบัด สวนธรรมชาติบำบัด ห้องสมุดของเล่น สานกิจกรรมหน้าเยี่ยมเวทีแสดงความสามารถเด็ก สวนกระตุ้นประสาทสัมผัส ห้องบอลสไลเดอร์ สนามเด็กเล่นกระตุ้นพัฒนาการ สวนเกษตรและสมุนไพร โตมกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ และศาลาธรรม พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระยะแรกเริ่ม สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีประสิทธิภาพ

4. การบริหารจัดการ ได้แก่ วางแผนการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ จัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่ชัดเจนและต่อเนื่อง สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงและแบบมีส่วนร่วม ดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ตามแผนที่กำหนดแบบมีส่วนร่วม ตรวจสอบผลการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ตามแผนที่กำหนดต่อเนื่องและสม่ำเสมอแบบมีส่วนร่วม และนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ

กระบวนการ หมายถึง ขั้นตอนการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การดำเนินงาน 3) การตรวจสอบ และ 4) การปรับปรุง แก้ไข รายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน คือ การประชุมสร้างความตระหนัก ความมั่นใจ ชี้แจงรายละเอียดบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ประชุมวิเคราะห์บริบท สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนา กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา เป้าหมายการพัฒนา แผนงาน ปฏิทินการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด และเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน คือ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป ได้แก่ การใช้เทคนิค วิธีการ กระบวนการต่าง ๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การซักประวัติ การทำสังคมมิติ การเยี่ยมบ้าน เพื่อรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามาใช้ประกอบการวิเคราะห์และตัดสินใจในการวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

2. คัดแยกประเภทความพิการ ได้แก่ การประเมิน ทดสอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยครูผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรผู้ดำเนินการคัดกรองของกระทรวงศึกษาธิการหรือนักสหวิชาชีพเพื่อระบุหรือแยกกลุ่มตามลักษณะความพิการเป็นรายบุคคลของเด็ก โดยใช้แบบประเมินและคัดกรองประเภทความพิการของกระทรวงศึกษาธิการ และแบบประเมินของนักสหวิชาชีพ

3. ประเมินความสามารถพื้นฐาน ได้แก่ การใช้เทคนิค วิธีการ กระบวนการประเมินให้ทราบถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพื่อค้นหาจุดเด่นจุดด้อย โดยเปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป ซึ่งจะเป็ข้อมูลในการวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษและพัฒนาการของเด็กทั้งทางด้านทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้ และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม ทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ

4. จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ได้แก่ กระบวนการดำเนินการอย่างเป็นทางการ ขั้นตอน โดยการประชุมผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ ผู้ปกครอง เพื่อวางแผนการให้บริการ จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาในการพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

5. บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ได้แก่ การจัดหาเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาขึ้นหรือดัดแปลงจากที่มีอยู่เดิมนำมาผลิตเป็นอุปกรณ์หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อนำมาพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

6. ให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม ได้แก่ วิธีการ เทคนิค กระบวนการตามหลักวิชาการที่ครู นักสหวิชาชีพ นำมาใช้เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาความสามารถและการฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม และทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ

7. จัดประสบการณ์ที่บ้านโดยครอบครัว ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยพ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยฝึกทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม และทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ ที่บ้าน โดยบูรณาการกับกิจวัตร

ประจำวันของเด็กตามที่วางแผนร่วมกับครู นักสหวิชาชีพ และมีกรณีพิเศษติดตามจากครู และนักสหวิชาชีพของศูนย์การศึกษาพิเศษ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

8. สนับสนุนช่วยเหลือโดยชุมชน ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้รับการพัฒนา โดยผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสำนักงานเทศบาล ในชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ โดยส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคคลในชุมชนมีเจตคติที่ดีต่อเด็กและครอบครัว สนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ผักหักชะ บำบัดที่ฟื้นฟูเด็กร่วมกับผู้ปกครองเด็ก ครู นักสหวิชาชีพ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

9. ประเมินความก้าวหน้า ได้แก่ การตรวจสอบความก้าวหน้าด้านพัฒนาการของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ครู นักสหวิชาชีพ และผู้ปกครองเด็ก ร่วมกันประเมินความก้าวหน้าระหว่างการใช้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็ก โดยใช้แบบประเมินความก้าวหน้า และครู นักสหวิชาชีพ เก็บรวบรวมข้อมูลนำมาสรุปความก้าวหน้าของเด็กและการใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล รายงานความก้าวหน้า โดยผู้ปกครองเด็กมีส่วนร่วมในการประเมินผลและร่วมตัดสินใจในการทบทวนและปรับแผนให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็ก ประเมินเพื่อทบทวนและปรับแผนอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง หรือทุก 6 เดือน

10. นิเทศติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ ได้แก่ กระบวนการกำกับ ดูแล การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยคณะกรรมการนิเทศติดตาม ประเมินผล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ ครู และนักสหวิชาชีพ ดำเนินการนิเทศติดตาม ประเมินผล ครูและนักสหวิชาชีพ เพื่อให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ในการจัดประสบการณ์และบริการแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการพัฒนาความสามารถ ตรวจสอบการจัดบริการให้เป็นไปตามระยะเวลาและเป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่น การจัดโปรแกรม การได้รับและใช้สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และครู นักสหวิชาชีพ ส่งต่อเด็กให้ได้รับบริการที่เหมาะสมทั้งทางด้านการศึกษา การแพทย์ การอาชีพ การสังคมสงเคราะห์ ทั้งภายในและภายนอก ศูนย์การศึกษาพิเศษ

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ คือ การตรวจสอบประเมินผลการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ โดยประเมินความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และประเมินความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองหลังจากใช้รูปแบบฯ

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง แก้ไข คือ การประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำผลการตรวจสอบมาวิเคราะห์ว่ามีขั้นตอนการดำเนินงานใดในการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ ที่ควรปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาสิ่งที่ได้อยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไป นำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข แบบมีส่วนร่วม การจัดทำรายงานเสนอผู้บริหารสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องทราบ การเผยแพร่เอกสาร และประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน

องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต

ผลผลิต หมายถึง ความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองหลังการใช้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ มีดังนี้

1. ความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา คือ เด็กมีพัฒนาการทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม และทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ
2. ความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มฯ คือ ครูและผู้ปกครองมีความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบฯ

องค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ

ข้อมูลป้อนกลับ หมายถึง การนำข้อมูลจากการดำเนินงานของรูปแบบที่จะนำไปปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ภาคผนวก ญ

คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ตัวอย่าง

คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารงาน
การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

นายสุวิทย์ สุหาลา
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา
วิทย์ฐานะ สำนักการศึกษาพิเศษ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

		๘
	สารบัญ	
		หน้า
คำนำ		๗
คำชี้แจงการใช้คู่มือ		๘
สารบัญ		๙
บทที่ 1	บทนำ	
	ความจำเป็นและความสำคัญ	1
	วัตถุประสงค์ของการใช้คู่มือ	4
	กลุ่มเป้าหมายของเอกสารคู่มือใบใช้	4
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2	รูปแบบการบริหารจัดการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีสภาวะบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา	
	องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ	11
	องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ	11
	องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า	11
	องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ	14
	องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต	17
	องค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ	17
บทที่ 3	แนวทางการนำรูปแบบไปใช้	
	ขั้นตอนที่ 1 ศึกษารูปแบบ	18
	ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน	18
	ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการ	19
	ขั้นตอนที่ 4 การทบทวน	27
	ขั้นตอนที่ 5 การรับฟัง รวบรวมข้อเสนอแนะ	29
บทที่ 4	ตัวชี้วัดความสำเร็จของรูปแบบ	
	ตัวชี้วัดความสำเร็จของรูปแบบ	30
	ข้อที่ควรระวังในการนำรูปแบบไปใช้	30

๑

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เอกสารอ้างอิง	31
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก เอกสารประกอบขึ้นตอนการวางแผน	35
ภาคผนวก ข เอกสารประกอบขึ้นตอนการดำเนินงาน	41
ภาคผนวก ค เอกสารประกอบขึ้นตอนการตรวจสอบ	265
ภาคผนวก ง เอกสารประกอบขึ้นตอนการปรับปรุง ภาษี	273

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายสุวิทย์ สุทาลา
วัน เดือน ปี เกิด	22 พฤศจิกายน 2524
ที่อยู่ปัจจุบัน	351 หมู่ 2 ตำบลแม่สอย อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ 50240
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2547 ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 1) สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พ.ศ. 2552 ปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ประสบการณ์การทำงาน	พ.ศ. 2547 ครูอัตราจ้าง ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2548 ครูผู้ช่วย โรงเรียนเชียงราชปิฎกานุถ จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2552 ครู โรงเรียนกาวิละอนุถ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2557 รองผู้อำนวยการชำนาญการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2558 ผู้อำนวยการชำนาญการ โรงเรียนบ้านป่าตาล จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 พ.ศ. 2561 ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

